Coperta: *Elena Marinescu*

ION DIACONU

ŢINUTUL VRANCEI

ETNOGRAFIE — FOLKLOR — DIALECTOLOGIE

II

1969

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

CUPRINSUL

TEXTE

TEXTE

BALADE

GIŢÎ CĂTĂNUŢÎ [1]

XCII

Dịaluli, Ardịaluli,
Pọartî-mi-sî, şî sî-mplimbî,
Sî-mplimbî d-o Cătănuţî,

[1] *Alecsandri,* 97 „Vidra", 24 „Păunaşul codrilor"; *Alexici,* 61 „Ianoş Ungurul", 65 „Ieneşel"; *T. Bud,* 11 „Domnul Vidru cu Vidra"; *T. Burada, O călătorie în Dobrogea,* 195; *Bibicescu,* 168, 317 „Pintea", 320 „Stoica şi Vidra" (din Ardeal), 323 „Stoian şi Vidruşca" (din Basarabia); *Candrea, Densusianu, Sperantia,* I, 17, 118 (din Muscel; motivul e ca în Vrancea); II, 11 „Vidra" (din Basarabia); *Caranfil,* 66, 75 „Viţă Cătănuţă"; *Eminescu,* 84 „Viţă Cătănuţă"; *D. Furtună,* 107 „Ghiţă şi Florea"; *Georgescu-Tistu,* 30, 42; *E. Hodoş, Poesii poporale din Bănat,* II, 33, 40; *S. Fl. Marian, Poesii pop. rom.,* I, 161—169 „Tudor"; *Păsculescu,* 285; *Rădulescu-Codin, Kira Kiralina,* 18; *Sevastos,* 302 „Vidra"; *G. Dem. Teodorescu,* 626, 631; *Tocilescu,* I, 168, 171, 199, 207; II, 1065, 1066, 1247; *Tulbure,* 29; *A. Vasiliu,* 17 „Cîntecul Vidrei".

Bucovina, II, n-rul 36; *Conv. lit.,* XXXIV, 440 „Vidra"; *Floarea Darurilor,* II, 173; *Grai şi suflet,* III, 170 (din Prahova); *Poporul* (B.-Pesta), V, 331 „Ianoş Ungurul"; *Şezătoarea,* II, 5 „Păunaşul codrilor" (din Suceava); XII, 84; XIII, 200; *Ţara Oltului* (Făgăraş) I, n-rul 24.

V. pentru completarea bibliografiei: *Ion Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat,* Focşani, 1933, pag. 7; *M. Gregorian, Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos,* I[2], 168; II, fasc. 1—2, pag. 237).

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol V. al colecţiei.

Cu doi̯ bani̯ îm puñgulițî
Șî cu doi̯ dîm buzunar,
Cu doi̯spśi lăutari̯.
I̯arî Stoi̯an Popî-veki̯,
Popî-veki̯ șî dă dămult:
„Tu știi̯ei̯ cîti̯-uñ cuvînt,
Alęo, Cătănuța mi̯a:
I̯a, cîntî-ńi̯ tu cînticu,
Cî ń-i drag ca suflitu“.
Da Cătănuța așa-m zîśi̯a:
„Alęo, Stoi̯an Popî-veki̯,
Cîn oi̯ sta i̯eu̯, ș-oi̯ cînta,
Munț mari̯ s-or cutrimura,
Văi̯ adîñśi s-or turbura“.
I̯ar Cătănuța-ñśepi̯a,
Îñśepi̯a a cînta;
Păunașu c-auza:
Păunașu codrilor,
Vătafu hai̯dușilor.
I̯el îndatî cî-m sosa
Șî diñ gur-așa-ñ zîśi̯a:
„Alęo, Stoi̯an Popî-veki̯,
Cum te-i̯ lăsat di pońii
Șî di sfînta leturgii,
T-ei̯ luat di hai̯dușii?
Vrei̯ la luptî ni luăm,
Sau̯ îñ săbii̯ sî ni tăi̯em?“
I̯ar Popa śi-m spuni̯a?
„Las' sabii̯a, cî-i̯ drăśi̯ascî,
Hai̯ la luptî voi̯niśi̯ascî“.
Șî-ñcî ii̯ cî sî lupta
Zî di varî, pînî-ñ sarî.
I̯ar Popa śi-m spuni̯a?
„Alęo, Cătănuța mi̯a,
I̯a, li̯agî-n tu bîrnețu,
Cî mă prăpădești lotru“.
I̯ar Cătănuța śi-m spuni̯a?
„Ai̯, Stoi̯eni Popî-veki̯,
Car pă car v-ăț dovidi,
Tot um bărbățăl m-eț fi“.
I̯ar Popa śi mi-ș făśi̯a?
La Dumnezău̯ sî ruga,
Pă haiduc cî-l dovidi̯a
Șî pă dîñsa mi̯-o-ñžuñgi̯a,

(1927), Ńerăstău̯ — lăutari̯u Neculai̯ Predoi̯ Citu, 65.

Aleu̯, Gițî Cătănuțî,
Șî cu̯-a lui̯ dalbî mîndruțî:
I̯el la socri cî pleca
Cu doi̯spreśi lăutari̯,
Cu doi̯ bani̯ la buzunar
Șî doi̯spreśi catîraș,
Îñcărcaț cu gălbănaș.
Șî i̯ei̯ merźi̯a, tot merźi̯a,
Di̯-o poi̯anî cî dădi̯a,
Mîndrî masî sî-ntindi̯a
Șî sta, șî beñketui̯a.
Da Cătănuțî śi-ńi̯ zîśi̯a?
— Aleu̯, mîndrulița mi̯a,
I̯eu̯ di cîn ńi ti̯-an luat,
Niśi̯-uñ cîntic n-ai̯ cîntat.
— Aleu̯, Gițî Cătănuțî,
I̯eu̯ cîn țîi̯a ț-oi̯ cînta,
Livez verz s-or scutura,
Păduri̯a s-o dărîma,
Malurili s-or surpa,
Apili s-or turbura,
Păunașu̯-a auzî:
Păunașu codrilor,
Pașmañkeru hoțîlor".
Cînticu cîn îñśepi̯a
Păduri̯a sî dărîma,
Malurili sî surpa,
Apili sî turbura,
Păunașu auza:
— Aleu̯, Gițî Cătănuțî,
I̯a, sî-ńi̯ dai̯ pi murgu mii.
— I̯eu̯ pi murgu nu ț-oi̯ da,
Cî ń-i dat di so̯acrî-mi̯a,
Sî-ńi̯ po̯arti suflitu ńeu̯.
— Aleu̯, Gițî Cătănuțî,
I̯a, sî-ńi̯ dai̯ palușu tău̯.
— I̯eu̯ palușu nu ț-oi̯ da,
Cî-i̯ dat di cumnatu ńeu̯,
Sî-ńi̯-apiri capu ńeu̯.
— Aleu̯, Gițî Cătănuțî,
I̯a, sî-ńi̯ dai̯ pi mîndra ńii.
— I̯eu̯ pi mîndra nu ț-oi̯ da,
Cî-i̯ datî di so̯acrî-mi̯a
Ca sî țîu̯ tîrlî cu i̯a.

— Alei̯, Gițî Cătănuțî,
Trii̯ lucruri̯ cî ț-añ śerut,
Niśi̯-unu n-ai̯ źi̯uruit;
Îñ săģii̯ sî ni tăi̯em,
Sau̯ la luptî sî ni luăm?
— Las saģii̯a, cî-i̯ drăśi̯ascî,
Hai̯ la luptî voi̯niśi̯ascî".
Ii̯, mări, cî sî lua
Şî izmenili-i̯ cădi̯a.
— Li̯agî-ńi̯, mîndro, bîrnețu,
Cî mă prăpădeşti hoțu.
— Car pi car s-o dovidi,
Tot um bărbățăl ńi̯-o ńi".
I̯el cu dri̯apta sî lupta
Şî cu stîñga sî lega;
Ş-odatî ńi̯-l aduśi̯a,
Pînî-m brîu̯ ńi-l îñgropa
Şî capu i-l răteza;
Mîndrî masî-ş întindi̯a,
Lăutari îi̯ cînta;
I̯el di mîni̯ ńi̯-o lua,
Piñ creştit cî i̯el dădi̯a,
Patru śi̯ovîrț ńi̯-o făśi̯a
Şî pim braz cî ńi̯-o sui̯a
Di corģi ńi̯-o croñcăni̯a.
I̯el înăinti merźi̯a,
La socru-su sî duśi̯a;
Dar socru-su ńi-l vidi̯a:
— Alei̯, Gițî Cătănuțî,
Şî cu̯-a ta dalbî mîndruțî,
Da pi mîndra śi̯-ai̯ făcut-o?
Ori̯ di̯-acasî n-ai̯ luat-o,
Ori̯ pi drum capu i̯-ai̯ pus?
— I̯eu̯ di̯-acasî am luat-o;
Ț-a fost i̯apa di furat,
La śi dracu ńi̯-ai̯ măi̯ dat-o?
Păunaşu codrului̯,
Paşmakeru hoțului̯
Înăinti ńi̯-a i̯eşît
Şî pi mîndra ńi̯-a śerut;
Şî kefu cî m-a pălit,
I̯a di̯-uñ cîntic ńi̯-a cîntat;
Cîñ' ģersu ş-a adunat,
Păduri̯a s-a dărîmat,
Malurili s-a surpat,

Apili s-a turburat,
Păunașu̯-a auzît,
Șî pi mîndra ńi̯-a śerut.
I̯eu̯ pi mîndra nu i̯-an dat;
La luptî cî ni̯-an luat,
Izmana s-a dizlegat:
„Li̯agî-ńi̯, mîndro, bîrnețu,
Cî mă prăpădești hoțu“.
„Car pi car s-o dovidi,
Tot um bărbățăl ńi̯-o ȟi“.
Fo̯arti rău̯ m-añ supărat
Șî pi mîndra ţ-an tăi̯at.
Di nu-ńi̯ crez cuvintili,
I̯aca-i̯ șî căpestrili“.
Ii̯-afarî cî ișa,
Balamau̯a cî puni̯a,
Foc casîlor cî dădi̯a,
Toț îñ casî îńi̯ ardi̯a.

(1927), Nerežu — Mărio̯ara Dragońir Edu, 41.

XCIV

Fo̯ai verdi romănițî,
Śini, nicî, ńi sî plimbî
Cu doi̯spreśi călăraș
Îñsărśinaț di gălbănaș,
Șî cu mîndra pintri ii̯?
Dali, Gițî Cătănuțî
Șî cu̯-a lui̯ dalbî mîndruțî.
— Mîndruțî, mîndruţa mi̯a,
Cîntî tu uñ cîntiśel,
Ca s-ascult cu drag la i̯el.
— I̯eu̯, nicî, cîn oi̯ cînta,
Brazî s-or cutrimura,
Livez verz s-or îñcurca,
Pînî-ñ vali-ñ cuñźi̯uri̯a“.
Șoi̯mu Panî auza:
Pusî mîna într-uñ fag
Șî luă o fruñzîșo̯arî
Șî-ñśepu a cînta,
Pînî-ñ cali cî-i̯ ișa.
Dacî-ñ cali i̯-a ișît,
Cu Gițî c-a vorbit:

— Dalei̯, Gițî Cătănuțî,
I̯a, dă-ńi̯ tu śi̯a ta mîndruțî,
Sî mă primbl și i̯eu̯ cu i̯a.
— Măi̯ frati, spuni cum ti ki̯amî?
— I̯eu̯ îs hai̯duc di codru-ñverzît,
Mîndruțî n-am măi̯ văzît;
Măi̯, dă-ńi̯ tu pi mîndra ta,
Sî mă primbu i̯eu̯ cu i̯a.
— I̯eu̯ mîndruța nu ț-oi̯ da
Odatî cu vi̯ața mi̯a,
Cî ńi̯-a dat-o so̯acrî-mi̯a,
Sî-ñ ḣii di̯-o soțîo̯arî,
Pînî-n dalba primăvarî.
— Dalei̯, Gițî Cătănuțî,
Cum̃ vrei̯ tu sî ni luăm:
La luptî sî ni luptăm,
Or îñ săǵii̯ ni tăi̯em?
— Hai̯ la luptî, cî-i̯ măi̯ dri̯aptî
Șî-i̯ di Dumnezău̯ lăsatî".
La luptî cî sî lua:
Di dimini̯ațî pîn la prîñz,
Lupta fusî tot cu rîs;
Di la prîñz pîn la-ñ kindii̯,
Lupta fusî cu mînii.
— Mîndruțî, mîndruța mi̯a,
Puni mîna, nu lăsa,
Cî m-akitî șoi̯mu!
Cî ńi s-a ǩicat nădraźi,
Puni mîna di-i̯ ridicî".
Dar mîndruța răspundi̯a:
„Nicî, nicî Cătănuțî,
I̯eu̯, cari̯ pi cari̯ v-eț dovidi,
Tot um bărbățăl ń-eț fi".
Dar Gițî s-a atăcat,
Diñ inimî a suflat
Șî la brațî l-a luat
Șî l-a trîntit, și l-a-ñgropat
Îm pămînt pîn la źenuñki̯;
Palușu cî l-a luat,
Gîtu cî i l-a tăi̯at.
— Hai̯, mîndrî, tu, în lumi,
Sî trăim amîndoi̯ ǵini.
Știi̯ cî az-var-añ clădit
Șăpti clăi̯ di fîn añ făcut,
Știi̯ cî una n-ari vîrv;
Hai̯, dragî, sî-i̯ faśim vîrv.

S-a dus cu dîñsu, şî i̯-a tăi̯et capu, di i̯-a făcu' vîrv cu capu ii̯.

Îñ inimî s-a gîndit
La mă-sa cî sî sî ducî;
Ţîţîli i li̯-a luat.

Şî s-a dus la mă-sa, s-o tai şî pi i̯a. Mă-sa l-a-ntrebat:

— Di uni ǵii̯, Cătănuţî?
— Ǵiu̯ di la vîrvuit.
Catî, mamî, în dăsaźi̯:
Ţ-a trimăs ńicî-ta doi̯ colaśi̯...

I̯el gînia sî-i̯ tai capu, cîn s-a pleca i̯a. Mă-sa a găsît ţîţîli, şî pi urm-a zîs:

„Lasî, mam,-aşa sî-i̯ ńii.
Ǵini, mamî, i̯-ai̯ făcut:
Cî i̯eu̯ o strigam di la veśini̯,
I̯a-ñ răspundi̯a dim mărăśini̯".

A mers şî l-a sărutat; pi urmî i̯el s-a-ndura' di i̯a, şî n-a măi̯ omorît-o.

(1927), Nistoreşti̯ — Ioniţî Corni̯a, 68.

XCV

Pi culmiţa di̯alului̯,
Di̯alului̯, Ardi̯alului̯,
Plimbî-mi-sî, pu̯artî-mi-sî,
Alei̯, Giţî Cătănuţî
Şî cu̯-a lui̯ dalbî mîndruţî,
Cu doi̯spreči lăutari̯,
Cu doi̯ bani̯ îm buzunari̯;
Dou̯îzăśi̯ di cătăraş,
Îñcărcaţ di gălbănaş.
„Mîndro, mîndruliţa mi̯a,
Ştii̯, mîndro, śi̯-am pus di gînd?
I̯a, sumeti mîniśi̯ larźi̯
Şî-mpleteşti la colaśi̯;
Şî di̯-o ploscî sî găteşti̯:
O ploskiţî mititi̯a,
Di śiñśi̯ vedri, ş-o oca,

S-o atîrn la șaụa mịa,
Sî plecăm la sọacrî-mịa.
Vo trịị colăśeị sî faśị:
Fă colacu dintr-uñ sac
Şî covrig, dintr-uń ńertic,
Pintr-uñ cumnățăl măị ńic,
Şî la socri sî plecăm".
Îndatî cî li găti̯a
Şî pi drum cî ńi-ș pleca.
Mergîndî, pi drum merźịa,
Mari fọami ị-aźịuñźịa:
Punịa masa, şî mîñca,
Şî bịa, şî sî vesălịa,
Di niminịa nu gîndịa.
— Mîndro, mîndrulița mịa,
Ieụ di cîn cî tị-an luat,
Uñ cîntic nu ńị-aị cîntat:
Uñ cîntic di vitežîi,
Sî cazî la haịduśii.
— Alẹo, Gițî Cătănuțî,
Şî cụ-a ta dalbî mîndruțî,
Cuñ focu cî ț-oị cînta?
Um pustịị di vịers cî am:
Vịersu ịesti fimeịesc,
Cuvintili: haịduśesc".
Ịeĺ odatî dị-auza,
Odatî cî sî-ntrista:
— Mîndro, mîndrulița mịa,
Cîntî-ț, mîndro, cînticu,
Cî ń-i dra(g) ca suflitu.
— Ịeụ, frati, cînd oị cînta,
Malurli s-or dărîma,
Apili s-or tulbura,
Pădurịa s-o răsuna,
Păunașu m-a auzî:
Păunașu codrilor,
Voịnicu haịduśilor;
Cî di ńicî m-a ịubit,
Di mari m-a părăsît;
Şî la mini c-o vini
Şî pi mini m-o lua,
Fărî mine-ị rămînịa.
— Cîntî, mîndro, cînticu,
Cî ń-i dra(g) ca suflitu".
Ịa odatî cî-ñśepịa,
Pădurịa sî răsuna,

Malurli sî dărîma,
Apili sî turbura,
Păunașu ńi̯-auza,
Tocma la i̯a cî vini̯a,
Mîna cu dîñsa cî da,
Pi obraz o săruta,
Șî la Gițî sî duśi̯a:
— Ale̯o, Gițî Cătănuțî
Șî cu̯-a ta dalbî mîndruțî,
Pi śini̯-ai̯ întrebat
Hotaru cîn l-ai̯ călcat,
Șî vama tu nu ń-ei̯ dat?
I̯a, sî-n dai̯ tu pàlușu.
— I̯eu̯ pàlușu nu ț-oi̯ da,
Odatî cu vi̯ața mi̯a,
Cî-i̯ dat di cumnatî-ńi̯u
S-atîrni la șoldu ńeu̯,
Sî-m păzascî capu ńeu̯.
— Una, veri, ț-añ śerut,
Niśi̯-una n-ai̯ dăruit;
I̯a, sî-n dai̯ tu calu tău̯.
— Io̯ calu nu țî l-oi̯ da,
Cî-i̯ dat di la so̯cru-ńeu̯,
Ca sî-m po̯arti trupu ńeu̯.
— Dou̯î, veri, ț-añ śerut,
Niśi̯-una n-ai̯ dăruit;
I̯a, sî-n dai̯ tu pi mîndra ta.
— I̯o pi mîndra nu ț-oi̯ da,
Odatî cu vi̯ața mi̯a;
Îi̯ datî di so̯acrî-mi̯a,
Ca sî-n țîu̯ casî cu i̯a.
— Trii̯, veri, cî ț-añ śerut,
Niśi̯-una n-ai̯ dăruit;
Or la luptî ni luăm,
Sau̯ la săbii̯ ni tăi̯em?
Darî Gițî Cătănuțî:
„Lasî sabii̯a drăśi̯ascî,
Hai̯ la luptî vo̯iniśi̯ascî".
Ii̯ la luptî sî lua
Zî di varî pînî-ñ sarî.
Cîn a fos' so̯arili-ñ kindii,
Fusî luptî cu mînii.
Păunașu codrului̯
Odatî sî năcăži̯a,
Îm pămînt cî ńi-l trînti̯a,
Pînî-ñ glezni ńi-l băga.

Darî Giţî Cătănuţî
Şî cu̯-a lui̯ dalbî mîndruţî
Odatî sî năcăža
Pînî-ñ źenuñki̯ îl băga,
Bîrnoveśi cî-i̯ ƙica:
„Alęolęo, mîndruţa mi̯a,
Sai̯ di-n li̯agî bîrneţu,
Cî-n tai capu hoţu".
Darî mîndra śi zîśi̯a?
„Hai̯di, daţ, şî vă luptaţ;
Cari cum s-o dovidi,
Tot um bărbăţăl ńi̯-o fi".
Darî i̯el dac-auza,
Bîrneţu-n dinţ cî-l lua,
Pàluşu cî ńi̯-l scoti̯a
Şî gîtu cî i-l tăi̯a,
Patru bucăţ îl făśi̯a
Şî la mîndra sî duśi̯a
Şî la masî sî puni̯a
Şî bi̯a, şî sî vesăli̯a,
Di nimini̯a nu gîndi̯a.
„Mîndro, mîndruliţa mi̯a,
I̯a, i̯a ǵin dim mîna mi̯a:
Or ăi̯ bi̯a, or n-ăi̯ măi̯ bi̯a
Di la mînuşuţa mi̯a.
Astî varî mi̯-añ cosît
Şî trii̯ clăi̯ cî mi̯-añ făcut,
Vîrfu nu li̯-am isprăǵit:
Śi̯-o vri̯a Dumnezău̯ cu mini,
Am sî-i̯ fac vîrfu cu tini".
Patru bucăţ o făśi̯a,
Pisti Păunaş o puni̯a,
Pletili cî li tăi̯a,
Îm buzunar cî li băga
Şî la socri cî pleca.
Sǫacrî-sa, dacî-l vidi̯a,
Porţîli cî-i̯ diskidi̯a,
Îñ casî cî ńi-ş intra.
— Alei̯, Giţî Cătănuţî,
Da pi mîndra śi̯-ai̯ făcut-o?
Or di̯-acasî n-ai̯ luat-o,
Sau̯ pi drum capu i̯-ai̯ pus?
— Alęo, sǫacrî, pǫamî acrî,
Ţ-a fost i̯apa di furat,
Di śi dracu ńi̯-ai̯ măi̯ dat-o?
Cîn' a fos' la aldămaş,

Ui̯ti-ti, ș-um păgubaș!
Dacî nu-ñ crez cuvîntu,
Poftim, mai̯cî, căpăstru“.
Pletili cî li scoti̯a
Șî pi masî li̯-aruñca.
I̯el afarî cî i̯eșa,
Foc casîlor cî ńi da;
Ș-acasî cî ńi̯-ș plecà,
Altî nevastî lua,
Frumo̯asî nuntî făśi̯a,
Cum îi̯ leźi̯a domnilor
Ș-a no̯astrî, țîganilor.

(1927), Spùlbir — lăutari̯u Neculai̯ Dima, 67.

XCVI

„Cîntî-ț, mîndrî, cînticu,
Cî ń-i drag ca suflitu“!
I̯ar mîndruța răspundi̯a:
„Aleu̯, Bițî Cătanà,
Cîń-oi̯ îñśepi, ș-oi̯ cînta,
Fruñza-ñ codru a cădi̯a,
Ḱi̯atra-ñ gîrlî s-a usca
Șî pi noi̯ ni̯-a auzî
Păunașu codrului̯,
I̯ubitu nevestilor,
Drăgălașu fetilor;
Șî pi mini m-o lua,
I̯ar pi tini ti̯-o tăi̯a“.
Niśi̯-asta nu isprăǵi̯a
Șî Lotri̯anu cî sosa.
„Alei̯, Bițî Cătanà,
Dă-ńi̯ pi mîndra ta di vamî,
Sî ti las sî treśi̯ în țarî“.
Biț-așa cîń-auza,
Pi Lotri̯anu-l întreba:
„Ei̯, Lotreni, liftî ra,
I̯eu̯ pi mîndra nu ț-oi̯ da,
Cî ńi̯-a dat-o so̯acrî-mi̯a,
Ca sî țîi̯ casî cu i̯a“.
Niśi̯-asta nu isprăǵi̯a
Șî Lotri̯anu i̯ar vini̯a,
Pi Bițî cî-l întreba:
„Alei̯, Bițî Cătanà,

Dă-ńį pi murgu tău di vamî,
Sî ti las sî treśį în țarî".
Biț-așa cî răspundia:
„Eį, Lotreni, liftî ra,
Ieu pi murgu nu ț-oį da,
Cî ńi l-a dat socru-ńiu,
Ca sî-ńį ducî trupu ńeu,
Trupu ńeu ș-a mîndriį meli".
Niśį-asta nu isprăǵia
Șî Lotrianu iar vinia,
Pi Bițî cî-l întreba:
„Aleį, Bițî Cătanà,
Haį, îm pușśį sî ni-mpușcăm,
Îñ săbiį sî ni tăiem".
Biț-așa cî răspundia;
„Eį, Lotreni, liftî ra,
Lasî pușca, cî-į hoțascî,
Sabiia, cî-į diavoliascî,
Haį la luptî, cî-į frățascî".
Iį la luptî sî luarî,
Sî luptarî pînî-ñ sarî.
Cîñ fu soarili-n disarî,
Fusî luptî cu ocarî;
Cîñ fu soarili-n tiñgii,
Fusî lupta cu mînii.
Dar Bițî cî răspundia:
„Aleleį, mîndruța mia,
Saį, di-ńį sloboadi brîulețu,
Cî mă supuni Lotrețu"!
Iar mîndruța răspundia:
— Aleu, Bițî Cătanà,
Cari v-ăț birui,
Tot um bărbățăl ń-eț ǩi.
Biț-așa cîn' auza,
Pi Lotrianu-l aduśia.
Tesacu cî i-l scotia,
Pi Lotrianu-l supunia,
Bițî iar cî răspundia:
„Aleleį, mîndruța mia,
Toatî vara añ cosît,
Nouî căǩiț añ făcut;
La toati añ făcut vîrv,
Numa una ńį-a rămas;
Ș-am pus gîn' la Dumnezău
Sî-į fac vîrv cu capu tău".
Niśį-asta nu isprăǵia,

Bițî i̯ar sî supuni̯a,
Capu mîndri-i̯ răteza,
Vîrv la căḱițî făśi̯a,
Carni̯a i̯el o śi̯opîrța,
În dăsaźi̯ i̯el o puni̯a,
Pi murguț o aruñca,
În țarî cu i̯a pleca,
La mai̯cî-sa o duśi̯a.
Mai̯cî-sa cîn' îl vidi̯a,
Răpidi cî-l întreba:
„Śi-i̯ cu tini, Cătană?"
Biț-așa cî răspundi̯a:
„Na, măi̯cuțî, carni grasî
Diñ ĺicî-ta śi̯a frumo̯asî,
Cî i̯a a fost o păcăto̯asî".

(1928), Vali̯a-sării̯ — Victorii̯a V. Irimii̯a, 17

XCVII

Fo̯ai verdi pelinițî,
Śiñ sî plimbî piñ colnițî?
Gițî, Gițî Cătănuțî:
Gițî cu mîndruța lui̯,
Pi doi̯ aźiri̯ călușăi̯
Îñcărcaț cu gălbinei̯;
Cu doi̯ bani̯ îm buzunar,
Cu doi̯spreśi lăutari̯.
Din doi̯spreśi śi avi̯a,
Nisi̯-unu nu-l mulțămi̯a.
Numai̯ Gițî cît grăi̯a:
— Deli, mîndro, mîndra mi̯a,
Di cîm̃, mîndro, ti̯-an luat,
Niśi̯-uñ cîntic n-ai̯ cîntat;
Cîntî-ț, mîndrî, cînticu,
Cî ń-i drag ca suflitu.
— Deli, Gițî, dragu ńeu̯,
Cîn oi̯ sța i̯eu̯ di̯-oi̯ cînta,
Munț înalț s-or zdruñśina,
Văi̯-adîñśi̯ s-or răsuna,
Api răśi̯ s-or turbura,
Fruñza-ñ codru s-a usca".
Șî îñśepi̯a a cînta:
Munț înalț sî zdruñśina,
Văi̯-adîñśi̯ sî răsuna,

Apili sî turbura,
Fruñza-ñ codru sî usca.
Şî ǵersu cîn îl urca,
Copaśi rămuri̯ vărsa,
Inimî di om săca!
Da śini ńi̯-o auza?
Păunaşu codrilor,
Vătafu hai̯duśilor;
Înăintî li işa
Şî cîtri Giţî grăi̯a:
— Deli, Giţî, dragu ńeu̯,
Nu posi̯u sî ti sufîr i̯eu̯:
Śi caţ pi moşîi̯a mi̯a,
Cî i̯eu̯ sîñ' stăpîn pi i̯a?
Ti plimbi̯ piñ i̯a cîntîn,
Munţ înalţ zdruñśinîn,
Văi̯-adîñśi̯ răsunîn
Şî fruñza-ñ codru săcîn
Şî fîneţîli-ñcurcîn.
Or pi mîndra ńi̯-o dai̯ ńii,
Or sî stai̯, sî ni luptăm,
Îñ săǵii̯ sî ni tăi̯em;
Şî cari̯ pi cari̯ ni̯-on dovidi,
Aśela pi mîndra s-o i̯a.
— Ba la luptî ni̯-oñ lupta,
Da i̯eu̯ dižmî nu ţ-oi̯ da.
Sî luptarî într-o zî,
So̯arili pîn asfinţî.
La luptî śi s-a luptat,
Ra-ntîmplari s-a-ntîmplat:
Lu Giţî mult îi̯ păsa
Sî-ş scapi pi mîndrî-sa;
Brîu i sî diznoda,
Cîtri fimei grăi̯a:
„Deli, mîndrî, mîndra mi̯a,
I̯a, lasî calu di frîu̯
Şî puni-ńi̯ pustiu brîu̯,
Cî-m puni capît Codri̯anu,
A ńeu̯, ş-a tău̯ duşmanu"!
I̯ar fimei̯a śi-ñ grăi̯a?
„Cari̯ pi cari̯ v-ăţ dovidi,
Tot um bărbăţăl ń-eţ ḱi".
Da Giţî cîn' auza,
Capu-ñ źi̯os cî şî-l pleca,
Cu dinţî di brîu̯ ţîni̯a,
La Codri̯anu sî supuni̯a;

Di̯odatî cîn îl trînti̯a,
Pînî-m brîu̯ îl îñgropa,
Palușu îi̯ strălușî̯a,
Pintr-îñsu îl petreśi̯a,
Drept în dou̯î-l răteza,
Îl tăi̯a, șî-l îñgropa;
La fimei sî-ntorśi̯a
Șî digrabî-i̯ porîñśi̯a,
Frumo̯asî masî făśi̯a,
Cu plosca ńi sî śiñsti̯a
Șî cu gur-așa grăi̯a:
„Deli, deli, mîndra mi̯a,
În az-varî añ cosît,
Șăpti clăi̯ fîn añ făcut:
La șăsî vîrf li̯-añ făcut,
Numa una-i̯ fundăśitî;
Ș-așa i̯esti gîndu ńeu̯:
Sî-i̯ fac vîrf cu capu tău̯"...

(1927), Văsîi̯ — Ivan I̯uga, 65.

CÎNTICU BADI̯ULUI̯[1]

XCVIII

Di̯-alai̯uri̯a, prim plai̯uri̯a,
Umblî turśi tot ǩitiș,
Cu palùșu̯ rostogolișu̯.
Di cătat pi śini-ńi̯ catî?
Tot pi Badi̯u crîșmariu;

---

[1] *Alecsandri*, 124—127 „Badiul"; *Alexici*, 27; *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 331 (din Covurlui); *Caranfil*, 76—87 „Badiul Crișmariul", *Costin L.*, *Mărgăritarele Banatului*, 37 „Bogdăneasa"; *Furtună*, 23, 26; *S. Fl. Marian*, *Poesii pop. române*, I, 128—141; *C. N. Mateescu*, *Balade*, 71; *Pamfile*, 81 „Badiul"; *Păsculescu*, 280—283; *G. Dem. Teodorescu*, 538; *Tocilescu*, I, 71, 75, 729 (din Putna), 1245; *Rădulescu-Codin*, *Kira-Kiralina*, 26; *A. Vasiliu*, 8; *Arhiva Dobrogei*, I, 107; *Contemporanul*, VI, 512 (cules de *M. Schwarzfeld*); *Floarea Darurilor*, I, 238; *Poporul* (B.-Pesta), V, 253; *Șezătoarea*, V, 61; VI, 119; XII, 205; *Ion Creangă*, IX, 42 (din Tutova); XIV, 23.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu*, *Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 15. Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Încî zîu̯a-i̯ cîrśi̯umari̯u
Şî-ñcî no̯apti̯a măśilari̯u:
Măśilari̯u turśilor,
Hăñgeri̯u žîdòvilor.
I̯arî cît ńi̯-a căutat,
Pisti Badi̯u nu ńi̯-a dat.
Într-um munti s-a urcat,
Ži̯os pi̯-o luñcî s-a ui̯tat;
Cîm pi luñcî sî ui̯ta,
Pi Băduli̯asî ńi̯-o vidi̯a:
Flori̯ îñ grădinî-ńi̯ muta,
Busi̯i̯oc cî-ñ răsădi̯a.
I̯ar turśi c-o cunoşti̯a
Şî la dîñsa cî-ñ vini̯a,
Bunî-zîu̯a cî-i̯ didi̯a:
„Băduli̯asî, tu, frumo̯asî,
Spuni di ţ-î Badi̯u-acasî.
Di-i̯ îñ casî, zî sî i̯asî;
Di-i̯ la ǵii,
Zî-i̯ sî ǵii;
Di-i̯ la cramî,
Paş di-l ki̯amî;
Di-i̯ în tîr(g) la carni grasî,
Trimeti, sî vii̯-acasî;
Cî nu-l cătăm di vuñ răṷ
Şî ii̯ bun i̯oldaş a ńeu̯;
Avem bani̯ mulţ di̯-a număra
Şî moşii̯ di̯-a hotărî.“
Băduli̯asa śi̯-ñ zîśi̯a?
„Turśilor, spafiilor,
Di śiñśi̯ ani̯ şî ži̯umătati
N-añ văzî' pi Badi̯u, frati“.
I̯ar turśi śi ńi̯-ş făśi̯a,
Cî vidi̯a cî-i̯ miñśi̯uni̯a:
Mîna pi dîñsa-m puni̯a
Şî-ñ casî cî ńi̯-o băga,
Ţîţîli cî-i̯ sc.ižîla,
Sari albî presîra.
Băduli̯asa śi făśi̯a?
Cî vidi̯a c-o ustura:
„Turśilor, spafiilor,
I̯a, staţ, nu mă prăpădiţ,
Cî pi Badi̯u ńi-l găsîţ
Într-o ńicî kimniśi̯oarî;
Da îi̯ ńicî, di ninicî:
Kimniśi̯oara-i̯ cu śiñzăśi̯ di uş,

Cu śiñzăśį di buț;
Ia, tot buț şî bărlăźeli,
Dį-o sutî śiñzăśį di vedri:
Oca Țarigràdului,
Măsura-mpăratuluį".
Iar turśi cîn ńį-auza,
Frumuşăl sî bucura,
La kimnițî c-alerga,
Uşîli cî li strica
Şî pi Badįu ńi-l găsa
Tuma-ñ fundu kimnițî,
Lîñgî śepu įebuțî.
Įel tot îm bįa, şî-ñ vesălįa,
Di niminįa nu gîndįa,
Niminįa cî nu-ndrăznįa.
Įar un tur(c) cam mititel:
Mult įe gol, îį vaį di įel!
Įel di zîli sî lăsa
Şî-năinti cî merźįa,
Mîna pi Badįu punįa,
Toț turśi cî-n tăbăra,
Pi Badįu pi mînî ńi-l lua
Şî-ñ casî cî ńi-l băga;
Şî-ñcî iį cî ńi-l lega
C-o sforițî di mătasî,
Împletitî vița-ñ şasî.
Şî iį, veri, ńi-l lega
Źįos, la stîlpu hornuluį,
La dogoarįa focului,
Cum îį păs voįniculuį.
Ńi-l bătįa, ńi-l skiñźįuįa
Cu latu palùşuluį
Curmezîşu keptuluį.
Şî-ñcî, veri,-l măį bătįa
Cu sfîrcu gîrbaśįuluį
Pi fața obrazuluį.
Văzu Badįu c-a sî kei,
Îş deti sfatu la fimei:
„Băduliasî, tu, frumoasî,
Śi tot staį tu, mă priveşti
Şî nimic nu folosăşti?
Îñ kilioarî ca sî-ńį intri,
Puni fațî la ģilįalî,
Priñśeni la condeįalî,
Buzî moį la ruminįalî;
Şî tu, mări, ca sî-ț įeį,

I̯a brîu̯ lat, din Ţărigràd,
Śiñśi̯ galbini̯ cotu-i̯ luat.
Po̯ali di galbini̯ sî-ţ umpli;
Şî-ñ casî cîn ai̯ intra,
Sî ti faśi̯-a-ñkedeca,
Gălbiori̯ ń-ei̯ răvărsa;
I̯ar turśi cîn ńi̯-aş vidi̯a,
Dim bătăi̯ m-ăr contina".
Băduli̯asî śi făśi̯a?
Îñ kilio̯arî cî-ş intra:
Puni̯a faţî la ǵili̯alî,
Priñśeni la condei̯alî,
Buzî moi̯ la rumini̯alî;
Şî brîu cî şî-l lua
Şî pi dîñsa-l îñśiñźi̯a,
Uñ capît tîrîş lăsa,
Po̯ali di galbini̯ umpli̯a.
Cu i̯a-ñ casî cîn' intra,
Sî făśi̯a a-ñkedeca,
Gălbiori̯ cî răvărsa;
I̯ar turśi cîn ńi-ş vidi̯a
Şî măi̯ tari ńi-l skiñźi̯ui̯a.
I̯arî Badi̯u măi̯ zîśi̯a:
— Băduli̯asî, tu, frumo̯asî,
Cu statu di źi̯upini̯asî,
Śi tot stai̯, şî mă priveşti̯
Şî nimic nu folosăşti̯?
Da tu, mări, ca sî-ţ i̯ei̯
Cofili, ca florili;
Coǵeliţa, ca crăiţa,
Sî ti faśi̯-a duśi la apî,
Ca turśi sî nu priśi̯apî.
Băduli̯asî śi-ñ făśi̯a?
Cofili cî li lua,
Coǵeliţa, ca crăiţa;
Sî făśi̯a a duśi la apî,
Ca turśi sî n-o priśi̯apî.
Cîm' pi po̯artî cî-ş i̯eşa,
Cofi-m pămînt cî trînti̯a,
Ţăndăreli li făśi̯a;
Coǵeliţa-m mînî-ş lua,
La Neculśi̯a cî-ńi̯ pleca;
Di la inimî-ñ ofta,
Di lăcrîńi̯ di̯-aǵi̯a-ñ zări̯a,
Niśi̯ curti̯a nu nimeri̯a,
Di̯-o služnici cî-ntreba:

— Uni șădi Neculśi̯a?
— Aiśi̯ șădi Neculśi̯a;
Da-ntr-o ńicî kilio̯arî,
Cu vo dou̯î, trii̯ curvușo̯ari:
Una-l ḱișcî,
Una-l mușcî,
Una cu ǵin ńi-l stroḱești,
Frumos fața-i̯ rumineșți".
Băduli̯asa, cîn acolu di̯-aźi̯uñźi̯a,
Buna-zîu̯a cî ńi-ș da;
I̯ar Neculśi̯a cîn o vidi̯a,
I̯el diñ gurî ńi̯-o-ntreba:
— Ale̯o, cumnățîca mi̯a,
Mă mir śi vînt a bătut,
Di la mini ń-ei̯ vinit?
— Păi̯ tu bei̯, șî-ñ vesăleșți̯,
Di frati-tu nu gîndeșți̯,
Cî turśi ńi-l skiñźi̯ui̯esc"!
I̯ar Neculśi̯a cîn auza,
Di̯-um pahar di ǵin umpli̯a,
Mîna cumnati-sî cî-i̯ da.
I̯a dim mînî i-l lua
Șî sî făśi̯a cî i̯a-l bi̯a;
Da i̯a-ñ sîn cî șî-l turna
Șî diñ gît nu măi̯ merźi̯a,
Cî di śi̯udî śi-i̯ i̯era.
I̯ar Neculśi̯a śi zîśi̯a?
„Ale̯o, cumnățîca mi̯a,
Tu năinti sî ti duśi̯,
Cî i̯-oi̯ vini măi̯ pi urmî,
Huhurîñ șî kiotiñ
Șî diñ ḱisto̯ali, mări̯, dîn
Șî dim buzdugan zvîrlin.
I̯ar ii̯ cîn ti̯-a întreba:
„Aśela śi̯-ar ḱi sî ḱii"?
„Aśela-i̯ negustor di boi̯;
C-a vîndut śirezîli
Ș-acu bi̯a dobîñzîli;
Șî i̯-an da' șî noi̯ doi̯ boi̯,
Ca sî-l găzduim șî noi̯".
I̯ar Neculśi̯a śi făśi̯a?
I̯el diñ casî cî-m pleca,
Huhurîñ șî kiotin
Șî diñ ḱisto̯ali, mări̯, dîn.
Cîn acolu s-aproḱii̯a,
I̯ar turśi cî ńi-l vidi̯a,

Pi Bădulii̯asa o-ntreba:
— Bădulii̯asî, tu, frumo̯asî,
Da aśela śi̯-o sî-ñ ḱii?
— Aśela-i̯ negustor di boi̯:
A vîndu' śirezîli
Ş-acu ťi̯a dobîñzîli;
Şî i̯-an da' şî noi̯ doi̯ boi̯,
Ca sî-l găzduim şî noi̯".
Cîn Neculśi̯a s-aproḱii̯a,
Cu buzduganu zvîrli̯a,
Po̯arta ţăndîri̯-o făśi̯a.
I̯ar turśi cîn ńi-ş vidi̯a,
La o parti sî didi̯a;
I̯el îñ casî cî-ńi̯ intra,
I̯el diñ gur-aşa striga:
„Bădulii̯asî, tu, frumo̯asî,
I̯a, sco̯ati di̯-o vadrî di ǵin,
Cî măcar c-o ḱi puţîn".
Bădulii̯asî śi făśi̯a?
La ḱimniţî sî duśi̯a,
Vadra di ǵin c-o scoti̯a
Şî pi masî ńi̯-o puni̯a.
Da Neculśi̯a śi făśi̯a?
Di̯-um pahar di ǵin umpli̯a
Şî pi masî cî-l puni̯a.
I̯ar Neculśi̯a śi făśi̯a?
Vadra di pi masî lua
Şî la gurî c-o puni̯a,
Tuma-ñ fuñ(d) sî răsufla
Şî la vorbî sî lua:
„Turśilor, spafiilor,
Nu v-ă robu di vîñzari,
Sî vî-l cumpîr cu părali?
Di trii̯ ori̯ cu gălbiori̯,
Di trii̯ ori̯ cu bani̯ mărunţ,
Cî la mini pri̯a sîm' mulţ.
I̯ar turśi śi mi-ş zîśi̯a?
„Nu n-i robu di vîñzari
Şî n-i robu di ḱerzari".
I̯ar Neculśi̯a śi făśi̯a?
I̯el, mări, cîn' auza,
Pahar îm mînî-ş lua
Şî diñ gur-aşa zîśi̯a:
„Aśest păhărel di ǵin
Sî śiñstim pi̯-aist creştin:
Nu-i̯ cu cali sî beu̯ i̯eu̯,

Sî ńi-l bi̯a uñ frati̯-a ńeu̯".
Cîm paharu i-l didi̯a,
I̯el diñ gur-aşa zîśi̯a:
„Ale̯o, frati Badi̯uli,
Cun ti̯-ai̯ da' tu priñs, legat,
La babi cu cîrpi-ñ cap?
I̯eu̯ îs voi̯nicu Comănac,
Sî vez turśilor śi̯-añ sî li fac!"
Cîm paharu i-l didi̯a,
Pàluş diñ śi̯obotî scoti̯a,
Sforili cî li tăi̯a,
Badi̯u-ñ ḱiśi̯oari-ńi̯ sări̯a;
Şî sî puni̯a spati-ñ spati
Şî la turśi̯ cî ńi-ş tăi̯a;
Şî ńi-i̯ tăi̯a, mări̯, grîi̯eşti
Şî ńi-i̯ lega, mări̯, znopeşti.
I̯ar Neculśi̯a cî-ñ zîśi̯a:
„Ale̯o, cumnăţîca mi̯a,
Sco̯ati śi ai̯ bun îñ casî,
Cî ţ-î casa cu năpastî".
Băduli̯asa śi făśi̯a?
Scoti̯a śi i̯era bun îñ casî.
Şî la turśi̯ śi ńi-ş făśi̯a?
Sus, îm pod cî ńi-i̯ sui̯a:
Lua Badi̯u cîti doi̯,
Băduli̯asa cîti unu
Şî Neculśi̯a cîti trii̯;
Şî-m pod cî ńi-i̯ sui̯a.
Îndatî Neculśi̯a porîñśi̯a:
Pai̯ cu braţu aduśi̯a,
Şî casa cî ńi̯-o-ñfunda,
Îñ kibrit cî scăpăra,
Foc la pai cî didi̯a.
Pînî para di-ş i̯şa,
Ii̯ di̯oparti cî ńi-ş sta;
Cîn-îş para di-ş işa,
Neculśi̯a diñ gurî zîśi̯a:
„Ale̯o, frati Badi̯uli,
Cum îţ ardi curţîli!"
I̯arîş Badi̯u śi zîśi̯a?
„La' sî ardî, f ... -li̯-aş,
Di nimic nu-s păgubaş:
Di śiñśi̯zăśi̯ di mascuri̯ graş,
Cî li ar(d) slăninili
Şî li curg unturili".

(1928), Colàcu — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

XCIX

D-alai̯uri̯a, pim plai̯uri̯a,
Di cătat pi čini-ñ catî?
Tot pi Badi̯u cîrći̯umari̯u,
Cî ń-i zîu̯a cîrči̯umari̯u
Şî ń-i no̯apti̯a măśilari̯u:
Măśilari̯u turśilor,
Hăñgeri̯u žîdovilor.
Da turśi śi mi-ş făči̯a?
Coli̯a-ñ vali scobora,
Cu dou̯î feti-ñ vorbi̯a:
„Fetilor, sîrbo̯ai̯śilor,
Pi Badi̯u nu l-aţ văzît?
Cî noi̯, mări̯, v-on dărui
Di tot turcu gălbioru".
Da turśi śi mi-ş făči̯a?
La Bădi̯uli̯asî merźi̯a
Şî diñ gurî ńi̯-o-ntreba:
„Bădi̯uli̯asî, tu, frumo̯asî,
Cu oki di curv-ali̯asî,
Dîntr-um milion ali̯asî,
Uni ţî s-a dus Badi̯u?
Dă-i̯ îñ casî, zî-i̯ sî i̯asî;
Dă-i̯ în tîrg la carni grasî,
Du(-ti) dă-i̯ zî sî vii̯-acasî;
Cî nu-l kemăm dă vuñ rău̯,
Şî, mări̯, di̯-uñ i̯urdaş di̯-al meu̯;
C-aveñ galbin di̯-a-mpărţî
Şî moşîi̯ di̯-a hotărî".
Bădi̯uli̯asî śi-i̯ zîči̯a?
„Niśi̯ îñ casî, ca sî-ńi̯ i̯asî,
Niśi̯ în tîrg la carni grasî,
Ca sî-i̯ zîc sî vii̯-acasî.
Da-i̯ îñ fund di kimniśi̯oarî,
Savai̯, c-o sutî di buţ;
Ş-auz śepu scîrţîindî,
Vinu-ñ ocî şuruindî
Şî rokiţa fîşîindî".
I̯ar turśi cîn mi̯-auza,
Unu pisti altu-ş da
Şî la Badi̯u mi-ş intra;
Tăbăra di mi-l lega
C-o sforiţî di mătasî,
Împletitî viţa-ñ şasî.
Şî-ñ casî mi-l aduči̯a,

Žos, la horn cî ńi-l lega:
Žos, la stîlpu hornului̯,
La dogo̯ari̯a focului̯,
Uni-i̯ păs voi̯nicului̯;
Ńi-l bati, şî ńi-l skiñźi̯ui̯eşti.
Văzu Badi̯u c-o sî ǩei,
Deti sfatu la fimei:
„Bădi̯uli̯asî, tu, frumo̯asî,
Dintr-um milion ali̯asî,
Śi stai̯ tu dă mă priǵeşti̯
Şî nimic nu folosăşti̯?
Du-ti-ñ fun(d) dă ǩimniśi̯oarî
Şî dăscui śi̯a lădiţî:
I̯a galbini cu po̯ala
Şî ti fă-ti̯-a-ñḱedeca,
Ca galbini dă-i̯ vărsa,
Dor turśi m-or măi̯ lăsa".
I̯ar turśi śi ńi-ş făśi̯a?
Tot măi̯ rău̯ mi-l skiñźi̯ui̯a.
I̯ar Badi̯u śi mi-ş făśi̯a?
I̯ar deti sfatu la fimei:
„Bădi̯uli̯asî, tu, frumo̯asî,
Cu oki dă curv-ali̯asî,
Śi stai̯ tu dă mă priǵeşti̯
Şî nimic nu folosăşti̯?
I̯a cofi, ca florili;
Coǵeliţa, ca crăiţa
Şî ti fă-a ti du la apî,
Ca turśi sî nu priśi̯apî.
I̯a crîşmuţî d-a rîndî;
Îñ capîtu crîşmilor
Pi frati-ńi̯u ńi-l găsăşti̯."
I̯a cofili-ş lua
Şî-năinti cî pleca,
Crîşmili di̯-a rîndu li lua;
Îñ capîtu crîşmilor
Pi cumnatî-su-l găsa.
I̯ar i̯el cîn ńi̯-o vidi̯a:
— Ale̯o, cumnăţîca mi̯a,
La mini or śi-ai̯ vinit?
Or galbini i̯-ai̯ fîrşît,
Or strai ai̯ ponosît,
Dă la mini d-ai̯ vinit?
— Niśi̯ strai n-am ponosît,
Niśi̯ galbini n-am fîrşît;
Da tu bei̯, şî vesăleşti̯,

Dă frati-tu nu gîneşti̯,
Cî ńi-l bat, ńi-l skiñźi̯ui̯esc“.
I̯ar frati-su Neculśi̯a śi spuni̯a?
„Ale̯o, cumnăţîca mi̯a,
I̯a, ti fă-a ti du nâinti,
Cî i̯eu̯ rămîi̯ măi̯ pi urmî“.
D-o vadrî di vin śeri̯a,
Tuma-ñ fund o răsufla.
I̯ar i̯el pleca
Dîñ gurî huhurîn,
Dîñ ḱisto̯ali tot dîn.
I̯ar turśi cî mi-ntreba:
— Śini i̯esti aśela?
— Aśela-i̯ negustor di viti,
C-a vîndut śirezîli
Ş-acu bi̯a dobîñzîli;
Ş-a vinit şî rîndu ńeu̯,
Sî-l găzdălui̯esc şî i̯eu̯.
I̯el acoli̯a cîñ sosa,
Aga afarî cî-ńi̯ işa
Şî pă i̯el cî ńi-l vidi̯a,
Śi̯almau̯a dîñ cap îi̯ ḱica;
I̯ar Neculśi̯a śi-i̯ spuni̯a?
„Ale̯o, àgo, dumni̯ata,
Sau̯ cî i̯eşti̯-uñ fărmăcat,
Di fimei̯ cî i̯eşti̯ stricat,
Dă śi̯almau̯a ţ-a ḱicat“.
I̯el îñ casî cî intra,
Pă Badi̯u legat îl găsa
Şî dîn gur-aşa zîśi̯a:
„I̯artî-ńi̯, Do̯amni, greşala,
Cî dau̯ frati-ńi̯u palma“.
Ş-o palmî cî îi̯ didi̯a
Şî dîñ gurî-l źi̯udeca:
„Ale̯o, frati Badi̯uli,
Cum tu te-i̯ lăsat?
Ti̯-a pus nişti babi źi̯os“.
Ş-afarî cî mi-ş işa,
Pàluş pi arcuş trăźi̯a
Şî dîn gurî-i̯ źi̯udeca,
Şî dîm paluş ńi-i̯ śi̯opli̯a
Pînî cînd îi̯ isprăvi̯a
Şî dîn gur-aşa-i̯ zîśi̯a:
„Ale̯o, frati Badi̯uli,
Zvîrli tu cîti doi̯,
Cî i̯eu̯ oi̯ lua cîti trii̯

Şî tot îm pod sî-i̯ aruñcăm".
Foc la casî cî-n didi̯a,
Dăparti sî dăpărta
Şî dăñ gur-aşa-ńi̯ zîśi̯a:
„Vai̯, săraśi Badi̯uli,
Cum îţ ard casîli!"
I̯ar Badi̯u śi mi-ş zîśi̯a?
„La(sî) sî ardî, f...-li̯-aş,
Dă nimic nu-s păgubaş:
Dă čiñzăči̯ dă mascuri̯ graş,
Cî li ard zlăninili
Şî li curg unturili
Pi to̯ati drumuli".

(1928), Herăstău̯ — lăutari̯u Neculai̯ Cîtu, 65

C

Umblî turśi alăi̯uri̯a,
D-alăi̯uri̯a, pim plai̯uri̯a,
Întrebîndu-ş di Badi̯u,
Di Badi̯u cîrśi̯umaru,
Cari̯-a fos' zîu̯a crîşmar,
Îñsî no̯apti̯a măśilar:
Măśilaru turśilor,
Hañgeru žîdanilor.
Îñsî turśi śi-ńi̯ făśi̯a?
Acasî la Badi̯u trăźi̯a,
Pi Băduli̯asî-ntreba:
— Băduli̯asî śi̯a frumo̯asî,
Cu statu di źi̯upimi̯asî,
Cu oki di curv-ali̯asî,
Acasî-i̯ Badi̯u?
— Nu-i̯ acasî.
— Di-i̯ acasî,
Zî-i̯ sî i̯asî;
Di-i̯ îñ ğii,
Zî-i̯ sî ğii;
Di-i̯ în tîr(g) la carni grasî,
Trimeti, sî ğii̯-acasî."
I̯arîş turśi śi făśi̯a?
Năvalî la Badi̯u da,
Ńi-l prindi̯a, şî ńi-l lega
Cu sforiţî di mătasî,
Împletitî ğiţa-ñ şasî;

Źi̯os, la stîlpu hornului̯,
La dogo̯ari̯a focului̯,
Undi-i̯ pasî Badi̯ului̯.
Darî Badi̯u śi zîśi̯a?
„Băduli̯asî śi̯a frumo̯asî,
Cu oki̯ frumoş di curv-ali̯asî,
Śi stai̯, mări, şî priǵeşti̯
Cîn turśi m-a coñźi̯urat
Şî pi mini m-a legat?
I̯a cofili, ca florili,
Coǵeliţa, ca crăiţa,
La frati-ńeu̯ sî ti duśi̯,
La frati-ńi̯u Neculśi̯a“.
Băduli̯as-aşa făśi̯a:
La Neculśi̯a sî duśi̯a
Şî diñ gur-aşa-i̯ grăi̯a:
„Bei̯, cumnati, vesăleşti̯,
Da la Badi̯u nu gîndeşti̯;
Cî turśi l-a coñźi̯urat
Şî-i̯ legat, şî-i̯ ferecat
Źi̯os, la stîlpu hornului̯,
Undi-i̯ pasî Badi̯ului̯.“
Da Neculśi̯a śi făśi̯a?
O canî di ǵin śeri̯a,
Di śiñśi̯ vedri ş-o oca
Şî di duşcî cî ńi̯-o da
Şî la Badi̯u cî-ńi̯ porni̯a.
I̯ar turśi cîn ńi-l vidi̯a,
Toţ pi Badi̯u-l întreba:
— Da aśela śi sî h́ii?
— I̯a, un negustor di vaśi̯,
Cari̯-a vîndut vaśili
Ş-acum bi̯a dobîñzîli“.
Şî Neculśi̯a śi făśi̯a?
Drep(t) la Badi̯u-ńi̯ treśi̯a
Şî frumos ńi-l dizlega
Şî diñ gur-aşa-i̯ grăi̯a:
„Bati tu miźlo̯aśili,
Cî li ştii̯ soro̯aśili;
Bat şî i̯eu̯ laturili,
Cî li ştiu̯ poteśili“.
Ş-amîndoi̯ cî sî pumi̯a,
Pi toţ turśi ńi-i̯ tăi̯a,
Şăpti grămez ńi-i̯ făśi̯a
Şî foc casîlor dădi̯a.
Cari cum pi drum treśi̯a,

Toț pi Badi̯u căina:
„Oi̯, sărași Badi̯uli,
Cum îț ardi casîli!“
I̯ar Badi̯u și-ńi̯ zîsi̯a?
— La(sî) sî ardî, f...-li̯-aş,
Di ńińic nu-s păgubaş,
Numai̯ di̯-o sutî șiñzăși̯ di măscuraş.

(1927), Nerežu — lăutari̯u To̯adir Albineț, 38.

CI

Pi ișĭ̯, pi eoli̯a,
Umblî turși adipà
Dupî Badi̯n crîşmari̯u.
Cu Băduli̯asî sî-ntîlńi̯a,
Pi Băduli̯asî-ntreba:
„Băduli̯asî și̯a frumo̯asî,
Cu statu di źi̯upîni̯asî,
Cu oki di curv-ali̯asî,
Undi îț i̯esti Badi̯u?
I̯esti-ñ ĝii, ca sî ĝii,
Sau̯ în tîrg la carni grasî,
Ca sî ĝii̯-acasî?“
Da Băduli̯asî și̯-a zîs:
„Nu-i̯ îñ ĝii, ca sî ĝii;
Niși̯ în tîrg la carni grasî,
Ca sî ĝii̯-acasî.
I̯el s-a dus îñ ǩiviniţî
Ș-a-ñșercat um butoi̯ di ĝin:
Unu, pînî-n dou̯î;
Unu, pînî-n nou̯î“.
Cî i̯el c-adorńi̯a,
Cu pàluşu pi ǩept i̯era.
Turși la i̯el cî intra,
Patru palmi lui̯ cî-i̯ da;
Da Badi̯u nu sî treza.
Atuñși̯ turși și făși̯a?
C-o sforișicî di mătasî-l lega,
Pîn' la o̯asî-l aźi̯uñźi̯a.
Da Badi̯u și-ni̯ zîși̯a?
— Băduli̯asî și̯a frumo̯asî,
Di și stai̯, di mă priĝeşti̯
Cun turși m-a legat?
— Și sî fac Badi̯ului̯?

— Ia cogilița, ca crăița,
Cofili, ca florili
Șî du-ti îñ kivinițî,
Ia o poalî di galbini,
Fă-ti a ti-ñkedica,
Galbini cî i-ai vărsa".
Turśi cî vidia,
Măi rău cî-l lega;
Da iel śi zîśia:
„Băduliasî śia frumoasî,
Du-ti-n Dùnîria,
Cogilița sî ńi-o frîñźi
Cofili sî li fărîńi.
Sî ti duśi la frati-ńiu Neculśia,
Sî-i spui ca sî ǵii-ndatî
Ca di la turśi sî mă scoatî".
La Neculśia aźiuñźia,
Cu patru curvi iera:
Pi una ńi-o săruta
Șî pi alta ńi-o mușca,
Pi una cu ǵin ńi-o strokia
Fața di i-o rumenia.
Ia cîn aźiuñźia,
Lu Neculśia cî-i spunia:
— Măi cumnati Neculśia,
Tu stai, șî ti veselești
Șî di Badiu nu gîndești?
— Băduliasî śia frumoasî,
Cu statu di źiupîniaśî,
Cu oki di curv-aliasî,
Turśi cî ti-or întreba:
„Śini iesti aśela
Cari ǵini,
Diñ gurițî kiuindî,
Diñ kistoali slobozîndî,
Dim buzdugan azvîrlindî?"
Sî spui cî-i negustoraș,
C-a băut dugenili
Ș-acum bia dobîñzîli.
Îm poartî iel c-aźiuñźia,
Calu cu potcoavili
Îm poartî izǵia,
Iel diñ gurî kiuia,
Diñ kistoali sloboza

Şî diñ gurî îńi̯ zîśi̯a:
„Bădului̯asî śi̯a frumo̯asî,
Sî-ńi̯ dai̯-o vadrî di ǵin,
Ca sî ţî-l îñśerc di-i̯ bun;
Dă-ńi̯-o vadrî pîn la nou̯î".
Di pi cal discălica,
Îñ ogradî cî-ńi̯ intra,
Zăśi focuri̯ sloboza,
La turśi̯ îñ casî intra
Şî pi turśi̯ îi̯ întreba:
„Nu v-ă robu di vîñzari,
Sî-l cumpănes' cu părali?"
Darî turśi śi zîśi̯a?
„Nu n-i robu di vîñzari,
Śi n-i robu di ḱerzari".
I̯el la Badi̯u c-aźi̯uñźi̯a,
Patru palmi cî-i̯ trăźi̯a,
Diñ gurî ńi-l źi̯udeca:
„Ei̯, sărași Badi̯uli,
Cum ti leg mui̯erili!"
I̯el sfo̯ara i̯-o trăźi̯a
Cu pàloşu sî răpeza,
Pi toţ turśi ńi-i̯ tăi̯a
Şî-m pod pi toţ îi̯ sui̯a,
Foc la casî li puni̯a.
„I̯a, sărași Badi̯uli,
Cum îţ măi̯ ard casîli!"
Darî Badi̯u răspundi̯a:
„La' sî ardî, f...-li̯-aş,
Nu-s di nińic păgubaş,
Numai̯ di śiñśi̯zăśi̯ di slăninaş:
Cî li ard unturili
Şî li curg grăsîmili".
I̯el cu Badi̯u śi făśi̯a?
Îñ gurî sî săruta:
„Mulţămes', măi̯ Neculśi̯o,
Cî di la păgîni̯ m-ai̯ scos".
Amîndoi̯ cî sî puni̯a
Şî nou̯î zîli cî-ńi̯ bi̯a:
Fiicari nou̯î vedri;
Badi̯u no̯uî vas-avi̯a
Şî pi to̯ati ńi li bi̯a.

(1927), Nerežu — Săndulaki Stoi̯an Creţu, 53.

Umblî, mări, umblî, dragî,
Umblî turśi într-aleịùrị,
Într-aleịùrị, şî pi plaịùrị.
Di cătat pi śini-ńị catì?
Tot pi Badịu cîrśịumaru,
Cî zîụa ń-i cîrśịumar
Şî noaptịa ń-i măśilar:
Măśilaru turśilor,
Hăñgeru žîdovilor.
Da turśi cît a umblat,
Iị di Badịu n-a măị dat.
Sus, pi munti s-a urcat,
Îñ źịos pi luñcî s-a uịtat,
Pi Băduliịas-a văzut-o
Florị îñ grădinî puin
Şî busîịoc răsădin.
Da turśi cîn o vidịa,
Pi loc ńị-o şî cunoştịa
Şî la dîñsa sî duśịa.
„Bună-zîụa, Băduliịasî.
Băduliịasî, tu, frumoasî,
Cu statu di źịupînịasî,
Cu sprîñśịana tras-aliịasî,
Şî din douîsprăzăśi scoasî,
Uni-ị Badịu? Zî-ị sî ịasî.
Di-ị îñ casî, zî-ị sî ịasî;
Di-ị îñ ģii, zî-ị sî ģii;
Di-ị în tîr(g) la carni grasî,
Trimeti, sî ģiị-acasî;
Cî nu-l poftin niśị dị-uñ răụ
Ş-avem banị di socotit,
Şî moşîị di hotărît."
Băduliịasî priśepịa
Cî turśi o miñśịunịa,
Adivăru li-l didịa:
„Di triị anị şî źịumătati
Badịu nu-ńị măị ịesti, frati".
Da şî turśi priśepịa
Cî dîñsa ńi-ị miñśịunịa;
Mîna pi dîñsa punịa,
Ţîţîli îị scrižîla,
Sari albî presura.
Băduliịasî śi făśịa?
Ịa di moarti sî-ñgroza:

„Turśilor, ścafiilor,
Măi̯ mari̯ mustafiilor,
Stat, șî nu mă omorît,
Pi Badi̯u a sî-l găsît:
Do̯armi-m beśi̯u kefăluit,
Cu palușu-m masî-ñḱipt.
Șî nu-i̯ bat di raki̯u,
Śi-i̯ di ǵinu marmazîu̯,
Cules to̯amna măi̯ tîrzîu̯."
Da turśi, cîn auza,
Fo̯arti mul(t) sî bucura:
Unu pisti altu da
Șî la Badi̯u-m beśi̯u intra.
Da cît di mult cî i̯era,
La Badi̯u tot nu-ndrăzni̯a!
Da un tur(c) măi̯ mititel —
Șî mult îi̯, of, vai̯ di i̯el —
Cîtri turśi̯ cî ńi-ț grăi̯a:
„Gelu, Gelu, bre agà,
I̯a, dațî-l pi mîna mi̯a,
Sî priǵiț śi i̯-oi̯ lucra".
I̯el di zîli sî lăsa
Șî la Badi̯u ńi-ț merźi̯a,
Frumușăl cî ńi-l lega
C-o sforicî di mătasî,
Împletitî ǵița-ñ șasî;
Șî-ñ casî cî ńi-l duśi̯a.
Da aiśi̯ uni-l lega?
Ži̯os, la stîlpu hornului̯,
La dogo̯ari̯a focului̯.
Ș-așa bătai śi-i̯ da:
Cu pana gîrbaśi̯ului̯,
La sfîrcu obrazului̯;
Cu latu palùșului̯,
Curmezîșu ḱeptului̯.
Badi̯u, văzîn c-ar sî ḱei,
Deti cuvîn(t) la fimei:
„Di śi stai̯, șî mă priǵești̯,
Cî nińic nu-ńi̯ folosăști̯?
I̯a, i̯a, mări̯, tu keili,
Discui cămărili,
Puni fațî la ǵili̯alî,
Buzî moi̯ la rumini̯alî;
I̯a galbini̯ îm po̯ala ta,
Fă-ti a ti-ñḱedeca,

Galbini i̯-ai̯ rîsîḱi,
Turśi do̯ar mă m-or slăǵi".
Keili cî li lua,
Cămărili discui̯a,
Puni̯a fațî la ǵili̯alî,
Buzî moi̯ la rumini̯alî;
Galbini̯ îm po̯alî lua,
Îñ casî sî-ñḱedeca,
Galbini îi̯ rîsîḱi̯a,
Turśi măi̯ rău̯ skiñźi̯ui̯a.
I̯ar Badi̯u cî măi̯ vorǵi̯a:
„Di śi stai̯, șî mă priǵești̯?
Tot nińic nu-ńi̯ folosăști̯.
I̯a, i̯a, mări̯, tu, cofili,
Fă-ti̯-a ti duśi la apî,
Turśi sî nu ti priśi̯apî;
Șî tu sî-ńi̯-apuśi̯
Pi ulița žîdovi̯ascî,
La crișma śi̯a armini̯ascî,
Pîn la frati-ńi̯u Neculśi̯a,
Ca sî ǵii pîn-aiśi̯a."
I̯a cofili li lua,
Pi ulițî sî duśi̯a,
Pi Neculśi̯a îl găsa
Într-o ńicî ḱivniśi̯a —
Făcutî numa di varî,
Pintru mari răcori̯alî —
C-o fetițî di žîdan,
Cu una di lipovan
Șî una di moldovan;
Una-l mușcî, una-l ḱișcî,
Una-i̯ puni-m pahar ǵin;
Șî cu ǵin cî ńi-l stroḱești,
Frumos fața-i̯ ruminești.
Băduli̯asî aźi̯uñźi̯a:
„Bei̯, cumnati, vesălești̯,
Di frati-tu nu gîndești̯:
Cî i̯el stă la stîlp legat
Șî-i̯ di turśi̯ îñcoñźi̯urat;
Ș-așa bătai śi-i̯ dă:
Cu pana gîrbaśi̯ului̯,
La sfîrcu obrazului̯;
Cu latu palùșului̯,
Curmezîșu ḱeptului̯".
Neculśi̯a, dac-auza,
I̯el digrabî porîñśi̯a,

O vadrî di ǵin scotia
Şî la gurî ńi-o punia
Şî pi toatî cî ńi-o bia;
Di-um pahar măi rămînia,
Bădulesî i-l didia;
Sî-l îñgițî, nu putia.
Neculśia cît ńi-ț grăia:
„Cumnatî, cumnata mia,
Tu acasî ńi ti du,
Ieu la voi c-oi vini
Cu banta dipi mini;
Şî turśi ti-or întreba:
„Śini iesti aśela"?
Tu adivăru l-ei da:
„Iesti-un negustor di boi,
Şî traźi-ñ gazdî la noi;
Ş-a vîndu' śirezîli
Şî ş-a scos capitili
Ş-acu bia cîştiurili".
Ia acasî sî duśia
Şî Neculśia cî vinia.
La poartî, cîn aźiuñźia,
Cu buzduganu zvîrlia,
Poarta țăndîri-o făśia.
Turśi cîț di mulț iera,
Tot mereu ńi sî stolia,
Pi Bădulias-o-ntreba:
— Śini iesti aśela?
— Śi, îi un negustor di boi
Şî traźi-ñ gazdî la noi;
Ş-a vîndu' śirezîli
Ş-a scos capitili
Ş-acu bia cîştiurili
Şî-ñśiarcî ǵinurili;
Ǵinurili di mănoasî
Şî cîrśiumăriț di frumoasî;
Ş-a vini' şî rîndu ńeu,
Aźiuta-i-ar Dumnezău"!
Neculśia cîn aźiuñźia,
Bună-zîua li didia:
— Turśilor, boierilor,
Măi mari mustafiilor,
Nu v-i robu di vîñzari,
Sî vî-l cumpîr cu părali?
— Nu n-i robu di vîñzari,
Śi n-i robu di kerzari.

Șî Neculśi̯a porîńśi̯a,
Di̯-o cofî di ǵiñ scoti̯a
Șî la gurî o puni̯a
Șî pi to̯atî cî ńi̯-o bi̯a;
Ca um pahar rămîni̯a,
Într-um pahar îl puni̯a
Șî diñ gurî povesti̯a:
„Șî ais(t) pahar di ǵin
A sî-l bi̯a uñ ǵet creștin".
Pi lîńgî Badi̯u treśi̯a,
Șforili i li tăi̯a,
Ǧinu cî i-l didi̯a
Șî dou̯î palmi-i̯ trăźi̯a;
Șî pi turśi̯ ńi-ț̯ tăbăra,
Pi toț̯ snopuri̯ ńi-i̯ lega,
Sus, îm pod îi̯ rîdica
Ș-afarî cî ńi-ț̯ ișa
Șî Neculśi̯a cît grăi̯a:
„Alei̯, frati Badi̯uli,
I̯a, i̯a-ț tu śi ai̯ măi̯ bun".
Śi̯-avi̯a măi̯ bun îș lua
Șî foc casîlor li da
Șî la crižmî sî duśi̯a
Șî pi băut sî puni̯a.
— Vai̯, sărași Badi̯uli,
Tu śerśi̯ băuturili,
Șî cum îț ar(d) casîli!
— La' sî arzî...'tu-le-ñ c...
Cî nu-s pusî la loc bun,
Șî-s pusî pri̯a lîńgî drum!
Nu ńi-i cî ar(d) casîli,
Da ar(d) śiñzăśi̯ di godănaśi̯:
Godănaśi̯ cu porśi̯ bătrîni̯;
Li ar(d), mări̯, trupurili
Șî li curg unturili.

(1928), Văsîi̯—Ivan I̯uga, 65.

CORBI̯A [1]

CIII

Pintri Săbìi̯, pintri Žîi̯
Mai̯ca blastîmî la fii̯:

---

[1] *Alecsandri*, 86—92 „Codreanul", 141—142 „Corbac", 144—147 „Novac și corbul", 156—157 „Bujor" (pentru a se vedea inter-

„Du-ti, fiu̯, sî nu măi̯ fii̯!
Mai̯ca dă cîn ti̯-a făcut,
Niśi̯-um bini n-am avut".
I̯ar Corbi̯a, cîn auza,
Șau̯a pă cal cî-ș puni̯a,
La cîmpii̯ sî limpeza,
La o crižmî mi-ș trăźi̯a,
D-o vadrî dă vin śeri̯a,
Tuma-ñ fund o răsufla;
Ș-afarî cî mi-ș ișa
Șî pă cal îñcălica
Șî blăstămu l-ažuñźi̯a,
Žos după cal mi-l didi̯a.
O corbo̯ai̯cî cloñcăni̯a,
I̯el dîn gur-așa-m zîśi̯a:
„I̯a, taśi̯ tu, corbo̯ai̯cî,
Nu măi̯ cloñcăni;
Cî dac-oi̯ muri,
Sîñźili ń-ei̯ bi̯a,
Carni̯a ń-ei̯ mîñca.
I̯a-n deźețălu cu inelu
Șî la mai̯ca sî ńi-l duśiț,
Îm bătăturî sî-l lăsaț."
Mai̯ca śi mi-ș făśi̯a?
Într-o žoi̯ di dimini̯ațî sî scula,
Așkii̯ îm po̯alî strîñźi̯a,
Deźețălu îl găsa
Șî dîn gur-așa-ñ zîśi̯a:

---

polările); *Bibicescu*, 329 „Mîrza Voinicul"; *T. Burada, O călătorie în Dobrogea*, 151—156; *Buzdugan*, II, 127; *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 288 (din Putna); *Furtună*, 41; *Georgescu-Tistu*, LXXIV, XCVII, XCVIII; *Hodoș, Poesii poporale din Bănat*, II, 72 „Mîrza"; *S. Fl. Marian, Poesii poporale române*, I, 116—127 „Voinicul scăpat"; *C. N. Mateescu, Balade*, 35; *Niculiță-Voronca*, 765; *Pamfile*, 24, 26, 30, 31; *Păsculescu*, 224, 228; *Pompiliu, Balade poporale române*, 36—39 „Gheorghe"; *G. Dem. Teodorescu*, 527, 531; *Tocilescu*, I, 147, 149, 179, 191, 1224, 1256; *A. Vasiliu*, 14; *Gazeta Țăranilor* (Argeș), I, n-rul 16 (din Dîmbovița).

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 17; II, Focșani, 1934, pag. 3; *M. Gregorian, Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, I[2], pag. 167; II, fasc. 1—2, pag. 223).

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

„Cari-ș blastîmî fiu,
N-ar răbda-o pămîntu!
Cî i̯eu̯ ńi l-am blăstămat
Șî di dînsu m-an lăsat“.
La temniți̯, la Opriș,
Uni șădi Corbi̯a-ñkis,
Dă nou̯î ani̯ dă cîñ' șadi,
Nou̯î ani̯ șî žumătati:
Îi̯ bati barba brațîli
Șî mustața co̯atili
Șî kica călcăili.
I̯ar i̯el śi mi-ș făśi̯a?
La mai̯cî-sa trimeti̯a.
I̯ar mai̯cî-sa, cîn auza,
Mai̯cî-sa cî mi-ș pleca
Cu dou̯î, trii̯ oușo̯ari
Șî cu doi̯, trii̯ colăśei̯,
Sî di̯a unu la grosari̯
Șî unu la temnițari̯,
Sî-mi̯-arati temnița
Uni mi-ș zăśi̯a Corbi̯a.
„Dă i̯ești̯ viu̯, ca sî ti știu̯;
Dă i̯ești̯ mort, sî ti žălesc“.
I̯ar Corbi̯a śi-i̯ spuni̯a?
„Niśi̯ nu-s viu̯, ca sî mă știi̯,
Niśi̯ nu-s mort, sî mă žălești̯;
Da numa cu zîli trăi̯esc
Dă orăcu bro̯aștilor,
Dă șuiru șărkilor.
O năpro̯ai̯cî dă șărpo̯ai̯cî
A ou̯at la mini-m barbî
Ș-a făcu' pui̯ mărunțăi̯,
Tari m-i fricî di i̯ei̯“!
I̯el mai̯cî-sî śi-i̯ spuni̯a?
„I̯a, ti du, măi̯cuța mi̯a,
Sco̯ati-m pă Roșu dîn gražd
Ș-aiśi̯a sî mi-l aduśi̯,
Sî dărui̯ești̯ pă Roșu,
Sî-ñ sco̯atî mii̯a capu“.
Mai̯cî-sa śi-ñ făśi̯a?
Numa-ñ fugî sî duśi̯a
Șî cu Roșu cî vini̯a.
I̯ar Vodî cîm' mi-l vidi̯a:
„Ale̯o, băbulicî slabî,
Dă ț-ă Roșu dă vîñzari,
Sî-l cumpărăñ cu părali:

Dă trii̯ ori̯ cu bani̯ mărunț,
Dă trii̯ ori̯ cu gălǵiori̯“.
I̯ar mai̯cî-sa śi-i̯ spuni̯a?
„Nu ń-i Roșu dă vîñzari,
Da ń-i Roșu d-un dar mari:
Sî-ț dărui̯es(c) pă Roșu,
Sî-n dărui̯eș(ti̯) pă Corbi̯a“.
I̯ar Vodî, cîn auza,
Bărbii̯eri̯ mi-ș aduśi̯a,
Pă Corbi̯a mi-l bărbii̯a
Șî d-acolu mi-l scoti̯a,
Dă șapti ani̯ mi-l făśi̯a;
I̯el dăñ gur-așa-ñ zîśi̯a:
„Alęo, do̯amni, Ștefañ-vodî,
I̯a, dă-n tu straili tali,
Dă-ñ gužumanu tău̯,
Sî scoț Roșu la-mplimbari,
Șî nu-ț facî supărari:
Cîn ăi̯ ișî la vo lumi,
Sî nu-ț facî vo rușîni“.
I̯el frumos cî sî-mbrăca
Șî pă Roșu-ñcălica
Șî pă mă-sa mi̯-o smuñśi̯a,
La c... calului̯ c-o puni̯a,
Zîu̯a-bunî cî-ș lua
Șî dîñ gur-așa zîśi̯a:
„Rămîi̯, Vodî, sănătos,
Cî la mînî i̯eu̯ ț-añ fost.“

(1927), Herăstău̯ — lăutari̯u Neculai̯ Predoi̯, 65.

CIV

Șî i̯ar verdi flori̯ domnești̯,
Do̯amni,-n tîrg la București̯,
La śeli casî domnești̯,
La arestu lu Opriș
Uni șădi Corbi̯a-ñkis;
Da niśi̯ pri̯a dimul(t) nu șădi:
Nou̯î ani̯, mări, di varî
Șî nou̯î di primăvarî
Șădi Corbi̯a la-ñkiso̯ari,
N-a văzu' so̯arili̯-afarî.
Da mai̯cî-sa śi făśi̯a?
Îñ viniri̯a Paștilor,

Îñ sîmbîta ou̯îlor,
Nou̯î ou̯î-ńi̯ îñroşa
Şî la Corbi̯a cî-ńi̯ porni̯a;
Dădi̯a trii̯ portarului̯
Şî trii̯ temniśerului̯;
Trii̯ sî li di̯a cu Corģiţî,
Sî-ş măi̯ udi̯-a lui̯ guriţî.
Pi Corbi̯a cî-l întreba:
„Ale̯o, Corbi, mai̯cî, Corbi,
Di i̯eşti̯ viu̯, ca sî ti ştiu̯;
Di i̯eşti̯ mort, sî ti žălesc,
Pi la poḱi̯ sî ti plătesc".
Da Corbi̯a cî-i̯ răspundi̯a:
„Mai̯cî, măi̯culiţa mi̯a,
Niśi̯ nu-s mort, da niśi̯ nu-s viu̯,
Numa sufleţălu-ḿi̯ ţîu̯.
C-aiśi̯a cîn am intrat,
I̯era sărḱi̯ ca aţîli
Şî bro̯aşti ca nuśili;
Ş-acuma-s ca ploşśili
Şî şărḱi ca griñzîli.
Am intrat tînîr, copḱil
Ş-acuma-s moşmi̯ag bătrîn:
Barba-ńi̯ bati braţîli
Şî kica călcăili.
Şî i̯eu̯, mai̯c,-aş măi̯ trăi;
Da nu pośi̯u, mai̯cî, trăi
Di şuiru şărḱilor,
Di zgomutu bro̯aştilor.
Şî i̯eu̯, mai̯c,-aş măi̯ trăi,
Da nu pośi̯u, mai̯cî, trăi
Di̯-o pustii di şărpo̯ai̯cî,
Di̯-o ni̯agrî balauro̯ai̯cî;
Cî, mai̯cî, ńi s-a-mpui̯at
Îm po̯ala caftanului̯,
Îñ gura buzunarului̯;
Şî puilor, cîn l-i fo̯ami,
Cu carni di̯-a mi̯a sî-mbucî,
La inimî mă usucî!
Şî puilor, cîn l-i săti,
Cu sîñźi di̯-a ńeu̯ i̯-adapî,
La inińi̯oarî mă sapî!"
Da mă-sa śi-l întreba?
„Ale̯o, Corbi, mai̯cî, Corbi,
Auz cî ti̯-ai̯ îñsurat
C-o fatî diñ Carpina,

Vinitî diñ Slatina:
Numa din topor śi̯oplitî
Șî dim bardî bărduitî,
La rădăśinî, pîrlitî
Șî la cap ń-i ascuțîtî".
Da Corbi̯a śi-ńi̯ răspundi̯a?
„Mai̯cî, măi̯culița mi̯a,
Aśei̯a nu ń-i logodi̯asa,
Śi̯-aśei̯a cî ń-i țàpa
Cari sî mă pui-ñ i̯a.
Mai̯cî, măi̯culița mi̯a,
Tu acasî sî ti duśi̯,
Sî cauț kei̯a graždi̯ului̯
Îm bălegaru calului̯
Șî pi Roșu sî-ńi̯-aduśi̯."
Da mai̯cî-sa śi făśi̯a?
I̯a pi Roșu ńi-l scoti̯a,
Îi̯ puni̯a șau̯a femei̯ești
Șî-l îñkiñga bărbătești
Șî-ñcălica voi̯niśești;
Șî la Corbi̯a cî-ńi̯ porni̯a,
Pintr-uñ orășăl treśi̯a,
Cu Ștefañ-vodî sî-ntîlni̯a
Șî diñ gurî ńi̯-o-ntreba:
— Babî slabî șî di tri̯abî,
Cu cuvîntu di ispravî,
Nu ț-î Roșu di vîñzari,
Sî-ț dau̯ bani̯, sî-ț dau̯ părali?
— Nu ń-i Roșu di vîñzari
Șî ń-i Roșu di̯-un dar mari:
Śiń ńi̯-o da pi Corbi̯a-afarî,
Dăruit sî-i̯ ḱii Roșu.
Da Ștefañ-vodî śi făśi̯a?
Bărbi̯eri̯ cî ńi-ș puni̯a
Șî pi Corbi̯a ńi-l scoti̯a
Șî frumos ńi-l bărbi̯eri̯a,
Tînîr copḱil îl făśi̯a.
Da Corbi̯a śi-ńi̯ zîśi̯a?
„Ale̯o, do̯amni, Ștefañ-vodî,
Dacî ț-î fricî di mini,
Zăvorăști-ț porțîli
Cu ḱi̯arîli plugului̯,
Tării̯a pămîntului̯;
Șî dă-ńi̯ ńii hai̯nili tăli,
Sî mă-mbrac șî i̯eu̯ cu i̯eli,
Sî-ñvețî Roșu cu i̯eli.

Dă-ńi̯ şî guźi̯umanu tău̯,
Sî-ñveţî Roşu cu i̯el.
Dă-ńi̯ şî săbi̯oara ta,
Sî-ñveţî Roşu cu i̯a."
Da Corbi̯a śi-ńi̯ făśi̯a?
Sus, pi Roşu s-aruñca
Dou̯î volti cî făśi̯a
Şî la mă-sa sî duśi̯a,
Mîna-m brîu̯ îi̯ aruñca,
Sus, pi cal o aruñca
Şî-ñ air sî rîdica
Şî diñ gur-aşa-ńi̯ grăi̯a:
— Rămîi̯, Ştefañ-vodî, sănătos,
Cî la bunî mîn-am fos'.
— Du-ti, Corbi̯a, sănătos,
Cî cărţîli meli di domnii
Îs la tini-ñ antirii,
Undi̯-ai̯ ƙica, domn sî ƙii̯.
I̯a, vez hoţ niferecat
Cun ti lasî dizbrăcat?

(1927), Nerežu — cobzari̯u To̯adir Albineţ, 38.

CV

Pintri Şîi̯ şî pintri Žîi̯
Mai̯ca blestimî la ƙii̯:
— Du-ti, fiu̯, sî nu măi̯ vii̯!
Carni̯a corǵi ţ-o mînîñśi,
În temniţî sî ti-mbuśi.
— Mai̯cî, măi̯culiţa mi̯a,
Numai̯ tu nu mă blăstăma;
I̯artî-ńi̯ , mai̯cî, greşala".
I̯a măi̯ rău̯ ńi-l blăstăma:
„Du-ti, fiu̯, sî nu măi̯ vii̯"!
I̯el la gražd cî îńi̯ merži̯a,
Şau̯a pi Roşu puni̯a,
Pi̯-uñ cîmp luñg cî i̯el pleca,
Di̯-o crižmuţî cî i̯el da:
„Măi̯ crižmar, măi̯ făgădar,
Di̯-o ocà di ǵiñ sî-ńi̯ dai̯".
Mîna-m buzunar băga,
Păralili-i̯-azvîrli̯a
Şî-napoi̯ ńi sî-ntorśi̯a,
Păcatu cî ńi-l sosa

Şî corği-l împresîra.
„Corğilor, ca nişti fraţ,
To̯atî carni̯a sî-ńi̯ mîñcaţ,
Numai̯ oki sî-ńi̯ lăsaţ;
Deźitu cu inelu
Îñ gurî sî ńi-l luaţ,
La mai̯ca sî-l lepădaţ;
Cîn mai̯ca lemni ńi̯-o strîñźi,
Di deźit s-o-ñḱedica
Şî pi mini m-a i̯erta".
Îñ viniri̯a Paştilor,
Îñ sîmbîta ou̯îlor,
Aşkio̯ari c-aduna,
Di deźit sî-ñḱedica.
Dou̯î, trii̯ ou̯î cośi̯a,
Dou̯î, trii̯ turti făśi̯a:
Sî di̯a una la groşari̯
Şî una la temniţari̯,
Sî-i̯ arati temniţa
Undi i̯esti-ñkis Corbi̯a.
— Aleu̯, băbulicî slabî,
Ori̯ bani i̯-ai̯ keltuit,
Ori̯ diñ strai̯-ai̯ ponosît,
Di pi̯-aiśi̯a ńi̯-ai̯ vinit?
— Niśi̯ bani n-añ keltuit,
Niśi̯ strai n-añ ponosît
Di pi̯-aiśi̯a añ vinit,
Sî ti aflu, sî ti ştiu̯
Di i̯eşti̯ mort, sau̯ di i̯eşti̯ ğiu̯.
— Niśi̯ nu-s ğiu̯, ca sî mă ştii̯,
Niśi̯ nu-s mort, sî mă žăleşti̯,
Numai̯ cît mă pătińesc.
Ale̯o, băbulicî slabî,
Ai̯ nou̯î mori̯ pi sup pămînt,
Di maśinî la arźint;
Şî ai̯, mamî, nou̯î i̯epi,
Mări, ro̯ai̯bi şî sîrepi,
Cu śerźi̯ albi pi sḱinari,
Pinteno̯aźi la ḱiśi̯oari.
Ori̯ adu-ńi̯, mamî, pi Roşu,
Di-ńi̯ diskidi ńii grosu.
— I̯eu̯ ğini c-am auzît
Cî tu, mamî, c-ai̯ logodit
C-o fatî ḑim Pràhuva,
Vinitî diñ Slàtina:
Îi̯ la cap cam ascuţîtî,

La ńilžoc, mărźi̯an făcutî.
— Nu-ńi̯ i̯esti, mai̯cî, ńiri̯asî
Şî ń-i , mări, ţăpuşà
Cari sî mă pui-ñ i̯a.
Adî-ńi̯, mamî, mări̯, pi Roşu,
Di-ńi̯ diskidi ńii grosu".
Mă-sa cu Roşu vini̯a,
Ştefañ-vodî śi zîśi̯a?
— Aleu̯, băbulicî slabî,
Nu ţ-î Roşu di vîñzari,
Sî-ţ dau̯ galbini̯ şî părali?
Di trii̯ ori̯ cu gălbiori̯,
Di trii̯ ori̯ cu bani̯ mărunţ.
Di ţ-î Roşu cu skimbari,
Sî-ţ dau̯, babî, unu, doi̯,
Sî-ţ dau̯, babî, pînî-n nou̯î.
— Nu ń-i Roşu di vîñzari
Şî ń-i Roşu di̯-un dar mari:
Cui̯ ńi̯-a dărui pi Corbi̯a,
Îi̯ dărui̯esc i̯eu̯ pi Roşu".
Ştefañ-vodî śi făśi̯a?
I̯el pi Corbi̯a ńi-l scoti̯a,
Pi̯-o grătişoarî-l scoti̯a
Ńi-l spăla, ńi-l bărǵii̯a,
Di şăpti ani̯ ńi-l făśi̯a
Şî pi Roşu-ñcălica.
„Alei̯, doamni, Ştefañ-vodî,
I̯a, opreşti, mări̯, pi Roşu:
I̯a, dă guźi̯umanu tău̯,
Ca sî mă îmbrac cu i̯el;
Şî dă-ńi̯, mări̯, pàloşu tău̯".
I̯arî Corbi̯a śi-ńi̯ făśi̯a?
I̯el pi cal cî s-aruñca,
Dou̯î, trii̯ roati făśi̯a,
Lîñgî mă-sa sî liḱi̯a,
Mîna-m brîu̯ cî-i̯ aruñca
Şî pi cal o azvîrli̯a
Şî la śer cî sî-nănţa.
Ştefañ-vodî śi zîśi̯a?
„I̯a, vez hoţ niñfericat
Mă lasî gol, dispoi̯at:
Îm poala caftanului̯
Îi̯ carti̯a di-mpărăţîi,
Undi̯-a sta,-mpărat sî fii."

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 41.

Verdi foai măr mustos,
La tivniţî pi Oituz,
Undi şădi Corbia-ñkis,
Vini, vini muma Corbii
Tucma din Ţara Moldòvii,
Îñ sîmbîta ouîlor,
Îñ viniria Paştilor,
Cu trii ouî-ñcondeieti:
Unu-l da portariului,
Unu gardiianului,
Unu-ñgrižîtoriului;
La feriastî c-o lăsa
Şî cu Corbia cî-ñ grăia.
Darî Corbia c-o vidia:
—Śi, maicî, măiculiţa mia,
Ǵini c-ai vini' cu ǵini;
Du-ti la Vodî, şî-i spuni
Şî-ñźenuñki di diparti,
Sărutî-i poala di-aproapi,
Zî: „Ti rog, doamni din domnii,
Lasî pi Corbia sî ǵii;
Cî pediapsa ş-a făcut-o
Şî ani şî i-a-mplinit;
Şî vremia cî i-a vinit,
Vremia di căsătorit“.
Darî Vodî śi-ñ zîśia?
„Babî slabî şî uscatî,
Şî di Dumnezău uitatî,
Ieu pi Corbia-añ sî-l îñsor
Şî miriasî i-añ găsît:
Župiniasa Carpina,
Adusî diñ Slatina:
Nu-i diñ coadî bărduitî,
Numa din topor śioplitî
Şî la vîrf îi-ascuţîtî“.
Darî baba sî-ntorśia
Şî lu Vodî-i mulţămia
Di vorba śi i-o spunia;
Iera proastî: ia credia.
La temniţî sî duśia
Şî lu Corbia cî-i spunia.
Darî Corbia śi-ñ zîśia?
— Babî slabî şî urîtî,
Fimei nipriśeputî,

Pǫali luñži̯ şî minti scurtî,
Di ţ-o spus Vodî aşa
C-aśei̯a-i̯ ńiri̯asa mi̯a,
Îi̯ pustii̯a di ţapà:
Śi, cari̯-a murit, a murit;
Cari̯-a scăpat, a scăpat;
Cari nu, i̯-a spîñzurat.
Śi, numa i̯eu̯ sînt, vai̯ di mini,
Şî-ńi̯-aştept zîu̯a ca mîni...
Du-ti, mai̯cî, di ńi-l adî
Tot pi Roşu din livadî.
Da, śi, puni-i̯ şau̯a fimei̯eşti
Şî-l îñkiñgî voi̯niśeşti".
Darî baba sî duśi̯a
Şî pi Roşu cî-l lua.
Dar Vodî, cîn o vidi̯a,
Numai̯ îm palmi băti̯a.
I̯a pi drum cît-uş merźi̯a,
Cu negustori̯ sî-ntîlni̯a,
Bani̯ cu baniţa cî-i̯ da,
I̯a diñ gurî cî zîśi̯a:
„Nu ń-i calu di vîñzari
Şî ń-i calu di̯-un dar mari".
Vodî-ndatî porîñśi̯a,
Calăi̯ pi i̯el s-aruñca,
Praf, grămadî cî-i̯ făśi̯a!
Darî Vodî sî gîndi̯a
Şî pi Corbi̯a cî-l scoti̯a,
Cît i̯era i̯el di legat,
Şî legat, şî-ñcătuşat.
Darî Corbi̯a śi-ñ zîśi̯a?
„Ti rog, domnuli Ştefani,
Hii-ţ milî di cătani:
Nu-ţ omorî străžîli
Şî-ţ fărîma gărzîli;
Lasî-mî sî-l călăres(c),
Ca sî ţî-l dumestiśes(c)".
Îi̯ rupi̯a peśeţîli
Şî-i̯ tăi̯a cătuşîli.
Darî Corbi̯a śi-ñ zîśi̯a?
„Di ţ-î fricî c-oi̯ scăpa,
Zăvorăşti-ţ porţîli,
Rîdicî-ţ podurili
Şî-ñcui zăvǫarîli".
I̯el di cal s-aprok̑ii̯a,

Mustața ș-o răsuśi̯a,
Uñ kiut diñ ḱep(t) scoti̯a
Șî pi i̯el sî aruñca
Șî piñ curti cî porni̯a,
Numa praf cî sî vidi̯a.
Di̯-așa i̯uti śi merźi̯a,
To̯atî curti̯a mărmuri̯a,
Boi̯eri sî-ñgălbini̯a,
Dințî-ñ gurî-i̯ clănțăni̯a;
Binișor cî mi-l lăsa
Șî la scarî sî opri̯a,
Lîñgî scara śi̯a domni̯ascî,
La śi̯a curti-mpărăti̯ascî.
Darî Corbi̯a śi-ñ zîśi̯a?
„Ștefani, Mării̯a ta,
Di vrei̯ sî-ț dau̯ calu bini,
I̯a, sî-n dai̯ hai̯nili tăli,
Ca sî-l călăres(c) cu i̯eli.
Mă știi-mbrăcat hoțăști̯,
Nu poț ca sî-l călărești̯.“
Ștefañ-vodî, ca un domn,
Nu avu minti di om:
Îmbrăcă pi hoț domnești,
Calului̯ mersu-i̯ potrivești.
Darî Corbi̯a śi-ñ făśi̯a?
Măi̯ i̯uti calu mîna,
Măi̯ cî nu sî măi̯ vidi̯a
Di̯-avan, i̯uti śi merźi̯a.
Di mă-sa s-alătura,
Mîna-m brîu̯ cî i̯-o-ñḱiźi̯a
Șî măi̯ i̯uti cî porni̯a,
Uñ kiut diñ ḱep(t) scoti̯a,
Mustața ș-o răsuśi̯a,
Calu tari-l răpeza,
Diñcolu di zîd sări̯a
Cu Corbi̯a șî mamî-sa.
Diñcolu dacî sări̯a,
I̯eĭ diñ gur-așa zîśi̯a:
„Rămîi̯ sănătos,
La bunî mînî ț-añ fos',
Vrei̯nic di mini n-ai̯ fos'“.
Darî Vodî śi-m zîśi̯a?
„Sî merźi̯, Corbi̯a, sănătos,
La mînî bunî ń-ei̯ fos',
Vrei̯nic di tini n-añ fos'.

Du-ti, Corbi̯a, un-ei̯ vri̯a,
Cî di̯-acuma-i̯ ţara ta.“

(1928), Pàltin — Luca C. I̯àcub, 50.

CVII

Fo̯ai verdi ş-um măcriş,
La temniţa lu Opriş,
Uni şădi Corbi̯a-ñkis:
Şădi Corbi̯a la-ñkiso̯ari
Di trii̯ ani̯, lipsît di so̯ari;
Di trii̯ ani̯ şî şăsî zîli,
Şăpti cu zîu̯a di mîni̯.
Îñ sîmbîta Paştilui̯,
Dimini̯aţa sî scula,
Pi oki̯ negri sî spăla,
Barbî ni̯agrî-ş ḱeptăna,
Cruśi dri̯aptî cî-ş făśi̯a
La ico̯anî sî-ñkina,
Di diparti cî-ńi̯ zări̯a:
Zări̯a di̯-o ni̯agrî corbo̯ai̯cî.
I̯arî Corbi̯a śi zîśi̯a?
„Aśei̯a-i̯ măi̯cuţa mi̯a“.
I̯ar corbo̯ai̯ca îi̯ zîśi̯a:
„Alelei̯, Corbiş a ńeu̯,
I̯eu̯ ti̯-aştep’ diñ hai̯duśii
Şî tu-ńi̯ i̯eşti̯ la gri̯a urźii!
Vidi̯a-o̯-aş ni̯agrî pustii,
Śin ţ-a dăruit-o ţîi?“
I̯arî Corbi̯a śi zîśi̯a?
„Alelei̯, măi̯cuţa mi̯a,
Tot acasî sî ti duśi̯,
Mînî pi sapî s-apuśi̯:
Sapî-ñ uşa graždi̯ului̯,
Bălegaru cailor
Şî pi murgu sî-l aduśi̯;
Cî l-añ lăsa’ mititel
Ş-acu ńi̯-ar hi măriśel,
Bun di pus şau̯a pi i̯el“.
Mă-s-acasî sî-ntorśi̯a,
Mîna pi sapî puni̯a,
Îm băligar rîcîi̯a,
Di uşa graždi̯ului da
Şî pi murgu ńi-l scoti̯a.

Priñs-a murgu̯-a nekeza,
Munţî sî cutrimura;
Şau̯a pi i̯el c-o puni̯a,
Cruśi dri̯aptî cî-ş făśi̯a
Şî pi murgu s-aruñca;
Baba-năinti merźi̯a,
Cu boi̯eri̯ mari̯ sî-ntîlni̯a;
I̯ar boi̯eri śi-i̯ zîśi̯a?
„Nu ţ-î murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari,
Sî ţî-l cumpîr cu părali?
Pintru unu sî-ţ dau̯ doi̯,
Sî faśiñ skimb amîndoi̯“.
I̯arî baba li zîśi̯a:
„Nu ń-i murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari,
Sî ńi-l cumpiri̯ cu părali;
Ń-i murgu di̯-o dărui̯alî:
Śiń ńi̯-a da pi Corbi̯a-afarî“.
Boi̯eri cî-ńi̯-auza,
La o parti sî didi̯a,
Baba năinti merźi̯a,
Drep(t) la Ştefañ-vodî trăźi̯a.
Ştefañ-vodî ńi̯-o vidi̯a,
Babii̯ năinti-i̯ işa
Şî diñ gur-aşa-i̯ spuni̯a:
— Nu ţ-î murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari,
Sî ţî-l cumpîr cu părali?
Pintru unu, sî-ţ dau̯ doi̯,
Sî faśiñ schimb amîndoi̯.
— Nu ń-i murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari;
Ń-i murgu di̯-o dărui̯alî:
Śiń ńi̯-o da pi Corbi̯a-afarî“.
Ştefañ-vodî ńi̯-auza,
La căpcăuni̯ poriñśi̯a,
Pi Corbi̯a ńi-l aduśi̯a,
Cu murgu di-l călări̯a;
I̯ar Corbi̯a aşa-i̯ zîśi̯a:
„Ştefani, mări̯a-ta,
Dă-ńi̯ hai̯nili dumni̯ata,
Sî mă plimb cu i̯eli̯ călari,
Sî sî di̯a murgu cu i̯eli,
Sî călăreşti̯ cu plăśeri“.
Ştefañ-vodî, cîn auza,

Di hai̯ni sî dizbrăca;
I̯arî Corbi̯a sî-mbrăca
Şî pi murgu s-aruñca,
Cu murg-o ro̯atî-ş făśi̯a,
Drep(t) la mă-sa cî-ńi̯ trăźi̯a,
Mîna-m brîu̯ cî-i̯ îñl'iiźi̯a,
Pintini̯ calului̯ cî da,
Cu nori s-amesteca.

(1927), Păulèşti̯ — Màri̯a Popa, 54.

CVIII

Verdi fo̯ai di măcriş,
La temniţa lu Opriş
Undi şădi Corbi̯a-ñkis,
Di nou̯î ani̯ şî źi̯umătati
Şî nou̯î zîli di varî
N-a işî' Corbi̯a pi̯-afarî.
Îñ sîmbîta Paştilui̯
Mă-sa aminti ş-aduśi̯a,
Trii̯ ou̯îşo̯ari găti̯a
Şî trii̯ colăśei̯ di varî
Şî la Corbi̯a sî duśi̯a:
Da unu portarului̯,
Unu temniśerului̯,
Unu Corbii̯ ca sî-i̯ di̯a.
La feri̯astî sî duśi̯a:
„Ale̯o, Corbi, dragu mamii̯,
Di i̯eşti̯ viu̯, ca sî ti ştiu̯;
Di i̯eşti̯ mort, sî ti žălesc,
Cu prioţ sî ti grižăsc".
I̯el ca pîñ vis cî-m auza
Şî la feri̯astî sî duśi̯a:
„Mai̯cî, măi̯culiţa mi̯a,
Niśi̯ nu-s mort,
Da niśi̯ nu-s viu̯,
Numa sufleţălu-n ţîu̯.
Po̯ati, mai̯c,-aş măi̯ trăi;
Da nu măi̯ pośi̯u odihni
Di şuiru şărk'ilor,
Di răcnitu bro̯aştilor.
Cî i̯eu̯, mai̯cî, cîn am intrat,
Am intrat tînîr, copk'il
Ş-acu sîm' măi̯ mul' bătrîn:

Barba-m bati braţîli,
Mustaţa, urekili.
Poati, maịc,-aş măị trăi...
Da tu, maịcî, sî ti duśị
La sfinţîtu soarilui,
Îm bălegaru cailor
Daị di uşa graždịuluị,
Graždịuluị, dị-a murguluị;
Şî pi murgu sî ńi-l scoţ
Îñşălat şî îñfrînat,
Cum îị bun di-ñcălicat;
La Ştefañ-vodî sî-m pleśị,
Cu calu sî-l dăruịeşti:
Cari boịer s-o afla
Ńiịa drumu ca sî-n dịa".
Numaịdicît cî pleca,
Şî calu ńi-l scotịa,
La Ştefañ-vodî pleca;
Calu-odatî nekeza,
Zîdurli sî dărîma,
Ştefañ-vodî cî işa:
— Aleo, babî, babî slabî,
Cu cuvîn(t) bun, di ispravî,
Nu ţ-î Roşu di vîñzari,
Sî-ţ dau galbinị şî părali?
Pintru unu sî-ţ dau doị,
Faśim, babî, dị-amîndoị.
— Nu ń-i murgu di vîñzari
Şî ń-i murgu dị-un dar mari,
Pintru faţa dumitali.
Śi ţ-î Corbịa ģinovat,
La temnițî l-aị băgat?
— Aleo, babî, babî slabî,
Cu calu mă dăruịeştị,
Cî pi Corbịa l-an logodit
Cu fata diñ Carpina,
Vinitî diñ Slàtina:
La vîrf ịesti ascuţîtî,
Numa din topor śịoplitî
Şî dim bardî bărduitî,
La ńilžoc mărźịa făcutî,
Pintru Corbịa ịe gătitî".
Darî baba dị-auza,
Cu calu îl dăruịa,
La Corbịa cî sî duśịa:
— Aleo, Corbi, dragu mamiị,

Cu calu l-an dăruit;
Pi tini ti̯-a logodit
Cu fata diñ Carpina,
Vinitî diñ Slàtina:
La vîrf i̯esti ascuțîtî,
La mižloc mărźi̯a făcutî,
Pintru Corbi̯a îi̯ gătitî.
— Mai̯cî, măi̯culița mi̯a,
Ai̯a nu-i̯ soțîi̯a mi̯a,
Şî ai̯a i̯esti țàpa,
Ca sî mă pui piñ i̯a.
Mai̯cî, pintru Dumnezău̯,
Măi̯ mul(t) sufletălu ńeu̯!
Înapoi̯ ca sî ti duśi̯
Şî diñ gurî sî-i̯ vorbeşti̯:
„Drumu Corbii̯ ca sî-n dai̯,
Sî-ñcaliśi pi Roşu̯,
Sî dipriñzî Roşu bini:
Cîn ăi̯ ișî la vo lumi,
Sî nu ti di̯a di ruşîni;
Cîn ăi̯ ișî la vo țarî,
Sî nu ti di̯a di zminti̯alî".
La Ştefañ-vodî pleca
Şî diñ gurî cî-i̯ vorbi̯a:
„Ale̯o, do̯amni Ştefañ-vodî,
Drumu Corbii̯ ca sî-n dai̯
Sî-ñcaliśi pi Roşu,
Sî dipriñzî Roşu bini:
Sî nu ti di̯a di ruşîni
Cîn ăi̯ ișî la vo lumi;
Sî nu ti di̯a di zminti̯alî
Cîn ăi̯ ișî la vo țarî".
Ştefañ-vodî di̯-auza
Trii̯ arnăuț trimeti̯a
Şî pă Corbi̯a mi-l scoti̯a,
Răpidi-l felezui̯a,
Ca pi̯-uñ flăcău̯ mi-l făśi̯a
Şî pi cal cî-ñcălica.
„Ale̯o, do̯amni Ştefañ-vodî,
Dacî ț-î fricî di mini,
Întăreşti porțîli
Cu ќi̯arîli plugului̯,
Tării̯a pămîntului̯".
Porțîli cî li-ntări̯a,
Ro̯atî piñ ogradî da,
Pînî cal cî-ñќerbînta.

I̯el diñ gurî și zîși̯a?
— Alęo, dǫamni Ştefañ-vodî,
Dizbracî-ti di caftan,
Di caftan şî di gužman,
Ca sî mă-mbrac i̯eu̯ cu i̯eli,
Sî dipriñzî murgu bini“.
Numadicît sî dizbrăca
Şî Corbi̯a cî sî-mbrăca
Şî pi cal îñcălica,
Rǫatî piñ ogradî da.
Mîna-m mă-sa cî puni̯a,
Di pi cal c-o aruñca,
Cu nori s-amesteca
Şî diñ gurî cî gră̯i̯a:
„Alęo, dǫamni Ştefañ-vodî,
Ai̯ cai̯ buni̯ sî mă goneşti̯
Şî voi̯niși̯ ca sî-ndrăzneşti̯?“
Zîdurili cî sări̯a
Cu nori s-amesteca.
„Merźi̯ tu, Corbi, sănătos,
Cî la mînî cî ń-ei̯ fost
Şî di minti c-añ fos’ prost.
Ui̯ti, hoţu niñferat
Mă lăsarî dispui̯at!
Uni, Corbi̯,-ei̯ poposî,
Mari-mpărat cî ń-ei̯ fi:
Îm pǫala caftanului̯
I̯e răstǫavi-mpărăteşti̯;
Uni, Corbi̯,-ei̯ poposî,
Mari-mpărat cî ń-ei̯ fi.“

(1927), Spùlbir — lăutari̯u Neculai̯ Dima, 67.

CIX

Zaśi, mări, zaśi, dragî,
Zaśi Corbi̯a la-ñkisǫari
Di trii̯ ani̯, lipsît di sǫari,
Di trii̯ ani̯, mări, di varî
Şî di trii̯ di primăvarî.
Da, și, mări̯, cum îţ zăśi̯a,
Mă-sa la i̯el sî duśi̯a —
Îñ zîu̯a di Paşti̯ i̯era —
Nou̯î ou̯î-ñ sîn băga,
Nou̯î ou̯î roşîǫari;

Şî la gros ńi sî duśi̯a
Şî da trii̯ grosari̯ului̯
Şî da trii̯ portari̯ului̯
Şî trii̯ ferestrari̯ului̯.
La feri̯astî sî liki̯a
Şî cu Corbi̯a ńi-ţ vorǵi̯a:
— Deli, Corbi̯a, dragu ńeu̯,
Di i̯eşti̯ ǵiu̯, ca sî ti ştiu̯;
Di i̯eşti̯ mor(t), sî ti žălesc,
Cu grižî sî ti grižăsc.
— Deli, mai̯cî, mai̯ca mi̯a,
Nu sîm' mor(t), da niśi̯ nu-s ǵiu̯,
Di̯-aǵi̯a sufleţălu-n ţîu̯:
Barba-ńi̯ bati braţîli
Şî păru călcăili.
Ş-aiśi̯ nu măi̯ pośi̯u trăi
Di răcnitu broaştilor,
Di şuiru sărkilor:
O drăcoai̯cî di̯ şărpoai̯cî
S-a scăpat şî s-a-mpui̯at
Îñ gura buzunari̯ului̯.
Cîñ' şărpoai̯ca sî gîrśeşti,
Inima-m mini sî sfîrşăşti!
— Deli, Corbi̯a, dragu ńeu̯,
Ti̯-am ştiut îñ hai̯duśii
Şî tu i̯eşti̯ îñ gri̯a urźii.
— Deli, mai̯cî, mai̯cî-mi̯a,
Tu acasî ńi ti du,
I̯a doi̯spreśi săpători̯
Şî doi̯spreśi lopătari̯,
Sapî-ñ graždi̯u şî-m bălegari̯u
Şî scoati a ńii̯ trii̯ cai̯,
Śi-s prădaţ di la trii̯ crai̯.
Pi Roşu sî ńi ti-ñcaliśi̯,
Pi Roşu, pi nebunu;
Di-ñfrînat îi̯, di-ñşăi̯at,
Cum îi̯ bun di-ñcălicat,
Da grăunţî nu i̯-an dat".
I̯a acasî sî duśi̯a,
Trii̯ cai̯-a Corbii̯ scoti̯a,
Pi Roşu cî-ñcălica,
Pi drum pin tîr(g) îm pleca,
Cu boi̯eri̯ mari̯ sî-ntînli̯a.
— Bună-zîu̯a, babî slabî,
Nu ţ-î murgu di vîñzari,

Nu ț-î murgu di skimbari,
Sî-ț dau̯ unu, sî-ț dau̯ doi̯,
Sî-ț dau̯ hărgelii̯a toatî?
Or cu bani̯ sî țî-l plătesc,
Di trii̯ ori̯ sî-l cîntăresc?
— Nu ń-i murgu di vîñzari,
Nu ń-i murgu di skimbari,
Ń-i murgu di dărui̯alî:
Cari ńi sî va găsî
Şî sî va adiviri
Cî pi Corbi̯a sî ńi-l scoațî,
Sî-l scoațî di la-ñkisoari,
Ca sî vazî sfîntu soari".
Nimini̯a nu sî găsa,
Niśi̯ nu sî adiviri̯a,
Pîn-a aźi̯uñs la palat.
La palat cîn aźi̯uñźi̯a,
Ştefañ-vodî ńi̯-o vidi̯a,
Mustăśi̯oara-ș răsuśi̯a
Şî kip la groșar făśi̯a
Pi Corbi̯a di-l libira;
Şăpti bărǵi̯eri̯ puni̯a
Şî pi Corbi̯a ńi-l rădi̯a.
Da Corbi̯a śi ńi-i̯ grăi̯a?
„Deli, doamni, dumni̯ata
Îñfundî-ț fereștili,
Îñzăvoarî porțîli
Şî dă-ńi̯ voi̯-a-ñcălica,
Pi Roșu di̯-a țî-l purta".
Fereștili îñfunda,
Porțîli îñzăvora,
Voi lu Corbi̯a didi̯a
Pi Roșu di-ñcălica.
Di trii̯ ori̯ roatî cî-ńi̯ da,
Pi lîñgî mă-sa treśi̯a,
C-o mînî cî ńi̯-o zmuñśi̯a,
Sus, pi cal o aruñca;
Doi̯ pintini̯ cîn îi̯ didi̯a
Pisti zîduri̯ cî sări̯a.
„Rămîi̯, doamni, sănătos,
Cî la mînî i̯eu̯ ț-añ fost
Şî nu i̯erai̯ bucuros".

(1928), Văsîi̯ — Ivan · I̯uga, 65.

CÎNTIC DIM BĂTRÎNI̯[1]

CX

Ńii̯a ńi sî vedi
Di̯-o dumbravî verdi,
I̯arba-ntr-îñsa creşti,
Îm patru sî-mpleteşti
Tot găităneşti;
Apa-i̯ nibăutî,
I̯arba-i̯ nipăscutî.
La ńilžocu i̯ei̯
Ńi sî vedi, vedi
Di̯-um paltin durat.
La tulǩina lui̯
Sî vedi, sî vedi
Di̯-um paltin rotat,
Cu scînduri̯ di brad,
Cu stîlǩi di fag.
Pi pat i̯-aşternut
Un ţol mohorît,
Cu ţurţuri̯ di̯-arźint.
Pi pat śini̯-odihni̯a?
Un tînîr voi̯nic,
C-um murguşor ńic.
Murgu i legat
Di̯-uñ ǩiśi̯or di pat.
Turśi cî-ńi̯ vini̯au̯,
Calu sî spăi̯mînta,
Lanţu zornăi̯a,
Voi̯nic diştepta,
Voi̯nicuţu̯-aşa zîśi̯a:
— Murguli, murguţuli,
Śi măi̯ somn dorńi̯am:
Cu mîndra mă i̯ubi̯am.
I̯eu̯ aşa ǵisam:
Cî mă îñsuram,
C-o fatî di crai̯,
Numili diñ rai̯.
Lupǩi ţi̯-ar mîñca,
Furu ţi̯-ar fura!

---

[1] *Alecsandri*, 195 „Ianoş Ungurul"; *Densusianu, Antologie, dial.*, 20 (din Brăila); *G. Dem. Teodorescu*, 686 „Voinicul"; *Tocilescu* I, 195 „Ianoş Ungurul" (din Romanaţi); *G. Tulbure*, 65.

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

— Stăpîni, stăpîni,
Nu mă blăstăma,
Cî nu-i̯ ǵina mi̯a;
Furi m-or fura,
Pi tini ti̯-omora,
Mîndruța-ț rămîni̯a.

(1927), Spinèști̯ — Ńihai̯ Gavrilî, 23.

CXI

Fo̜ai di̯-avrămascî,
Drag n-i cali̯a no̜astrî:
Cali̯a-i̯ pi dumbravî,
Cî-i̯ cu i̯arba-ntri̯agî;
I̯arba-i̯ nipăscutî,
Apa-i̯ nibăutî.
Măi̯ îñ źi̯os, la munti
Ńi sî vedi, vedi
Di̯-o poi̯anî verdi;
Șî i̯arba cîñ' crești,
Îm patru sî-mpletești
Tot găitănești.
La ńilžocu i̯ei̯
Ńi sî vedi, vedi
Di̯-um paltin gălbi̯u:
Sus, cu fruñza di̯asî;
Żi̯os, cu i̯arba gro̜asî;
Sus, fruñza-i̯ măruntî;
Żi̯os, umbra-i̯ rătundî.
La tulḱina lui̯
Ńi̯ sî vedi, vedi
Di̯-um pat îñkei̯et
Cu scînduri̯ di brad,
Cu stîlḱi di fag.
Îm paśi̯-așternut
Voi̯nic hodinin;
Murgu-i̯ priponit,
Lanțu-i̯ di arźint
Șî di găitan,
Di ḱiśi̯or legat.
Fo̜ai ș-o lali̯a,
Furi cî-ńi̯ vini̯a —
Patruzăśi̯ șî śiñśi̯,
Śiñzăśi̯ fărî śiñśi̯,

Tot voi̯niśi̯ livinț
Șî făr di părinț—
Capu sî i-l i̯a.
Murgu śi-ńi̯ făśi̯a?
Diñ ḱiśi̯or băti̯a,
Lanțu zornăi̯a,
Pi nas flui̯era,
Patu-ńi̯ clătina,
Voi̯nic dișteptа,
Diñ gurî-ńi̯ zîśi̯a:
— Di̯a, murguli, di̯a,
Lupḱi ți̯-ar mîñca,
Furi ți̯-ar fura!
Cîn ți̯-añ cumpărat,
Mulț galbini̯-an dat;
Di śi m-ai̯ dișteptat?
Cî i̯eu̯ cîn dorńi̯am
Frumos ǵis ǵisam:
Cî i̯eu̯ mă-ñsuram
Șî i̯eu̯ cî-ńi̯ luam
Di̯-o fatî di crai̯,
To(t) di pisti plai̯.
— Stăpîni, stăpîni,
Nu mă blăstăma
Sîmbîtî sara,
Cî nu-i̯ ǵina mi̯a:
Cî furu vini̯a
Capu sî ți-l i̯a.
Da i̯eu̯ si̯-añ făcut?
Pi nas añ flui̯erat,
Diñ ḱiśi̯or an dat,
Patu̯-añ clătinat
Șî ți̯-an dișteptat,
Capu ț-añ scăpat.
Ǵini ți̯-am purtat
Șî i̯eu̯ ți̯-añ suit
Șî ți̯-añ coborît
Șî i̯eu̯ cî ți̯-an dus
La colț di grădinî,
La fîntîni linî,
La ḱep(t) di copḱilî.

(1927), Tùlniśi̯ — lăutari̯u Vasîli Pîrvu (Botițî), 70

CÎNTICU HAI̯DUCULUI̯ DRÀGUŞ[1]

(fragment)

CXII

Fo̯ai verdi di̯-asomii,
Pli̯acî Dràguş îñ hoţîi
Cu doi̯ frăţîori̯ di̯-a lui̯:
Unu-l ki̯amî Mănăilî
Şî pi unu Ioñ Spînu
Cari̯-aţîni no̯apti̯a drumu.
Pi śi̯ocoi̯ îi̯ žăfui̯eşti,
Pi săraśi̯ îi̯ ńilui̯eşti.
Fo̯ai verdi salbî mari,
Mă ui̯tai̯ din di̯al la vali,
Văzui̯ pi Dragùş călari,
Cu cămeşa ca o flo̯ari,
Spălatî di̯-o fatî mari...

(1927), Păulèşti̯ — Ion Macovei̯, 78.

CÎNTICU ŹERULUI̯[2]

CXIII

Diparti, veri, diparti,
Niśi̯-aşa parti, diparti:
Sfîrşîtu pămîntului̯,
La marźina śeri̯ului̯,

---

[1] *Ion Creangă*, IV, 50.

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

[2] *Densusianu, Flori alese*, 140; *Giuglea-Vîlsan*, 275 „Colceag-Paşa"; *Păsculescu*, 212 „Moş Marcu, Paloş bătrîn"; *Tocilescu*, 1238 „Marcoş Paşa şi Crivăţul" (din Teleorman); *Arhiva Dobrogei*, I, 104 „Marcuş Paşa şi Crivăţul"; *C. N. Mateescu, Balade*, 105; *C. Rădulescu-Codin, Din Muscel*, 206.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 52 „Cîntecul Gerului"; II, Focşani, 1934, pag. 15 „Cîntecul Crivăţului"; III, partea I, Focşani, 1948, 76 „Cîntecul Crivăţului"; *Ethnos*, I[1], 221 „Crivîţ"; pag. 228, bibliografia baladei, precedată de melodia transcrisă de *Const. Brăiloiu* (pag. 219).

[2] Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. IV,V ale colecţiei.

La fîntîna Źerului
Nimerit-a, poposît-a,
Dalei, Veki Pașà bătrîn,
C-o mii di călăraș,
C-o mii di prez ostaș.
Toatî oastia-i di-mbrăcatî,
Ca cu Źeru sî sî batî.
Acolu, cîn aźiuñźia,
Diñ gurî, mări, cî striga:
„Aleo, sfinti Crivițî,
Ieș afarî, sî ti văz,
Sî ti văz, șî sî mă vez“!
Sfîntu Crivîț
Diñ fîntîni cî-ńi ișa;
Di-ñcălțat șî di-mbrăcat,
Pînî-ñ śeriu iesti-nănțat:
Cu śizmî di caprî starpî,
Cari sufiri la apî;
Cu toiag di giațî-m mînî,
Cu barba di kiśiurî,
Cu mustăț di promoroacî,
Cu păru făcut(t) di brumî
Cari nu știi di glumî.
Pi iel cî ńi-l întreba:
„La mini la ś-ei vinit,
Ori zîlili t-ai urît?“
Iar Pașa śi ńi-ș zîśia?
— Aleo, Sfinti Crivițî,
Añ vini(t) ca sî ti bat,
Sî ti bat, șî sî mă bat.
— Di bătrîn, bătrîn îńi iești,
Da di minti prost îńi iești!
Tu acuñ sî-ñ ki vinit
Colia-n luna lu cuptior:
Ierañ vition șî slab
Șî putei ca sî mă bat.
Iar acuma ń-ei vinit
În luna lu făurariu
Cîñ sîñ' vremurili tari:
N-ăi putia ca sî mă bat“.
Pînî vorba ș-o făśia
Noaptia-acolu l-apuca.
Iar ostașî śi zîśia?
„Aleo, Veki Pașî bătrîn,
Śi sî faśim, cî pierim?“
Iarî Veki Pașà bătrîn

I̯el diñ gur-aşa zîśi̯a:
„Armili li discotromaţ,
Ţăǵiili li luaţ,
Paturili li stricaţ,
Focurèli sî-ñcărcaţ
Pănî mîni̯ ca sî-ñ scăpaţ."
I̯ar ostaşî śi-ńi̯ făśi̯a?
Armili cî li discotroma,
Ţăǵiili li lua,
Paturili li strica,
Focurèli li-ñcărca.
Sfîntu Crivîţ śi-ńi̯ făśi̯a?
Pi̯-o nari di źer sufla,
Focu cî li-l mătura,
Corturili-ñ sus cî-nălţa,
Cu nori li̯-amesteca.
Diminiaţa ostaşî sî scula,
I̯arî vorba cî ş-o da:
— Aleo̯, Veki̯ Paşà bătrîn,
Śi sî faśim, cî pi̯erim?
— Voi̯, ostaşîlor,
Şî voi̯, prevestaşîlor,
Bahamèţî sî-i̯ tăi̯eţ,
Maţîli li lepădaţ,
Îñ coşuri̯ sî vă băgaţ,
Pînî mîni̯ sî scăpaţ.
I̯ar ostaşî śi-ñ făśi̯a?
Bahamèţî cî-ńi̯ tăi̯a,
Maţîli li lepăda
Şî-ñ coşuri̯ cî sî băga.
Sfîntu Crivîţ śi făśi̯a?
Diñ fîntînî cî i̯eşa,
Pi̯-o nari di źer sufla,
To̯atî o̯asti̯a c-o-ñgeţa,
Numa di̯-aǵi̯a cî ńişca.
I̯arî Veki̯ Paşà bătrîn
Diminiaţa sî scula,
Śi vidi̯a, sî spăi̯mînta:
Soldaţî numa diñ oki̯ sî ui̯ta,
Altî puteri n-avi̯a.
I̯arî Veki̯ Paşà bătrîn
Di diparti-ñźenuki̯a,
La fîntînî cî merźi̯a,
Îñ gura mari striga:
„Aleo̯, Sfinti Criviţî,
I̯eş afarî, sî ti văz,

Sî ti văz, şî sî mă vez".
Sfîntu Crivîţ cî-ńi̯ işa:
Di-ñcălţat şî di-mbrăcat
Pînî-ñ śeri̯u i̯esti-nănţat:
Cu toi̯ag di gi̯aţî-m mînî.
I̯arî Veki̯ Paşà bătrîn
I̯ertăśi̯uni cî-ş śeri̯a,
Diñ źenuki̯u îñźenuki̯a,
Diñ gurî cî-ñ zîśi̯a:
„Aleo̯, Sfinti Crivîţî,
I̯artî-ńi̯ greşala
Şî dărui̯eşti-ńi̯ dri̯apta".
Di̯-apro̯api s-aproḱi̯a;
Cîn dri̯apta-i̯ săruta,
Buzîli̯-acolu-i̯ rămîni̯a
Şî măi̯ rău̯ cî sî zluţa.

(1928), Colàcu — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

CXIV

La po̯alili śeri̯ului̯,
La fîntîna Źerului̯
Sî duśi Màrcuş Paşî bătrînî
Cu o̯asti̯a lui̯ dimpreunî.
La fîntînî cî sî duśi̯a
Şî diñ gur-aşa zîśi̯a:
„Alei̯, tu, măi̯ Crivîţe,
Diñ fîntîni ca sî i̯eş,
Ca i̯eu̯ cu tini sî mă bat;
Cu cîti oşti̯ m-am bătut,
Pi to̯ati li̯-añ supus".
Da Crivîţu śi făśi̯a?
Di cu sarî ḱicura,
Pisti no̯apti źer cădi̯a,
Armata cu i̯el duśi̯a.
— Alei̯, Màrcuş Paşî bătrînî,
Îñvaţî-ni sî trăim,
Cî pînî mîni̯ toţ ḱerim!
— Întindiţ corturili,
Dipărtaţ armili
Şî clădiţ focurili".
Crivîţu śi făśi̯a?
Pi̯-amîndoui̯ nărili sufla,
Corturili li zvîrli̯a.

Da armata și fășịa?
La Màrcuș Pașî bătrînî sî dușịa:
— Îñvațî-ni sî trăim,
Cî pînî mînị tot kerim!
— Tăịețî-vî bergili,
Îñ coșurị sî intraț,
Cî pînî-ñ zîuî tot scăpaț“.
Da Crivîțu și fășịa?
Crivîțu nu sî-ñcurca:
Amarnic źer cî-ńị didịa,
Pînî-ñ zîuî tot murịa.
Màrcuș Pașî bătrînî și fășịa?
La fîntînî sî dușịa:
„Aleị, tu, măị Crivițe,
Diñ fîntînî sî ịeș,
Ca pi mini sî mă ịerț“.
Crivîțu diñ fîntînî cî ișa:
Cu toịag di gịațî-m mînî,
Cu mustățîli di brumî.
Màrcuș Pașî bătrînî s-apleca,
Toịagu îl săruta;
Șî di răși și ịera,
Oki îñ cap cî-ị pleznịa
Șî Crivîțuluị îị spunịa:
„Nu trebuịa sî ģiị în luna lu călindarịu
Cîn îs vremili măị tarị;
Trebuịa sî ģiị în luna lu cuptịor
Cîn îị Crivîț bolnăģịor.“

(1927), Nerežu — Ion Stoịan Crețu, 71.

CXV

La poalili śerịuluị,
La fîntîna Źeruluị
Sî duși Màrcuș Pașî bătrînî
Cu oastịa luị dimpreunî:
„Aleị, tu, măị Crivițe,
Diñ fîntîn-acu sî-ńị ịeș,
Ca ịeu cu tini sî mă bat;
Cu cîti oștị m-am bătut,
Ịeu pi toati lị-añ supus:
Cu furniśili m-am bătut,
Șî pi ịeli lị-añ supus“.
Ịar Crivîțu diñ fîntînî cî-ńị ișa:

„Di și n-ai vinit în luna lu cuptior,
Cîn îi Crivîț bolnăgior?
Ai vinit în luna lu călindariu
Cîn îs vremili măi tari.“
Armata cî-ńi vinia
La Màrcuș Pașî bătrînî
Șî diñ gur-așa zîśia:
— Alei, tu, Màrcuș Pașî bătrînî,
Îñvațî-ni sî trăim,
Cî pînî mînį toț kerim!
— Întindiț corturili,
Dispăturaț armili
Șî clădiț focurili,
Cî pînî-ñ zîuî toț scăpaț.“
Da Crivîțu și făśia?
Pi-amîndouî nărili sufla,
Corturili li strica;
Iar armata sî duśia
La Màrcuș Pașî bătrînî
Șî diñ gur-așa zîśia:
— Alei, tu, Màrcuș Pașî bătrînî,
Îñvațî-ni sî trăim,
Cî pînî mînį toț kerim.
— Tăieți-vî bergili
Șî-ñ coșuri sî intraț,
Cî pînî-ñ zîuî toț scăpaț.“
Da Crivîțu și făśia?
Odatî cî sufla,
Toț sloiuri di giațî
Îñ coșuri cî-i făśia,
Pînî-ñ zîuî toț muria.
Iar Pașa și făśia?
La fîntînî sî duśia:
„Alei, tu, Crivețe,
Diñ fîntînî tu sî ieș,
Ca pi mini sî mă ierț“.
Crivîțu ișa
Diñ fîntînî, ca sî-l ierti:
Cu toiag di giațî-m mînî,
Cu mustățîli di brumî.
Màrcuș Pașî bătrînî sî pleca,
Toiagu i-l săruta
Șî oki-ñ cap cî-i plezia
Di źer și iera;
Șî Màrcuș Pașî bătrînî muria.

(1927), Nerežu — Săndulaki Crețu, 53.

CÎNTICU LU GIMIŞ[1]

CXVI

Gimiş śel mititel
Cari-n tem turśi di i̯el...
I̯ar Gimiş śi mi-ş făśi̯a?
Da uñ vin, da uñ rakiu̯,
Cî m-i vinu-mbătător
Şî rakiu-ñşălător,
Dă voi̯niśi̯-ameţîtor.
Dacî Gimiş sî-mbăta,
Îñ graž(d) dă ki̯atrî cî-m intra,
Pî Vînîta mi̯-o scoti̯a,
Cu Vînîta sî li sai
Şapti buţ, şapti butuśi̯;
Şapti buţ d-alături̯a,
Şapti puñźi̯ di bani̯ sî-m i̯a.
Cu Vînîta li sări̯a,
Pă Vînăta mi̯-o speti̯a.
„Mi̯-añ spetit pă Vînăta,
Mi̯-a kerit vitežîi̯a!"
I̯ar Gimiş śi mi-ş făśi̯a?
I̯el mi̯-o lega di̯-uñ alun
Ş-o plîñźi̯a ca un nebun;
Cari̯ pă drum cî mi-ş treśi̯a,
Tot la falañgî-i̯ puni̯a.
Bătu bun, bătu rău̯;
Cîn' la urma totolor,
I̯aca, uñ ǵet di śerşător.
Di̯-uñ kiśi̯or mi-l discălţa
Şî diñ gurî-l źi̯udeca,
Dî-ntrebat mi-l întreba:
— Nu ştii̯ tu vuñ hat,
Măi̯ bun dăcît Vînăta?
— Ştiu̯ d-uñ hat
Măi̯ bun dăcît Vînăta:
I̯a, la turcu Bahamèt".
Atuñśi̯ Gimiş śi făśi̯a?
Frumuşăl mi-l îmbrăca,
Bani̯ dă keltui̯alî-i̯ da

---

[1] *Alecsandri*, 129; cf. şi *Şezătoarea*, VI, 34 (balada „Tanislav" — din Mehedinţi); *Tudor Pamfile*, II, 19 (din Olt).

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Şî ịel cî mi sî duśịa
Tot la turcu Bahamèt
Şî hatu cî i-l lua.
Ịar turcu śi mi-ş făśịa?
Ịel plîngîn cî rămînịa.

(1927), Herăstău — lăutarịu Neculaị Predoị, 65.

CXVII

Umblî turśi d-alăịurịa,
Piñ răriş, piñ cărpiniş
Umblî turśi tot tukiş,
Tot di frica lu Gimiş:
Lu Gimiş śel mititel
Cari tem turśi di ịel.
Vo cîtva diñ Slatina
Gimiśịu lị-a furat ịapa:
Pi Vînîta śịa frumoasî,
Cu şaua moldoviniascî;
Zalili, ca soarili.
Ịar turśi śi mi-ş făśịa?
La rămăşag sî lua,
Nouî buţ c-alătura:
Cari, mări, cî s-a găsî
Ca buţîli sî li sai,
Sî dịa triị băniţ
Di galbiniị mărunţ,
A doilịa, di baniị mărunţ;
Niminịa nu śî găsa.
Da Gimiśịu cu Vînîta,
O plimba cît o plimba;
Cîn odatî sumuţa,
Buţîli cî li sărịa,
Pi Vînîta ńị-o spetịa.
Dacî văzu, şî văzu,
Legă ịapa dị-uñ alun
Ş-o plîñźịa ca un nebun.
Ịar Gimiśịu śi mi-ş făśịa?
Ịel la drum cî mi-ş işa
Şî cari cum mi-ş treśịa,
Cîtị-o palmî cî li da:
„Spuị-uñ cal ca Vînîta,
Sî i sî drịagî inima?“
Fruñzî verdi pătruñžăl,

Treśi di̯-uń ńic vătăşăl:
Dou̯î palmi cî-i̯ didi̯a
Sî spui̯-uñ cal ca Vînîta.
Vătăşălu śi zîśi̯a?
„Stăi̯, Gimiśi, nu măi̯ da,
Cî-ţ spui̯ cal ca Vînîta:
Bagî mîna-ñ sîn la mini,
Sco̯ati̯-o co̯alî di hîrtii
Ş-uñ condei̯ di vişînii;
Cî ţ-am aflat di̯-uñ cal bun
Tot la turcu Mahamùr".
Scriso̯ari̯a cî i̯-o făśi̯a
Şî la tur(c) cî sî duśi̯a,
Scriso̯ari̯a i̯-o arîta;
I̯ar turcu śi mi-ş făśi̯a?
„Asta ń-i hurdùc-beli̯a:
A vini(t) calu sî-ńi̯ i̯a;
Aşa sî-l dau̯ di frumos:
Îñşălat şî îñfrînat,
Cum îi̯ bun di-ñcălicat,
C-aista capu ńi̯-a scăpat"!
Vătăşăl calu-ş lua,
La Gimiśi̯u cî sî duśi̯a
Şî Gimiśiu̯ cî ńi-l vidi̯a:
Aşa di ģini-i̯ pări̯a,
Trii̯ bănit di bani̯ didi̯a,
Pi vătăşăl bogăţa.
Bati vîntu pulbiri̯a
Viniri̯a şî ńercuri̯a,
Gimiśi̯u treśi Dùnîri̯a
La sorî-sa Rusanda.
Sorî-sa cîn îl vidi̯a:
„Oi̯li̯oli̯o, frati Gimiśi̯u,
Ģini-ńi̯ pari cî viniş;
Cî cumnatu-tu-i̯ źi̯urat:
Pintr-o palmî śi i̯-ei̯ dat,
Sî ti di̯a la turśi̯ legat".
Îñcî i̯el cî n-ascultа:
Sî sîli̯a şî sî-mbăta.
I̯ar sorî-sa śi făśi̯a?
Armili i li lua,
Frumuşăl li discărca,
Cu pămîñ' cî li umpli̯a,
Vesîl la turśi̯ cî-ńi̯ didi̯a.
Şî turśi-l împresura

Şî la dîñsu sî duśi̯a.
I̯el puteri cî n-avi̯a
Şî turśi cî ńi-l lega
Cu frîñgii di mătasî,
Împletitî ǵiţa-ñ şasî.
Atuñśi̯ Gimiśi̯u sî treza
Şî legat cî sî vidi̯a;
Cîn odatî-i̯ sumuţa,
Śiñśi̯ şfori̯ la mînî rupi̯a,
Una la os l-aźi̯uñźi̯a
Şî puteri nu m-avi̯a.
I̯el diñ gurî śi zîśi̯a?
„Turśilor, boi̯erilor,
Ńi̯-aduśiţ patruzăśi̯ di potropoḱi̯,
La bisăricî sî merźim
Ca sî mă mărturisăsc,
C-am curvit cu sorî-mi̯a
Ş-am i̯ubit pi mai̯cî-mi̯a."
Cîn la bisăricî merźi̯a,
I̯el diñ gurî śi-ńi̯ zîśi̯a:
— Dizlegaţî-ńi̯ pi dri̯apta,
Ca sî-ńi̯ fac cruśi cu i̯a".
Pi dri̯apta cî-i̯ dizlega,
Cruśi la Dumnezău̯ făśi̯a.
I̯el aminti ş-aduśi̯a
Tot di̯-uń ńic păluşăl,
Di cîn i̯era băi̯eţăl.
I̯el diñ gurî śi-ńi̯ zîśi̯a? —
Şî pàluşu cî scoti̯a:
— Turśilor, mui̯erilor,
Śi̯-aţ ḱitit, śi̯-aţ socotit:
Fimei-s cu cîrpî-ñ cap,
Şî nu ştiu̯ śi sî vă fac?
Îs voi̯nicu Comănac,
Sî priviţ śi̯-añ sî vă fac."
Di trii̯ ori̯ sî răsuśi̯a,
Turśi ca perili cădi̯a.
I̯ar Gimiśi̯u śi mi-ş făśi̯a?
La sorî-sa sî duśi̯a
Şî diñ gurî ńi̯-o-ntreba:
„Ali̯o, soro, sorî-mi̯a,
Śi ţ-añ fost i̯eu̯ ǵinovat
Di m-ai̯ da(t) la turśi̯ legat?"
Niśi̯ zăbavî nu i̯era,
Frumos capu cî-i̯ tăi̯a

Şî la cînį c-o aruñca.
Da Gimiśįu śi mi-ş făśįa?
La codri cî mi-ş pleca.

(1927), Tùlniśį — lăutarįu Vasîli Pîrvu (Botiţî), 70.

CXVIII

La răriş, la cărpiniş,
Uni fug turśi tikiş,
Tot di frica lu Gimiş:
Gimişăl śel mititel,
Śi trimurî turśi di įel.
Vo cîţva diñ Sclàdova
Gimiş ńį-a luat įapa:
Pi Vînîta śįa frumǫasî
Cu şaųa moldovinįascî,
Pintenǫagî di kiśįoari,
Di-į buįestrî-ñ fuga mari.
Įar Gimiş śi-ńį măį făśįa?
Mari rămăşag punįa:
Cu Vînîta luį pǫati
Noųî buţ di ģin sî sai,
Noųî puñźį di banį sî įei.
Pi Vînîta ńį-o purta
Pînî cîn o spumega.
Dįodatî c-o sumuţa,
Noųî buţ di ģiñ sărįa,
Noųî puñźį di banį lua;
La Vînîta sî uįta:
Dinăinti, stîñgăśeşti;
Dinapoį, ńi sî tîrăşti.
Da Gimiş śi-ńį măį făśįa?
Lega įapa dį-uñ alun
Ş-o plîñźįa ca un nebun.
Ş-apăį sta, n-o măį plîñźįa,
La drumu mari işa:
Cari cum pi drum treśįa,
Cîţį-o bătai li da,
Ca sî măį spui dį-uñ cal ca Vînîta.
Da la urma tuturor
Treśį-uñ răų di vătăşăl;
Trįį toįeźi cî-į didįa,
Vătăşălu şî răcnįa:
„Stăį, domnuli, nu măį da!

Bagî mîna-ñ sîn la mini,
Scoați-o coalî di hîrtii
Ș-uñ condei di Venețî,
Tu ăi scri, șî ieu ț-oi spuni;
Cî ieu știu di-uñ cal bun,
Tuma la turcu Mahmèt".
Iel spunia, Gimiș scriia,
Frumos răvășăl fășia,
Turcului i-l trimitia.
Da turcu, cîn îl vidia,
Foarti rău ńi sî-ntrista:
„Da asta-i hurdùc-belia,
Ca calu ńeu sî ńi-l ia!
Añ sî pribeźes(c) la Ardàil,
Numa sî scap cu-ais(t) cal".
Iar turcoaica śi-i zîśia?
„Gelu, Gelu, brè agà,
Sî ti pribeźeș(ti) la Ardiàl
Pintr-o žoagilî di cal?
Îñfrîniazî-l șî-ñșăiazî-l
Șî-i măi puni la oblîñśi
Ș-o păreki di kistoali:
Gimiș îi cu mînli goali."
Îl îñfrîia șî-ñșăua,
Kistoalili li punia,
Lu Gimiș li trimitia.
Da Gimiș, cîn îl vidia,
Inima i sî dreźia,
Mustăśioara îș fășia,
Di diparti ńi-ț răcnia:
„Luaț șaua śia turśiascî,
Puniț șaua haidușiascî;
Luaț frîu śel turśes(c),
Puniț frîu haidușes(c)".
Gimiș cîn îñcălica,
Trii talazuri cî făśia
Șî Gimiș sî-ñspăimînta:
„Dè, dè, tu, cal turśes(c),
Sî-ñveț nărav haidușes(c)".
Bati vîntu pulbiria,
Gimiș treśi Dunîria
La sorî-sa Rusanda.
Sorî-sa cîn îl vidia:
„Alelei, frati Gimiș,
Ǵını-ńi pari cî viniș;
Da dacî tu nu viniai,

Șî măi̯ ǵini cî-ńi̯ făśi̯ai̯:
Cî cumnatî-tu-i̯ źi̯urat
Sî ti di̯a la turśi̯ legat,
Pintr-o palmî śi i̯-ai̯ dat.
Tu i̯-ai̯ dat-o într-o sarî,
Șî i̯el zăcu într-o varî."
I̯el îñ samî n-o băga,
K̑isto̯alili-ñ cui̯ puni̯a
Șî-m pat ńi sî culca.
Sor-sa i̯atî śi-i̯ făśi̯a:
Dacî dîñsu adorńi̯a,
K̑isto̯alili li lua,
Creminili li zvîrli̯a,
Apî-ntr-îñsîli turna
Șî di vesti cî-ńi̯ didi̯a
La potira śi̯a turśi̯ascî,
Pi Gimiș sî-l prăpădi̯ascî.
Șî turśi, cîn îț vini̯a,
Pi Gimiș cî ńi-l lega.
Da Gimiș śi ńi-ț făśi̯a?
„Turśilor, boi̯erilor,
Măi̯ mari̯ mustafiilor,
Vai̯ ńii! Sî-ńi̯-aduśiț
Nou̯î pok̑i̯ duhovniśeșt̯i̯
Ca sî mă murtirisascî,
C-am i̯ubit pi mai̯cî-mi̯a
Ș-añ curvit cu sorî-mi̯a".
Turśi, proșt̯i̯, cî ńi-l credi̯a,
Pok̑i toț cî-i̯-aduśi̯a,
Pi Gimiș mărturisa.
„Gelu, Gelu, brè agà,
Dizlegațî-ńi̯ pi dri̯apta,
Sî-ńi̯ fac cruśi cu dîñsa;
Sî-ńi̯ fac cruśi creștini̯ascî,
Cî sînt îm mînî turśi̯ascî".
Turśi mîna-i̯ dizlega,
Pàlușu cî și-l zmuñśi̯a
Șî pin turśi̯ șî-l răsuśi̯a
Șî pi toț îi̯ dobora;
Cîti unu cîñ scăpa,
Spri crîñg sî răfuźii̯a.
„Gelu, Gelu, brè agà,
Stăi̯ ca vitežî la cîmp,
Nu ca fimeili la crîñg!"
La sorî-sa sî-ntorśi̯a,
Uñ foc mari ńi-ț făśi̯a

Şî pi foc ńi̯-o aruñca,
Uni trupu i sî tok̑i̯a.

(1928), Văsîi̯ — Ivan Ĭuga, 65.

CÎNTICU LU GI̯ORGILAŞ[1]

CXIX

Śiñ sî sui la Imbriu̯
C-o ploskiţî di rakiu̯?
Niśi̯ pri̯a mari nu i̯era,
Di śiñśi̯ vedri ş-o ocà,
Cum i̯e bunî di̯-a-ñkina:
Gi̯orgilaş cu hai̯ni scurti,
Fii̯e scurti, dacî-s scumpi!
I̯el merźi diñ stînî-ñ stînî,
Sî śerśi brîñza di-i̯ bunî,
Sî-ş ali̯agî vo k̑elśi̯a,
Sî-ş facî cuşmî diñ i̯a.
I̯el la stînî cî-m merźi̯a —
La stîna dim Pàdina —
Acolu pe śiñ' găsa?
Pi moş Stănilî barbî surî.
— Moş Stănilî, barbî surî,
Măi̯ ai̯ pi śineva-ñ stînî,
Sî nu faśim vo priśinî?
— Măi̯ am o ploscî di ǵin
Şî pi una cu rakiu̯,
Amîndoi̯ sî ni śiñstim."
Cu̯-atîta nu sî lăsa:
Ro̯atî struñźii̯ cî didi̯a
Pi Macovei̯ ńi-l zări̯a;
Gi̯orgilaş aşa-i̯ zîśi̯a:
„Alei̯, frati Macovei̯,

---

[1] *Bibicescu*, 335; *Caranfil*, 56; *Georgescu-Tistu*, CXXXIV, CLIII, CCXVIII; *Pamfile*, 52; *Cîntece bătrîneşti*, 3, 27 (contaminare); *Păsculescu*, 211 „Moş Marcu, Paloş bătrîn", 275; *G. Dem. Teodorescu*, 591; *Tocilescu*, I, 155; *A. Vasiliu*, 17 „Vidra şi Stoian".

Grai şi suflet, III, 330; *Ion Creangă*, VI, 51; VIII, 232; *Rev. p. ist. arheol. şi filologie*, III, 183.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 56 „Gheorghilaş". Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Śin ti scoasî-ñ oki mei"?
Macovei, dacî-l vidia,
Foarfiśi dim mînî scăpa,
Di ńițuit sî lăsa
Șî diñ gurî-i răspundia:
— A meli zîli sfîrșîti,
A tăli păcati scrisî!
Alei, frati Giorgilaș,
Mîndru ca un năsturaș,
Fața ta-i bulgîr di caș,
La inimî, om vrăžmaș;
Măi luñźești-ńi zîlili,
Sî-ńi măi văz copkilili,
Cî ńi-s draźi ca soarili!
— Lezni-i, frati,-a ti ierta,
Da-i măi greu-a ti uita...
Știi tu, frati Macovei?
Cîn ierai vornic di plai,
Goștinăritu strîñźiai;
Șî măi-aviam, mări, -o gîscî
Ș-aśeia-o punei îñ śislî.
Ieu n-aviam, frati, părali,
Șî n-aviam niśi-o crezari;
Șî mă legai cot la cot,
Mă treśiai izvoarî răśi;
Șî mă plecam sî beu apî,
Șî-ńi didiai cu śizma-ñ śiafî,
Di biam apî sîñźeratî,
Cu măsăli-amestecatî."
Diñ gurî ńi-l źiudeca,
Dim pàluș ńi-l diskica,
Bucățăli ńi-l făśia;
Șî făśia tot bucățăli
Șî-mpărța pi la cățăli;
Șî la carni cî striga:
„Oca, mări, douî părali!"
Șî n-avia niśi-o cătari.
Iel îñ stînî sî-ntorśia
Șî lu Stănilî-i zîśia:
— Moș Stănilî, barbî surî,
Numîr-o ńii di lei,
Sî nu paț ca Macovei!
— Alei, frati Giorgilaș,
Mîndru ca un năsturaș,
Fața ta-i bulgîr di caș,
La inimî om vrăžmaș!

Botezat-am, cununat-am:
Dat-am di fin cîti̯-un tretin,
Cîti̯-uñ gălbănaş pi sîn;
Şî di finî, o tretinî,
Cîti̯-uñ gălbănaş pi mînî;
Pi uni i̯era zmîrcureli,
Făcut-am i̯eu̯ podureli;
Tot pomana ta va fi...

(1928), Colàcu — preutu Ion Băznî, 70.

CXX

Şî i̯ar verdi ş-o crăiţî,
Śini-ńi̯ urcî la Istriţî?
Savai̯, căpitan Gi̯orgiţî,
Cu doi̯spreśi lăutari̯,
Cu doi̯ bani̯ îm buzunari̯.
Şî umbla diñ stînî-ñ stînî,
Da cîti doi̯ lei̯-arvunî,
Sî strîñgî ńiţî şî lînî.
La stîna dim Pàdina —
Bat-o Mai̯ca Preśista
Şî sfînta Duminica! —
Acolu cîn aźi̯uñźi̯a
C-um moş bătrîn sî-ntîlni̯a
Şî diñ gurî-l întreba:
„Bună-zîu̯a, moş Stănilî,
Moş Stănilî, barbî surî,
Barbî surî şî puţînî,
N-ai̯ pi śineva îñ stînî,
Sî nu faśim vo priśinî?"
Moş Stănilî-i̯ răspundi̯a:
„I̯eu̯ zîc, zău̯, pi leźi̯a mi̯a,
Nu măi̯-am pi nimini̯a!
Am um mic di mîñzărar
Ş-a mîñcat žîntiţî multî,
Ş-apăi̯ s-a umflat îm burtî;
Di̯-o saric-a îmbrăcat
Şî-ntri burduşî s-a băgat".
Da Gi̯orgiţî śi făśi̯a?
Di̯-o custuri cî-ńi̯ śeri̯a,
Sî-ñśerśi brîñza di-i̯ bunî
Şî urda di sărăturî.

Îñśercă una, îñśercă dou̯î,
Deti pisti Macovei̯:
„F...-ț leźi̯a, Macovei̯,
Śin ti̯-a scos îñ oki mei̯?
Ori̯ zîli sfîrșîti̯-a tăli,
Ori̯ greli păcati̯-a meli!
Cî di̯-atuñśi̯a sîñ ži̯urat:
Un(di) ti̯-oi̯ prindi, sî ti bat,
Di k̑eli sî ti dizbrac.
Ț-aduśi̯ tu aminti̯-odatî?
La fîntîna śi̯a di k̑i̯atrî
I̯eu̯ mă plecam să beu̯ apî;
Tu-ńi̯ trînti̯ai̯ cu śizma-ñ śi̯afî,
Di bi̯am apî sîñźeratî,
Cu măsăli̯-amestecatî.“
Da Macovei̯ śi zîśi̯a?
„Mă rog ții, Gi̯orgilaș,
Gi̯orgilaș, numi źiñgaș,
La inimî om vrăžmaș:
Măi̯ luñźești-ńi̯ zîlili,
Sî-ńi̯ măi̯ văz copilili,
Sî li-mpart averili“...

(1927), Nerežu — lăutari̯u To̯adir Albineț, 38.

CXXI

I̯eșa Gi̯orgi la Sudri̯u̯
Cu ploskița di raki̯u̯,
La stîna lu Macovei̯
Șî diñ gur-așa striga:
— Măi̯ Stănilî, barbî surî,
Ai̯ pi śineva la stînî?
— Ba, zîc, zău̯, pi leźi̯a mi̯a,
Cî i̯eu̯ n-am pi nimini̯a;
Numai̯-um buri̯u̯ di raki̯u̯,
Sî bem, sî ni-ñvesălim,
Să faśiñ kefu diplin“.
Ǵini vorba nu sfîrșa,
I̯acî Macovei̯ sosa.
Diñ gurî așa-ńi̯ zîśi̯a:
„F..-ț leźi̯a, Macovei̯,
Spune-ńi̯, śin ti̯-a isk̑itit,
Di̯-ai̯ vinit la ńițuit?
Zîlili ți s-au̯ sfîrșît!“

Da Macovei̯ śi zîśi̯a?
— Na-ț, veri, șî oili
Șî-ńi̯ luñżești zîlili.
— Ba, tu ńii śi-ńi̯ făśi̯ai̯?
Mă prindi̯ai̯, șî mă legai̯,
Șî la I̯eș mă trimeti̯ai̯;
I̯eu̯ mă plecam sî beu̯ apî:
Mă păli̯ai̯ cu śizma-ñ śi̯afî,
Di bi̯am apî turburatî,
Cu măsăli̯-amestecatî"...

(1927), Nerežu — Anica Pavîl Dòni, 63.

CXXII

Śini sî sui la munti?
Gi̯orgilaș cu hai̯ni scurti,
Ĥii scurti, dacî-s scumpi!
„Măi̯ Stănilî, barbî surî,
Pi śini ai̯ tu la stînî?"
I̯ar Stănilî îi̯ spuni̯a:
„Śini dracu ț-a șoptit,
Di̯-ai̯ plecat la ńițuit?
Ori̯ zîli sfîrșîti̯-a tăli,
Ori̯ greli păcati̯-a meli!
Na calu șî trăsura
Di ti-nto̯arśi înapoi̯,
Di-ț măi̯ vez, mări, băi̯ețî
Cum măi̯ razîmî părețî.
Na boi șî caru ńeu̯,
Di-ț măi̯ vez copĥilili,
C-a umplut vîlśelili"...

(1927), Nerežu — Mărio̯ara Dragońir Edu, 41.

CXXIII

Fo̯ai verdi pelinițî,
Śini-m urcî la Istrițî?
Sava, căpitan Gi̯orgițî
Vinin di pi Dîmbovițî
Cu̯-a lui̯ dalbî zlugulițî;
Îm mînî c-o măśi̯ucuțî,

Numa din topor śi̯opliti̯
Şî dim bardî bărduitî.
Śini urcî la Istriţî?
Sava, căpitan Gi̯orgiţî
Urcî la stîna dim Pàdina,
Bat-o mai̯ca Preśista
Şî sfînta Duminica!
Macovei̯ śi mi-ş făśi̯a?
Di dimini̯aţî sî scula,
Barbî albî-ş ǩeptăna,
La ico̯anî sî-ñkina,
Keili-m mînî-ş lua
Şî la graždi̯u sî duśi̯a,
Di̯-uñ cal negru cî-ş scoti̯a:
Rotoco̯ali,
Pi sup po̯ali;
Duñgî albî,
Pi spinari.
Murgu şî-l îñşăla,
Şau̯a pi i̯el cî-m puni̯a,
Fo̯arfiśi̯ la dăsaźi̯ băga,
Piśi̯oru-ñ scarî cî-m puni̯a,
Sus, la stînî sî urca:
La stîna dim Pàdina,
Bat-o mai̯ca Preśista
Şî sfînta Duminica!
Macovei̯ śi mi-ş făśi̯a?
Buśi̯umelu şî-l lua,
În trii̯ părţ cî răsuna,
Oili cî s-aduna:
Mio̯arśi, la miorar;
Cîrlănari̯, la cîrlănar.
— Bună-zîu̯a, moş Stănilî;
Ai̯ pi śineva piñ stînî,
Sî nu faśim vo priśinî?
— Căpitani Gi̯orgilaş,
La inimî om vrăžmaş,
Zîc, zîc, zău̯, pi leźi̯a mi̯a,
Di̯-oi̯-avi̯a pi śineva:
Uñ ǵet śi̯obănaş
Frigurili l-a luat".
Cîñ Gi̯orgilaş ńi̯-auza
Năvalî îñ stînî da,
Cu ǩiśi̯oru uşa izǵi̯a,
Burduşîli li număra:

Sî-ńśerśi brîńza di-i̯ bunî,
Şî urda di sărăturî.
Moş Stănilî barbî surî —
Surî, surî cîti̯-uñ fir,
Albî ca un trandafir —
Diñ gurit-aşa zîśi̯a:
„Căpitani Gi̯orgilaş,
La inimî om vrăžmaş,
Zîc, zîc, zău̯, pi leźi̯a mi̯a,
Di̯-oi̯-avi̯a pi śineva,
Di cît uñ ǵet śi̯obănaş:
Frigurili l-a luat“.
Gi̯orgilaş śi ńi-ş făśi̯a?
Mîna pi pàluş cî puni̯a
Şî dim pàluş ńi-l śi̯opli̯a.
„Căpitani Gi̯orgilaş,
Măi̯ luñźeşti-ńi̯ zîlili,
Sî măi̯ văz copilili,
Cî ńi̯-a umplu' drumurili“...

(1928), Pàltin — lăutari̯u Vasîli Leftir, 55.

CXXIV

Macovii̯ cu oili
Pi plai̯ cî-m pleca,
Şî pi plai̯ cîn li tundi̯a,
Şî di tuñs nu li sfîrşa,
Gi̯orgilaş cî sî ivi̯a,
La Macovii̯ sî duśi̯a
Şî diñ gur-aşa-i̯ spuni̯a:
„'tu-i̯-ti̯-a-n leźi, Macovii̯,
I̯a, sî prindim um batal,
Sî nu scoţ vruñ i̯atagan“.
Macovii̯, cîn auza,
Pim păduri i̯el fuźi̯a;
Gi̯orgilaş cî ńi-l vidi̯a
Mîna pi to̯ai̯pî puni̯a,
Dupî i̯el cî sî lua
Şî diñ gurî-i̯ cuvînta:
„'tu-i̯-ti̯-a-n leźi, Macovii̯,
Di ti̯-oi̯ prindi la bordei̯,
Sî ti fac sî-l friźi̯ di ǵiu̯!“

Gi̯orgilaș, dacî vidi̯a,
I̯el la stînî sî duśi̯a
Șî la baśi̯u cî-ńi̯-aźi̯uñźi̯a
Șî diñ gur-așa-i̯ grăi̯a:
„Nu, nu, nù, șî ba, ba, bà,
Moș baśi̯uli, barbî surî —
Surî, surî, cîți̯-uñ ȟir,
La ńilžoc un trandaȟir —
I̯a, discui astî stînî,
Sî-ț îñśerc brîñza di-i̯ bunî".
I̯el îñ stînî cîn intra,
Burdușîli răsturna,
Puțîn afar-aruñca
Șî pi baśi̯u cî ńi-l lega;
La Macovii̯ sî duśi̯a,
Mustața ș-o răsuśi̯a,
Șî diñ gur-așa-i̯ grăi̯a:
„Śi ț-añ spus i̯eu̯, Macovii̯?
Sî dai̯ glo̯abî zăśi ńei̯".
Atuñśi̯ to̯ai̯pa o-ñvîrti̯a;
Șî cu dîñsa cîn dădi̯a,
Bucățăli ńi-l făśi̯a
Șî cu sari ńi-l dădi̯a
Șî la cîni̯ cî ńi-l zvîrli̯a;
Batalu cî ńi-l prindi̯a,
La cuțît cî ńi-l trăźi̯a,
Pi di̯-o parti ńi-l friźi̯a,
Șî cu śimbru ńi-l stroǩi̯a,
La dăsaźi̯ cî ńi-l puni̯a
Șî la plai̯ cî îńi̯ pleca
Șî diñ gur-așa-ńi̯ cînta:
„Di̯-aș aźi̯uñźi-ñ crîžmulițî,
Sî mîñîñc o fripturițî".
I̯el la crîžmî aźi̯uñźi̯a
Șî diñ gur-așa-ńi̯ striga:
— Fa lelițî crîžmărițî,
Sco̯ati ǵin cu o̯ala mari,
Sî bi̯a hai̯ducu călari,
Cî niśi̯ capu nu mă do̯ari!
— Sco̯ati, frati, șî plătești,
Cî potira ti sosăști.
— Apoi̯ la śi focu măi̯ hai̯duśesc,
Dacî stau̯ i̯eu̯ sî plătesc?...

(1927), Spinèști̯ — Stoi̯ca Fòrîi, 44.

CXXV

Fo̯ai verdi ca nalbà,
N-avi̯a dracu śi lucra:
Macovii̯ cî sî scula,
Pi oki̯ negri sî spăla,
La ico̯anî sî-ñkina,
Şau̯a pi murgu puni̯a,
La ńiţuit cî pleca
Îñ vîrfu Pintelèului̯,
La stîna vătafului̯.
Ş-añ zî(s): „verdi peliniţî“,
Śiñ' sî plîmbî pi Mistriţî?
Gi̯orgi di̯-a lu Negoiţî,
C-o dalbî di măśi̯ukiţî
Nistružîtî, niśi̯oplitî;
C-o ploskiţî di rakiu̯,
Niśi̯ pri̯a mari nu i̯era:
Di śiñśi̯ vedri ş-o ocà.
Şî umbla diñ stînî-ñ stînî,
Sî-ş ali̯agî vo ǩelśi̯a,
Sî-ş facî cuşmî diñ i̯a.
La moş Stănilî, sî duśi̯a:
— Moş Stănilî, barbî surî,
Ai̯ pi śineva la stînî,
Sî nu faśim vo priśinî?
— Oi̯, Gi̯orgilî Gi̯orgilaş,
Faţa ta-i̯ bulgîr di caş,
La inimî om vrăźmaş:
Bărlăźel, mări, di vin,
Sî bem, sî ni-ñvesălim“...
Gi̯orgilaş cîn auza,
Niśi̯ pi̯-atît nu sî lăsa:
Ocol struñźii̯ cî-ńi̯ didi̯a,
Pi Macovii̯ ńi-l zări̯a.
„Foili̯anî, foi̯ di tei̯,
'tu-i̯-ti̯-a-n leźi, Macovii̯,
Śin ti̯-a scos îñ oki ńii̯?
Păcatili meli scrisî,
A tăli zîli răpusî!“
Macovii̯, cîn îl vidi̯a,
Frigurili cî-l prindi̯a,
Cîrlan dim mîni̯ îl scăpa,
Di diparti-ñźenuñki̯a,
Diñ gurî cî sî ruga:
— I̯artî-ńi̯, veri, greşala

Cari m-aň greşî' cu ịa!
— Lesni-ị, veri, dị-a ịerta,
Ị-anevoị-a ti uịta!
Da ştiị, veri, or nu ştiị,
Cîn ịeraị vătaf îm plaị,
Oili cîň cumpăraị?
Ịera oaịa śiňśị părali,
Tu puniaị zăśi părali,
Ti făśịaị negustor mari...
Şî śiňśị oị cî nu-ţ plătịam.
Şî ịeu, veri, m-ascundịam;
Şî tu, veri, mă găsaị,
Frumuşăl cî mă legaị:
Scur(t), cu mînili-ndărăt,
Di mă văitan di ƙept.
Mă treśịaị izvoarî răśị:
Mă plecaň ca sî beu apî,
Tu-ńị trîntei cu śizma-ň śịafî;
Şî bịam apî sîňźeratî,
Cu măsălị-amestecatî.
Ş-aşa sîň', frati, źịurat
Bucăţăli sî ti fac;
Sî ti fac ịeu bucăţăli,
Sî ti dau pi la căţăli"!
Diň gurî ńi-l źịudeca,
Dim pàloş ńi-l śịocîrtịa;
Şî ńi-l făśịa bucăţăli
Şî ńi-l da pi la căţăli!
Striga la carni di vîňzari:
„Oca, mă, douî părali!"
N-avịa niśị-o căutari...
Ş-apăị dị-aiśịa-ňcolịa
La moş Stănilî sî duśịa
Şî diň gur-aşa-ị vorģịa:
„Moş Stănilî, barbî surî,
Ịa, scoati vo ńii di lịị,
Sî nu paţ ca Macoviị".
Moş Stănilî śi-ńị făśịa?
„Hoị, Gịorgilî, Gịorgilaş,
Faţa ta-ị bulgîr di caş,
La inimî, om vrăžmaş:
Bărlăźel, mări, cu ģin,
Sî bem, sî ni-ňvesălim.
Cununat-am, botezat-am:
Tot dị-o finî, ostrofinî,
Cîţị-uň gălbănaş pi mînî;

Șî di ħ́in, cîți̯-uñ cal bun,
Cîți̯-uñ gălbănaș piñ sîn.
Pi uni̯-a fos' gloduri̯ răli,
Făcut-am i̯eu̯ podurèli,
Tot pomana ta ț-o ħ́i."
Gi̯orgilaș, cîn auza,
Mîna-ñ ḱimăraș băga,
La gălbiori̯ cî-ńi̯ scoti̯a,
Lu moș Stănilî didi̯a
Șî diñ gur-așa-i̯ zîśi̯a:
„Moș Stănilî, barbî surî,
Aratî-ńi̯ vo potiśi̯a
Cari mer(g) voi̯niśi̯ pi i̯a;
Potiśi̯au̯a sî mă scoațî
La «Poi̯ana așăzatî»,
Uni̯-am măi̯ prîñzît odatî".
Moș Stănilî śi făśi̯a?
Potiśi̯au̯a-i̯ arîta
Cari mer(g) voi̯niśi̯ pi i̯a...
Potiśi̯au̯a cî-l scoti̯a
La „Poi̯ana așăzatî",
Uni̯-a măi̯ prîñzît odatî.
Cîn acolu c-aźi̯uñźi̯a,
Sî sîli̯a șî sî-mbăta,
Potira-l împresura:
Potira lu Moș Stănilî
Șî cu fiu-su Ștefan,
S-a dus vesti̯a la divan!
Cîn acolo c-aźi̯uñźi̯a,
I̯el diñ gurî śi-ńi̯ zîśi̯a?
„Cătaț, boi̯eri̯, șî videț:
C-aista-i̯ Gi̯orgi Busîi̯oc,
Di̯-am avi̯a noi̯ vun năroc
Cu mulț galbini̯ sî mă źi̯oc!"
Deti̯-uñ foc, șî deti dou̯î,
Deti, boi̯eri̯, pîn la nou̯î:
Niśi̯ din loc nu ńi-l hîrnești,
Niśi̯ diñ somn nu ńi-l trezăști!
Moș Stănilî śi făśi̯a?
Arma cî ș-o discărca,
Glonț di̯-arźint îñ i̯a puni̯a
Șî la oḱi̯u cî ńi-l lua,
La ḱiśi̯or cî ńi-l păli̯a;
Drept îñ ḱiśi̯oari sări̯a,
Mîna pi durdî puni̯a,
Pi durda, pi nebuna:

Turna i̯arba cu po̯ala
Şî glo̯anțî cu kivîra;
Drumu-m potirî cî-i̯ da,
Cu pămîntu̯-amesteca!
Di asta śini scăpa?
Moş Stănilî, barbî surî,
Şî cu fiu-su Ştefan,
S-a dus vesti̯a la divan!
Da nu fuźi cuñ sî fuźi:
S-aruñca i̯ortomăneşti,
Sî ui̯ta-ñ urmî curveşti.
Gi̯orgilaş śi ńi-ş făśi̯a?
Dipi̯-uñ copaśi̯u cî sî da,
La ki̯śi̯or cî sî lega.
Moş Stănilî śi făśi̯a"?
I̯el la oki̯u cî ńi-l lua:
În liñguriśi̯a ki̯eptului̯
Uni-i̯ păs voi̯nicului̯.
La dîñsu sî năpusti̯a,
Frumos capu cî-i̯ tăi̯a.
Fo̯ai verdi pelinițî,
Duśi-i̯ capu îñ sulițî
La tai̯cî-su Negoițî.
Tai̯cî-su, cîn îl vidi̯a,
Lăcrîńili-l năpădi̯a:
„Las' sî ƙii rob, aşa,
Nu ńi̯-a ascultaʼ vorba!
Cî i̯eu̯, mă, l-am îñvățat
Sî nu bi̯a, sî vesăli̯ascî,
Crîşmili sî ocoli̯ascî:
Cîśi̯ cîti beleli fac,
Tot diñ crîşmi ńi sî trag.
Cari n-ascultî di părinț,
Plîñźi cu lăcrîńi̯ ƙerbinț".

(1927), Tùlniśi̯ — lăutari̯u Vasîli Pîrvu (Botițî), 70

CXXVI

Fo̯ai verdi ca nai̯ba,
Macovei̯ ńi s-apuca —
Marț îñ zîu̯î s-apuca —
Pi oki̯ negri sî spăla,
La ico̯anî sî-ñkina,
Calu diñ cîm(p) ş-aduśi̯a:

Di-ñfrînat și di-ñșău̯at,
Numa bun di-ñcălicat;
Fo̯arfiśi̯ în dăsaźi̯ puni̯a
Și la ńițuit pleca
Îñ vîrfu Pintilìului̯,
La stîna vătavului̯.
Fo̯ai verdi pelinițî,
Śiñ sî plimbî piñ colnițî?
Gi̯orgi di̯-a lu Negoițî:
Ńi sî plimbî, și sî sui
La Imbrìu̯, la Pintilìu̯,
C-o ploskițî di rakiu̯;
Mari, niśi̯ ńicî i̯era:
Di śiñśi̯ ocî, ș-o ulśi̯a.
Sî plimba cu i̯a pim mînî,
Sî plimba diñ stînî-ñ stînî,
Sî-ñśerśi brîñza di-i̯ bunî;
Sî-ș ali̯agî ș-o ḱelśi̯a,
Sî facî cuźmî diñ i̯a.
Da și i̯el, cum sî plimba,
Aminti cî-ș aduśi̯a
Di Macovei̯ śi-i̯ făśi̯a.
La Stănilî s-abăti̯a,
Bună-zîu̯a cî-i̯ didi̯a:
„Bună-zîu̯a, moș Stănilî;
Moș Stănilî, barbî surî,
Măi̯ ai̯ pi śineva-ñ stînî,
Sî nu faśiñ vo priśinî?“
„Oi̯u, Gi̯orgițî, Gi̯orgilaș,
Mult i̯ești̯ tînîr și źiñgaș:
Fața ta-i̯ bulgîr di caș,
Inima-i̯ di om vrăźmaș...
I̯eu̯ n-am pi nimini̯ îñ stînî,
Nu faśin niśi̯-o priśinî:
O ploskițî di rakiu̯
Și una plinî di ģin,
Sî bem, sî ni-ñvesălim,
Sî faśiñ kefu diplin“.
Gi̯orgilaș nu sî lăsa,
Ro̯atî struñźi cî ńi-i̯ da,
Pi Macovei̯ ńi-l găsa:
— F...-ț leźi̯a, Macovei̯,
Numa dracu ț-a șoptit
Sî pleśi̯ marț la ńițuit!
Nu știu̯: a tăli zîli răli,
Or a meli păcati greli?

Macovei̯, cîn auza,
Fo̯arfiśi̯ dim mîni̯ îi̯ ḱica,
Cîrlănaşu îl scăpa
Şî-ñ źenuñki̯ ţî sî pleca
Şî la Gi̯orgilaş merźi̯a:
— Oi̯u, Gi̯orgiţî, Gi̯orgilaş,
Mult i̯eşti̯ tînîr şî źiñgaş:
Faţa ta-i̯ bulgîr di caş,
Inima-i̯ di om vrăžmaş...
I̯artî-ńi̯, frati, greşala,
Cari m-añ greşî(t) cu i̯a.
— F...-ţ leźi̯a, Macovei̯,
Ştii̯, Macovei̯, or nu ştii̯?
Cîn i̯erai̯ vătav di plai̯,
Goştina o cumpărai̯:
I̯era o̯ai̯a śiñśi̯ părali,
Tu didi̯ai̯ dou̯î părali,
Ti făśi̯ai̯ negustori̯u mari.
— Oi̯u, Gi̯orgiţî, Gi̯orgilaş,
Na-ţ calu cu armili,
Kimeri̯u cu galbini;
Na-ţ stîna cu oili
Şî luñźeşti-ńi̯ zîlili,
Sî-ńi̯ mărit copḱilili,
Sî li dau̯ muşîili,
Sî li̯-arît hotarîli.
— Nu, ’tu-ţ leźi̯a, Macovei̯,
Ştii̯ cîm’ mă plecañ sî beu̯ api
Şî tu-n didi̯ai̯ cu śizma-ñ śi̯afî,
Sî beu̯ apî sîñźeratî,
Cu măsăli̯-amestecatî,
Di Macovei̯ zdruñśinatî?
Ştii̯, Macovei̯, or nu ştii̯,
Cî di̯-atuñśi̯a sîñ’ źi̯urat
Şăpti grămez sî ti fac;
Sî ti tai̯ îm bucăţăli,
Sî ti dau̯ la cîni̯, căţăli?“
I̯el diñ gurî-i̯ cuvînta,
Dim palùş îl dihoca,
Şăpti grămez îl făśi̯a
Şî-ñ gura mari striga:
„Oca, mă, dou̯î părali!“
Şî n-ari niśi̯-o cătari...
La Stănilî sî-ntorśi̯a:
— Moş Stănilî, barbî surî,
I̯a, sco̯ati̯-o ńii di lei̯,

Sî nu paț ca Macovei̯!
— Of, Gi̯orgițî, Gi̯orgilaş,
Di̯-aş avi̯a ńii̯a di lei̯,
N-aş măi̯ umbla pim băśii...
Am avut, i̯-añ keltuit,
Di tot ȟinu i̯eu̯ li̯-an dat:
Di tot ȟin, cîți̯-uñ cal bun
Şî cîți̯-uñ galbîn piñ sîn".
Gi̯orgilaş śi măi̯ făśi̯a?
Mîna-ñ kimir băga,
Śiñzăśi̯ di rîli scoti̯a,
Lu Stănilî li didi̯a:
„Moş Stănilî barbî, surî,
Na-ț di la mini̯-o ńii di lei̯,
Sî-i̯ bei̯ tu cu ȟini tăi̯;
Şî ńii̯a, hai̯, di-ńi̯-aratî
O potiśi̯a
Cari mer(g) hai̯duśi̯ pi i̯a".
Potica i̯-o arîta,
La poi̯anî mi-ț işa:
La „Poi̯ana aşăzatî",
Uni̯-a măi̯ prîñzît odatî.
La poi̯anî cîn işa,
Źi̯os, la masî sî puni̯a,
Cu plosca ńi sî śiñsti̯a,
Sî culca şî-ńi̯-adorńi̯a.
Da Stănilî śi-ñ făśi̯a?
Potira cî ńi-o stîrni̯a:
Potira lu Geboşîlî;
Pi potirî ńi̯-o-ndrepta,
Pi Gi̯orgilaş ńi-l găsa
Îñ somnu lui̯, cun dorńi̯a.
„Acu stați̯, boi̯eri̯, pi loc,
Di̯-am avi̯a noi̯ vun năroc
Sî ni i̯a armili foc,
Cu mulț galbini̯ sî mă źi̯oc...
C-aista-i̯ Gi̯orgi Busîi̯oc".
Deti una, deti dou̯î,
Deti, batîr, pîn' la nou̯î:
Cît di multi cî didi̯a,
Niśi̯ di loc nu sî treza!
Geboşîlî cît grăi̯a:
„Căutațî-l, măi̯ băi̯eț,
Căutațî-l, di-l videț:
Di vo potirî-i̯ gonit,
Or di vuñ glonț îi̯ rănit,

Cî pri̯a do̯armi adîñśit".
Da-m puşca di̯-a zăśili̯a,
Într-o ńicî porîmbi̯a
Uñ ȟir di arźint i̯era;
Pintr-uñ k̦iśi̯or ńi-l păli̯a,
Drept îñ k̦iśi̯oari sări̯a;
Puni̯a mîna pi durda,
Pi durda, pi nebuna:
Turna prafu cu mîna
Şî glo̯anţîli tot aşa,
Şî-ndesa cu măśi̯uca;
Şî-m potirî cîn didi̯a,
Cu pămînt o prefăśi̯a.
Numa unu cî scăpa:
Numa sîñgur Geboşîlî,
Sel śi căta pi flintî ǵini.
Da şî i̯el, dacî scăpa,
Cu fuga ńi̯-o aluñga.
Şî nu fuźi̯a cuñ sî fuźi:
S-aruñca ortomăneşti,
Sî ui̯ta-napoi̯ curveşti.
Gi̯orgilaş śi-m măi̯ făśi̯a?
Źi̯os îñ c.. ńi sî puni̯a,
La k̦iśi̯or ńi sî lega.
Geboşîlî ńi-l vidi̯a,
Drept uñ copac sî didi̯a,
Arma lui̯ ş-o discărca,
Arźint într-îñsa băga,
La ok̦i̯ ǵini ńi-l lua.
Da, şî uni ńi-l păli̯a?
Sus, la capu k̦eptului̯,
La casa suflitului̯.
Fo̯ai verdi peliniţî,
Duśi-i̯ capu-ntr-o suliţî
La tatî-su Negoiţî.
Tatî-su, cîn ńi-l vidi̯a,
Lăcrîńili-l năpădi̯a:
„Lasî sî păţascî, aşa-i̯ ǵini,
Cî n-a asculta(t) di mini!
Śini n-ascultî di părinţ,
Plîñźi cu lăcrîńi̯ ȟerbinţ".

(1928), Văsîi̯ — Ivan I̯uga, 65.

CÎNTICU LU IONICÎ HAĮDUCU[1]

CXXVII

Foai verdi ș-uñ susaį,
La śįa guriță di plaį
Sî cobǫar-um plug cu caį.
Cum merg murźi dinăinti,
Įa, luaț, băįeț, aminti!
Di diparti įeu zărįam
Șî la murźį cî ńį-alergam
Șî triį glǫanțî-ñ spati-į dam,
Di dăloźį cî ńi-į luam
Șî la plaį cî-ńį-apucam.
Fruñzî verdi dį-alunicî,
Șî ișîį în dįal, la stîñcî,
Sî-ńį puį-ațî la okiñśį;
Mă uįtaį îñ źįos, pi luñśį,
Sî-ńį măį-aleg di doį źįuñśį,
Sî taį cǫada la măśįuśį.
Șî greșîį cǫada cañ scurtî:
Numaį cît îñcapi-ñ glugî
Șî sî įes pi la dumbrăģį,
Sî mă las pi la zăvoį,
S-ațîñ calįa la śįocoį,
Sî dispoį la negustorį,
Sî įeu polį șî gălbiorį,
Cî-s măį ușorį la purtat
Șî cu spor la numărat.
— Bună-zîua, măį Iǫani.
— Nu-ț mulțămesc, măį cucǫani.
— Măį Iǫani, tu įeștį bįat.
— Sîctir, čįocoį gulerat,
Nu mă faśi că sîm' bįat:
Di triį zîli n-am mîñcat,
Niśį ģinu nu l-am gustat,
Numaį îñ calįa ta am stat,
Cî ț-î murgu di skimbat.
— Măį Iǫani, tu ȟiį bun:
Murgu tari cî ńi-į drag,
Asarî l-am cumpărat,

---

[1] Cf. cu text. CXLIV, CLXXIV, CCXX, CCXXXIX, CCXL, CCXLVII, CCLXVII, CCLXX, CCCXXV, CCCXCI, CDXX, CDXXI, DCLXV.

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecției.

Obzăși di galbini-am dat".
Da Ionicî și-ńi făśia?
Mîna-ñ glugî cî punia,
Di-o măśiucî cî-ńi scotia,
Trii măśiuśi îñ kept cî-i da,
Una-ñ spati,-l îndrepta,
Di pi cal cî-l poliîrnia
Șî pi murgu-ñcălica,
La prefec(t) cî sî duśia:
Da prefectu śi zîśia?
— Și-ai făcut tu, măi Ioani,
Cî śiocoiu mai cî moari.
— La' sî moari la pămînt,
Iel di voi cî n-a vrut.
La' sî moarî, ca uñ cîni,
Cî n-a fos' haiduc ca mîni,
Sî păzascî fruñza bini.

(1928), Păulèști-Coza — lăutariu Ion Latu, 40.

CÎNTICU LU MANOLI[1]

CXXVIII

Manoli, Manoli
Iel ńi s-a-ntîlnit
Cu trii turmi di oi
Șî trii śiobănei.
— Pi Arźiș îñ źios
Cu turmi ńi-aț fost;
Pi Arźiș îñ sus
Cu turmi v-aț dus;
Śini ńi-a văzît
Uñ zîd părăsît?
— Noi am văzît
Uñ zîd părăsît.
Cîni, cîn îl văd,
La iel sî răpăd".

Alecsandri, 186; *Giuglea-Vîlsan*, 177, 183; *Pamfile*, 19; *Păsculescu*, 188; *G. Dem. Teodorescu*, 460; *Tocilescu*, I, 18, 21, 25.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 40 „Manole".

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Manoli di̯-odatî turba
Şî cî i̯el pleca,
Acolu̯-aźi̯uñźi̯a,
Sforili-ntindi̯a
Şî ńi-l măsura,
Di zîd s-apuca
Şî ii̯ tot lucra.
Śi zîu̯a lucra,
No̯apti̯a sî surpa:
A dou̯a zî i̯arî,
A trii̯a zî i̯arî.
Manoli nu măi̯ lucra,
Sî puni̯a, dorńi̯a.
La i̯el cî vini̯a
O şo̯aptî di sus,
Ai̯evi i̯-a spus:
„Mîni̯ îñ zori̯ di zî
Śini s-ar iǵi,
Aducîn bucati
La soț şî la frati,
Ca sî ńi-l zîdiț.
Dacî l-aț zîdi,
Zîd nu s-a surpa“.
Tovarîş sî duśi̯a
Şî soțîili-ñvăța.
Manoli zîśi̯a:
„Cuconița mi̯a,
Sî caț bou śel măi̯ bălan,
Prăpădit di̯-uñ an;
Cu bèti sî-l leźi̯,
Acasî ńi-l duśi̯
Ca sî ńi-l tai̯,
Bucati sî faśi̯,
Aiśi̯ sî-ńi̯-aduśi̯“.
I̯a cu bou sî-ntîlni̯a
Şî i̯a ńi-l lega,
Acasî-l duśi̯a,
Pi loc îl tăi̯a,
Bucati făśi̯a,
Pi loc cî vini̯a.
I̯el ńi sî sui̯a
Şî măi̯ sus, pi skeli,
Pi gard di nui̯eli;
Drumu-ńi̯ śi̯erśeta,
Mîndra-ş cunoşti̯a,
La Dumnezău̯ sî ruga:

„Suflî, Do̯amni̯,-uñ vînt,
Uñ vînt pi pămînt,
Brazî sî-i̯ dispo̯ai
Paltini sî-ndo̯ai,
Mîndra sî ńi̯-o-nto̯arni:
S-o-nto̯arni di vali,
S-o-nto̯arcî diñ cali“!
I̯a, amar di i̯a,
I̯a cî șovăi̯a,
Năinti merźi̯a.
I̯el ńi sî sui̯a
Pi gard di nui̯eli
Șî măi̯ sus, pi skeli.
I̯a, amar di i̯a,
Ńi s-apropii̯a.
I̯el ńi sî ruga:
„Dă, Do̯amni, pi lumi
O plo̯ai cu spumi,
Sî curgî di̯odatî
O plo̯ai spumatî;
Sî curgî șîro̯ai,
Sî umpli pîrai,
Mîndra sî ńi̯-o-nto̯arni:
S-o-nto̯arni diñ cali,
S-o ducî la vali“!
Șî, amar di i̯a,
I̯a cî șovăi̯a,
Năinti merźi̯a.
I̯el ńi sî sui̯a
Pi gard di nui̯eli
Șî măi̯ sus, pi skeli.
Žos ńi sî didi̯a,
Îm braț-o lua,
Bucati-i̯ vărsa,
Mîndra-ș săruta,
Îñ zîd o sui̯a:
„Anicuța mi̯a,
Nu ti spării̯a:
Noi̯ vrem să glumim,
Ca sî ti zîdim“.
Ii̯ mereu̯ zîdi̯au̯,
Nou̯î meștiri̯ mari̯,
Calfi di zîdar,
Cu Manoli zăśi
Cu cari sî-ntreśi.
„Manoli, Manoli,

Aźiuñgî-ț di șagî,
Manolicî dragî“!
A aźiuñs la glezni,
Ia tot a crezut
Cî iel a gluńit.
A aźiuñs la źenuñki,
Ia tot a crezut
Cî iel a gluńit.
A aźiuñs la brîu:
— Manoli, Manoli,
Aźiuñgî-ț di șagî:
Zîdu rău mă strîñźi,
Cuconașu plîñźi.
Manoli, Manoli,
Aźiuñgî-ț di șagî:
Zîdu rău mă strîñźi,
Țîțîșoara curźi,
Cuconașu plîñźi.
Manoli, Manoli,
Śin l-a legăna?
— Vîntu cîn a bati
Ńi l-a legăna.
— Țîța śin i-a da?
— Ploaia cîn a ploua.
— Di-ñfășat śin l-a-ñfășa?
— Fruñza cîn a ḱica.
Iel mereu zîdia
Pîn śi auza
Uñ gòmut frumos,
Mîndru șî duios:
Negru-vodî ǵini
Ca sî i sî-ñkini
La śia mînăstiri,
Falnicî zîdiri:
Mînăstiri-naltî,
Precum n-a fost altî.
— Manoli, Manoli,
Oari sî măi fii
Altî mînăstiri
Cu mult măi frumoasî?
— Asta-i di-ñvățăturî;
Sî ti uiț la urmî
Di altî făpturî...
Negru-vodî porîñśești
Scări sî sî ridiśi,
Skelili sî striśi,

Ča sî-l părăsăscî
Colu, pi grindiș,
Sus, pi̯-acoperiș;
Sî ńi-l părăsascî
Ca sî putrezascî.
I̯el cî tot făśi̯a
Arik̑i̯ zburăto̯ari,
Di șîndili̯ ușo̯ari.
I̯el cî tot zbura;
Șî źi̯os cîñ cădi̯a,
O fîntînî sî făśi̯a:
O fîntînî linî
Cu apî puțînî;
Cu apî săratî,
Cu lacrîńi̯ udatî.

(1927), Nerežu — Mărio̯ara Dragońir Edu, 41.

CÎNTICU HOLTULUI̯[1]

CXXIX

Sup po̯ali di codru verdi
Di̯-o zari di foc sî vedi.
Nu știu̯, zari̯a-i̯ potolitî,
Sau̯ di hai̯duśi̯-ocolitî.
Stau̯ hai̯duśi codrului̯
Împreźi̯uru focului̯.
Nu știu̯: zăśi, sau̯ śiñspreśi,
Cî nu li putui̯-aleźi.
Șî ńi-ș friźi di̯-um berbeśi:
Di̯-um berbeśi ruñcănel,
La trii̯ oi̯-aplecățăl,
Nu-ńi̯ i̯era-m botei̯ ca i̯el...
Șî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Șî ńi-l friźi piñ cîrliźi,
Îl întoarśi pim belśi̯uźi,
Ca sî-i̯ k̑ii carni̯a dulśi.
Cari-i̯ hai̯ducu śel mari,
Ńi-l puni̯-m batiharàli.
Ș-apucî pi Hòl(t) di vali.

---

[1] Cf. cu text. CXL, CXLIII, CCXXXVII, CCCCXXIII, CCCCLXII, DLXXII.

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecție[i].

Supt umbrî di făgăšel
Mînîñcî-ş carni di ńel,
Cu muntįañcî lîñgî įel.
Nišį pria mul(t) nu-ñ zăbovįa,
Potira cî ńi-l sosa.
Da įel, mărį, ši ńi-ş făšįa?
Di la umbrî sî scula,
Punįa mîna pi durda,
Turna gloanțî cu poala
Şî įarbî, cu kivîra.
Potira diñ Zlàtina:
Îm potirî ńį-o-ndrepta;
Įel di potirî scăpa,
Įel diñ gur-așa-ńį zîšįa:
„Țîn-ti, mîndro, di pi mini,
Cî-s voįnišel trăit bini,
Piñ codru, și pim păduri:
Îs voįnicu Comănac,
Știu potiri šį-añ sî-į fac.
Am intrat tînîr, copkil
Ș-acu sîm' moșnįag bătrîn;
Am intra(t) făr di mustațî,
Ș-acu sîñ' cu barba groasî".
Įel îñ codru cîn intra,
Cu mîndra alăturįa,
Įel la Olt cî ńi-ș pleca;
Cîn la Olt, nu įera pod...
Îñ gura mari striga:
„Măį podarįu, măį făgădarįu,
Trași podu, sî-ńį trec Oltu,
C-aišįa mă calcî focu".
Įar podarįu ši făšįa?
Įel tot sta și-ńį zăbogįa:
Vrįa potiri sî ńi-l dįa.
Įarî įel ši mi-ș zîšįa?
„Di cît o parà la pod
Şî m-aș ruga, mărį, dį-um prost,
Măį bini cu murgu-nnot".
Murgu-înnoatî, și strănutî,
Potira dim mal sî uįtî...
„Trecuį Oltu źįumătati,
Străžăr mă-ntrįabî di carti;
Įeu lį-arît flinta la spati,
S-o šetįascî, di sî poati"...

(1928), Colàcu — cobzarįu Marin Curtįanu, 78.

CXXX

Fo̯ai verdi fir mătasî,
La uñ fag mari-ntr-o co̯astî
Şădi Radu ca-ntr-o casî,
Da di plo̯ai niśi̯ nu-i̯ pasî!
La ńilžocu fagului̯
Sînt armili Radului̯.
Fruñzî verdi ș-o lali̯a,
So̯arili cîñ scăpăta
Radu diñ fag cî-ńi̯ ișa,
Di̯-o foițî cî-ńi̯ rupi̯a;
Cîn odatî flui̯era,
Vo̯inićei s-aduna
Cum îi̯ fruñza șî i̯arba...
Fruñzî verdi̯-o ńicșuni̯a,
Da̯ Radu śi ńi-ș făśi̯a?
Mîna pi durdî puni̯a —
Pi dùrdura nebuna —
Turna plo̯ai cu po̯ala
Șî i̯arbî cu kivîra
Șî-ndesa cu măśi̯uca;
Cu potira cî-ńi̯ pleca,
La um boi̯er sî duśi̯a:
— Bunî-sara, boi̯eri̯ mari̯.
— Mulțămescu-ț, căpitani.
I̯eu̯ sîñ Radu śel din tîrg
Cari la părali strîñg.
Fruñzî verdi ș-o lali̯a,
I̯a, sco̯ati bani, coli̯a,
Cî ț-oi̯ da vo cîtiva.
Da boi̯eru śi-ńi̯ făśi̯a?...
Mîna pi măśi̯ucî puni̯a,
Trii̯ măśi̯uśi̯ îñ kept cî-i̯ da,
Una-ñ spati,-l îndrepta.
Da boi̯eru̯-așa zîsi̯a:
„Nu da, domnuli, nu da!"
Șî nevasta cî plîñźi̯a:
„Nu-ńi̯-omorî soții̯a;

[1] *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 106 (din Argeș); *Pamfile*, 32; *Tocilescu*, II, 1245.

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi in vol. V al colecției.

Cî fimei̯a fărî om
Îi̯ ca ţara fărî domn.
I̯a, măi̯ catî dupî uşî,
Cî m-avi̯am di̯-o găletuşî."
Fo̯ai verdi̯-o micşuni̯a,
Radu bani şî-i̯ lua.
Da i̯el nu sî mulţăńi̯a:
Alti trii̯ măśi̯uśi̯ cî-i̯ da.
„Fo̯ai verdi pelinıţî,
I̯a, măi̯ catî pi poliţî,
Cî m-avi̯am di̯-o sălbuliţî:
O păstram pintr-o fetiţî".
Fo̯ai verdi ş-o lali̯a,
Da Radu śi ńi-ş făśi̯a?
La crişmî cî sî duśi̯a,
Trii̯ zîli, trii̯ nopţ cî-ńi̯ bi̯a,
Potira-l îñcoñźi̯ura:
Potira lu Bimbarà,
F...-i̯ cruśi̯a mîni-sa!
I̯el îñ crişmî cî-ńi̯ intra
Şî di Radu cî-ntreba;
La crîşmari̯u cî sî duśi̯a
Şî diñ gur-aşa-ńi̯ zîśi̯a:
„Fo̯ai verdi ş-o năgarî,
I̯a, sco̯ati pi Radu̯-afarî,
Cî ńi-l găzdui̯eşti̯ di̯-asarî
Şî i̯-ai̯ dat şî di mîñcari!"
Fo̯ai verdi̯-o micşuni̯a,
Crîşmari̯u cî nu-l scoti̯a.
Da vătafu śi-ńi̯ făśi̯a?
La bătai ńi-l lua
Şî pi Radu ńi-l spuni̯a.
Da vătafu śi făśi̯a?
I̯el afarî cî-ńi̯ işa,
La potirî cî-ńi̯ grăi̯a
Şî diñ gur-aşa-ńi̯ zîśi̯a...
Foc dim puşcî porîñśi̯a:
Curźi̯a glo̯anţî ca plo̯ai̯a.
Da Radu śi ńi-ş făśi̯a?
I̯el pi masî cî-ńi̯ dorńi̯a;
Odatî sî diştepta
Şî pi urmî śi-ńi̯ făśi̯a?
To̯ati-m palmî li prinḍi̯a:
„Na, li vîrî-m mumî-ta,
Sî-ţ arît prubî di̯a mi̯a"!
Çu mîna pi dùrdura,

Pi dùrdura, săraca!
Şî cu durda cîn didi̯a,
Cu pămîntu̯-amesteca.
Fo̯ai verdi di doi̯ sfanț,
Da uñ hoț di dorobanț
Turna-n durdî numa sfanț,
Numa sfanț di śii̯ ferecaț,
Di nou̯î poḱi̯ discîntaț;
Rubla-m patru c-o tăi̯a
Şî-n durdî cî ńi̯-o puni̯a
Şî la oki̯ cî ńi-l lua,
Trii̯ vătămuri̯ cî-i̯ făśi̯a:
Una-ñ ḱept, şî dou̯î-ñ spati,
„Zău̯, m-a atăcat, măi̯ frati!"
Fruñzî verdi ş-o lali̯a,
Śi̯a diñ ḱept o astupa,
Śi̯a diñ spati, n-o puti̯a.
La dîñsu sî răpeza,
Frumos capu cî-i̯ tăi̯a;
Crişmărița cî-ńi̯ plîñźi̯a
Şî diñ gur-aşa-ńi̯ zîśi̯a:
„Fruñzî verdi ş-o năgarî,
Nu-ńi̯-aduśi-ntri̯aga țarî:
Cît aduśi Radu̯-odatî,
Nu ńi̯-aduśi țara to̯atî.

(1929), Tùlniśi̯ — Vasîli Pîrvu, 30.

CÎNTICU SO̯ARILUI̯[1]

CXXXI

Do̯amni, pisti Nadolì,
Țărmurili Dùnîri,
Umblî so̯arî sî sî-ñso̯ari.
Şî i̯el, mări, ńi̯-a umblat
Nou̯î ani̯, pi nou̯î cai̯:

---

[1] *Alecsandri*, 27; *Alexici*, 51; *T. Burada, O călătorie în Dobrogea*, 163—173; *Candrea, Densusianu, Sperantia*, II, 37 „Fata soarelui (din Maramureş), 143 (din Bănat); *Hetcou*, 67; *Hodoş, Poesii poporale din Bănat*, II, 9; *S. Fl. Marian, Poesii pop. române*, Cernăuți, 1873, 152—160; *El. Niculiță-Voronca*, 591; *Păsculescu*, 182 „Ioana Sînziana", 183, 184; *Pompiliu̯*, 32—43 „Ion Bradu

Noųî-ñ cîñkį į-a śįumpăvit,
Noųî-ñ graždįu į-a obosît,
Potîrnicî n-a găsît.
Şî įel, mărį,- a cutezat
La sorî-sa Ilįana,
Ilįana Cosîñzana,
Sî-ş ţîi casî cu įa.
Şî pi dîñsa ńį-o găsa
În năsîpu mărįį,
Într-o ńicî arźeluşî:
Ţăsî pîñzî di mătasî,
Faśi lu soąri cămaşî.
Cîm' pi soąri cî-l vidįa,
Įa diñ gurî-l întreba:
„Alęo, soąri luminati,
La mini la ś-eį cătat?
Orį haįni ţ-aį ponosît,
Orį galbini į-aį sfîrşît?"
Įar soąrili śi-ñ zîśįa?
„Alęo, soro, sora mįa,
Niśį strai n-am ponosît,
Niśį galbini n-añ sfîrşît;
Da ńiįa cî ńį-a sosît
Śįasu di căsătorit.
Şî įeų, mări, ńį-am umblat
Noųî anį pi noųî caį:
Noųî-ñ cîñkį į-am śįumpăvit,
Noųî-ñ graždįu į-am obosît,
Potîrnicî n-añ găsît.
Şî įeų, mărį,-am cutezat
La sorî-mįa Ilįana,
Ilįana Cosîñzana
Carį sî kįamî cî-į luna,
Ca sî-n ţîį casî cu įa."
Įar sorî-sa śi zîśįa?
„Alęo, soąri luminat,
Savaį, frăţîoru ńeų,
Śi cuvînt aį cuvîntat,

şi soru-sa"; *G. Dem. Teodorescu*, 410; *Tocilescu*, I, 13, 15; *Poporul* (B.-Pesta), V, 302; *Arhivele Olteniei*, VI, 102.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 66 „Cîntecul Soarelui".

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Îñ greli păcati̯-ai̯ dat:
Cu i̯adu t-ei̯ (în)tunecat."
I̯ar so̯arili śi zîśi̯a?
„Las', soro, păcatu ńeu̯,
Las', cî ńi l-ai̯ traźi i̯eu̯,
Cuń ńi l-a da' Dumnezău̯."
I̯ar sorî-sa śi-i̯ spuni̯a?
„Dacî ţ-î vorba di̯-aşa,
La Dumnezău̯ sî ti duśi̯,
Pozluşănii ńi̯-a da,
Di̯-amîndoi̯ ni̯-añ cununa."
I̯ar so̯arili śi-ńi̯ făśi̯a?
Pi pămînt întuneca,
Sus, la śer, sî rîdica,
La Dumnezău̯ sî duśi̯a;
Pi Dumnezău̯ ńi-l găsa
Cu praǵila pi źenuki̯
Şî cu cărtiśicî-m mînî;
I̯el diñ gurî, mări̯, śetin,
Păcătoşî-i̯ împărţîn:
Cari păcati ńi̯-a fapt,
Cu i̯adu l-a-ntunecat;
Cari păcatu n-a fapt,
Cu rai̯u l-a luminat.
Dumnezău̯ cî ńi-l vidi̯a
Şî diñ gurî-l întreba:
„Ale̯o, so̯ari luminat,
La mini śi ń-ei̯ cătat?
Ori̯ hai̯ni ţ-ai̯ ponosît,
Ori̯ galbini̯ cî i̯-ai̯ fîrşît?"
I̯ar so̯arili śi-ñ zîśi̯a:
„Niśi̯ hai̯ni n-am ponosît,
Niśi̯ galbini n-añ fîrşît;
Da ńii̯a cî ńi̯-a sosît
Timpu di căsătorit.
Şî i̯eu̯, mări, ńi̯-am umblat
No̯uî ani̯ pi no̯uî cai̯:
No̯uî-ñ cîmp ńi̯-am śi̯umpăvit,
Potîrnicî n-añ găsît.
Şî i̯eu̯, mări̯,-añ cutezat
La sorî-mi̯a Ili̯ana,
Ili̯ana Cosîñzana,
Sî-n ţîi̯ i̯eu̯ casî cu i̯a."
Dumnezău̯ śi-ńi̯ spuni̯a?
— Śi cuvînt ai̯ cuvîntat,
Di ǵiu̯ ai̯ intrat îñ i̯ad,

Îñ greli păcati̯-ai̯ dat!
— Lasî, Do̯amni, păcatu ńeu̯,
Lasî, cî l-oi̯ traźi i̯eu̯".
Dumnezău̯ śi ńi-i̯ spuni̯a?
„Dacî ț-î vorba di̯-așa,
Sî ti duśi̯ la moș Adam:
Pozlușănii ț-a da,
Di̯-amîndoi̯ v-ăț cununa.“
La moș Adam cî-m pleca,
Pi moș Adam cî-l găsa
Cu praǵila pi genuki̯
Șî cu cărtiśicî-m mînî,
I̯el diñ gurî, mări̯, śetin,
Păcătoșî-i̯ împărțîn:
Cari păcati ńi̯-a fapt,
Cu i̯adu i̯-a-ntunecat...
Îm pometu i̯adului̯
Sîn' niști păsăreli:
Păsăreli negri,
Nu cîntî, pi cuñ sî vai̯tî:
„Vai̯ di noi̯, șî di părințî noștri
Cari cu noi̯ nu s-au̯ sîlit
Pi noi̯ sî ni-ñcreștinezî!
Cîśi̯ cu noi̯ nu s-a sîlit,
Pi noi̯ nu ni̯-a-ñcreștinat,
Cu i̯adu ni̯-a-ntunecat:
Tot locuri̯ împăcurati,
Cu sufliti̯-amestecati,
Cu făclii̯ întunecati.
Cîśi̯ cu noi̯ di sî sîli̯a,
Pi noi̯ di ni-ñcreștina,
Cu rai̯u ni lumina.“
Îm pometu rai̯ului̯
Sîn' niști păsăreli albi,
Așa cîntî di frumos:
„Feriśi di noi̯, șî di părințî noștri,
Cî cu noi̯ cî s-a sîlit,
Pi noi̯ di ni̯-a-ñcreștinat,
Cu rai̯u ni̯-a luminat".
Îm pomețî rai̯ului̯
I̯a, tot mesî-ntiñsî
Șî făclio̯ari apriñsî.
Moș Adam la iñźiri̯ porîñśi̯a,
Iñźiri cî mi-ș vini̯a,
Pi so̯ari di mîna dri̯aptî-l lua
Șî la rai̯ cî ńi-l porni̯a.

I̯ar so̯arili śi făśi̯a?
Śi vidi̯a, sî bucura.
Di mîna stîñgî-l lua
Şî la i̯ad cî ńi-l porni̯a,
Śi vidi̯a, cî sî-ntrista...
La moş Adam cî-m vini̯a,
Pi so̯ari-l întreba:
— Plaśi-ţ rai̯u, plaśi-ţ i̯adu?
— Plaśi-ńi̯ rai̯u, plaśi-ńi̯ i̯adu;
Pozluşănii sî-ńi̯ dai̯."
Moş Adam cî śi-ńi̯ spuni̯a?
„Dacî ţ-î vorba di̯-aşa,
Pod la mari ca sî-ţ faśi̯,
Mînăstiri ca sî-ţ faśi̯.
Şî tu, măr, sî-ţ aduśi̯
Patruzăśi̯ di prioţ sfinţ,
Patruzăśi̯ di dăscăluş:
Ii̯ diñ gurî ar śeti
Şî Dumnezău̯ ti̯-ar i̯erta."
I̯ar so̯arili śi-m făśi̯a?
Îndatî podu făśi̯a,
Mînăstiri̯a c-o găti̯a
Şî poḱi cî-i̯ aduśi̯a
Şî dascăli, tot aşa.
La sorî-sa sî-nturna,
Pi sorî-sa ńi̯-o lua.
Cîm pi pod cîn ńi-ş treśi̯a,
Di păcătos śi i̯era
Podu sî cutrimura...
La bisăric-aźi̯uñźi̯a;
Cîn îm bisăricî intra,
Toţ poḱi cî ńi-ş muţa,
Dascîli cî răguşa,
Ico̯anili cu dosu sî-ntorśi̯a.
Cîn înapoi̯ sî-nturna,
Cîm pi pod cî ńi-ş treśi̯a,
Di păcătos śi i̯era
Podu sî cutrimura.
I̯ar sorî-sa śi-m zîśi̯a?
„Ale̯o, so̯ari luminat,
Frăţîoru ńeu̯,
Slobo̯adi-ńi̯ mîna dri̯apta,
Ca sî-ńi̯ fac cruśi cu i̯a,
Dor Dumnezău̯ ni̯-a i̯erta.
Cîm pi stîñga o dizlega,
Di stîñga cî sî zmuñśi̯a

În Dùnîri̯a cî sări̯a.
I̯ar moş Adam śi făśi̯a?
Di̯-o mrenuţî ńi̯-o făśi̯a:
Moş Adam la dîñsa vini̯a,
Sus, pi śeri̯u cî-i̯ aşăza:
Cîn îi̯ so̯arili la sfinţît,
Luna ń-i la răsărit;
Cîn îi̯ so̯arili la răsărit,
Luna ń-i la asfinţît,
Amîndoi̯ nu s-a-ntîlnit.

(1928), Colàcu — cobzari̯u Marin Curti̯anu,

CXXXII

Umblî so̯ari sî sî-ñso̯ari;
No̯uî ani̯ ńi̯-a umblat:
No̯uî ani̯ pi pămînt,
Surio̯arî n-a găsît.
A găsît pi Ili̯ana Cosîñzana
Cari-mpleteşti ǵiţa-ñ şasî,
Ca sî facî so̯arilui̯ cămaşî,
Cu suvei̯ca di arźint.
Da luna śi ńi̯-a spus?
„Un-ei̯ auzît, ş-ai̯ cunoscut,
Sî i̯a frăţîor pi surio̯arî,
Surio̯arî pi frăţîor?
Dacî-i̯ vorba, mări̯, di̯-aşa,
Scarî di arźint sî-ńi̯ faśi̯,
Diñ faţa pămîntului̯
Pînî-n nantu śeri̯ului̯."
Dumnezău̯ îl vidi̯a
Şî pi lunî, şî pi so̯ari
Şî li̯-a spus:
„Uni, măi̯, ai̯-auzît, ş-ai̯ văzît
Sî i̯a frăţîor pi surio̯arî?"
Dumnezău̯ śi făśi̯a?
Pi lunişo̯arî pi palmî ńi̯-o lua
Şî pi so̯ari tot aşa
Şî diñ gurî li spuni̯a:
„Lunî, mări̯, la răsărit
Şî so̯arili, la sfinţît"...
Niśi̯odatî sî nu sî-ntîlni̯ascî cu dîñsa

(1927), Nerežu — Ion Stoi̯an Creţu,

CÎNTICU LU I̯ORGOVAN[1]

CXXXIII

Pi luśìu cîmpului̯
Merźi̯-un tinerel misli̯an,
Cu cal alb și̯ dobroźi̯an.
Diparti, diparti
Cî i sî zărești
O zari di foc:
Nu știu̯: îi̯ oki̯u șărpilui̯,
Sau̯ îi̯ zari di foc?
Acolu cî-ńi̯-aźi̯uñźi̯a,
Bunî-no̯apti̯a cî-ńi̯ didi̯a,
Șărpilui̯ cî-i̯ mulțăńi̯a.
„Dă-ti, veri, hodinești:
Pînî-ñ zori̯ s-o răvărsa,
Pi tini cî ti̯-oi̯ mîñca;
Cî mă-ta, cîn ti̯-a făcut,
Ńii, mări̯, ti̯-a dăruit;
Îñ covatî ti legăna,
Diñ gurî ti blăstăma:
„Lu-lu-lu-lu, culcî-mi-ti,
Pui̯ di șărpi-ñgițî-mi-ti!"
I̯ar șărpili śi făśi̯a?
Źi̯umătati-l îñgița,

[1] *Alecsandri*, 11, 14; *Alexici*, 103, 109; *Marienescu*, 9—22; *Păsculescu*, 180; *Al. Popovici*, *Băile lui Ercule*, Pesta, 1872; *Rusu*, 22 (motivul degradat); *Hodoș*, *Poesii poporale din Bănat*, II, 16; *G. Dem. Teodorescu*, 415, 419, 444; *Rădulescu-Codin*, *Kira-Kiralina*, 40; *Tocilescu*, I, 6, 8 „Cîntecul șerpoaicei", 10, 12, 33, 34 (în Vrancea motivul e contaminat cu „Cîntecul șarpelui"); II, 1228; *Tulbure*, 43; *Arhivele Olteniei*, IV, 145; VI, 224 (mai multe legende din Oltenia despre Iorgovan), 326; *Bucovina*, III, 133 „Bălaurul"; *Floarea Darurilor*, II, 331; *Gazeta Transilvaniei*, LII, nr. 140; LVI, nr. 52; *Ion Creangă*, IV, 201; *Prietenul nostru*, I, 34 „Cîntecul șarpelui"; *Țara Oltului* (Făgăraș), II, nr. 8; *Rev. critică-lit.*, V, 23.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu*, *Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 70—80 „Cîntecul Șarpelui" (3 variante); II, 58 „Cîntecul Șarpelui" (o variantă); *M. Gregorian*, *Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, III^{1-2}, 266—72; I^2 171; v. și bibliografia motivului).

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Źumătati, nu măi̯ poati
Di kistoali ferecati,
Di cuțîti ascuțîti.
Da uñ voinic cî-ńi̯ vini̯a;
Legă calu di̯-uñ alun
Şî plecă, ca un nebun,
C-o dalbî di măśi̯ukiţî:
Numa din topor śi̯oplitî,
Di bardî nibărduitî;
Şî drept la șărpi cî vini̯a
Şî pi șărpi ńi-l păli̯a
Drept în țînta capului̯,
Uni-i̯ moarti̯a șărpilui̯,
Şî pi șărpi-l omora.
Da i̯el frățîor cî sî prindi̯a
Cu śel cari l-a scos di la șărpi.
Ș-amîndoi̯ cî sî duśi̯a
La stîna dim Pàdina,
Frățîori̯ cî sî făśi̯a,
În lapti cî sî scălda,
Di venin cî sî spăla.
La stîna dim Pàdina
Şăpti lei̯ pi lapti da,
Scăldătoari cî făśi̯a,
Di venin sî curăța,
Frățîori̯ cî sî prindi̯a,
Îñ gurî sî săruta.

(1927), Nerežu — Ion Stoi̯an Crețu, 71.

CXXXIV

„Măi̯ Ivani I̯orgomani,
Cum îńi̯ țîpî di̯-uñ voinic!
L-a luat di pi̯-uñ colnic,
Pintr-un lucru di nimic."
Da Ivan, mări̯, I̯orgoman,
I̯el cî, mări̯, tot auza
Şî pi cal îñcălica.
Da poclitu ńi-l vidi̯a:
„Măi̯ Ivani I̯orgomani,
Strîñźi-ț frîu, catî-ț drumu;
Nu căta că i̯el vorǵești:

Dim brîu̯ îñ źi̯os putrezăşti!
Cî pi i̯el cî l-oi̯ lăsa
Şî pi tini ti̯-oi̯ mîñca,
Cu cal cu tot ti̯-oi̯ mîñca."
Da Ivan nu-nţăleźi̯a,
I̯ar hoţu ńi sî ruga:
„Măi̯ Ivani I̯orgomani,
Sai̯, bădiţî, di mă sco̯ati,
M-apucî ĺiori̯ di mo̯arti!
Sai̯, bădiţî ortomani,
Cî m-a aźi̯uñs la śi̯olani!"
Da şărpili cî vorǵi̯a:
„Măi̯ Ivani I̯orgomani,
Aźi̯utî-ńi̯ ca sî-l mînîñc;
Cî i̯eu̯ ţîi̯a cî ţ-oi̯ da
Dou̯îsprăzăśi diamanti,
Dou̯îsprăzăśi talźiri di pi̯etri scumpi."
Ivan sta, şî sî gîndi̯a:
— Cî i̯eu̯ dacî l-oi̯ tăi̯a,
Tot pi̯-aśeli̯a li̯-oi̯ lua.
Rîdicî, proclet, guşa,
Sî videm, nu l-ăi̯ mîñca?
— Nu căta cî i̯el vorǵeşti,
Dim brîu̯ îñ źi̯os putrezăşti.
Mai̯cî-sa l-a źi̯uruit
Di cîn i̯era copḱil ńic:
„Taśi̯, cu mama, di ti culcî,
Pui̯ di şărpi sî ti sugî"!
Dim piśi̯or l-a legănat,
Diñ gurî l-a blăstămat.
— I̯a, rîdicî-ţ, mări̯, guşa,
Sî videm, nu l-ăi̯ mîñca?
Cîn guşa ş-o rîdica,
Lu̯ua pala lui̯ śi̯a nou̯î,
Tăi̯a şărpili în dou̯î.
„Credi̯am i̯eu̯ sî ti mînîñc,
Da tu m-ai̯ mîñcat pi mini!"
I̯el diñ şărpi śi făśi̯a?
Nou̯î clăi̯ în nou̯î drumuri̯.
I̯el pi hoţ cî mi-l lua —
Cuñ şărpili cî-i̯ spuni̯a:
Dim brîu̯ îñ źi̯os putreza —
La sorî-sa ńi-l duśi̯a,
Ii̯ cumnaţ cî sî făśi̯a.
Da sorî-sa śi zîśi̯a?
„Alei̯, frăţîoru ńeu̯,

I̯aca, zîu̯a c-a vinit,
Numa śi̯asu n-a sosît
Cari tu cî ai̯ murit;
I̯atî, ńii̯a ńi̯-a vinit:
Ui̯ti, proclitu̯-a sosît."
Da Ivan, mări̯, I̯orgoman,
I̯el pi cal îñcălica
Şî-nainti îi̯ işa,
Cu i̯el cî sî întîlni̯a:
— Bună-zîu̯a, măi̯ cumnati.
— Mulţămăsc, măi̯ nicumnati.
— I̯eu̯ pi undi̯-am umblat
Şî cu śini̯-am întîlnit,
Vorba nu ńi̯-a-napoi̯et;
În luptî sî ni luptăm,
Îñ săǵii̯ sî ni tăi̯em?
— Las' saǵii̯a, cî-i̯ drăśi̯ascî,
Hai̯ la luptî voi̯niśi̯ascî".
Ii̯ la luptî sî luau̯
Şî I̯orgoman îi̯ zîśi̯a:
„I̯a, măi̯ îñśi̯atî-ţ ǫasti̯a".
Cîm' procletu sî-ntorśi̯a,
Numa gîtu sî vidi̯a;
Ivan, cu pala lui̯ śi̯a nou̯î,
Îl tăi̯e pi şărpi-n dou̯î.
Numa capu îi̯ lua,
La sorî-sa îl duśi̯a,
Di şăpti palmi i̯era:
Di şăpti palmi îñ frunti,
Di dou̯îsprăzăśi-ñ ḱept
Şî luñg, mări, di̯-uñ cot.
„I̯eş, suriǫarî, afarî,
Cî procletu c-a vinit
Şî śi̯asu cî ńi̯-a sosît."
Sorî-sa cî ńi-l vidi̯a —
Numa capu i-l vidi̯a —,
Frigurili ńi̯-o prindi̯a,
Lumînari c-aprindi̯a
Şî pi laǵiţî cădi̯a
Şî cîtiş trii̯ cî muri̯a.

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 41.

ŃICU ŞLOǴIU[1]

CXXXV

„Dè, litvuli, dè,
Lupu ti̯-ar mîñca,
Furu ti̯-ar fura;
Cî i̯eu̯ cîn ti̯-añ cumpărat,
Mulţ bani̯ am măi̯ dat
Di la Popa Vlad,
Din tîr(g) di la Bîrlad..."
Źi̯os, la stîlpu graždi̯ului̯
Şădi i̯esli̯a Negrului̯...
— Dè, litvuli, dè,
Or ţîi śi-ţ pasî?
Or şau̯a ti̯-apasî,
Or şau̯a, or zalili,
Or dal̂bi poclăźi̯oarili,
Or scări̯ cu tunuri̯,
Or trupuşoru ńeu̯
Niśi̯odatî făr di li̯acu-i̯ di păcat?
— Stăpîni, stăpîni,
Nu mă blăstăma,
Cî ńińic nu-m pasî,
Ńińic nu m-apasî;
Cî aiśi̯ sî ki̯amî
La „Drumu săpat",
La „Tei̯u plecat",
Di armi-ñcărcat:
Patruzăśi̯ şî śiñśi̯,
Śiñzăśi̯ fări̯ śiñśi̯.
— Da a cui̯ sîn' armili?
— Ali lu I̯anuş Uñguri̯anu;
Şî ń-i cî ńii-ńi̯ pasî,
Cî aiśi̯ sî ki̯amî
La „Potica strîmtî",
Cali̯a-ñ codru-ńi̯ intrî;
La „Fîntîna linî",

---

[1] *Alecsandri*, 62, 195; *N. I. Apostolescu*, *Balade*, 112; *Giuglea-Vîlsan*, 63; *Păsculescu*, 230, 233; *Rădulescu-Codin*, *Din Muscel*, 191; *G. Dem. Teodorescu*, 439, (motivul degradat), 490, 496; *Tocilescu*, I, 187; *Bucovina*, III, 86.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu*, *Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 45—50 „Mihu Copilul"; III partea I, 86—91 „Mihu Copilul".

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Mulţ voinişi s-adunî:
Patruzăşi şî śiñşi,
Śiñzăşi fărî śiñşi,
Tot voinişi livinţ
Şî făr' di părinţ:
Roş la barbî,
Strîñş la vînî,
Graş la mînî.
— Dè, litvuli, dè,
Nu purta grĭža,
Cî di mini-i purtatî".
Cî iel cîm' merźia
Pi la ńez di noapti,
Diñ căpuţ cîntîn —
Capu-i di os,
Mul' cîntî frumos —
Pi la ńez di noapti,
Śi fruñzî sî zbati?
Fruñza teiului,
Şî cu-a plopului.
Iel cîm merźia —
Diñ ƙistoali pocnin,
Codri isƙitin —
Ianuş Uñgurianu auza;
Diminiaţa sî scula,
Śiata cî ş-o strîñźia:
„Ali ńei voinişi,
Patruzăşi şî śiñşi,
Śiñzăşi fărî śiñşi,
Voi az-noapti ńi-aţ dorńit,
Voi ninic n-aţ auzît:
La ńez di noapti trecîn
Uñ voinic, cîntîn,
Diñ ƙistoali bocănin,
Buzduganili-aruñcîn,
Codri isƙitin.
Aleźi-vă-ţ doi, şî trii:
Pi diparti ocolîţ,
Şî-năinti sî-i işîţ;
Di ńi-o fi um fărmăcat,
Voi palmi sî-i daţ
Şî drumu sî-i arîtaţ.
Da di-o fi uñ voinic ales,
La mini sî-l aduśiţ."
Da ii-aşa făşia:
Doi, şî trii s-aleźia,

Pi diparti ocolịa,
Năinti-ị ișa
Șî iị cî-l întreba:
„Di ieștị-uñ voịnic ales,
Cu noị cî aị sî merźị;
Ịar de-ị fi uñ fărmăcat,
Ñoị palmi îț dăm
Șî drumu-ț arîtăm".
Da Ñicu Șloǵiu śi zîśịa?
„Haịdiț, băieț,
Na-vă ǵin, șî beț;
Śini v-a mînat,
Capu ș-a mîñcat".
La Ịanuș Uñguru cî merźịa
Șî luị asfelịu îi grăịa:
— Îm pușśị sî ni-mpușcăm,
Or îñ săǵiị sî ni tăịem?
Lasî pușca,-ị muịerịascî
Șî saǵiịa, cî-ị drăśịascî,
Haị la luptî voịniśịascî."
Ñicu Șloǵiu la luptî sî lua,
Pi diparti-l îñvîrtịa;
Cîn îm pămîn' cî-l trîntịa,
Źịuñgetura cî-ị rupịa
Șî viịațî cî nu măị avịa.

(1928), Bîrsăștị — Añgil Cožocarịu, 70.

CXXXVI

„Haị, murguli, haị
Pi coasta di plaị;
Ịa, lasî-ț drumu
Șî ịa-ț colnicu ..."
La vali adîñcî,
La muki di stîñcî,
La stîñca di pịatrî
Cu slovi săpatî:
Cu slovi di carti,
Cu aur suflati;
Șî beñketuịesc,
Diñ cobuz di os
Îńị sunî frumos.
Da Ñihu copḱilu
Cari știi drumu,

Ńi s-ațîni la potiśi̯
Patruzăśi̯ și śińśi̯;
S-ațîn la strîmtori̯
Patruzăśi̯ și doi̯.
Da uñguri toț
Îs lu I̯anuș nepoț.
I̯anuș li spuni̯a:
„Voi̯-aț auzît
Uñ cobuz di os
Śi sunî frumos?
Voi̯ sî ńi-l aduśiț;
Do̯-a fi vuñ viti̯az
Cu flori̯ pi obraz,
Sî nu ńi-l stricaț,
Numai̯ sî-l legaț."
I̯ei̯, uñguri toț,
La Ńihu sî duśi̯au̯
Și nu îndrăzni̯au̯
Și ńi-l aduśi̯au̯.
I̯anuș la luptî sî lua,
Cu Ńihu sî lupta,
Ńihu li zîśi̯a:
„Voi̯, uñgurilor,
Haraminilor,
Nu sînteț ca noi̯:
O̯amini̯ di mîndrii,
Buni̯ di vitežîi̯;
Și sînteț di glo̯atî,
Buni̯ di sapî latî."
I̯ei̯ ńi sî lupta
Ca doi̯ žuni̯
Pîñ' śi I̯anuș ńi-l omora...
Ńihu li zîśi̯a:
„Rîdicaț armili meli,
Cît sînt i̯eli greli;
Buzduganu ńeu̯,
Cît i̯esti di greu̯."

(1927), Nerežu — Mărio̯ara Dragońir Edu, 45

CXXXVII

Ńihu băi̯ețaș,
Mîndru păunaș:
Copkilaș di munti,

Băĭeţaş di frunti
Sî duśi la munti.
Calu cîñ călca,
Kĭatra scăpăra,
Noaptĭa luńina,
Noaptĭa ca zîŭa.
Calu luĭ mergîn,
Sî pusî-ntr-uñ gîn(d):
Lăsarî drumu
Ş-apucî colnicu.
Ĭar Ńihu îĭ zîśi:
„Haĭ, murguli, haĭ
Pi coastî di plaĭ;
Di śi laş drumu
Ş-apuśĭ colnicu?“
Ĭar calu îĭ spusî:
„Ĭeŭ îńĭ las drumu
Şî ĭeŭ colnicu
Cî la «Valĭa-adîñcî»
Ĭ-o masî di stîñcî
Cu slovi săpatî,
Cu aur suflatî.
Ş-acuñ sî găsăşti
Ĭanuş Uñgurĭanu,
Vekĭu hoţomanu,
Di beñketuĭeşti;
Şî-ĭ amar di tini,
Şî-i amar di mini“.
Ĭar Ńihu-ĭ răspuñsî:
„Haĭ, murguli, haĭ,
Lasî colnicu
Ş-apucî drumu,
Cî ĭeştĭ cu Ńihu.
Braţu luĭ îĭ tari,
Nu temi di barbari;
Uñguru-ĭ fălos,
Nu-ĭ primeždios.“
Ńihu-atuñśĭ îńĭ scoasî
Uñ cobuz di os
Śi sunî frumos.
Calu cîm merźĭa,
Kĭatra scăpăra,
Noaptĭa luńina,
Noaptĭa ca zîŭa;
Cobuzu suna,
Ĭanuş auza

Inima-mblîñză.
I̯anuş Uñguri̯anu,
Veki̯u hoţomanu
Zîśi-ñgrižorat:
„Voi̯, voi̯niśilor,
Harańinilor,
I̯a, voi̯ vă gătiţ:
Gătiţ lăñśili,
Gătiţ armili;
Cî voi̯ n-auzîţ
Cîntu śi̯-auz i̯eu̯:
Uñ frumos cobuz
Ńi̯-aduśi răspuñs.
Şî voi̯ căutaţ
Năinti-i̯ işîţ.
Di̯-a ńi om fărmăcat,
O palmî sî-i̯ daţ;
Di̯-a ńi vuñ viti̯az,
La mini l-aduśiţ
Şî ńi̯-oi̯u faśi i̯eu̯
Cu i̯el, śi ńi̯-oi̯u vri̯a."
Ńihu tot suna,
I̯anuş auza,
Uñguri̯-auza,
Inima-mblîñza;
Şî sî luńina,
Źi̯anî sî făśi̯a.
Ńihu la ii̯ sosa
Şî discălica,
Cu ii̯ mîna da:
„Ǵini v-añ găsît,
Voi̯niśeilor,
Harańinilor".
Ploşśili̯-au̯ śi̯ocnit
Şî s-au̯ vesălit.
Dipi śi̯-au̯ gătit
Ploşśili di śi̯ocnit,
Ǵinu di băut,
Apăi̯ au̯ vorǵit.
Ii̯ l-au̯ întrebat:
„Ńihu, Ńihuli,
Tu di uni ǵii̯,
Şî uni ti duśi̯?
Aiśi̯ n-ai̯ ştiut
Cî-i̯ I̯anuş śel rău̯:
I̯anuş Uñguri̯an,

Pui̯ di hoțoman?"
I̯ar Ńihu̯-a răspuñs:
— I̯atî, șî i̯eu̯ sînt:
Ńihu băi̯ețaș,
Mîndru păunaș;
Băi̯ețaș di frunti
Sî dući la munti;
Tocma c-am poftit
Ca sî mă-ntîlnes(c)
Cu I̯anuș Uñguri̯anu,
Pui̯ di hoțoman,
Ca sî ni ćiñstim,
Sî ni ospătăm
Șî sî ni-ntrebăm
Șî sî ni luptăm,
Ca toț sî videm:
Cari ni̯-om îñviñźi,
Aćela s-a kema
Omușor di frunti,
Șî s-a număra
Di rîn(d) cu vitezî".
Apăi̯ amîndoi̯
Ii̯ sî dizarma,
La luptî sî lua;
Cu lupta la braț,
Puțîn sî lupta.
I̯arî uñgureni
Ńi s-a proțăkit
Tot așa privin
La ćii̯ doi̯ vitež
Cum ńi sî lupta:
I̯anuș Uñguri̯anu
Cu Ńihu Moldovi̯anu.
Ńihu l-a-ñvîrtit
Șî ńi l-a trîntit.
Cîn ńi l-a trîntit,
Burta i̯-a pleznit;
Bucăț s-a făcut
Căpățîna lui̯!
Atuñći̯ Ńihu̯-a zîs·
„Voi̯, voi̯nićilor,
Harańinilor,
Cari v-iț găsî
Di ń-iț rîdica

Tot armili meli
Cît îńį sîn' di greli;
Di ń-iţ rîdica
Tot zalili meli,
Cît îńį sîn' di greli,
Aśiįa ăţ merźi
Cu mini-m mîndrii,
La bunî frăţîi
Şî la vitežîi."
Uñguri pusărî
Toţ mîna pi armi
Fiicari-m parti
Şî įeį rîdica;
Da-ñ zădar purta,
Cî nu rîdicarî
Ńiśį-uñ ńir di armî,
Niśį-uñ ńir di zalî.
Atuñśį Ńihu-a zîs:
„Voį, voįniśilor,
Harańinilor,
Lăsaţ colnicu,
Nu sînteţ di colnic:
Sînteţ toţ di gloatî,
Bunį di sapî latî".
Ńihu śi făśįa?
Masa o fărma,
Diñ slovili mesî
Auru ştrîñźįa
Ş-apăį îńį zîśįa:
„Auru-aista
Añ sî-l duc cu mini
La o mînăstiri".
Auru duśįa
La mînăstirįa Putna;
La Ştefañ-śel-Mari
Îm poartî-į bătįa:
„Ştefani, Ştefani,
Tu, mărįia ta,
Ǵin la poarta ta
Di vorǵeşti,
Sî vez cu śi ti dăruįeşti
Ńihu vitįazu,
Pintru mînăstirįa ta
Di la Putna".

(1927), Spinèştį — Neculaį Soari,

TĂNISLAV[1]

CXXXVIII

Tari vini tari, dragî,
Tari vini di̯-uñ caic,
Cu postav verdi-ñvălit,
Pi di̯asupra zugrăvit,
Şî-năuntru poleit!
Da-ñ caic śini i̯era?
Mustafà di la Babà,
Cu tur(c) Sulimàn Paşà.
Di cătat pi śini-ñ catî?
Pă Tănislav copilu,
Şărpişoru Dùnîrii̯,
Fiśi̯oraşu mătuşî...
„Cî nu-l cat i̯eu̯ di vuñ rău̯,
Cî i̯esti drăguţu ńeu̯;
Am moşîi̯ di̯-a hotărî
Şî galbini̯ mulţ di̯-a-mpărţî..."
Ii̯ di vali sî lăsa,
La o fîntînî mîndrî, bunî,
Trii̯ feti pîñzî-nălǵi̯a:
„Fetilor, frumo̯asîlor,
Pă Tănislav n-aţ văzît?"
Spuni̯a to̯ati, n-a văzît:
Una zîśi̯a cî nu ştii;
Una zîśi̯a, n-a văzît.
Da o fatî smedio̯arî,
Cu cosîţa gălbio̯arî,
Nu-i̯ da, Do̯amni, niśi̯-o bo̯alî:
„I̯eu̯ pă Tănislav n-am̃ văzît,
Da pă mama lu Tănislav:
Tot îm malu Dùnîrii̯
Clătin danţeriili
To(t) di sîñźi di hai̯duc
Şî di sîñźi, mări̯, di turc".

[1] *Pamfile*, 74; *Păsculescu*, 244; *Tocilescu*, I, 80; *Vasiliu*, 2 „Stănislav"; *G. Dem. Teodorescu*, 561, 573; *Ion Creangă*, VI, 36.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu*, *Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 61—66 „Tănislav" (o variantă); III partea I, 104—106 „Tănislav"; *M. Gregorian*, *Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, II$^{1-2}$, 246—52 „Stănislav" — din Dolj). Cf. *Ethnos*, I^{3}, pag. 170, pentru bibliografia suplimentară a motivului.

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Da turśi, dac-auza,
Mari curaž cî făśi̯a
Ș-acolu cî sî duśi̯a,
Cu baba cî sî-ntîlni̯a,
Frumușăl cî ńi̯-o-ntreba:
„Alei̯, babî, babî slabî,
Cu cuvîm̃(t) bun di ispravî,
Undi i̯esti Tănislav?
Cî nu-l cat i̯eu̯ di vuñ rău̯,
Cî i̯esti drăguțu ńeu̯."
Po̯ali luñźi̯, șî minti scurtî,
Pă Tănislav ńi-l spuni̯a:
„Tănislav i̯esti bi̯at
La marźina Dùnîrii̯,
La salśii̯a aplecatî,
Cu rămureli pi baltî;
Cu caicu priponit,
Cari̯ n-añ văzî(t) di cîñ' sîn'
Ii̯-acolu sî duśi̯a
Șî-nnot la i̯el cî pleca.
Da sluga lu̯ Tănislav —
Sîrbușor di sîrb sărac,
Îñcălțat șî-ñhîrzobat —
Afarî cîn mi-ș ișa:
„Turśilor, hagàlilor,
Śi-nnotaț voi̯ mui̯erești,
Di nu-nnotaț vo̯iniśești?
Daț uñ śiñ' suti di lei̯
Sî vî-l dau̯ îm mîni̯ legat,
Ca pi̯-um mari vinovat."
Śiñ' suti di lei̯ făśi̯a,
Îm mîna lui̯ cî ńi-ș da;
Di legat frumos cî-l lega,
Îm mîna turśilor cî-l da:
Unu zîśi̯a sî ńi-l tai,
Altu zîśi̯a sî-l omo̯ari.
Darî turcu mititel,
Mititel, șî bun di stat,
I̯esti turśilor di sfat:
„I̯a, dațî-l îm mîna mi̯a,
Sî văz i̯eu̯ śi voi̯ lucra".
Îm mîna lui̯ cî ńi-l da,
Ki̯atra mori c-o lua
Șî di gît cî i̯-o lega,

Drumu Dùnîri̯ cî-i̯ da:
„Dùnîri̯a ńi ti̯-a crescut,
Dùnîri̯a ti ḱirdosascî,
Ca pi̯-um puișor di brǫascî!“
Merźi̯a ḱi̯atra vîžîin,
Tănislav, borborosîn.
Peștili, dacî-l vidi̯a,
Casî di solz îi̯ făśi̯a,
Trii̯ zîli-ñ apî-l țîni̯a
Pînî i̯el sî dizbăta.
I̯el, dacî sî dizbăta,
Numa diñ umiri̯ făśi̯a
Îñ fața api cî ișa
Șî diñ gurî cî striga:
„Cun n-am uñ frățîor pi lumi,
Ca sî ǵii pîn' la mini,
Sî-n tai sforiśi̯au̯a,
Sî ḱiśi ḱetriśi̯au̯a!“
La apî cî sî-ntîmpla
Fata cafeźiului̯:
Cofili li lăsa
Șî-nnapoi̯ cî sî-ntorśi̯a,
Lu tat-su cî-i̯ spuni̯a
Șî la Tănislav pleca:
Îñ caic cî sî puni̯a
Șî la Tănislav pleca,
Pînî bini c-aźi̯uñźi̯a:
„Tai̯cî, tăi̯culița ńeu̯,
I̯a, dă vîsla-m mîna mi̯a,
Sî-ț arăt cuñ sî vîslești,
Pi pămîñ' cuñ sî trăi̯ești“.
Șî la i̯el cî ńi̯-ažuñźi̯a
Șî sfǫara cî ńi̯-o tăi̯a,
Afarî cî ńi-l scoti̯a,
Acasî cî sî duśi̯a.
I̯el diñ gurî śi spuni̯a?
— Ei̯, sî-ñ h́ii̯ di̯-uñ fiśi̯oraș!
— Ba sî-ț h́iu̯ di̯-uñ źinăraș.
— Hai̯, di̯-uñ źiniri sî-ñ h́ii̯,
Tot di bini sî vă fii!“
Șî pi fatî c-o lua,
Frumǫasî funtî făśi̯a.

(1928), Spùlbir — lăutari̯u Neculai̯ Dima, 67.

DOINE

1. BÎRSĂŞTI̯

DI HAI̯DUŚII

CXXXIX[1]

Foai verdi di̯-alunicî,
Śini şuirî pi luñcî,
Zî-i̯ la Domnu sî sî ducî,
Cî-l cunos(c) pi şui̯erat
Cî nu-i̯ voi̯niśel curat
Ş-aśela-i̯ hai̯duc Žîi̯an!
C-a i̯ubit fetili-ñ Žîi̯
Şî li̯-a lăsat cu copḱii̯:
Cu copḱilaşî la braţî,
Cu lăcrăńili pi faţî.

(1927) — Stañca Văsîi̯anu, 90.

CXL[2]

Sup poali di codru verdi
Mititel foc ńi sî vedi:
Mititel şî potolitu̯,
Di hai̯duśi̯-ocolitu̯.
Şî-ńi̯ măi̯ friźi di̯-um berbeśi:
Um berbeśi sugărel,
La trii̯ oi̯-aplecăţăl.
Şî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Şî-l întoarśi pim belśi̯uźi,
Ca sî-i̯ ḱii carni̯a dulśi.

---

[1] Cf. text. CCXXXVIII, CCLXVIII, CCCXVI, CCCXXIV, CCCXC, DCXXIII.

[2] Cf. text. CDXXIII, CDLXII, DLXXIII.

Bunî-i̯ carni̯a di berbeśi
Și ǵinu di la śep, răśi!

(1927) — Ion Apanagii, 62.

CXLI[1]

Fo̜ai verdi i̯arbî ni̯agrî,
Tai̯ca, mai̯ca tot mă-ntri̯abî:
Cari muñcî ń-i măi̯ dragî?
Muñca śi̯a di vitežîi,
Kistọali di Vinețîi!
Źi̯aba beu̯, źi̯aba mînîñc,
Źi̯aba mă măi̯ țîi̯ voi̯nic
Dacî armi n-am sî-ñśiñg
Și cal bun sî ńi-l îñkiñg.
Voi̯niśelu ninarmat
Îi̯ ca știuca pi uscat
Și ca măru lîñgî drum,
Nu-i̯ dă paśi niśi̯dicum:
Cîț trec, îl zburătoi̯esc
Și di crăśi̯ îl sărăśesc.
Drăgălașî-i̯ și frumos
Ca un luśi̯afîr luńinos!

(1927) — Același.

CXLII[2]

Și i̯ar verdi mirmilic,
Pi śel di̯al, pi śel colnic
Treśi̯-o mîndrî ș-uñ voi̯nic:
Voi̯niśelu șui̯erîn,
Mîndra dipi i̯el plîñgîn
Și diñ gur-așa zîcîn:
— Puni-mă, nei̯cî, călari,
Cî nu măi̯ pośi̯ di kiśi̯oari ...
— Fata neni, i̯eu̯ ti̯-aș puni,
Da ń-i murgu ńic di zîli:
Aǵi̯a-ńi̯ duc păcatili
Și źi̯anta cu rafturili.

[1] Cf. text. CXLIV, CCLXIX, CDXVIII, CDXXV, DCXXX.
[2] Cf. text. CLXVI, CLXXV, CLXXVII, CCXV, CCXLVI, CCXLVIII, CCLXXX, DCXX, DCLXXIII, DCCXX.

— Măi neniţî, neni măi,
Murgu-i ńic, da poati mul(t):
Iel îs duśi doi şî trii,
Da pi noi: nişti copḱii!
Iel îs duśi trii şî patru,
Da uñ flăcău şî c-o fatî!
Iel îs duśi patru, śiñśi,
Da pi noi: nişti voiniśi!
Poati duśi śiñśi şî şasî,
Da uń ńiri c-o ńiriasî!

(1927) — Ion Pogàn, 30.

CXLIII[1]

Foai verdi di năhud,
Di cîn mama m-a făcut
Codrului m-a dăruit;
Sîñgur codru m-a crescut
Ca pi-um puişor di lup:
Cu ploili cî m-a scăldat,
Cu fruñza m-a îñfăşat.
Cî ńiia cî-ńi iesti:
Munţ cu braz îńi sîñ' fraţ;
Surorili: căprioarili ...
— Surioarî căprioarî,
Ia, scoalî-n douî ḱiśioari
Pi odrasla socrului,
Di-ńi roadi poala codrului,
Sî mă uit la matca Hòltului.
Cîtu-i Hòltu, ia, di mari
Numa o poticî-ńi-ari:
Cît merźi hoţu călari.
Cîtu-i Hòltu, ia, di mari
Totu-i plin di cătani.
Şî-s cătani uñgureşti,
Dai cu plumbu, nu răzǵeşti!
— Hòltuli, Holtèţuli,
Śi ǵii mari şî vărsat,
Cu plăǵii-amestecat,
Cu căpestri di cai murźi,
Cu capiti di haiduśi?

[1] Cf. text. CXLV, CLXXI, CLXXII, CCXLIV, CCXLV, CCXLVII, CCLXIV, CCLXV, CCXCI, CCCXXI, DCXXII, DCXCVI.

Hòltuli, Hòltuli,
Da-u̯-a unu Dumnezău̯
Sî-ţ săśi izvo̯arîli,
Sî rămîi ḱetrili,
Sî li arzî so̯arili,
Sî li calśi murgu cu potco̯avili,
Sî-l auzî mîndrili ...
Dacî văzîi̯ şî văzîi̯,
Strîñsăi̯ pi murgu-ñ frî ı
Şî dădui̯ cu murgu-nnot:
'no̯ata murgu, înno̯ata;
Ii̯ mă-ntri̯abî di am carti,
Ieu̯ li̯-arît flinta îñ spati;
Didei̯ Hòltu tot la spati,
Pusăi̯ căśi̯ula-ntr-o parti ...
— Hòltuli, pi malu tău̯
Cri̯ascî i̯arbî, şî dudău̯,
Sî pascî şî murgu ńeu̯,
Sî tri̯acî şî bun, şî rău̯,
Sî tri̯acî ş-uñ frati̯-a ńeu̯.

(1928) — Añgil Cožocari̯u, 70.

CXLIV[1]

Tot aşteptai̯, ş-aşteptai̯
Di la sfîntu Neculai̯
Şî pînî la luna lu mai̯ ...
—'tu-i̯ ti̯-a-n leźi di răkitî,
Di ti̯-aş vidi̯a-mbobośitî,
Sî-ńi̯ pui̯ curau̯a la flintî!
Şî sî ńi̯-o pui̯ pintri speti,
Sî intru la codru verdi;
Sî-ńi̯-auz pi crîñg tunîn,
Źi̯os, la po̯ali fulźerîn,
I̯arba piñ vetri crescîn
Şî cu murgu nekezîn.
Da pi mini cî mă-ntri̯abî —
Tot mai̯ca cî mă întri̯abî —
Cari muñcî ń-i măi̯ dragî?
Drumu luñg şî cotit,
Cu tròscut acoperit,
Cu potiri̯ îñgrămădit.

[1] Cf. text. CLXIX, CCLII, CCLXIX.

Pusăi̯ mîna îñ śi̯a žari,
I̯aca di̯-un tur(c) călari!
Dacî văzîi̯ şî văzîi̯
Mă dădui̯ măi̯ diñcoli̯a:
Pusăi̯ flinta pi butuc
Şî-l împuşcai̯ ca pi̯-un turc.
Turcuşor sî tăvăli̯a,
Kisau̯a cî-i̯ zornăi̯a.
I̯ar altu, măi̯ diñcoli̯a:
— Śi făcuş tu, măi̯ dužmani?
Împuşcaş turcu di călari!
— La' sî mo̯arî ca uñ cîni,
Cî ḱisau̯a-i̯ îñ sîn la mini.

(1928) — Acelaşi.

CXLV [1]

— Oltuli, Olteţuli,
Săca-ţ-ar pîraili
Şî to̯ati izvo̯arîli,
Sî rămîi ḱetrili,
Sî-l tre(c) cu ḱiśi̯oarili,
Sî-ńi̯ măi̯ văz mîndruţîli!
Oltuli, pi matca ta,
Dari̯-ar Dumnezău̯ sî di̯a:
Pi uni-ţ merźi luntri̯a
Sî răsai papura,
Papura şî trestii̯a,
Sî-m pui̯ezî lupo̯ai̯ca,
Lupo̯ai̯ca şî sîşîţa,
Sî i̯eu̯ i̯eu̯ puşculiţa,
Sî vînez i̯o lupo̯ai̯ca,
Sî pui̯ sî li i̯o ḱeli̯a,
Sî fac mîndri̯-o malăti̯a,
Sî intru-ñ codru cu i̯a ...
— Căpri̯oarî suri̯oarî,

---

[1] Cf. text. CLXX (pentru vers. 30—35), CCXXI, CCXC (pentru vers. 35—40), CCCLXXXI (pentru vers. 40—44), CCCLXXXIV, CDLXI (pentru vers. 40—44), CDXCIV, DLXIX, DLXXVIII (pentru vers. 35—40), DCXVII (pentru vers. 30—35), DCXIX, DCXCVI.

Înalțî-ti-n douî kiśioari,
Di roadi codru pi poali;
Roadi poala codrului,
Sî-ńi văz matca Oltului,
Gura Topològului.
Cîn ieran di șăpti luni,
Furam śiapî diñ grădini.
Furai śiapî, furai praz,
Mă-ñkedecai di-uñ cal briaz,
F ...-i leźia, n-o sî-l las,
Dor di-oi pățî vun năcaz!
Sî mă duc la Cîmpuluñg,
Sî măsor graždiu di luñg,
Sî-ńi-aleg uñ cal porîmb:
Scurt îñ gît, șî luñg în trup,
Cum îi bun di zurbalîg.
Ńi-a da' fruñza ca pătacu
Șî ierbulița ca acu,
Am sî las sapa la dracu,
Sî intru-ñ codru, săracu!
Cî cu sapa nu prășăsc,
Niśi cu coasa nu cosăsc,
Bani dim puñgî nu-n lipsăsc:
Sî ńirî șî cîrśimari
Di uni scoț io bani.

(1928), Topeștî — Giorgi Okian, 50.

CU CUCU

CXLVI[1]

— Cîntî, cuculețuli,
— Nu măi pośiu, băietuli!
C-añ cînta' la Izmaìl
Șî m-am umplu' di venin.
Ș-añ cînta' la Calafàt,
Băieti, m-am ofticat!

(1928) — Stañca Văsîianu, 90.

[1] Cf. text. CDLXXVII, DCXXXVI, DCXXXVII.

CXLVII[1]

— 'tu-ńi-ti̯-n leźi di cuc!
Vara ǵii̯, vara ti duśi̯,
Mă ńir i̯arna śi mînîñśi̯?
— Putregai̯ di fag uscat
Şî cînt codrului̯ cu drag.
La Sîntu Ḱetru mă duc,
C-am fura' boi dim plug.

(1928) — Aceeaşi.

CXLVIII[2]

Arzî-ti focu di cuc,
Tu i̯eşti̯ cuc, nu i̯eşti̯ hai̯duc!
Sî pui̯ puşca, sî ti-mpuşc;
Cu untura di la h́i̯eri
Sî-ńi̯-uñg puşca la oţăli.
Cu untura dipi rîñzî,
S-o mînîñc, sî nu mă priñzî:
Sî m-aţîi̯ pi la strîmtori̯,
Sî cîştig la gălbiori̯.
Sî m-aţîi̯ pi la potisi̯,
Sî cîştig la irmiliśi̯
Cît oi̯ da la ibovniśi̯.

(1928) — Aceeaşi.

CXLIX

— Altî verdi ş-o śico̯ari,
Pasîri privigito̯ari,
Śi cînţ no̯apti̯a pi răco̯ari?
— Di śi, veri, n-aş cînta,
Dac-a vini' vremi̯a mi̯a?

(1927) — Ion Apanagii, 62.

[1] Cf. text. CLXXX, CCXXIV, CDLXXVIII, DLXVI, DLXXXII, DCXXXIV.

[2] Cf. text. DLXXII, DCXXX.

CL

Fo̯ai verdi foi̯ di bob,
Cîntî cucu sus, pi plop
Șî-ńi̯ spuni di pisti Olt,
C-a-ñfruñzît codru măi̯ tot:
Dă gîrni̯ața îm boboc.
Da la noi̯, pisti vîlśicî,
A-ñfruñzît um mărăśini,
Șî ń-i di mari ńinuni!

(1927) — Același.

DI STRĂINĂTATI

CLI [1]

Ș-añ zîs: „verdi rug di muri“,
Pi sup di̯al, pi sup păduri
Treśi o nevastî-n lumi:
Horopsîtî di bărbat,
Cu pruñcu nibotezat,
Di trii̯ zîli nu-i̯ scăldat
Șî di una nu-i̯ mîñcat.

(1927) — Stañca Văsîi̯anu, 90.

CLII [2]

Fo̯ai verdi sălśio̯arî,
Oltuli, apî vio̯arî,
Faśi-te-i̯ ni̯agrî śerni̯alî,
Ca sî-ńi̯ scriu̯ di̯-o hîrtio̯arî,
Sî-i̯ trimăț nevesti-n țarî,
Sî-ńi̯ trimațî di mîñcari,
Părali di keltui̯alî,
Cămeșî di primini̯alî,
Cî ńii ń-i vi̯aț-amarî.

(1927) — Aceeași.

---

[1] Cf. text. DC.

[2] Cf. text. CCCXCV (de la vers. 16—21), DCLXVII (de la vers. 9—15).

CLIII

Fo̯ai verdi di mătasî,
Ńi s-a făcu' dor di̯-acasî
Di copḱii̯, şî di nevastî.
Di nevastî nu-ńi̯ pri̯a pasî,
Di copḱii̯ ń-i inima arsî:
Cî nevastî măi̯ găsăsc,
Di copḱii̯ mă prăpădesc!

(1927) — Aceeaşi.

CLIV

Rău̯ m-ai̯ blăstămat, măi̯cuţî,
Cîn am fos' copḱil di ţîţî:
Îñ scutiśi mă-ñfăşai̯,
Diñ gurî mă blăstămai̯.
M-ai̯ blăstămat sî nu ḱiu̯
În lumi niśi̯ mor(t), niśi̯ ǵiu̯:
Ca sî umblu pi ḱiśi̯oari
Cît pămînt i̯esti sup so̯ari.

(1927) — Alisandru Văsîi̯anu, 27.

CLV [2]

Mai̯cî, măi̯culiţa mi̯a,
Cîn i̯erai̯ cu mini gri̯a,
Tari ǵini cî-ţ pări̯a!
Mamî, dacî m-ai̯ făcut,
Ţărilor m-ai̯ dăruit:
Ţărilor, bulgarilor,
Turśilor, źermanilor;
Sî umblu din ţarî-n ţarî,
Ca banu di la como̯arî.

(1927) — Ion Apanagii, 62.

[1] Cf. text. CXCI, CCXXXV, CDXCII, DCLIV, DCCXLIV.
[2] Cf. text. CCLXIV, CCLXV.

DI DOR

CLVI[1]

Du-ti, dor, piñ i̯erburi̯ , fîn,
Du-ti la mîndruța-ñ sîn!
Du-ti, dor, pi su' pămîn',
La mîndruța-ñ așternut
Șî-i̯ i̯a salba di la gît!
Șî inelu ii̯ śel ńic
Sî-l aduśi̯ la mini drep(t),
C-añ făcut o ranî-ñ ḱept:
Nu ń-i ranî di cuțît,
Șî ń-i ranî di i̯ubit.
Du-ti, doruli, șî-i̯ spuni
La mîndruța vorbi buni!
De-i̯ găsî-o stîn la po̯artî,
S-o săruț, doruli̯,-o datî.
De-i̯ găsî-o kefuin,
Șî cu alțî petrecîn,
Sî ti sui̯ pi̯-o rămuri̯a
Șî sî-ñśeḱi̯-a blăstăma:
Sî arzî casa pi i̯a
Cum ardi inima mi̯a!
Sî arzî tulpanu ii̯
Cum plîñg okișori ńii̯
Pîntru cî duc doru ii̯!

(1928) — Vasîli Cožocari̯u, 68

DI DRAGUSTI

CLVII

Ș-añ zîs : „verdi ș-o lali̯a",
Śini̯-a făcu' dragusti̯a,
Bati-l, Do̯amni, nu-l i̯erta,
Sî n-ai̯bî parti di i̯a!

(1928) — Alisandru Văsîi̯anu, 27

[1] Cf. text. DVIII, DCXCVIII.

CLVIII[1]

Śini ńi̯-a i̯ubi, ș-a spuni,
Blăstămat sî h́ii-n lumi!
Śini i̯ubești, șî lasî,
Blăstămat, sî n-ai̯bî casî!

(1928) — Același.

CLIX[2]

Foai verdi di urez,
Ǵino, nicî, di mă vez
Cîtu nu-s grîili verz:
S-or coaśi, s-or săśera,
Or m-ăi̯ măi̯ vidi̯a, or ba.

(1927) — Ion Apanagii, 62.

CLX[3]

Di̯-ar h́i noapti̯a uñ conac,
M-aș duśi pi un' ń-i drag.
Di̯-ar h́i noapti̯a trii̯ conaśi,
M-aș duśi, șî m-aș întoarśi
Pi la mîndra cari-m plaśi.

(1927) — Același.

CLXI[4]

Di trii̯ ori̯ potcoǵii̯ calu
Ca sî trec la pui̯ca di̯alu.
Mersăi̯ cali̯a ź̦i̯umătati,
Sî rupsî potcoava-ñ șăpti.
Nu știu: ǵina calului̯,
Or a potcovari̯ului̯?

---

[1] Cf. text. CCII, CDXCVI (de la vers. 21—26), DCIV.
[2] Cf. text. CLXXVII (de la vers. 8—15), CDX.
[3] Cf. text. CCLVI, CCLVII, DCXCIX, DCC.
[4] Cf. text. CDXCIX, DCLXVI, DCCXXVII.

Da-i̯ ǵină mîndruțî meli:
C-a pus casa-n di̯aluri̯ răli,
Cî nu pośi̯u sui la i̯eli.

(1927) — Acelaşi.

CLXII [1]

Ș-añ zîs: „verdi di̯-alunicî",
Măi̯ bădițî Ionicî,
Di ț-a fos' gîndu pi ducî,
La śi m-ai̯ priñs ibovnicî?
M-ai̯ iubi' ca pi̯-o copkilî,
M-ai̯ lăsa' ca pi̯-o străinî.
M-ai̯ i̯ubi' ca pi̯-o nevastî,
M-ai̯ lăsa' sîñgurî, proastî.
M-ai̯ i̯ubi' ca pi̯-o cucuanî,
M-ai̯ lăsa' ca pi̯-o vădanî.

(1927) — Acelaşi.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CLXIII [2]

Foai verdi ș-o lali̯a,
Săraca inima mi̯a,
Sî ńi̯-o știi śineva,
Niśi̯ n-ar bi̯a, niśi̯ n-ar mîñca,
Inimî ră ńi̯-ar purta.

(1928) — Ion Lupu-Mari 54.

CLXIV [3]

Cît îi̯ muntili di nant,
Tot omătu s-a luat.
Da śi-i̯ la inima mi̯a:
Śi s-a pus, nu sî măi̯ i̯a!

[1] Cf. text. CCXCIX, CDXCVIII.

[2] Cf. text. CCCLXXVI, CDXI, CDLIX, DCXXXI, DCLXI, DCLXII.

[3] Cf. text. CCXVII, CDXVI, DXLVI, DCVIII.

Tot gîndeś', gîndeś', gîndeś':
Cîti zîl̦i-añ sî trăi̯es',
Cî vreu̯ sî mă socotes'.
Cîti zîl̦i-ar h́i pi mini,
Dumnezău̯ nu gîn(d)eşti di mini!

(1928) — Acelaşi.

DI MILIŢÎI

CLXV

Fruñzuliţî ruptî-ñ zăśi,
Fost-ai̯, lumi, şî ti treśi̯,
I̯o nu m-am putu' petreśi:
Cîn i̯erañ sî mă petrec,
Ńi̯-a vinit ordiñ sî plec.
Cîn di̯-acasî am plecat,
I̯eran numa um băi̯et.
Acu, di̯-amărîti zîli,
Îmbătrînii̯, vai̯ di mini!
Di zîli sîñ cam băi̯et,
Da di cap multi ńi̯-a dat.
Stau̯ di multi ori̯ pi loc
Şî la Dumnezău̯ mă rog,
Ca sî mă-ntorc înapoi̯
La frăţîori̯, la surori̯.

(1928) — Alisandru Văsîi̯anu, 27

CLXVI

— Supt umbrî di păduśel
Hodineşti̯-uñ grăi̯niśeri̯u,
I̯o mă duc, mai̯cî, la i̯el.
— Nu ti duśi, fata mi̯a,
Grăi̯niśeri̯u i̯-o beli̯a:
Ḱicî ordin, şî ţî-l i̯a,
Şî tu rămîi̯ cu lăcrîńi̯ pi faţî,
Cu copḱilaşî îm braţî...
— Aźi̯uñźi-ti̯-ar žali̯a mi̯a
Uni̯-a h́i cali̯a măi̯ gri̯a!
Aźi̯uñźi-ti̯-ar doru ńeu̯
Uni̯-a h́i priporu rău̯!
Calu sî sî poticni̯ascî,

Îñ creştit sî ti trîntịascî,
Mîna stîñgî sî ț-o frîñgî,
Mîna drịaptî sî-ț scrîntịascî,
Sî țîị dăloźi cu dințî,
Ca sî ti plîñgî părinți,
Șî sî mîị calu ca muțî!

(1928) — Acelaşi.

2. COLACU

DI HAỊDUŚII

CLXVII[1]

Verdi fọai ruguleț,
Pi marźini di Olteț
Răsărit-a nuculeț:
Nucu-ị mari, fruñza-ị rarî,
S-a strîñs cuśi dupî-n țarî
Șî cîntî di sî omọarî!
Śus, pi vîrfu nucului,
Cîntî maịca cucului.
La tulḱina nucului
Cîntî pui cucului.
Ș-așa cîntî di frumos
Di ḱicî fruñza pi źịos!
Ịar la fagu diñ cărari
Stă căpitanu śel mari
Șî diñ gur-așa-ńị zîśịa:
— Mă rog, faźi dumitali,
Ca la uñ frati măị mari,
Sî mă laș la umbra ta,
Sî mă umbres' cu mîndra.
Dar fagu śi-ị răspundịa?
— Tị-aș lăsa la umbra mịa,
Da ń-i fricî di belịa:
Cî ț-î mîndra tinerịa,

[1] Cf. text. CLXXVI (pentru vers. 15—27), CCXCII (pentru vers. 1—12), CCCXXIII, CDLXXIII (pentru vers. 1—12), DLXIV (pentru vers. 15—27), DLXV (pentru vers. 1—12), DLXXIX (pentru vers. 15—27), DCXXIV, DCXXV, DCXXVIII (pentru vers. 15—27).

Ai̯ faśi glumi cu i̯a
Şî ńi s-a usca fruñza...
Fruñza-ńi̯ umpli grok'ili,
Hai̯duśi: grosurili.

(1928) — Priut Ion Băznî, 70.

CLXVIII

Pînî codru fruñza-ş ţîni,
Toţ hai̯duśi petrec bini.
Dacî codru fruñza-ş lasî,
Toţ hai̯duśi pli̯ac-acasî
La copk'ii̯ şî la nevastî:
Şăd la vatra focului̯
Plini̯ di žali̯a codrului̯.

(1928) — Acelaşi.

CLXIX[1]

Di̯-aş aźi̯uñźi pîn' la mai̯,
Sî-ńi̯-auz pi śer tunîn,
Plo̯ai̯a-ñ codru răpăin,
Voi̯niśi̯ la codru-ndemnîn!
— Surio̯arî căprio̯arî,
I̯a, pogori̯ din di̯al la vali
Şî ro̯adi-ńi̯ codru la po̯ali,
Sî străbatî so̯arili,
Sî-ńi̯ zǵiśi̯ascî armili:
Ruźinesc oţălili
Şî-i păca(t) di dîñsîli!

(1928) — Acelaşi.

CLXX[2]

Ş-añ zîs: „verdi foi̯ di nuc",
Di cîn zîc: „mă duc, mă duc",
S-a strîñs mîndrili buluc
Şî mă-ntri̯abî: un' mă duc?

[1] Cf. text. CDXXIV, DLXII (pentru vers. 5—11).
[2] Cf. text. CCXLIII, DCXVII, DCXIX.

I̯o li spui̯: „La Cîmpuluñg,
Sîńi̯-aleg cal di hai̯duc:
Luñg în trup și scurt îñ gît,
Cu co̯ama pîn' la pămînt,
C-așa-i̯ calu di hai̯duc"...
Ș-acolu cîn aźi̯uñźi̯am,
Dintr-o ńii aleźi̯am
Șî diñ gur-așa-i̯ zîśi̯am:
— Murguli, murguțuli,
Aiśi̯ ti beu̯, ti mînîñc,
Șî de-iśi̯ nu ti măi̯ duc,
Cîśi̯ ca tini̯-o sut-aduc!

(1928), Poduri̯ — Tănasî Vulpari̯u, 72

CLXXI

— Mai̯cî, măi̯culița mi̯a,
Cîn i̯erai̯ cu mini gri̯a,
Ǵini, mai̯cî,-ț măi̯ păria!
Dacî, mai̯cî, m-ai̯ făcut
Șî măi̯ ǵini ț-a părut.
Da, mai̯cî, di la scăldat
Rău̯, mai̯cî, t-ei̯ îñśi̯udat:
Cu gura m-ai̯ blăstămat,
Codrilor m-ai̯ lepădat.
Dumnezău̯ nu s-a-ndurat:
Îñ rou̯î cî m-a scăldat,
Îñ fruñzî di fag m-a-ñfășat.
Mai̯cî, feșîșo̯ara mi̯a
I̯era, mai̯cî, lozîța.
I̯o la umbrî ńi̯-añ crescut,
Sup śetinî ńi̯-añ șăzut
Șî so̯ari n-am măi̯ văzît;
Șî brusturi̯ ńi̯-am așternut,
Cu i̯arbî m-am îñvălit,
Apî linî ńi̯-am băut,
Cu̯-atîta ńi̯-am măi̯ crescut.
Śini-ńi̯ sîñ' frățîori?
Tot brazî șî păltiori.
Śini-ńi̯ sîñ' surorili?
Mai̯cî, căprio̯arili.
Cîtî-i̯ păduri̯a di mari,
Niśi̯-un drum cî nu-ńi̯ măi̯-ari:
N-ari dicît o cărari,

Sî mi̯argî hoțî călari,
Sî cîștiḿi la părali:
La părali mărunțăli,
La purtatu-s ușureli...
— Oltuli, cîni spurcat,
Cî i̯o mul' ți̯-am așteptat
S-aduśi̯ plăǵii̯ șî butuśi̯.
Da n-aduśi̯ plăǵii̯ șî butuśi̯,
Śi̯-aduśi̯ capuri̯ di voi̯niśi̯
Șî căpestri di cai̯ murḿi̯.

(1928), Poduri̯ — Sanda Băra, 75

CLXXII

— Hei̯, Oltuli, Oltèțuli,
Săca-ț-ar izvoarîli
Șî toati pîraili,
Sî sî vazî ḱetrili,
Sî trec i̯o cu śizmili,
Sî-ńi̯ suni potcoavili,
Sî m-auzî mîndrili,
Mîndrili șî fetili,
Nevestili tinereli
Cari mă i̯ubi̯añ cu i̯eli
Diñ copḱilării, veri!

(1928), Poduri̯ — Tănasî Vulpari̯u, 72.

CLXXIII[1]

'tu-i̯ ți̯-a-n leḿi, codruli,
'tu-i̯ ți̯-a-n leḿi, hoț bătrîn,
Cî multî lumi̯-ai̯ îñșălat,
Pi mini cî m-ai̯ mîñcat!
C-am intra' tînîr, copḱil,
Copḱil fărî di mustațî,
Ș-am ișît bătrîn: gîrni̯ațî,
Di-ńi̯ bati barba pi brațî;
Mustățîli: coatili
Șî barba: ḱiśi̯oarili.
Dari̯-ar domnu Dumnezău
Sî ńii̯-uñ copḱil di̯-a ńeu,

[1] Cf. text. CCXCIII, CCCXX, DLXIII, DCCLXVI.

Sî-l învăț cuñ sî trăiascî,
Piñ codri sî nu hotriascî!
Cî io unu kiar añ fos',
Diñ codri io n-añ folos:
Măi multi păcati faśi
Șî multi beleli traźi.

(1928) — Acelaşi.

CLXXIV[1]

Mă lăsan din dial pi luñcî
Sî-ńi leg ața la okiñcî,
Sî-ni tai di-o sfîntî măśiucî:
Niśi măi luñgî, niśi măi scurtî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî.
Ș-o luai pintri zăvoi,
Mă-ntîlnii cu doi śiocoi:
— Bună-zîua, măi Ioani.
— Mulțămăs' vouî, cucoani.
Măi Ioani, tu ieș' biat.
— Sîctir, śiocoi gulerat!
Di trii zîli n-am mîñcat,
Niśi ǵinu nu l-añ gustat
Șî tu mă faș cî sîm' biat"!
Șî io băgai mîna-ñ glugî,
Ii credia cî li dau urdî.
Io scosăi sfînta măśiucî,
Sî-i loǵes' la supsîoarî,
Cî l-i moartia măi ușoarî;
La rătezu părului
Uni-i păs voinicului.
Măi la vali, pi-o cărari,
Cum mă strigî-ñ gura mari:
— Si făcuș tu, măi Ioani,
Cî, iaca, śiocoiu moari?
— La' sî moarî ca uñ cîni,
Cî n-a fos' haiduc ca mini!
La' sî moarî, f..i-l-aș,
Di ńińic nu-s păgubaș,
C-am puñga cu gălbenaș.

(1928) — Acelaşi.

[1] Cf. text. CCLXIX.

CLXXV[1]

Ș-añ zîs: „verdi arsănic",
Pi śel di̯al, pi śel colnic
Merźi̯-o pruñcî ș-uñ voi̯nic:
Voi̯niśel merźi călari
Șî-ñcî pruñca pi piśi̯oari.
Voi̯niśel merźi cîntîn
Șî-ñcî pruñca susḱinîn,
Șî diñ gur-așa zîcîn:
— Puni-mă, nei̯cî, călari,
Cî nu măi̯ pośi̯u di ḱiśi̯oari!
Cî ń-i drumu glodoros
Șî nu pośi̯u merźi pi źi̯os".
I̯ar voi̯nicu śi-ñ zîśi̯a?
— Ti̯-aș puni, nei̯cî, puni,
Da ń-i murgu ńic di zîli,
Di̯-aǵi̯a mă duśi pi mini;
Di̯-aǵi̯a-ńi̯ duśi trupu ńeu̯:
Trupu, șî păcatili,
Dăsăźi̯ori̯ cu galbini,
Mižlośel cu armili.
— Măi̯ nei̯cuțî, nei̯cî mî,
Aźi̯uñgî-ti ńila mi̯a
Un' ț-a h́i cali̯a măi̯ gri̯a!
Aźi̯uñgî-ti doru ńeu̯
Undi̯-a h́i glodu măi̯ rău̯!
Calu sî sî poticni̯ascî,
I̯el îñ gît sî ti trînti̯ascî,
Mîna stîñgî s-o scrînti̯ascî
Șî pi dri̯apta sî ț-o frîñgî;
Sî ții̯ frîu cu dințî,
Sî mîi̯ cai ca muțî!

(1928) — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

CLXXVI[2]

— Șî i̯ar verdi viori̯a,
Păduriśi, păduri̯a,
Lasî-mî la umbra ta.
— I̯eu̯ la umbrî ti̯-oi̯ lăsa,
Dacî nu striśi̯ nimica.

---

[1] *Ethnos*, I[2], 154 (eronat anul culegerii).
[2] *Ethnos*, I[1], 207 (eronat anul culegerii).

— Ieu nimic nu ț-oi strica:
Ia, ț-atîrn o lămuria,
Sî-ńi-alin pușca di ia,
Pușculița și curaua.
Iarba-ñ cîmp îi ca andriaua,
Fruñza-ñ codru: ca paraua.
Iarba-ńi umpli grokili
Și voiniśi ocnili.
Iarba-ńi crești-ñ supsîori,
Voiniśi stau la-ñkisori.

(1928) — Màriia Cristiian,

CLXXVII[1]

Pi coasta lu Gergeleu
Merźi-o fatî ș-uñ flăcău:
Flăcău șuierîn
Și fata măi mul' plîñgîn.
Iel sî-ntoarsîrî la ia:
— Taśi, fatî, nu suspina,
Or ț-î dor di maicî-ta?
Hai la dîñsa di-o măi vez
Cît is grîili măi verz;
Cî dacî s-or săśera,
Mă-ta nu ti-a măi vidia:
Cî ti-a da' pi mîna mia
Sî ti por(t) pi uni-oi vria:
Și pi hotarî străini,
Cî sîñ haiduc di păduri.

(1928) — Ac

CLXXVIII

— Luniți, luniți,
Țîni luńiniți
Noaptia pi uliți
Pîn-oi scăpăta
Cu ieș(ti) doi cai murźi.
Cî nu i-añ furat,
Și i-añ cumpărat

[1] Cf. text. CCXV, CCLXXX, DI, DXLI.

Din tîr(g) dim Bîrlad:
Ḱezîș li̯-an lăsat
Furca graždi̯ului̯,
I̯esli̯a calului̯....

(1928) — Tuduraki Meñger, 33

CU CUCU

CLXXIX[1]

Fruñzî verdi i̯asomii,
Cîntî, cuśi, numa mii
Cît por(t) flori̯ la pălării;
Cî la varî nu sî știi:
Măi̯ por' flori̯ la pălării?
Or măi̯ port, or nu măi̯ port,
Or oi̯ putrezî di tot.
Or măi̯ sînt, or nu măi̯ sînt
Sî calc i̯arbî pi pămînt.

(1928) — Màri̯a Cristi̯an, 19

CLXXX

— Cuculeț cu pana surî,
Vara ǵii̯, vara ti duśi̯,
Mă ńir i̯arna śi mînîñśi̯?
— Putregai̯ di fag uscat
Șî cînt codrului̯ cu drag.

(1928) — Neculai̯ Munti̯anu, 51

DI STRĂINĂTATI

CLXXXI[2]

Tot añ zîs: „mă duc, mă duc",
Mîndrili nu m-a crezut.
Da acu ar sî mă cri̯azî,
Cî trii̯ ani̯ n-au̯ sî mă vazî.

[1] Cf. text. CDLXXVI.
[2] Cf. text. CCXXVIII, CCCLXXXVII, DCXXXVI.

Cî trii ani i-o vremi luñgî:
Dor di mini-ar sî li-aźiuñgî.
Dar mă duc, ș-añ sî mă-ntor(c)
Ca sî pui satului foc,
Sî arzî di la o parti,
Sî arzî fetili toati.
Sî arzî diñ colț îñ colț,
Sî arzî flăcăi toț.

(1928) — Màriia Cristiian, 19.

CLXXXII[1]

Voinic şî sărac
Intrî noaptia-ñ sat:
Di cîni îi lătrat,
Di gar(d) răzîmat,
Di nimini kemat.
Voinic şî bogat
Intrî noaptia-ñ sat:
Di cîni i-apărat,
Îñ casî-i kemat,
La masî-i poftit
Cu paharî plini,
Cu cuvinti buni.

(1928) — Tuduraki Meñger, 33.

CLXXXIII

Şî iar verdi ș-un dudău,
Luñg îi drumu la Bacău,
Da măi luñg îi drumu ńeu...
Rău-i, Doamni, piñ străini:
Ca disculț pim mărăśini!
Mă pusăi ca sî mînîñc,
Dužmani sî uitî luñg.
Cîn luai di-o bucăturî,
Ńi-a aźiuñs lacrîma-ñ gurî.
Cîn luai a doua oarî,
Ńi-a căzu' lacrîma-m poalî.
Cîn luai a triia oarî,
Lăcrîńili mă doboarî!

[1] Cf. text. CCCXIX, CDXXVIII.

Şî i̯ar verdi măr domnes',
Mă pusăi̯ sî mă umbres',
Măi̯ tari mă dogores'.

(1928) — Anişoara Şuşu, 21.

CLXXXIV

Şî i̯ar verdi di măr dulśi,
Din trii̯ mîndri una-ñ zîśi:
— Śe-i̯ făcu' bani, voi̯niśi?
— I̯-am bău', sî nu sî striśi:
I̯-am bău', şî i̯-am mîñcat,
Lăutari ńi̯-a cîntat...

(1928) — Aceeaşi.

CLXXXV

— Muntenaş, muntenaş,
Muntenaş nant şî frumos,
I̯a, apli̯acî-ţ vîrfu-ñ źi̯os,
Sî mă sui̯ îñ vîrfu tău̯,
Sî mă ui̯t îñ satu ńeu̯,
Sî-ńi̯ văz casa şî nevasta:
Şî nevasta stă la poartî
Măturîn ograda toatî,
Şî copkii strigîn: „tatî!“
— Mamî, tata nu măi̯ ǵini!
— Taśi̯, cu mama, nu măi̯ plîñźi,
Turtî dulśi v-a aduśi“.
Acasî cîn m-am întors:
Găsîi̯ casa graž' di cai̯
Şî nevasta: putregai̯,
Copkilaşî: muśegai̯...

(1928) — Ştefănii̯a Cristii̯an, 17

CLXXXVI[1]

Verdi di trii̯ mărăśini̯,
Vai̯, mîñcatu-s di străini̯,
Ca i̯arba di boi̯ bătrîni̯!

[1] *Ethnos* I[1], 208 (eronat anul culegerii).

's mîñcat di străinătati
Ca i̯arba di vaśi̯ cu lapti!
Şî sîñ' călcat di nevoi̯,
Frati, ca i̯arba di oi̯!
Şî i̯ar verdi di sulśinî,
Sî mor în ţarî străinî:
Fărî pat, fărî luńinî,
Fărî aşternut pi pat,
Fărî pernuţî la cap;
Fărî luńinî di śi̯arî,
Fărî om din a mi̯a ţarî;
Fărî luńinî di său̯,
Fărî om diñ satu ńeu̯.
Ro̯atî ţărilor an dat,
Hodinî n-añ căpătat:
Niśi̯ hodinî la culcat,
Şî niśi̯ paśi la mîñcat.
De-iśi̯ pîn la mini̯-acasî
Trii̯ luńini̯ di său̯ îńi̯-arsî:
Zîu̯a plou̯î, no̯apti̯a niñźi,
Nimini̯a nu li măi̯ stîñźi...
Inińi̯oara-m mini plîñźi,
Şî n-ari śini ńi̯-o stîñźi!
Dicît într-uñ sat cu tatî,
Măi̯ ģini-ñ stanî di ki̯atrî!
Dicît îñ satu cu mumî,
Măi̯ ģini-ñgropat îñ humî!

(1928), Poduri̯ — Sanda Băra, 75

DI DOR

CLXXXVII[1]

Luñg îi̯ drumu Clužului̯,
Da măi̯ luñg i̯-a dorului̯:
Drumu Clužului̯ sî calcî,
A dorului̯, niśi̯odatî!
Ş-am avut o cărăruşî,
Şi duśi̯a la pui̯ca-ñ uşî.
Şî dužmani ńi̯-o aflarî,
Cărăruşa ńi̯-astuparî:

[1] Cf. text. CC, DCCXXXV.

Nișị cu parị, nișị cu nuịeli,
Numa cu cuvinti răli.
Da-v-oar Dumnezău c-uñ vîn(t)
Sî dịa gardu la pămîn',
Sî văz pi mîndra-ñ curîn(d)
Diñ okị negri lăcrămîn,
Diñ inimî suspinîn,
Șî di mini întrebîn!

(1928) — Priut Ion Băznî, 70.

CLXXXVIII

Śini are dor la munti,
Știi luna cîñ s-ascundi
Șî steli cît sîn' di multi.
Śini ari dor la vali,
Știi luna cîñ răsari
Șî noaptịa cîtî-ị di mari.
Śini ari dor pi luñcî,
Știi luna cîñ' sî culcî
Șî noaptịa cîtî-ị di luñgî.

(1928) — Același.

CLXXXIX[1]

— Verdi foai matostat,
Cîm, puịcuțî, ńe-ị plecat
Nișị-uñ răspuñs n-aị lăsat.
Sî-ț ịeị șî doru cu tini,
Sî nu-l laș îñ sîn la mini:
M-a ofticat, vaị di mini!
— Ịatî, puịcî, plec, mă duc,
Plịacî-ț gura s-o sărut:
S-o sărut o datî bini,
Sî-n țîi șî az, șî mîni,
Cî-s cu gîndu to' la tini.

(1928) — Același.

[1] Cf. text. DCXV, DCXCVII.

CXC[1]

Mîndrî, sara cîñ viniam
Pi feriastî mă uitam:
Lucrai la batista mia,
Mă-ta, tat-tu ti śerta,
Ș-uñ frățîor ti pîra
Cî tu iești iubita mia.
Șî dacî-i vorba di-așa,
Hai sî stricăm dragustia,
Șî s-astupăm ulița:
Cu pelin, cu rozmarin,
Doi ani sî nu ni-ntîlnim.
Șî doi ani i-o vremi luñgî:
Doru ńeu ar sî ti-aźiuñgî.

(1928) — Màriia Cristiian, 19.

CXCI[2]

M-a aźiuñs un dor di-acasî
Di copkii, șî di nevastî.
Nevesti cî măi găsăsc,
Di copkii: mă prăpădesc!
M-aźiuñs dor di la doi fraț:
Împodoġii cai cu braz.
M-a aźiuñs dor di la mumî:
Sî fac cai numa spumî.
Foai verdi lemn uscat,
Mari sat șî preluñgat!
Mă ńir la śi ieu nu-ñcap?
Mă ńir śi focu li fac,
Di nu-ñcap acolu-ñ sat?

(1928) — Sanda Băra, 75.

DI DRAGUSTI

CXCII[3]

— Măi catî, mîndro, di mini
Măcar vo douî, trii zîli,
Sî nu priñz vo nălușiri.

---

[1] Cf. text. DCCXXX.

[2] Cf. text. CCXII, DX (pentru vers. 10—13). *V. Ethnos*, I[2], 155 (eronat anul culegerii).

[3] Cf. t. DCLXXIII, DCLXXV.

Cî di̯-oi̯ prindi vun năluc,
'calic murgu șî mă duc
La pui̯cuța di dimul';
Cî nu-s cîni ca s-o ui̯t,
Śi-s voi̯nic ca s-o sărut.

(1928), Poduri̯ — Tănasî Vulpari̯u, 72.

CXCIII

Verdi fo̯ai di piper,
Cîti steli sîm' pi śer,
To̯ati pînî-ñ zîu̯î pi̯er;
Numa luna șî c-o sti̯a
Ştii di patima mi̯a...
Śini-i̯ călători̯u pi lumi,
Ştii luna cîn apuni.
Śini-i̯ călători̯u pi cali,
Ştii luna cîñ răsarî
Şî no̯apti̯a cît îi̯ di mari.

(1928) — Priut Ion Băznî, 70.

CXCIV

— Verdi fo̯ai di doi̯ nuśi̯,
Di doi̯ nuśi̯, di doi̯ lăptuśi̯,
Leli̯o cu pletili luñźi̯,
Şî cu struñgări̯ața-n dinț,
La śi nai̯ba mă măi̯ minț,
Di mă faśi̯ sî vi̯u pe-iśi̯
Disculț, fărî dî papuśi̯?

(1928) — Același.

CXCV

Cît îi̯ Arźișu di mari,
Haz ca Săvărèlu n-ari:
Săvărèlu-i̯ cu dulśi̯ațî,
Vini i̯arna, șî nu-ñgi̯ațî.

Şî sî văz văleñśili
Limpezînu-ş pîñzîli,
Rîdicînu-ş poalili
Şî sî văz ƙiśi̯oarili:
Albi-s ca lebezîli...
Cîn mă ui̯(t) la dîñsîli,
Mă i̯a nişti ḣiori̯
Din tălƙi̯ pînî-ñ supsîori̯,
Stau̯ sîñgur, frati, sî mori̯u!

(1928) — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

CXCVI

Foai verdi ş-un dudău̯,
Śi n-a lăsa' Dumnezău̯:
Śi̯-oi̯ i̯ubi, sî fii̯-a meu̯
Şî sî mori̯u cîn oi̯ vri̯a i̯eu̯.
Sî mori̯u pînî-ñ sărbători̯,
Sî-ńi̯ ģii pui̯ca cu flori̯.

(1928) — Acelaşi.

CXCVII

Foai verdi trii̯ grănati,
Dragusti śi̯-avi̯an noi̯, frati,
Gîndi̯am moarti̯a ni̯-a disparti!
Sî găsî doi̯ dužmani̯ răi̯
Di ni-ñvrăžģi pi̯-amîndoi̯.
Dužmani, dužmañśili
Nu-ş măi̯ păzăs' casîli
Şî păzăşti vrăžîli,
Plezni-li̯-ar luńinili!
Cî dužmanu
Niśi̯ îñ casî sî nu-l laş:
Cî sî puni pi tăśi̯uni̯
Şî-ńi̯ îñşîrî la miñśi̯uni̯.
Şî-ni̯ i̯esî pi uş-afarî
Şî ti faśi di ocarî.

(1928) — Acelaşi.

CXCVIII [1]

— Pas, murguli, diñ kiśi̯oari,
Ca s-aźiuñźi̯ îñ sat cu so̯ari;
C-am o mîndrî ca o flo̯ari,
M-aștiaptî cu dimîñcari:
C-o găinî friptî, arsî,
Cu gărafa plinî, rasî,
Cu plăśintili pi masî,
Cu oki̯ negri pi feri̯astî".
Da pui̯cuța așteptîn
I̯a pi pat a adormit.
Da mîndru cîn a sosît,
I̯a diñ som(n) s-a dișteptat
Șî diñ gur-a blăstămat:
— Mîñca-ți̯-ar lupḱi di cal,
Cì ǵini mă hodini̯am!
— Pui̯cî, nu-m blăstăma calu,
Ca sî-m rămîi̯ cu amaru.
Cî nu-i̯ ǵina calului̯,
Niśi̯-a potcovari̯ului̯.
Îi̯ ǵina zgîrbaśi̯ului̯:
Cî zgîrbaśi̯u bati calu
Șî zbo̯arî pi nica di̯alu.

(1928) — Panagii̯a Anton, 47

CXCIX [2]

Diparti, mîndro, diparti:
Doŭî di̯aluri̯ ni disparti;
Doŭî di̯aluri̯, ș-o păduri,
Ș-o grădinițî cu muri.
Di̯alurli di s-ar surpa,
Păduri̯a di s-ar tăi̯a,
Sî sî facî drum pi i̯a,
Sî mă duc la mîndra mi̯a!

(1928) — Mării̯a Cristii̯an, 19.

---

[1] Cf. text. DCXIX, DCLXXII.
[2] Cf. text. CDLXXXVI; v. *Ethnos*, I[2], 155 (eronat anul culegerii).

CC [1]

Foai verdi, foai latî,
Dragustia śi-aviam o datî:
Crediam moartia ni disparti!
Iar dușmanu-afurisît
Într-uñ śias ni-a dispărțît:
Niśi cu pari, niśi cu nuieli,
Numa cu cuvinti răli...

(1928) — Aceeaşi.

CCI

Toatî lumia doarmi, doarmi,
Numa io nu po' dormi,
Cî m-aștiaptî mîndrili
Pi toati cărărili,
Sî li sărut gurili
Pi la toati umbrili.

(1928) — Aceeaşi.

CCII [2]

Śini iubești șî spuni,
Aśela nu-i om pi lumi!
Śini iubești șî lasî,
Da-i-ar Dumnezău pediapsî:
Mărăśini pi la feriastî!
Criascî-i unu șî la pat,
Sî cunoascî cî-i păcat!

(1928) — Aceeaşi

CCIII

Trandafir, trandafiraș,
Draga țațî băiețaș,
Ti-am iubit di copkilaș
Ș-acu ti-ñsori, șî mă laș?

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. CCLXXXI.
[2] *Ethnos*, I², 156 (Eronat anul culegerii).

CCIV[1]

Şî i̯ar verdi di̯-asomii,
Ńi̯-a spus fruñza di vii
Cî dragusti̯a nu-i̯ moşîi:
Numa śi̯artî şî mînii...
Şî ńi̯-a spus fruñza di nuc
Sî i̯ubesc uni mă duc.
Şî ńi̯-a spus fruñza di vii
Sî i̯ubes' śi-m plaśi ńii,
I̯ar nu fatî cu moşîi.
Sî i̯ubesc una săracî,
Cîn i̯-oi̯ da um pum(n), sî tacî:
Sî i̯es-afarî plîñgîn,
Sî intri-ñ casî rîzîn,
Sî mă-ntrebi di śi̯-an dat,
Sî-i̯ spui̯ c-añ fos' supărat.
Şî ńi̯-a spus fruñza di boz
Cî dragusti̯a-i̯ cu folòs.
Şî ńi̯-a spus fruñza di fag
Sî i̯ubes' pi śiń ń-i drag.
Şî ńi̯-a spus fruñza di tei̯
Cî dragusti̯a-i̯ cu temei̯...

(1928) — Màri̯a Cristi̯an, 19;
Vasîlca Śi̯utî, 24.

CCV[2]

Şî i̯ar verdi ş-o sfinţǫai̯cî,
Fă-mă, Dǫamni, śi m-ai̯ faśi:
Fă-mă, Dǫamni̯,-um porîñǵel,
Sî mă nalţ îñ zbor la śer,
Sî-ńi̯ văz mîndruliţa mi̯a
Cum ńi̯-o bati mai̯cî-sa
C-o stiblî di busîi̯oc
Pisti supţîrel mižloc;
C-o panî di răţîşǫarî
Pisti dalba-i̯ feţîşǫarî.

(1928) — Anişǫara Şuşu, 21.

[1] Cf. text. DCCX, DCCXXXI.
[2] Cf. text. DXVIII.

CCVI[1]

Ş-añ zîs: „verdi peliniţî",
Mă suii pi-o moǵiliţî,
Mă suii, şî mă-nălţai,
Mă-nălţai, şî mă uitai:
Colia-ñ vali-ñ grădiniţî
Íńi zării di-o copkiliţî
Numa-ñ fustî şî-m polcuţî.
Mă dusăi ş-o întrebai:
— Ieşti fatî, sau măritatî,
Or zînî diñ śeri lăsatî?
— Niśi fatî, niśi măritatî,
Niśi zînî diñ śeri lăsatî.
Io sîñ' floari di pi mari,
Trecutî-ñ corăǵioarî.
Da dumneta śini-ńi ieşti,
Di mă-ntreǵi, mă iskiteşti?
Ieşti flăcău, sau îñsurat,
Sau îñźir diñ śeri lăsat?
— Niśi flăcău, niśi îñsurat,
Niśi îñźir diñ śeri lăsat:
Io sîñ' roua florilor
Cari cadi noaptia-ñ zori;
Şî stau pîn la prîñzu mari,
Ieu ńirosu di la floari...
Niśi spiţăr cu spiţării,
Niśi doftùr cu doftorii...
Da-i-ar puica diñ videri,
'ńi deti zîli şî puteri...
Añ ǵisat uñ ǵis az-noapti:
Añ ǵisa(t) di-o copkiliţî
Cî-ş lăsa păru pi ţîţî;
Pi ţîţî, şî cam pi spati,
Inińioara-ñ kep(t) sî zbati!

(1928), Poduri — Sanda Băra, 75.

CCVII

Ş-añ zîs: „verdi ş-un dudău",
Iar o fatî ş-uñ flăcău
Amîndoi purtau amoriu...

---

[1] Cf. text. CCCVI, DLXX.

Cîn ịera la logodit,
Părinți nu ị-a voit.
Cîn ịera la cununat,
Părinți nu ị-a lăsat.
Iị di mînî s-a luat
Șî s-a dus di s-a-nnecat
La „Marosfoị", îñ „Rotunda",
Undi-ị apa măị afundî.
Părințî, cîn auza,
Di pi dîñșî sî pornịa.
Ị-a căutat, căutat
Pînî cîn iị ị-a aflat
La o marźini di sat.
Ị-a luat di ị-a-ñgropat:
Pi fiśịoraș, lîñgî drum;
Pi fetițî, pisti drum.
Diñ fiśịor a răsărit
Brăduleț verdị,-aurit.
Diñ fetiț-a răsărit
Vițî vii, auritî.
Vițî vii tot creștịa,
Pi brăduleț îl cuprindịa.
Ịar pi drum śini treśịa,
Poamî viî tot mîñca,
Pi părinț ńi-ị blăstăma
C-a dispărțît dragustịa...

(1928), Colacu—Podurị — Andreị Rusu, 26.

CCVIII[1]

Verdi ș-o crăițî,
Măị bădițî Gițî,
Ịa, măị zî-ị diñ fruñzî!
Cuñ zîśịaị, zîśịaị,
Inima-ñ rupịaị!
Ịa, măị zî-ị-o datî,
Di ńị-o rupi toatî!
Di triị anị di zîli
Gițî nu măị vini...
Nu știu cum aș faśi
Sî-l aduc îñcoaśi:

[1] *Milcovia*, I[1], 80 (transcris eronat numele informatorului); republ. *Ethnos*, I[2], 156 (eronat anul culegerii).

Sî-l aduc pi lunî,
La lelia pi mînî;
Sî-l aduc pi soari,
La lelia pi poali;
Sî-l aduc pi nor,
La lelia cu dor;
Sî-l aduc pi śiaţî,
La lelia pi braţî;
Sî-l aduc pi steli,
Pi braţîli meli.

(1928) — Acelaşi.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCIX[1]

Vai di mini, śi sî fac?
Iarna-i gria, fumeia-i ra,
Vai di măiculiţa mia!
Ieu toporu, plec la ţarc,
Cîn la ţarc: fîn nu-i di liac!
Şî-ñhig ţăpoiu-ñ zăpadî,
Sî strîñ(g) ģitili grămadî...
Vai di mini, śi-oi sî fac,
Cî-m prăpădes' ģitili
Şî mă urăs' mîndrili!

(1928), Poduri — Tănasî Vulpariu, 72.

CCX[2]

Cîti lăcrîńi-añ vărsat
Ńi-aş faśi-o fîntînî-ñ sat:
Fîntînî cu śiñśi izvoarî,
Sî bia dužmani, sî moarî.
Sî bia şî dužmañca mia,
Sî plezniascî ħieria-ñ ia!

(1928) — cobzariu Marin Curtianu, 78.

[1] Cf. text. CCCLXXXIV, CDLX, DCCXVIII, DCCXIX.
[2] Cf. text. CCXI, CCLXXVII.

CCXI

Şî i̯ar verdi măr tostat,
Cîti lăcrîńi̯-añ vărsat
Sî fac o fîntînî-ñ sat:
Fîntînî cu śiñśi̯ izvo̯arî,
Dou̯î dulş şî trii̯-amarî,
Sî bi̯a dužmani, sî mo̯arî!
Sî bi̯a şî dužmañca mi̯a,
Sî plezni̯ascî fi̯eri̯a-ñ i̯a!

(1928) — Ştefănii̯a Cristii̯an, 17.

CCXII

Ş-añ zîs: „verdi lilii̯ac",
Mari satu-i̯, i̯o nu-ñcap,
Mă ńir śi focu li fac?
Di li fac, di nu li fac,
I̯o văz bini cî li trag.

(1928) — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

CCXIII[1]

Fruñzî verdi, verdi, verdi,
Di trii̯ ori̯ zîc: „fruñzî verdi",
Numa śini-ńi̯ ştii-ñ credi:
Patima inimi meli
Dă-i̯-o, Do̯amni, cari̯-o śeri!
Cî i̯eu̯ unu n-añ śerut-o,
Văz ǵini c-am pătimit-o.

(1928) — Acelaşi.

CCXIV

Şî i̯ar verdi di̯-avrămascî,
Di la di̯al di casa no̯astrî
Creşti̯-o florińic-albastrî.
Di la di̯al di floriśicî
Pas(c) cai lu Ionicî.

[1] Cf. text. CDLVI, DLXXII, DCCXII; *Ethnos*, I[2], 157 (eronat anul culegerii).

Di la di̯al di cai lui̯
Stă la umbrî dumni̯alui̯:
Cu mantau̯a umbrî-ș faśi,
Cu batista vîntu-ș traźi
Șî Leni cu mîna-i̯ faśi:
— Vino-ñcoaśi, Ilenuțî,
Sî ti pui̯ cu palma-m mînî,
Cî-ńi̯-ardi inima-m mini
Cum îi̯ focu primăvara:
Focu ardi, sî potoali,
Inima-ńi̯-ardi, mă doari...
Focu ardi, șî sî stîñźi,
Inima-ńi̯-ardi, șî plîñźi...

(1928) — Màri̯a Cristi̯an, 19

CCXV

Pi coasta lu Gergeleu̯
Merźi̯-o fatî ş-uñ flăcău̯:
Şî flăcău şui̯erîn
Şî fata măi̯ mul(t) plîñgîn
Şî diñ gur-aşa zîcîn:
— Aleoleo, ardi-ti̯-ar para,
Cu tini ńi̯-an trecut vara!
I̯aca, toamna ńi̯-a trecut
Șî noi̯ n-am măi̯ logodit...
Șî tu logodeș' cu alta;
Nu cu alta, cu surata:
Cu surata mi̯a śi̯a bunî,
Vide-o-aș pi cîm(p) nebunî,
Șî pi tini legat ǵini,
Plîñgîn mă-ta dipi tini!
Un' ț-o ḱi priporu greu̯,
Sî ti̯-aźi̯uñgî doru ńeu!
Un' ț-o ḱi cali̯a măi̯ gri̯a,
Sî ti̯-aźi̯uñgî žali̯a mi̯a:
Murgu sî sî poticni̯ascî,
Źi̯os, în drum sî ti trînti̯ascî,
Mînli sî țî li scrînti̯ascî,
Ca sî țîi̯ frîu cu dințî
Șî sî mîi̯ murgu ca muțî!
Sî ti-ñsori̯ di nou̯î ori̯,
Sî i̯ei̯ nou̯î feti mari̯

Şî la urm-o copkilițî,
Sî ti poarti pi ulițî!

(1928) — Aceeaşi.

CCXVI[1]

Foai verdi matostat,
Ńi-a vini' flăcău diñ sat
Şî măicuța nu m-a dat,
C-a zîs cî nu-i liberat.
Ş-a vinit unu din lumi,
Nivăzut, nicunoscut,
Şî măicuțî i-a plăcut:
Nuntî cu iel añ făcut.
Dipi nuntî, la trii zîli,
A vini' maica la mini,
Sî mă-ntrebi di trăies' ǵini.
Io i-añ spus cî-i ǵini, ǵini,
Pîn-a priñs oftica-m mini...
Pim babi m-añ căutat,
Pisti liac nu ńi-am măi dat.
Şî liacu ńi l-am aflat
La bisărica diñ sat...

(1928) — Anişoara Şuşu, 21.

CCXVII

Cît îi muntili di nant,
Tot omătu s-a luat;
Numa la inima mia
Śi s-a pus, nu sî măi ia.
Şî s-a pus cu źiurămîn'
Sî mă vîri îm mormîn',
Sî-ńi facî sîcriu di lut,
Procovățu, di arźin(t).

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DCCLXXXII.

CCXVIII

— Kiralinî, Linî,
Fl̯oari diñ grădinî,
Ǵino-napoi̯, ǵino!
Di cîń ń-ei̯ plecat,
Casa s-a-ntristat.
— Lasî sî-ntristezî,
Focu sî ńi̯-o arzî!
Di̯-a h́i țara-m paśi
I̯u casî ńi̯-oi̯ faśi.
— Kiralinî, Linî,
Fl̯oari diñ grădinî,
Ǵino-napoi̯, ǵino!
Di cîń ń-ei̯ plecat
Vaśili cî-ñ rag.
— Lasî-li sî ragî,
Lupk̑i sî li tragî!
Di̯-ar h́i țara-m paśi,
I̯u casî ńi̯-oi̯ faśi.
— Kiralinî, Linî,
— Ǵino-napoi̯, ǵino!
Di cîń ń-ei̯ plecat
Copk̑ii nu-n tac.
— Lasî ca sî plîñgî,
Dumnezău̯ sî-i̯ strîñgî!
Di̯-ar h́i țara-m paśi,
I̯o copk̑ii̯ ńi̯-oi̯ faśi.
— Kiralinî, Linî,
Fl̯oari diñ grădinî,
Ǵino-napoi̯, ǵino!
Di cîń ń-ei̯ plecat
Bărbățălu tău̯
Ofti̯azî mereu̯.
— Lasî-l sî oftezî,
Sî sî domolezî;
Cî nu-i̯ om curat,
Şî-i̯ cîni spurcat.

(1928) — Panagii̯a Anton, 47

CCXIX[1]

Sî ti batî, sî ti batî
Rălili din lumia toatî!
Şî iar verdi di-asomii,
Mi-a vinit ordin şî mii
Sî plec îm militării;
Mîndra mia cui sî rămîi?
Sî rămîi cui-o vria,
Cîn oi vini, sî ńi-o dia:
Nu-i cu dreptu sî ńi-o ia,
Dintru-ntăi-a fost a mia.

(1928) — Màriia Cristiian, 19.

3. GĂURI

DI HAIDUŞII

CCXX[1]

Stau în loc şî mă gîndes':
Pi śi cali sî pornes'
Pînia sî-m agonisăs',
Copilaşî sî-ñ hrănes'?
Ş-añ sî-ñ fac di-o măśiucî:
Niśi măi mari, niśi măi micî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî.
Sî m-aşăz pi la strîmtori,
Sî m-aţîu la negustori,
Sî-ñ culeg la gălbiori,
Sî-ñ cres' mari ai mei fiśiori.

(1928) — Neculai Bogiu, 35.

CCXXI

Foai verdi ş-o alunî,
Cîn ieram copkil di-o lunî,
Mă răzîmam într-o mînî,

[1] Cf. text. CCCLXXXV.
[1] Cf. text. CCCXXV, CDXIX, CDXXI,

Zmulźi̯am ulmu din tulkinî,
M-aşăzam la rădăśinî,
Şterźi̯am arma di ruźinî...
Cîn i̯eran di şăpti luni̯,
Furañ śi̯apî diñ grădini̯,
Usturoi̯ di la veśini̯.
Furai̯ az o śi̯apî, mîni̯-o i̯apî
Pînî işîi̯ om di tri̯abî...
Az o śi̯apî, mîni̯ um praz,
Mă-ñkedecai̯ di̯-uñ cal bri̯az,
F...-i̯ leźi̯a, cî nu-l las,
Măcar sî-l dau̯ di pripas!

(1928) — Acelaşi.

CCXXII[1]

M-a trimăs tata la plug,
'tu-l în c.. di meşteşug,
Nu ştiu̯ boi sî-i̯ îñźi̯ug:
I̯o i-ñźi̯ug cu coadili,
Ii̯ sî'ntor(c) cu coarnili!
M-a trimăs tata la sapî,
F..-o-ñ c.r, cî nu ń-i dragî!
Sapa-i̯ latî, coada-i̯ luñgî,
Nu măi̯ văz părali-m puñgî.

(1928) — Acelaşi.

CU CUCU

CCXXIII

— Cuculi, bătu-ti̯-ar focu,
Cîñ cîntaş, kerdui̯ norocu!
Cuculi, bătu-ti̯-ar sfîntu,
Cîñ cîntaş, kerdui̯ pi mîndra!
F...-i̯ ti̯-a-ñ leźi di cuc,
Sî cînţ ǵini, cî ti-mpuşc!

(1928) — Acelaşi

[1] Cf. text. CCL, CDXVIII, DCXXX.

CCXXIV

— Cuculeţ cu pana surî,
Cîntî-ñ codru, sî răsunî;
Vara ǵii̯, vara ti duśi̯,
Mă ńir i̯arna śi mînîñśi̯?
— Mînîñc putregai̯ di fag
Şî beu̯ apî dintr-un lac
Şî cîñ(t) codrului̯ cu drag.

(1928) — Ion Lei̯ca, 60.

DI DRAGUSTI

CCXXV[1]

— Şî i̯ar verdi ş-un dudău̯,
Murguli, murguţu ńeu̯,
Śi oftez aşa di greu̯?
Or ţ-î greu̯ di trupu ńeu̯?
— Nu ń-i greu̯ di trupu tău̯,
Şî ń-i greu̯ di năravu tău̯:
Căśi̯ cîti crişmi sînt îñ sat,
La toati cî stau̯ legat,
Niboot şî nimîñcat.
Şî tu bei̯ cu mîndrili
Şî i̯o-m bat piśi̯oarili.
Căśi̯ cun ţ-î dra(g) cu kilu-m mînî,
Şî ńii̯a cu capu-ñ fîn.

(1928) — Gi̯orgi Boacînî, 31.

CCXXVI[2]

Ş-añ zîs: „verdi avrămascî",
Dumnezău̯ sî ti feri̯ascî
Di dragusti̯a mui̯eri̯ascî:
Ti bagî-m boalî lumi̯ascî!
Şî di boalî zaśi̯, ti scoli̯,
Di dragusti zaśi̯ şî mori̯.

(1928) — Neculai̯ Bogi̯u, 35.

---

[1] Cf. text. DCXVIII, CDXIX.

[2] Cf. text. DCLXXX, DCCXIV, DCCXXXV.

CCXXVII[1]

Verdi ș-o crăițî,
Măi̯ bădițî Gițî,
I̯a, măi̯ zî-i̯ diñ fruñzî,
Cuñ zîśi̯ai̯-asarî
Coli̯a-ñ vălśi̯oarî!
Cuñ zîśi̯ai̯, zîśi̯ai̯,
Inima-ñ rupi̯ai̯!
I̯a, măi̯ zî-i̯-o datî,
Di mi̯-o rupi toatî!
Di doi̯ ani̯ di zîli
I̯ubitu nu-ñ vini.
Nu știu̯ śi sî-i̯ fac
Sî-ñ vii cu drag.
Nu știu̯ sî-i̯ vorbesc,
Sî zîc cî-l i̯ubesc.

(1928) — Ńihalaki Bobei̯cî, 25.

CCXXVIII

Fruñzulițî foi̯ di nuc,
Di cîñ' zîc: „mă duc, mă duc",
Șî mîndra nu m-a crezut...
Da acum a sî mă cri̯azî,
Cî doi̯ ani̯ n-a sî mă vazî.
Cî doi̯ ani̯ i̯-o vremi luñgî,
Dor di mini̯-a s-o ažuñgî:
— Sî ți̯-ažuñgî doru meu̯
Un' ț-o ḱi drumu măi̯ greu̯!
Sî ți̯-aźi̯uñg-un dor ș-un drag,
Sî-ñ stai̯ toatî zîu̯a-m prag
Cu ața băgatî-ñ ac!
Șî tu sî nu poț împuñźi
Făr-a suspina, ș-a plîñźi!
Cî șî i̯o am plîñs măi̯ mul(t)
Di doru śi l-am avut.

(1928) — Același.

[1] *Ethnos*, I[1], 209 (er nat anul culegerii).

CCXXIX

Mă dusăi̯ la so̯acrî-mi̯a
Sî-i̯ văz zăstri̯a ꞵicî-sa.
Mîñcăricî śi-n didi̯a?
Mămăligî pi̯-o surśi̯a,
Lapti dulśi-ntr-o li̯uli̯a.

(1928) — Vasîli Kerśi̯u, 26.

CCXXX

Fo̯ai verdi matostat,
I̯-auz, mai̯cî, cîni bat:
Intrî pețîtori-ñ sat...
Sco̯ati̯-o steclî din lădoi̯,
Dor a vini șî la noi̯.
Sî li dai̯, mai̯cî, di mîñcari,
Dor m-a lua oricari.
Sî-i̯ dai̯ popi băuturî,
Sî nu mă măi̯ cati-ñ gurî:
Pi di sus, măsăli nu-s;
Pi di źi̯os, dinți i̯-añ scos...
Cî nu-s tînîrî șî veki:
Numa patruză' șî zăśi...
Patruzăș di ani̯ îm pari
Di cîn mă kem fatî mari
Şî por(t) co̯adî pi sǩinari!

(1928) — Maftii̯ Apetri, 22.

CCXXXI[1]

Ș-añ zîs: „verdi tiriplic",
To̯ati nevestili-ñ zîc
Sî mă priñzî ibovnic;
I̯o li spui̯ cî sîm' pri̯a mic:
Sî mă lasî sî măi̯ cres',
Pi to̯ati li potoles':
Șî tînîrî, șî bătrînî,
Numa cu doi̯ dinț îñ gurî...

(1928) — Vasîli Kerśi̯u, 26.

[1] Cf. text. CCCIII, CDVI.

CCXXXII[1]

Dragustili di̯-astî varî
Li ui̯tai̯ pi prisp-afarî:
Nu ştiu̯: vîntu li luarî,
Sau̯ căţau̯a li mîñcarî...

(1928) — Ion Lei̯ca, 60.

CCXXXIII[2]

Śi ń-i drag ńii̯a pi lumi?
Calu bun şî nevasta:
Calu mă călătoreşti,
Nevasta mă primineşti.

(1928) — Acelaşi.

CCXXXIV

Arzî-ti focu, păduri,
Di s-ar faśi drum pin tini,
Sî mă ui̯(t) la mînăstiri,
Sî văz cîrduri̯ di copili!
Şî sî văz copila mi̯a
Cari m-am i̯ubit cu i̯a:
Cum ńi̯-o bati stariţa
Pisti oki̯, pisti spriñśeni,
Pisti buzî supţîreli,
Mîñcari̯-ar nei̯ca diñ i̯eli!

(1928) — Costin Pomanî, 33.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCXXXV

Trecui̯ punti̯a pi la li̯asî,
Ńi̯-a vinit un dor di̯-acasî
Di copǩii̯ şî di nevastî.

[1] *Ethnos* I^{2}, 157 (eronat anul culegerii).
[2] Cf. text. CCCXLI.

Di nevastî nu prịa-m pasî,
Di copkiị: inima arsî!
Cî nevastî măị găsăs',
Di copkiị: mă prăpădes'!

(1928) — Ion Călugăreịu, 36.

CCXXXVI[1]

Ş-añ sî mor, da nu acuma:
La tọamnî cîn a da bruma,
Sî mă ştii tọatî lumịa:
Sî mă ştii bun şî răụ
C-a ķerit numili ńeụ.

(1928) — Acelaşi.

4. ĤERĂSTĂỤ

DI HAỊDUŚII

CCXXXVII[2]

Fruñzî verdi ş-o alunî,
Drag ńị-a fos' căluţu bun:
L-aş fura, şî nu ştiụ cum,
L-aş lăsa, şî nu mă-ndur...
Staụ în drum, şî mă gîndes':
Cuñ s-o fa' s-o nịmeres'
În lumi ca sî trăịes',
Cu puịca sî mă-ntîlnes'?
Şî gîndiị la Dumnezăụ:
Pàluş din tịacî-ñ scosăị
Şî la murgu năzuiị:
Niśị îñ gurî nu-ị pusăị
Şî pi ịel încălicaị;
Cîn la Olt, Oltu vărsat!
Staụ îm puşcî răzîmat,
Mă căịes' la śị-am plecat
Cu mîndruţa dipi cap,

[1] Cf. text. CCCLXXXII, (de la vers. 8—14).
[2] Cf. text. D, DLXXV, DCXXII (pentru vers. 20—27).

Cum îi omu supărai
Şî di beleli mîñcat!
— Măi podar, măi făgădar,
Traźi podu, sî trec Oltu!
Traźi podu drep' la mini,
Sî nu dau uñ glonț în tini!
Traźi podu măi-aproapi,
Sî nu-ț dau uñ glonț îñ spati!
Traźi podu măi di-a dreptu,
Sî nu-ț dau uñ glonț îñ ƙept!
Da podaru-aşa-ñ zîśia:
— Măi voiniśi, voiniśeli,
Dicît uñ galbîn la pod,
Măi bini cu murgu-nnot...
Murgu-nnoatî, şî nekiazî,
Puica plîñźi, şî oftiazî...
La mižlocu Oltului
Zării coama murgului
Şî kica voinicului...
Ehe, hèi, di la Nìstru pîn la Prùt
Multî oasti-am omorît!
Murgu apî n-o băut,
Niśi-otavî n-o păscut.

(1928) — Xenofon Beràriu, 87.

Notă. — Bătrînul informator era un călugăr de la schitul Valia-Niagrî. Venise din Oltenia, locul de origine. Aşa se explică particularitatea fonetică a textului față de graiul curat vrăncean. Coloratura locală s-a petrecut desigur prin legătura bătrînului cu vrăncenii din multe sate care veneau aici mai ales la hramul schitului (8 septembrie).

CCXXXVIII

Foilianî di-alunicî,
Śini-ñ şuirî pi luñcî
Zî-i la Domnu sî sî ducî...
Cî-l cunos' pi şuierat
Cî nu-i voiniśel curat:
Diñ gria potirî-i scăpat.
Ş-aśela-i voinic Žîian,
C-a iubit fetili-ñ Žîi
Şî li-a lăsa' cu copƙii:

Cu copk̇ilaşî la braţî,
Inimi̯oara-i̯ friptî, arsî...

(1927) — lăutari̯u Vasîli Nărău̯, 33.

CCXXXIX [1]

Foili̯anî ş-uñ susai̯,
La śi̯a guriţî di plai̯
Sî scobo̯ar-um plug cu cai̯.
Foili̯anî fir di linti,
Staţ, copii̯, luaţ a minti
Cum îs murźi dinăinti!
Cum îs mu źi di la hăţ,
Buni̯-ar ĺi di nişti hoţ!
F ...-i̯ leźi̯a mîni-sa,
N-ar k̇ica la palma mi̯a!

(1927) — Acelaşi.

CCXL [2]

Verdi, verdi ş-uñ susai̯,
La śi̯a guriţî di plai̯
Sî scobo̯ar-um plug cu cai̯:
Cum îs murźi dinăinti:
I̯a, luaţ, copii̯, -a minti!
Cum îs suri di la hăţ,
Buni̯-ar h́i di nişti hoţ!
Uni sara ńi̯-ar îñsăra,
Băgar-ar îñ h́i̯ar(i̯), -or ba,
Ńi̯-ar k̇ica la palma mi̯a!

(1927) — lăutari̯u Gi̯orgi Predoi̯ Cîtu, 38.

CCXLI

— Foili̯anî ş-um pelin,
Spuni, spuni, hoţ bătrîn,
Cînî-ş cai sî ţî-i̯ fur?

---

[1] Cf. text. CCXL, DCV.
[2] *Ethnos* I[2], 157.

— Pi śi̯ați, sau̯ pi sănin,
Cîn îi̯ somnu śel măi̯ bun.

(1927) — lăutari̯u Vasîli Nărău̯, 33.

CCXLII

— Foai verdi fîn cosît,
Spuni, spuni, hoț bătrîn,
Căișori cîn sî-ț fur?
— Pi śi̯ați, sau̯ pi sănin,
C-atuñśi̯a ń-i drumu bun.

(1927) — lăuțari̯u Gi̯orgi Predoi̯ Cîtu, 38.

CCXLIII

Foili̯anî di̯-alăut,
Tot añ zîs: „mă duc, mă duc",
Mîndrili nu m-a crezut.
I̯o li̯-añ spus: „la Cîmpulùñg,
La graždi̯u lu Osman-turc,
Sî-i̯ măsor graždi̯u di-i̯ luñg
Diñ ușî șî pînî-ñ fund;
Sî-ńi̯-aleg di̯-uñ cal porîmb:
Luñg în trup, șî scurt îñ gît,
Cum îi̯ bun di hai̯duśit;
Pintenog di trii̯ ki̯śi̯oari,
Umblător îñ fuga mari".

(1927) — lăutari̯u Vasîli Nărău̯, 33

CCXLIV

— Foili̯anî sălśioarî,
Surioarî căprioarî,
I̯a, cobori̯ din di̯al îñ vali
Șî-ñ roadi codru la poali:
Roadi poala codrului̯
Sî văz matca Olțului̯.
— Oltuli, cîni spurcat,
Śi vii̯ mari, tulburat,
Cu plăǵii̯-amestecat,

Cu plăģii, şî cu butuşi,
Cu capiti di caĭ murźĭ,
Cu capiti di voĭniśĭ?
Foiliaŋî grîu mărunt,
Maĭca mia cîm' m-a făcut
Codruluĭ m-a dăruit
Cu căśiula di bursuc,
Sî am sămni di haĭduc.
Haĭduc sîñ', haĭduc sî ķiu,
Da di fricî sî nu ştiu...
— Oltuli, Oltèțuli,
Săca-ț-ar pîraili
Şî toati izvoarîli,
Sî rămîî ķetrili,
Sî li arzî soarili,
Sî tre(c) cu śiobotili,
Sî-ñ suni potcoavili,
Sî m-auzî mîndrili:
Mîndrili, văleñśili,
C-an trăit cu dîñsîli
Ca cu surioarili.

(1927) — Acelaşi.

CCXLV [1]

— Sorî, sorî căprioarî,
Scoalî-ti-n douî ķiśioari
Şî-ñ roadi codru la poali:
Roadi poala codruluĭ,
Sî-ñ văz matca Oltuluĭ.
— Oltuli, Oltèțuli,
Śi viĭ mari, tulburat?
Or la coadî ti-a plouat,
Or malu ț-a dărîmat?...
Cu plăģii, şî cu butuşi,
Cu capiti di voĭniśĭ...

(1927) — lăutariu Gĭorgi Predoĭ Citu, 38.

[1] Cf. var. *Milcovia*, I [1], 71.

CCXLVI[1]

— Fruñzî verdi di̯-alunicî,
Măi̯ Nicî, şî i̯ar: „Nicî“,
Cîm' pui̯ şau̯a pi murgu,
Spuni: uni ţ-î gîndu?
Di ţ-a h́i gîndu la mini,
Dumnezău̯ sî-ţ di̯a mul' bini.
Ţ-a h́i gîndu-ñ alti părţ,
Domnu sî-ţ di̯a răutăţ:
Calu-ñ gît sî ti trînti̯ascî,
Mîna stîñgî sî ţ-o frîñgî,
Mîna dri̯aptî sî ţ-o rupî;
Sî ţîi̯ frîu cu dinţî,
Sî mîi̯ calu ca muţî!
Ducî-ţ, ne̯icî, ducî-ţ doru
Cum bati vîntu mohoru!
Ducî-ţ, ne̯icî, ducî-ţ ńila
Cum îńi̯ i̯a h́uli̯u găina!

(1927) — Acelaşi.

CCXLVII

Ş-altî, Li̯anî, di̯-alunicî,
Mă suii̯ în di̯al, la stîñcî,
Mă lăsai̯ îñ źi̯os, pi luñcî,
Sî leg aţa la oḱiñcî,
Sî-n tai̯ di̯-o sfîntî măśi̯ucî:
Niśi̯ măi̯ luñgî, niśi̯ măi̯ scurtî,
Numa cît i-ñcapi-ñ glugî;
Sî m-aţîi̯ pi la strîmtori̯,
Sî uśig la negustori̯,
Sî cîştig galbini̯ şî poli̯,
Cî-s uşori̯ la purtat
Şî-s cu spori̯ la numărat.
Mă lăsai̯ pi Ol(t) divali,
Întîlnii̯ śi̯ocoi̯u-ñ cali:
— Bunî-zîu̯a, măi̯ Io̯ani.
— Nu-ţ mulţămăs', măi̯ cuco̯ani,
— Măi̯ Io̯ani, tu i̯eş' bi̯at.
— Sîctir, śi̯ocoi̯ gulerat,
Nu mă faśi̯ cî sîm' bi̯at:

[1] Cf. text. DCXXI, DCLXXIII (pentru ultimele versuri)

Di trii zîli n-am mîñcat,
Niśi vinu nu l-añ gustat,
Şî tu mă faş cî sîm' biat!
Nu ţî-s negri di skimbat?...
— C-asarî i-añ cumpărat:
Obzăş di galbini-an dat.
Iar Ion, mări, śi-ñ făśia?
Mîna-ñ glugî ńi-o băga,
Măśiucuţa ńi-o scoţia,
Pi śiocoiu ńi-l poĥîrnia
Şî pi negri ńi-i lua,
La suprefep(t) sî duśia.
Suprefeptu cî-l vidia:
— Śe-i făcu' tu, măi Ioani,
Cî śiocoiu cî măi moari?
— La' sî moarî ca uñ cîni,
Cî n-a fos' haiduc ca mini,
Sî-m păzascî fruñza bini!
Maicî-mia cîm m-a făcut,
Codrului m-a dăruit;
Sîñgur codru m-a crescut,
Cu căśiula di bursuc:
Îñ fruñzî verdi m-a-ñfăşat,
Ploili cî m-a scăldat,
Vîntu cî m-a legănat.

(1927) — Acelaşi.

CCXLVIII

Fruñzî verdi trii migdali,
Pi śel dial, pi śia culmoari
Treśi-uñ voiniśel călari
Ş-o mîndruţî pi-o cărari
Tot strigîn îñ gura mari:
— Puni-mă, neicî, călari,
Cî ń-i drumu glodoros,
Nu măi pośiu merźi pi źios!
— Bucuros neica ţi-ar puni,
Da ń-i murgu ńic di zîli,
Di-aǵia mă duśi pi mini:
Di-aǵia-n duc păcatili,
Corpu şî cu armili.
Rugămintia ii śi-avia
Voinic 'napoi sî-ntorśia,

Mîna-ñ supsîori punia
Şî pi cal cî ńi-o aruñca
Şî la codru cî-m pleca.
Cîn la codru ńi-aźiuñźia:
— Ti rog, codri, dumniata,
Pliacî-ţ tu crañga ta,
Sî mă umbres' cu mîndra;
Cî ń-i mîndra ostenitî,
Diñ gria potirî-i vinitî.
— Bucuros cî ţi-aş lăsa,
Da ţ-î mîndra tineria
Ş-ăi faśi păcat cu ia
Şî ńi s-a usca fruñza,
Haiduśi m-or întreba:
„Śe-i făcut, codri, fruñza?"
„Fruñza-ñi umpli grokili,
Haiduśi, tu, grosuli."
Cît codru cî fruñza-ş ţîni,
Toţ haiduśi trăies' bini.
Cîn' codru cî fruñza-ş lasî,
Toţ haiduśi trag pi-acasî
La copii şî la nevastî.

(1927) — Acelaşi.

CCXLIX[1]

Foai verdi stežărel,
Cînd ieram măi mititel
Dorńiam pîn la prîñzîşor.
Iar di cîn m-añ făcu' mari,
Corpu ńeu hodinî n-ari:
Şî mîñcaria-i diñ kiśioari
Şî somnu: pi cal călari.
Fruñzî verdi măr domneşti,
Stau în loc, şî mă gîndes':
Pi śi cali sî pornes',
Cu mîndra sî mă-ntîlnes',
Douî vorbi sî vorbes',
Inima sî-ñ răcores'?

(1927) — Acelaşi.

[1] Cf. text. CCXCV, CCCLXXIV, DCCLXXIII.

CCL

Mai̯ca, tai̯ca tot mă-ntri̯abî:
Car' muñculițî ń-i dragî?
Mai̯ca mă mînî la sapî,
F ...-o-ñ co̯adî, nu ń-i̯ dragî!
Zîu̯a-i̯ mari, so̯ari-i̯ tari,
Rău̯ mă ardi la spinari
Pintru șai̯zăśi̯ di părali,
Li beu̯ sara dăñ ḱiśi̯oari!
Tai̯ca mă mînî la plug,
Nu știu̯ boi sî-i̯ îñžug,
'tu-l îñ c.. di meșteșug!
I̯o i-ñžu' cu co̯adili,
Îi̯ mă-mpuñg cu co̯arnili,
Plugu-i̯ di̯-a-ndăratili!
Cîti borti sîn la plug
To̯ati mă trimeti-ñ crîñg.

(1927) — lăutari̯u Neculai̯ Cîtu, 65

CCLI[1]

— Varî, varî, mama no̯astrî,
I̯a zăpada după co̯astî,
Șî bruma dă la feri̯astî!
I̯eu̯ văz copḱilaș pi̯-afarî:
Copḱilaș îm pi̯eli̯a go̯alî,
Nevesti numa-ñ fruntari.

(1927) — Același.

CCLII

Ș-añ zîs: „verdi ș-uñ susai̯",
Așteptai̯ cît așteptai̯
Dă la sfîntu Neculai̯
Pînă-ñ śi̯a lunî lu mai̯,
Sî-m văz cîmpu ca uñ rai̯,
Ca s-auz pă čer tunîn,
Žos, la po̯ali fulğerîn,
Plo̯ai̯a-ñ codru răpăin,
Pîraili duduin,

[1] Cf. text. CDLVII, CDLX, DCCX III, DCCXIX.

Şî mi̯erluşca şui̯erîn,
Voi̯nisi̯ la codru-ndemnîn.

(1927) — Acelaşi.

CCLIII[1]

— F...-ţ leźi̯a, om bogat,
To̯atî vara ti̯-añ rugat
Sî-m dai̯ bani̯ pă adunat;
Tu ai̯ spus cî n-ai̯ skimbat!
Sî-m dai̯ dou̯î,trii̯ părali,
Sî cumpîr mălai̯ şî sari,
Sî scoţ băi̯eţî dîñ fo̯ami.

(1927) — Acelaşi.

CCLIV[2]

Dar-ar fruñza ca pătacu
Şî i̯erbuşo̯ara ca acu,
Porni-oi̯ gîndu ca dracu:
Sî trag brazda dracului̯
Pîñ uşa bogatului̯!

(1927) — Acelaşi.

DI DRAGUSTI

CCLV

Fo̯ai verdi salbî mo̯ali,
M-am usca' dipi k̦iśi̯oari
Ca śi̯ara di lumînari,
C-am i̯ubit o fatî mari
Cu păr galbîn pi sk̦inari:
Pi sk̦inari răvărsat,
La inimî m-a săcat!

(1927) — lăutari̯u Gi̯orgi Predoi̯ Cîtu, 38

[1] Cf. text. CCCXXV, CDXIX.
[2] Cf. text. CCXC, DLXXVIII.

CCLVI[1]

Foai verdi ș-o sîpicî,
A draculuį noapti ńicî:
Zîua pi șușa m-apucî
Vinin di la ibovnicî!
Ibovnica śi-m zîśia:
„Stăį, puįuli, nu pleca,
Cî tį-a vidįa śineva
Șî nį-a strica dragustįa!
Dragustįa-į lucru mari:
Nu-n dă paśi la mîñcari,
Niśį hodinî la culcari..."

(1927) — Același.

CCLVII

Altî, Lianî, triį stambaśi,
Dį-ar hi noaptįa triį conaśi,
M-aș duśi, șî m-aș întoarśi
La mîndruța cari-m plaśi.
Da m-i noaptįa dį-uñ conac
Șî m-apucî zîua-ñ sat,
Cu mîndruța stîn la sfat.
Sara plec, sara mă-ntor',
Diminįața sîn' la loc
La numitu di soroc;
Sî źįuri cătunu tot
Cî nu m-am mișca' din loc!
Sî źįuri ș-o cătunįañcî
Cari ńį-a fos' ńiįa dragî.

(1927) — Același.

CCLVIII

Foai verdi florį mărunti,
Neįca cu amanti multi:
Pîn-aźįuñźi pi la toati,
Ńi sî faśi ńez di noapti.

[1] Cf. text. CCLVII, CDVIII, CDXXXIX, DCLXXXIX, DCCXXXIV.

Pînî ǵini şî la mini,
Numa ǵini sî luńinî...

(1927) — Acelaşi.

CCLIX[1]

Fo̯ai verdi di̯-asomii,
Păsăricî śenuşîi,
Du-ti la Ion sî-m ǵii,
Sî nu măi̯ ţîi mînii.
Distul c-an ţînut-o i̯eu̯,
Ş-an dus-o în lumi greu̯.
Sî ǵii, sî nu măi̯ sti̯a,
Cî i̯el ştii dragusti̯a.

(1927) — Acelaşi.

CCLX

Ui̯ti di̯alu, ui̯ti vali̯a,
Ui̯ti şî ţaţa Marii̯a:
Îm faśi din di̯al cu mîna
Şî cu oki-ntodi̯auna,
Sî mă du', sî-i̯ săru' gura.
I̯o gura nu i̯-o sărut,
Cî śi sîn' di amărît:
Nu văz i̯arba pi pămîn'
Pintr-um pustiu̯ di i̯ubit,
Bo̯alî făr di crezămînt!

(1927) — Acelaşi.

CCLXI

Asta-i̯ vali: nu-ş(tiu̯) śi vali:
Asta-i̯ vali brusturo̯asî,
Parcî-i̯ măi̯culiţa no̯astrî!
Di̯-ar avi̯a di̯-um pîrcălab
Sî-m umbli dîñ sat îñ sat,
Sî-m umbli dîñ casî-ñ casî,
Dupî nevesti frumo̯asî!

(1927) — lăutari̯u Neculai̯ Cîtu, 65.

[1] Cf. text. DCCV.

CCLXII

— Știĭ tu, soro, or nu știĭ:
La țarcu dim bălăriĭ,
Çîn tăĭam măru făliĭ
Șî-l puniam pi farfuriĭ?
Bucățîca čĭa măĭ micî
O didĭam la ibovnicî;
Bucățîca čĭa măĭ mari
Ĭo ț-o didĭam dumitali.

(1927) — Același.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCLXIII

Ș-añ zîs: „verdi mărăčini",
Drag m-i sî trăĭes' pi lumi,
Fricî mĭ-e cî mor ca mîni,
Șî toati rămîn di mini...
Cît oĭ trăi, sî trăĭes',
Vĭața sî mĭ-o vĭețuĭes';
Dac-oĭ muri, putrezăs',
Șî nimic nu folosăs':
Mă duči la mînăstiri
Șî puni pămîm' pi mini:
Pămîntu mĭ-esti cu ĭarbî,
Treči puĭca, nu mă-ntrĭabî...
Pămîntu-ĭ cu ĭarbî verdi,
Treči puĭca, nu mă vedi...

(1927) — Același.

5. NĂRUŽA

DI HAĬDUȘII

CCLXIV

Fruñzî verdi ș-o zńișĭa,
Mamî, mămușoara mĭa,
Cum ĭeraĭ îñ vremĭa ta
Dragî-ț măĭ ĭera lumĭa!

Dacî, mamî, m-ai făcut,
Rău lumia cî ț-ai urît:
Codrului m-ai dăruit.
Dumnezău nu s-a-ndurat:
Ploai caldî cî ńi-a dat,
Într-o fruñzî m-a-ñfășurat
Șî vîntu m-a legănat,
Lîñg-uñ codru m-a crescut,
Nimiǹia nu m-a știut:
Numa căprioarili,
Cî li suźiam țîțîli.
— Mă rog, sorî căprioarî,
Ia, scoalî-ti-n douî ķiśioari,
Șî roadi codru pi poali,
Sî mă ui(t) pi Ol(t) di vali,
Sî-ńi-aleg murgu călari!
Roadi poala codrului,
Sî văz matca Oltului.

(1927) — lăutariu Niagu Burtan, 52.

CCLXV

Fruñzulițî ș-o lalia,
Maicî, măiculița mia,
Cîn ierai cu mini gria
Dragî-ț măi iera lumia!
Di cîn, maicî, m-ai făcut
Di śi lumia ț-ai urît?
M-ai făcut, șî m-ai crescut:
M-ai făcut um pui di lup,
Codrului m-ai dăruit.
Pi mini m-ai lepădat
Pi marźina unui lac,
Cu buricu ninnodat.
Dumnezău nu s-a-ndurat:
Șî di-o iarbî cî ńi-a dat,
Buricu ńi s-a-nnodat,
Ploai caldî cî ńi-a dat
Șî pi mini m-a scăldat.
Cîn vîntu ńi-a alinat,
Pi mini m-a legănat.
Șî viniа căprițîli
Di li suźian țîțîli.

Şî trăi̯añ cu căprio̯arili
Ca cu surio̯arili.
— Surio̯arî căprio̯arî,
Nu fii̯ curvî şî margi̯oalî,
Şî-m fii̯ bunî surio̯arî:
Sco̯alî-ti-n doŭî piśi̯oari
Şî ro̯adi codru pi po̯ali!
Sî-m roz po̯ala codrului̯,
Sî văz matca Oltului̯;
Cî di ni̯amu meu̯ îs olti̯an,
Cî m-añ rătăśit pi di̯al...
— Oltuli, cîni spurcat,
Śi ǵii̯ mari, tulburat,
Parcî i̯eşti̯-un lup turbat:
Cu butuśi̯, cu vălătusi̯,
Cu mantali di voi̯niśi̯,
Cu voi̯niśi̯ cu cai murźi̯?
...La ńilžocu Oltului̯
Zării̯ co̯ama murgului̯
Şî kica voi̯nicului̯:
Şădi-ñ flintî răzîmat,
Cum îi̯ omu supărat
Şî di beleli mîñcat...

(1928) — To̯adir Gălăţanu, 31

CLXVI

Şî i̯ar verdi stîñžînel,
Cîn i̯eram măi̯ mititel,
Cîn i̯eram copil di̯-uñ an,
Uni mă culcam, dormi̯am.
I̯ar di cîn m-añ făcut mari,
Corpu meu̯ hodinî n-ari:
Niśi̯ mîñcari̯a nu-i̯ mîñcari;
Hodina: pi cal călari
Şî mîñcari̯a-i̯ dim piśi̯oari.

(1928) — Acelaşi.

CCLXVII

Ş-altî, Li̯anî, di̯-alunicî,
Mă cobor din di̯al în luñcî
Sî-n leg aţa la okiñcî,

Sî-n tai di-o sfîntî mășiucî:
Niș măi micî, niș măi mari,
Numa cît îñcapi-ñ glugî;
Sî m-ațîu pi la strîmtori,
Sî ușid la negustori.
Întînlii șiocoiu-ñ cali:
— Bună-zîua, măi Ioani.
— Nu-s mulțămăs', măi cucoani.
— Măi Ioani, tu ieș' biat.
— Sîctir, șiocoi gulerat,
Nu mă fași cî sîm' biat:
Di trii zîli n-am mîñcat,
Nișî vinu nu l-añ gustat,
Șî tu mă faș cî sîm' biat!

(1927) — lăutariu Ion Dùdu, 21.

CCLXVIII

Ș-altî, Lianî, di-alunicî,
Șini-m șuirî pi luñcî,
Zî-i la Domnu sî sî ducî!
Cî nu-i voinișel curat
Șî-i dim potirî scăpat:
Mi-a iubit fetili-ñ Zîi,
Mi li-a lăsat cu copii;
Cu copilașî la brațî
Șî cu lacrîmi pi fațî,
Inimioara: friptî, arsî.

(1927) — Același.

CCLXIX[1]

Fruñzulițî ș-uñ surduc,
Di cîm maica m-a făcut
Aviam sămni di haiduc.
Tata, mama tot mă-ntriabî:
Și muñcuhițî m-i dragî?
„Nișî-o muñcî nu-i ușoarî
Ca vara la umbrușoarî."
M-a trimăs tata la plug,
F...-l îñ c.. meșteșug!

[1] *Milcovia*, I[1], 72.

Nu știu boi sî-i îñžug:
Io i-ñžug cu coadili,
Ii mă-mpuñg cu coarnili
Ca sî-m versî mațîli,
Parcî-s di-a-ndăratili!
Niști viti kinuiti
Șî bucati rîsîkiti!
M-a trimăs tata la sapî,
F...-o-ñ c.., cî tari-i latî,
Mi-a mîñca' puteria toatî!
Sapa-i latî, coada-i luñgî,
Mă lovești pisti burtî,
Nu măi vez părali-m pungî!
M-a-ñvăța' tata la coasî,
F..-o-n c.., cî nu-i tăioasî!
Șî trăsăi di-o brazdî, douî,
Trăsăi trii la căpătăi,
Rupsăi coasa diñ călcăi
Șî-ñ iarbî o azvîrlii,
Șî plecai pi drum la vali,
Intrai îm păduria mari.
Fruñzulițî mărăśini,
Vini-o-a vara ca mîni,
Di fric-ai sî-ñ zîśi: „župîni";
Ș-ai sî fii tu bucuros
Sî-ț măi las suflit îñ os...
Sî mă dau la hălăśiugî,
Sî-m pui coada la măśiucî:
Niśi măi scurtî, niśi măi luñgî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî.
Sî-m fac măśiucî di corn,
Cîn ti-oi izği, sî ti-adorm!
Sî m-ațîu pi la strîmtori,
Sî uśiz la negustori,
Sî-ñcăsăz la gălbiori,
Cî-s la purtari ușori
Șî la skimbari cu spori.
Mă-ntîlnii c-uñ ğet śiocoi.
— Bună-zîua, măi śiobani.
— Mulțumăscu-ț, măi cucoani.
Șî-m băgai mîna-ñ glugî,
Iel credia c-añ sî-i dau urdî;
Io scosăi ğiata măśiucî:
Pielia bini-i bumbăśiam,
Di parali-l scotośiam...

Zîua biau cu mîndrili
Şî noaptia bat tufili.
Astîz beu, şî mîni beu,
Mă mir bani di uni ieu!
Cîśi cu coasa nu cosăsc,
Niśi cu sapa nu prăşăsc,
Niśi diñ crižmî nu lipsăsc,
Bani nu-i măi isprăģesc.
Cît fusî vara frumoasî
Nu pusăi mîna pi coasî:
Mi-alesăi umbra di groasî,
Ķivniţa di răcoroasî,
Crižmăriţa di frumoasî...
Uni-auz śepu scîrţîin
Şî papuśi pliscăin
Şî vin îñ vadrî curgîn,
Mă fac broascî pi pămîn'
Şî fac oki ca di lup;
Şî mă dau la cotiturî,
Doar cî ńi-a cădia la mînî...
— Măi zîśiţ, boieri,-amin:
V-am cînta' cîntic bătrîn,
Măi beţ um pahar cu vin!
Vă-ñkinai cu cînticu
Ca lupu cu colnicu:
Vînătoru ńi-l okeşti,
Dă žarca, şî sî plăteşti...

(1928) — Toadir Gălăţanu, 31.

CCLXX

— Luñcî, luñcî, mult ieşti luñgî,
Şî n-am cal sî ńi ti-aźiuñgî!
Cî calu śi l-am avut
M-a pus naiba, l-am vîndut:
L-am vîndut şî l-am băut.
Golia bia, Golia plăteşti,
Nimărui dator nu iesti:
Ar' sî-i dia, da n-ar sî-i ia.
Friźi peşti, şî pîrleşti
Şî bia vin, şî kiuieşti,
Vindi calu, şî plăteşti...

(1928) — Acelaşi.

CCLXXI

Fruñzulițî di trii cresti,
Mul' ń-i dor, șî mul' ń-i săti
Sî văz fruñza-ñ codru verdi,
Sî măi fac vo șăpti śeti,
Toț ca mini: laț îñ speti,
Cu mustăț în toati părț
Șî cu barba-ñ cîrlionț,
Cuñ stă bini la voinic.
Cari ń-i voinic,voinic,
Iesî sara la colnic
Fărî băț, fărî nimic:
Numa cu palmili goali
Sî la brîu: șăpti ķistoali,
Îñvăliti-m mușamali,
Stărluśes' ca sfîntu soari;
Cîn le-i vidia noaptia-ñ zari,
Bîiguieș(ti) ca di liñgoari!

(1928) — Același.

CCLXXII

Fruñza-ñ codru cît sî țîni,
Toț voiniśi trăies' bini.
Dacî codru fruñza-ș lasî,
Toț voiniśi mer(g) pi-acasî;
Șî la para focului
Zac di doru codrului.

(1928) — Același.

CCLXXIII

Fruñzulițî mărăśini,
Haidia, puicî, dipi mini,
Amîndoi sî trăim bini.
Haidia, puicî, sî fuźim:
Sî fuźim la codru verdi
Uni urma ni sî ķerdi:
Uni șăz, nu ti măi vez;
Uni calśi, urmî nu faśi.

(1928) — Același

CCLXXIV[1]

Ș-añ zîs: „verdi rug întiñs",
Di la primării-ñ sus
Tǫati lămpili s-a stîñs.
Numa la pui̯cuța mi̯a
Ardi lampa ca ș-o sti̯a.
Trebi sî mă duc la i̯a
Ostenit, cum oi̯ puti̯a:
Ostenit șî plin di apî,
C-așa-i̯ omu di la sapî.

(1927) — lăutari̯u Ion Dùdu, 21.

CCLXXV

Fǫai verdi ș-o lali̯a,
Săraca inima mi̯a,
I̯ar a priñs a mă duri̯a.
Nu mă dǫari cuñ sî dǫari:
Mă dǫari nicontinit
Pintr-um pustiu̯ di i̯ubit.
Cî i̯ubitu-i̯ bǫalî gri̯a:
Cî di bǫalî zaśi̯, ti scoli̯,
Di dragusti ti pui̯, șî mori̯.

(1927) — Același.

CCLXXVI

Pi drumu cari merg i̯eu̯:
Niśi̯ fîntînî, niśi̯ pîrău̯,
Niśi̯-uñ ķic di eleșteu̯
Sî-ńi̯-adăp căluțu ńeu̯,
La urmî sî beu̯ șî i̯eu̯,
Sî-m potoles' focu ńeu̯.
Focu di la inimi̯oarî
Nu ńi-l potolești̯-o țarî,
Numai̯ mîndruța-ntr-o sarî:
Niśi̯ cu apî, niśi̯ cu vin,
Numa cu țîța diñ sîn;

[1] Cf. text. CCCXLVII, DCCCV (strigătură).

Niśi̯ cu vin, niśi̯ cu fripturî,
Numa cu limba diñ gurî.

(1927) — Acelaşi.

CCLXXVII

Cîti lăcrîńi̯-añ vărsat,
Făśi̯am o fîntînî-ñ sat:
Fîntînî cu śiñśi̯ izvo̯arî,
Dou̯î dulśi̯ şî trii̯-amarî,
Sî bi̯a dužmani,sî mo̯arî.
Sî bi̯a şî dužmañca mi̯a,
Sî plezni̯ascî fi̯eri̯a-ñ i̯a,
Sî rămîi̯ i̯o cu pui̯ca
Cari m-am i̯ubit cu i̯a.

(1928) — To̯adir Gălăţanu, 31.

CCLXXVIII

Okişori̯ ca mura verdi,
Mul' m-i fricî cî i̯-oi̯ pi̯erdi!
Cî i̯-am măi̯ pi̯erdut odatî,
Şî i̯-añ cătat o varî to̯atî
Şî i̯-añ găsî' la o fatî.
Fata vri̯a sî mi-i̯ săruti,
Dumnezău̯ sî nu-i̯-ažuti!
Fata vri̯a sî mi ţî-i̯ i̯a,
Dumnezău̯ sî nu ti di̯a!

(1928) — Acelaşi.

CCLXXIX[1]

Şî i̯ar verdi mărăśini,
Mînî, Gi̯orgi, boi bini,
Nu ti măi̯ ui̯ta la mini!
Oki mei̯ îs mititei̯,
Îs negri, şî frumuşăi̯

---

[1] Cf. text. CCCVIII, CCCLXIV, DCI, DCCI; v. *Milcovia*, I[1], 74.

Şî ti lasî fărî boi̯...
Niśi̯ cu car cu boi̯ nu i̯eş(ti̯),
Niśi̯ cu mini nu trăi̯eş'.

(1928) — Acelaşi.

CCLXXX[1]

Foaie verde arţăraş,
Măi băiete, băieţaş,
Ne-am iubit de copilaşi
Şi-acum te duci, şi mă laşi!
Băiete, nu ţi-e păcat?
M-ai iubit, şi m-ai lăsat
Cu trupşoru-mpovărat,
Sufleţelul, în păcat...
Eu, neică, te-oi blestema:
Să te-ajungă mila mea!
Să te ţie, neică,-n pat
Din arat pînă-n cărat;
Din culesul cînepei
Pînă-n ruptul cămaşei!
Şi mai rău te-oi blestema:
Să te-nsori de nouă ori
Şi să ţii nouă muieri
Şi să faci nouă feciori!
Şi iar verde lămîiţă,
Cea de-a zecea: o fetiţă,
Să te poarte pe uliţă,
Să te plimbi din uşă-n uşă!
Să vii şi la uşa mea,
Că şi eu ţi-oi de ceva:
Vreo cojiţă de mălai
Uscată de nouă ani,
Aruncată pe sub vatră
De cînd era maica fată...
Nici pe-aceea nu ţi-oi da
Pînă nu te-oi întreba:
„Ţi-am fost dragă eu, sau ba"?
Şi mai rău te-oi blestema:
Să treci prin pădurea deasă,
Lupii-nainte să-ţi iasă,
Calul să se poticnească,

[1] *Milcovia*, I[1], 74.

Drept în gît să te trîntească,
Mîna stîngă să ți-o frîngă
Și pe dreapta să ți-o rupă;
Vederile să-ți orbească,
Picioarele să-ți ologească;
Să tragi țolul cu piciorul,
Perinița, cu gurița;
Să te-adăpi cu lingurița!
Cînd vei da să ieși afară,
Să te-ntoarcă răul iară!
Că prea te-am iubit cu jale,
Neică, ca o fată mare!
Și iar verde bob năut,
Fire-ai-al dracului și-n pămînt!
Te-am iubit, nu pot să uit
Pînă m-o băga-n pămînt
Și mi-a suna scîndura,
Popa: cu cădelnița!
Unul pune, și-altul ia,
De-mi retează inima,
C-așa mi-a mers dragostea...

(1928)— Màrița Panțùș, 18.

CCLXXXI

Di cîn noi ni-am îndrăźit
Dužmani ni-au îñgrădit:
Nu cu garduri di nuieli,
Numa cu cuvinti răli.
Dari-ar Dumnezău un vînt
Sî dia gardu la pămînt,
Numa pari sî rămîi
Dužmanilor: di tămîi!

(1928) — Toadir Gălățanu, 31

CCLXXXII[1]

Hai, salcîm, salcîm de vară,
De vară, de primăvară,
Dorul mîndrei mă omoară!

[1] *Milcovia*, I[1], 76.

Pentru tine, fa Ileană,
S-a uscat iarba-n poiană,
Păpușoii-n buruiană
Și doi copaci în corhană...
Hai, Ileană, s-o cosim,
Ori mai rău s-o tăvălim.
Arză-l focul de iubit:
Păpușoi noi n-am prășit,
Fîn de boi noi n-am cosit!
Cînd era iarba de coasă,
Noi stam, Leano,-nchiși în casă.
Cînd era fînul porcoi,
Noi stam, Leano, amîndoi.
Cînd era fînul căpiță,
Noi stam cu mîna la țîță...

(1928) — Stratița Colășioiu, 20.

CCLXXXIII

Foicică de alună,
Bună-sara, mîndră, bună,
Asta-i sara de pe urmă
Care te mai țin de mînă...
S-o petrecem împreună
Ca doi mielușei la stînă,
Ca doi frați de-o mumă bună.
Buna-sara și-aș pleca,
Nu mă-ndur de dumneata.
Buna-sara, eu mă duc,
Pleacă-ți gura, s-o sărut:
S-o sărut odată bine,
Să-mi ție trei ani de zile.
S-o sărut odată dulce,
Să-mi ție pe un' m-oi duce.

(1928) — Simion Hîrnia, 30.

CCLXXXIV

Șervețel de untdelemn,
Numai din ochi ne vedem,
Altă dragoste n-avem ...
Frunzuliță de trei fagi,

Amîndoi să ne fim dragi,
Dar nădejde să nu tragi.
Căci nădejdea de la mine
E ca sîrma de subțire:
Cînd gîndești că ține bine,
Ea se rupe, nu mai ține...

(1928) — Stratița Colășioiu, 20

CCLXXXV

— Trenule, mașină mică,
Unde-l duci pe Ionică?
— Peste Prut, la mîndrulică...
— Nu te duce, Ionică,
Apa-i mare, luntrea-i mică,
Tu te-nneci, măi Ionică!
— Doar nu m-oi mai înneca,
Ca să trec la mîndra mea;
C-am văzut-o la cișmea,
Lua apă, și plîngea:
„Ionică, să te usuci
Ca pîinea care-o mănînci
Și ca vinul care-l bei!
Tot ai zis: mă iei, mă iei,
Și-acuma: nu vrei, nu vrei...

(1928) — Aceeași.

DI STRĂINĂTATI

CCLXXXVI[1]

Jălui-m-aș, și n-am cui:
Jălui-m-aș Prutului:
Prutul are petricele,
M-a umplut numai de jele,
Of, amar, și grea durere!
Jălui-m-aș, și n-am cui:
Jelui-m-aș munților
De dorul părinților!
Jelui-m-aș brazilor
De dorința fraților!

[1] Cf. text. CCLXXXVII.

Jelui-m-aş florilor
De jalea surorilor!

(1928) — Màrija Panțùș, 18.

CCLXXXVII

Foaie verde-a nucului,
Străinel ca mine nu-i:
Numai puiul cucului
Cînd îl lasă mama lui
În mijlocul codrului.
Jelui-m-aş, şi n-am cui:
Jelui-m-aş codrului:
Codrul are frunza lui
Şi de mine nu e lui...
Jelui-m-aş, şi n-am cui:
Jelui-m-aş cîmpului:
Cîmpul are peliniță,
Eu la dînsul n-am credință!
Jelui-m-aş, şi n-am cui:
Jelui-m-aş Nistrului:
Nistrul are apă lină
Şi de mine nu i-e milă!

(1928) — Aceeaşi.

Notă. — În această cîntăreață am întrezărit cu ani în urmă (cf. *Milcovia,* I, 74) un puternic talent din lumea satelor, de altfel ca și Stratița Colășioiu. Numai singurul motiv CCLXXX de l-am fi avut dela dînsa, încă ar fi o dovadă despre capacitatea ei poetică: blestemul acesta poate să rămînă unica realizare estetică a motivului, comparîndu-l cu ce se știe pînă acum din restul domeniului nostru folkloric.

Din cauza timpului nu am putut-o ancheta personal, ceea ce publicăm aici fiind transcrierea literară datorită unui harnic și inimos publicist vrăncean, din acelaşi sat, Simion Hîrnea, care, la rîndul său, cu toată vădita pregătire cărturărească, este cunoscător zelos de folklor poetic autentic. (cf. text. CCLXXIII). Mi-a comunicat texte, în aceleași condiții, și de la alte două informatoare (text. CCLXXXII, CCLXXXIV - V, CCLXXXVIII, CCLXXXIX).

CCLXXXVIII

Şi iar verde şi-o cicoare,
Mi-a trimis puiu-o scrisoare
Şi eu să-i trimit o floare.
S-o trimit pe sfîntul soare:
Sfîntul soare arde tare
Şi-mi strică faţa la floare.
S-o trimit pe sfînta lună:
Sfînta lună-i răcoroasă
Şi-mi duce floarea frumoasă...
Dar mai bine s-o duc eu
Şi s-o dau cu mîna mea,
Că mai bine i-o părea.
Să i-o duc în sînişor,
Să-i pară serviciul uşor.

(1928) — Stratiţa Colăşioiu, 20.

CCLXXXIX[1]

Ş-am zis: „verde pelinіţă“,
Mă suii în poeniţă,
Mă uitai în slobozie:
Toate casele-s pustii.
Numai la una-i lumină
Şi acolo-i primărie:
Stă un logofăt şi scrie;
Şi nu scrie bunătăţi,
Şi scrie flăcăi la sorţi.
Care scrie militarii,
Da-i-ar carnea la cîntar
Şi pielea la tăbăcari!
Tăbăcarii n-o primeşte:
I frică că putrezeşte...

(1928) — Irina Hîrnia, 50.

[1] Cf. text. CDXXXII.

6. NEGÎRLEȘTI

DI HAIDUȘII

CCXC

Foai verdi trii castani,
Tocma-ñ săptămîna mari
Cîn' îñ crești iarba tari:
Cîn' îi iarba ca acu
Șî fruñza ca pătacu,
Tot voinicu-ș liagî capu
Șî ńi-ș fèricî baltagu,
Șî intrî-ñ codru, săracu!

(1927) — Vasîli Tàftî, 25.

CCXCI

Foai verdi ș-uñ susai,
Iarna-s bălegar di cai,
Vara sîñ' vătaf di plai...
— Surioarî căprioarî,
Lasî-ti din dial la vali
Șî-ńi roadi codru pi poali:
Roadi poala codrului,
Sî-ńi văz matca Oltului.

(1927) — Același.

CCXCII[1]

Ș-añ zîs: „verdi ruguleț",
Supt uñ vîrf di pisculeț
Îmi răsari-un nuculeț:
Nuculeț cu fruñza rarî
S-a strîñs toț cuśi din țarî,
Șî cîntî di sî omoarî!
Iar la poala nucului
Cîntî mama cucului.
Măi la vîrfu nucului
Cîntî puiu cucului:
Cîntî frumos, șî ni spuni
Cîśi gazda-i îñ Valia-ra:
Mi-o trudești potira

[1] Cf. text. CDLXXIII.

Di trii zîli, şî trii nopţ,
Cu poala plinî di zloţ,
Ca sî ni spui pi toţ.
Mîndra faśi cum îi bini
Şî pi mini nu mă spuni.

(1927) — Acelaşi.

CCXCIII

— 'tu-i ti-a-n leźi, codru des,
Cî din tini n-añ sî ies!
C-am intra' di mic copil,
Ş-acu sîm' moşniag bătrîn.
Am intra' făr di mustaţî,
Ş-acu sîñ' cu barba-m braţî.

(1927) — Acelaşi.

CCXCIV

Foai verdi di-avrămascî,
Pi uliţa romîniascî
Iesti-o şatrî ţîgăniascî:
Śiocăneşti, bocăneşti,
Voinic calu-ş potcoveşti.
Śiocănirî, bocănirî,
Voinic calu-ş potcovirî,
Moartia-ñ faţî mi-l privirî.
Cîm' pusî piśioru-ñ scarî,
Moartia mi-l întîmpinarî:
— Alio, soro moarti, hăi,
Ia, măi cruţî-ńi zîlili,
Cî-ţ dau calu şî armili.
Măi luñźeşti-ńi vuñ an, doi,
Cî-ţ dau um botei di oi.
Căş mi-s draźi fetiţîli,
Şî li creşti ţîţîli,
Des, ca gutuiţîli...

(1927) — Acelaşi.

DI DOR

CCXCV[1]

Doru mîndri cîm m-ažuñźi,
Stau̯ în loc, șî-ñśep a plîñźi.
Nǫapti̯a-ñ vis, cîñ hodinesc,
Tot la dînsa mă gîndesc.
Dimini̯ața mă trezăsc,
Pi nimini̯a nu găsăsc:
Numa doru inimi
Scris pe fața perini...

(1927) — Același.

DI DRAGUSTI

CCXCVI[2]

Fǫai verdi di trii̯ śepi,
Čine-i̯ om, șî s-ar pričepi
Dragusti̯a di un' sî-ñśepi:
Vara, dim busî̯oc verdi;
I̯arna, diñ sîn di la feti.

(1927) — Același.

CCXCVII[3]

— Busîi̯oc, nu te-i̯ măi̯ cǫaśi,
Niśi̯ sămînțî n-ai̯ măi̯ faśi,
Căș diñ sămîñśi̯oara ta
S-a stîrni' dragusti̯a mi̯a!

(1927) — Același.

CCXCVIII[4]

Fǫai verdi ș-un lipan,
Drag mi̯-era calu bălan:
Frîu negru, șau̯a verdi,
Țîni-l, Dǫamni, nu ńi-l pi̯erdi!

---

[1] *Ethnos*, I [2], 158 (eronat anul culegerii).
[2] Cf. text. DCLXVIII, DCCXXXVII.
[3] Cf. text. DCLXXIX.
[4] Cf. text. DXVI.

Cîş l-am măĭ pĭerdut odatî
Şî l-añ cătat lumĭa tọatî
Şî Craĭov-a triĭa parti!
Şî l-añ găsît îñ Focşanĭ
Într-o casî di duşmanĭ.
Duşmani, cîn m-a văzut,
Doụî palmi cî ńĭ-a dat
Şî pi loc drumu ńĭ-a dat,
Bodaprosti c-añ scăpat!

(1927) — Acelaşi.

CCXCIX

— Ş-añ zîs: „verdi dĭ-alunicî", Măĭ bădițî Ionicî,
Dacî ț-aĭ pus gîn(d) di ducî,
Di śi m-aĭ priñs ibovnicî?
— Ĭo tĭ-am priñs cîn aĭ fos' micî;
Da acuma, cîn ĭeş' mari,
Ti ĭubeşti orşîcari.

(1927) — Ion Avràm, 21.

CCC[1]

Śĭobănaş la oĭ añ fos',
Oili nu mă cunos'.
Draźi-ńĭ sînt oițîli,
Da măĭ draž fetițîli
Cîn li saltî țîțîli
Şî ni dă gurițîli.
Da măĭ draž nevestili
Tọamna, primăverili
Cîn nălbeşti pîñzîli:
Albi, ca lebedili...

(1927) — Neculaĭ Lekĭa, 25.

[1] Cf. tẹxt. DCCCLXIX (este strigătură).

CCCI

Drum pi di̯al, şî drum pi vali,
Ionel treśi călari
Pi la po̯arta dumitali,
Cu doi̯spreśi căluşăi̯
Şî cu Lina pintri i̯ei̯.

(1927) — Ion Stănicî, 18.

CCCII

Fo̯ai verdi măr dostat,
Mer(g) pi drum, parcî sîm' bi̯at,
Pui̯cuţa m-aşti̯aptî-m pat.
Uni̯-a fi găsît um măr dostat?
Cîn am aźi̯uñs, ńi l-a dat...

(1927) — Acelaşi.

CCCIII

Şî i̯ar verdi ţîpirig,
To̯ati fetili îńi̯ zîc
Sî mă priñzî ibovnic.
I̯o li spui̯ cî sîm' pri̯a mic,
I̯eli zîc cî nu-i̯ nimic.
— Lăsaţî-mă, sî măi̯ cresc,
Cî pi to̯ati vă i̯ubesc.

(1927) — Acelaşi.

CCCIV

Şî i̯ar verdi ş-o lali̯a,
Şî ti rog, mîndruţa mi̯a,
Sî-ţ îndrepţ direcţîi̯a
Îñcotro ti̯-a îñvăţa
Sfînta Mai̯ca Preśista!
Di la mini sî-ţ i̯ei̯ gîndu,
Cî ti bati Domnu sfîntu!

(1927) — Acelaşi.

CCCV[1]

Şî i̯ar verdi di trii̯ flori̯,
Aşa-m vini uniori̯
Sî beu̯ otravî sî mor!
Stau̯ pi loc, şî mă gîndes':
Dac-am zîli sî trăi̯es',
Cu mîndra sî mă-ntîlnes',
Dou̯î vorbi sî vorǵes'
Inima sî răcores'.

(1927) — Acelaşi.

CCCVI

Şî i̯ar verdi peliniţî,
Coli̯a-ñ vali-ñ grădiniţî
Frumos doarmi̯-o copiliţî
Cu păru lăsa' pi ţîţî:
Nis pi ţîţî, nis pi spati,
Inimi̯oara i sî zbati...
Şî i̯ar verdi fir năgarî,
Treśi̯-uñ trecător îñ grabî,
Ńi̯-o sărutî, şî ńi̯-o-ntri̯abî:
— I̯eş' fatî, sau̯ măritatî,
Sau̯ zînî diñ śer lăsatî?
— Ńu-s fatî, nu-s măritatî,
Niş zînî diñ śer lăsatî:
Sîñ floari mirosîtoari,
Cari mă sărutî, moari.
Da dumneta śini i̯eş'
Pi mini mă iskiteş'?
I̯eş' flăcău̯, i̯eş' îñsurat,
Sau̯ îñźir diñ śer lăsat?
— Ńu-s flăcău̯, nu-s îñsurat,
Niş îñźir diñ śer lăsat:
I̯o sîm Brumărel śel mari
Di vin noaptia pi răcoari
Şî i̯eu̯ ńirosu la floari.
Dimini̯aţa pîñî-ñ zori̯
I̯eu̯ dau̯ ńirosu la flori̯.
Dimini̯aţa-m prîñzu mari
I̯eu̯ ńirosu di la floari.

(1927) — Ion Şi̯udin, 28.

[1] Cf. text. DXLII.

CCCVII

Trandafir di la ferįastî,
Tu sî-l taį, şî įel sî crįascî...
La ferįasta diñ obor
Bati murgu diñ ḱiśįor.
Şî nu bati ca s-adorm,
Şî bati ca sî mă scol,
Sî mă duc uni ń-i dor:
La Lenuța dim pripor,
Fața-į albî ca pahàru,
Gura-į dulśi ca zahàru;
Oki-s negri ca negina,
Gura-į dulśi ca zmokina.

(1927) — Acelaşi.

CCCVIII

— Mînî, Gįorgi, boi bini,
Nu ti măį uįta la mini!
Niśį cu boį, cu caį nu įeş(tį),
Niśį cu mini nu trăįeş'.
Oki meį sîñ verz ca įarba
Şî ti uįt la iį diźįaba.
Oki meį sîñ verz ca pelinu
Şî ti-mbatî ca şî ǵinu.

(1927) — Acelaşi.

CCCIX

Şî įar verdi įarbî nįagrî,
Sî vez: puįca mįa śįa dragî
Treśi drumu, nu mă-ntrįabî,
Parcî śineva o rǫagî,
Credi curva cî ń-i dragî!
Niśį n-o rog, niśį n-o poftes',
Căş ca dîñsa măį găsăs':
Măį frumǫasî, măį śeva,
Nu ca įa: o haįmana.
Măį frumǫasî, măį di vițî,
Nu ca įa: o rămăşîțî.
Măį frumǫasî, măį di soį,
Nu ca dînsa: uñ gunoį.

(1927) — Vasîli Taftî, 25.

CCCX

Foai verdi fir năgarî,
Mîndra mia di astî varî
Mă roagî s-o iubesc iarî.
Ieu cu dîñsa stau la masî,
Ia credi cî ń-i nevastî.
Ieu cu dîñsa rîz, vorbesc,
Şî ia credi c-o iubesc.
Ieu cu dîñsa mîñînc, beu,
Şî ia credi c-añ s-o ieu.

(1927) — Acelaşi.

CCCXI[1]

Îm păduria verdi, verdi,
Ilenuța, verdi, verdi,
Ileñcuța romîñcuța, frumușa,
Toatî noaptia stau la ia
Şî mă źioc cu țîțîli
Ca cu gutuițîli.
Şî-ńi cuprindi mižlośelu
Cum cuprindi lupu melu
Şî nevasta bărbățelu.

(1927) — Acelaşi.

CCCXII[2]

Mîndro, di cîn ni-am iubit
Fruñza-ñ codru-a-ñgălbinit:
S-a-ñgălbinit, s-a uscat,
Vini vremia di lăsat...
Ni-am lăsa, nu ni-ndurăm,
Numa ģini sămînăm
Şî la oki, şî la spriñśeni,
Ca doi poruñģei îm peni:
Unu zboarî, şî sî duśi,
Unu rămîni, şî plîñźi,
Cî i cărăruia-ñ cruśi,
Nu ştii-ñcotro s-apuśi.

(1928) — Acelaşi.

---

[1] Cf. text. DCCC (din Putna, strigătură; cf. pentru ultimele versuri).

[2] Cf. text. DCXCIV; v. *Ethnos*, I[1], 209.

CCCXIII

Fǫai verdi i̯arbî grasî,
Pi śi̯a vali-ntunecǫasî
Treśi mǫarti̯a mîniǫasî
C-o săcuri şî c-o cǫasî
Şî traźi la noi̯-acasî,
La Mària śi̯a frumǫasî,
Ca sî ńi̯-o furi diñ casî...
Màrii̯a aşa zîśi̯a:
— Stăi̯, mǫarti, nu mă lua,
Căş bărbatu nu-i̯-acasî
Şî s-a dus di luni̯ la cǫasî,
Sî cosascî fîn cu rou̯î,
Rupî-i-s-ar cǫasa-n dou̯î,
Sî vii la alta nou̯î!
Sî cosascî fîn gizdei̯,
Rupî-i-s-ar cǫasa-n trei̯,
Ca sî-ş vii la copii̯!

(1927) — Acelaşi.

CCCXIV

Cîn i̯eran la mama fatî,
Mîñcan turtî cǫaptî-ñ vatrî
Şî-ńi̯ i̯era faţa curatî.
Da di cîm m-am măritat
Mîniñc pîni, beu̯ cafi̯a,
Vai̯ di inimi̯oara mi̯a!
Mîniñc pîni, beu̯ rakiu̯
Şî trăi̯es' cu vai̯, cu kiu̯!

(1927) — Acelaşi

CCCXV[1]

Şî i̯ar verdi ş-ǫ lali̯a,
Săracî inima mi̯a,
I̯ar îñśepi̯-a mă duri̯a!

[1] Cf. text. DCLXII, DCLXIII.

Nu mă doari di-o dureri:
Di focu drăguţî meli.

(1927) — Vasîli Lekia, 24.

DI MILIŢÎI

CCCXVI

Ş-añ zî(s) „verdi di-alior",
Supt umbrî di păltior
Frumos doarmi-uñ vînător:
Cu raniţa căpătăi,
Gîndeşti la maica lui.
Cu arma pi mîna driaptî,
Gîndeşti la a lui fatî.
Cu vistonu aşternut:
— Mă duc, maicî, sî-l sărut.
— Nu ti duśi, fata mia,
Că-i pătî ruşîni gria:
Vînătoru-i om şîret,
Ti lasî cu doru-m piept.

(1927) — Ion Avràm, 21.

CCCXVII

— Ş-añ zî': „verdi ş-o lalia",
Vindi, maicî, śi-i-avia
Şî mă scapî di-o belia:
Vindi, maicî, boi toţ,
Di mă scapî di la sorţ!
— Di la sorţ, şî di la moarti
Nu ti poati maica scoati!
— Vindi, maicî, şî viţălu,
Di śiñsteşti colonelu;
Colonelu şî maioru,
Sî nu-ńi tai perişoru:
Păru ńeu śel gălbior
L-am pus, maicî, sup piśior...

(1927) — Acelaşi.

CCCXVIII[1]

Foai verdi ș-un lipan,
Ieș, puicuți, pi maidan
Șî privești spri Ardial:
De-i vidia stiagu-aplecat,
Sî știi, puicî, cî-s la pat.
Di l-ăi vidia roșîor,
Sî știi, puicî, c-añ sî mor.
Sî mă caț din loc în loc,
Mormîntu sî ńi-l găsăști;
Șî sî-ńi săminî pi mormîn'
Cîti flori sîm' pi pămîn':
Di la cap pîn la piśioari
Sî-ñ răsădiț lăcrămioarî.
Di la cap pîn la mižloc
Sî-ñ răsădiț busîioc,
Sî s-apleśi vîrf îñ vîrf,
Sî sfințascî stiagu-ñ vîn(t)

(1927) — Vasîli Tàftî, 25.

7. NEREŽU

DI HAIDUŚII

CCCXIX

Foai verdi ș-um pelin,
Vai di voiniśel străin:
Voinic străin șî bogat
Cîñ coboarî noaptia-ñ sat,
Toatî lumia ńi-l prińești.
Foai verdi ș-um pelin,
Vai di voiniśel străin:
Voinic străin șî sărac
Cîñ coboarî noaptia-ñ sat
Toț cîni ńi-l latrî,-l bat.

(1927) — Săndulaki Crețu, 55.

[1] Cf. text. DCXI.

CCCXX

F...-ţ leźia, codru des,
S-a-nţăles, şî s-a ales
Cî din tini nu măį ies!
C-am intra' tînîr, flăcău
Ş-am işî' moşnįag bătrîn.
Am intra' fărî mustaţî
Ş-am işî' cu barba-m braţî...

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCXXI

Foai verdi bob năut,
Di cîm maica m-a făcut
Ieu piñ sati n-an trăit:
Ca um puişor di lup...
O lupoaicî m-a crescut,
Ursu-m braţî m-a ţînut,
Lapti di la śiuti-añ sup(t)
Pînî mari m-añ făcut.
Soarili nu l-añ văzît:
Niśi luna, niśi soarili,
Numa căprioarili
Ńi-a fos' surioarili.
— Surioarî căprioarî,
Nu ћii curvî şî margioalî:
Ti scoalî-n douî ќiśioari
Şî roadi codru pi poali;
Roadi poala codrului
Pîn la matca Oltului,
La śetina bradului,
La cîrśiuma Radului...

(1927, 1929) — lăutariu Toadir Albineţ, 38.

CCCXXII

— Foai verdi solz di peşti,
Primăvara cîñ sosăşti
Iarba pi coasti-ñverzăşti,
Mugurelu-mbobośeşti,
Şî lumia sî vesăleşti...
Scoal, maicî, di mă găteşti,

Di-ńi̯ dă hai̯ni trupului̯
Pi potriva codrului̯.
Foai verdi ș-o lali̯a,
Scoal, măi̯cuțî, nu șîdi̯a:
I̯a cotu șî foarfica
Șî-ńi̯ croi̯ești̯-uñ comănac
Verdi, ca fruñza di fag,
Sî intru-ñ codru cu drag.
Șî-ńi̯ croi̯ești nădrăźei̯
Verz, ca fruñzîli di tei̯,
Sî intru-ñ codru cu i̯ei̯.

(1927, 1929) — Același.

CCCXXIII[1]

— Fruñzî verdi salbî moali,
Mă rog, codri, dumitali,
Ca la uñ frati măi̯ mari:
Sî mă laș la umbra ta
Sî mă umbres' cu mîndra.
— Ba i̯o, frati, ți̯-aș lăsa,
Da ț-î mîndra tineri̯a
Șî faśi̯ păcati cu i̯a,
Șî ńi s-a păli fruñza:
N-ari cucu śi mîñca.

(1927, 1929) — Același.

CCCXXIV

Foai verdi di̯-alunicî,
Śini șuirî pi luñcî,
Zî-i̯ la Domnu sî sî ducî!
Cî-l cunos' pi șui̯erat
Cî nu-i̯ voi̯niśel curat
Șî-i̯ dim potirî scăpat!
Ș-aśela-i̯ voi̯nic Žîi̯an:
Ńi̯-a i̯ubit fetili-ñ Žîi̯
Șî li̯-a lăsa' cu copki̯i̯;
Cu copkilașî la brațî,
Cu lăcrăńi̯ ḱi̯erbinț pi fațî.

(1927, 1929) — Același.

[1] *Milcovia*, I[1], 79.

CCCXXV

Ș-altî foai di-alunicî,
Mă lăsai din dial pi luñcî
Sî-ńi leg ața la okiñcî,
Sî-ńi găsăs' di-o hălășiugî,
Sî-ńi pui capît la mășiucî:
Niș măi scurtî, niș măi luñgî,
Numa cum ńi-ñcapi-ñ glugî;
Sî m-ațîu pi la strîmtori,
Sî uśiz la negustori,
Sî cîștig la gălbiori,
Cî sînt ușori la purtat
Ș-anevoi la skimbat.
Foai verdi salbî moali,
Apucai pi Ol(t) di vali,
Mă-ntîlnii c-um boier mari:
— Bună-zîua, măi cucoani.
— Îț mulțumes', măi Ioani.
— Bună-zîua, măi cucoani,
Ia, scoati, di-n dă părali!
— Măi Ioani, tu ieș' biat.
— Sîctir, śiocoi gulerat,
Di trii zîli n-am mîñcat
Șî tu mă faș' cî sîm' biat!
F...-i ti-a-n leźi, păgîni,
Vini-o-ar vremia ca mîni
Sî-ńi pui mășiuca pi tini,
Di fricî sî-ńi zîș „źiupîni"!
Astî iarnî ti-añ rugat
Sî-n dai bani pi adunat:
Sî-n dai douî, trii părali,
Sî-ñ cumpîr mălai șî sari,
Sî-ñ scoț copkilaș diñ foami;
Tu m-ai da' pi poart-afarî!

(1927, 1929) — Același.

CCCXXVI[1]

— Fruñzî verdi di-arțăraș,
Căpitani Mateiaș,
Mutî-ț casa, f...-l-aș,

---

[1] Cf. text. DCXVII.

Di la umbra nuśilor,
Diñ calia haiduśilor!
Cî io cîñ-oi vini di sus,
Sî nu zîş cî nu ţ-añ spus:
C-oi faśi vîn(t) la haiduśi,
Şî ţ-or da casa pi brîñśi.
Ş-oi puni pi Dràguş-Vodî
Sî-ţ muti casa cu totu...

(1927) — Acelaşi.

CCCXXVII

— Ş-altî foai sîńinoc,
Ia, staţ voi, haiduśi, pi loc:
Di-am avia noi vun noroc
Sî ia ḱistoalili foc,
Cu muls galbini sî mă źioc:
Cari-s galbini măi ńiśi,
To' cîti-o sutî şî śiñśi;
To' sî bei, şî sî mînîñśi,
Niśi-o grižî sî nu duśi.

(1927) — Aceeaşi.

CU CUCU

CCCXXVIII

Cîntî cucu îm păduri
Şî n-ari pi śi sî puni.
S-ar puni pi-o rămuria
Aproapi di mîndra mia,
To' sî skimbi, şî sî bia,
Di-o mîndruţî, mări,-a mia!
— Mîndruţî, mîndruţa mia,
Uni-ţ văz ţîţîli-ñ sîn,
Ḱiśioarili nu mă ţîn,
Parcî nu-s făcu' diplin!

(1927) — Ion Stoian Creţu, 71.

CCCXXIX[1]

Fruñzî verdi mărăśini,
Cuculeț di la păduri,
Du-ti la pui̯ca di-i̯ spuni
Sî nu sî măi̯ po̯arti ǵini,
Cî ńi̯-a fript inima-m mini!
Cuculeț di la dumbravî,
Du-ti la pui̯ca di̯-o-ntri̯abî':
Di śi-i̯ tînîrî șî slabî?
C-a fost i̯uti la i̯ubit
Șî-nțăli̯aptî la cuvînt,
Uni i̯-añ zîs, a vinit:
În țarcu cu bălări̯i̯
Făśi̯am merili făli̯i̯
Șî-i̯ vorǵi̯an di margi̯oli̯i̯
Șî făśi̯an dragusti̯a-ntăi̯.
Șîdi̯añ źi̯os pi pažîști
Șî vorǵi̯an di dragusti.
Șîdi̯añ źi̯os, pi locu gol,
Strîñźi̯am îm brațî cu dor...

(1927) — Tùdura Crețu, 38.

CCCXXX[2]

— Licî turturicî,
Ți̯-a dat mai̯cî-ta ńii,
Ca sî-ńi̯ ľii̯ soțîi.
— Bà, cuculi, bà,
Pintru dumni̯ata
N-aș măi̯ zîsi: „bà".
Da măi̯cuța ta
Îi̯ fimei ra:
Ń-i cî ńi̯-a cîrti
Cî nu pośi̯u cîrki.
Ń-i cî m-a mustra
Cî nu pośi̯u spăla.

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

[1] Cf. text. CCLXII, CCCXCVI, CDXXIX, DCCLIV.
[2] *Ethnos*, *I*[2], 158.

CCCXXXI

Amărîtî turturicî:
Cîñ rămîni sîñguricî
Zboarî tristî pim pustii,
Măi mul(t) moartî di cît ǵii.
Pi pelin verdi nu șădi;
Șî cîñ șădi cîti-odatî,
Pi cîti-o ramurî uscatî.
Sî puni pi cîti-o stîñcî,
Niș nu bia, niș nu mînîñcî.
Uni vedi-o apî răśi,
Ia o turburî, șî treśi.
Uni vedi-o apî linî,
Ia sî faśi cî-i nebunî.
Uni vedi-uñ vînător,
Cîtrî iel sî duśi-ñ zbor.

(1927) — Aceeași.

CCCXXXII[1]

Foai verdi busîioc,
Plîñž, mîndruțo, plîñž cu foc:
N-ai avu' niśi-un năroc...
Șî iar verdi trii migdali,
Plîñž, mîndruțo, plîñž cu žali,
Cî n-ai avut ursîtoari:
Ursîtoaria ț-a fos' bunî,
Da mintia ț-a fos' nebunî,
Cî n-ai asculta(t) di mumî;
Niș di mumî, niș di tatî,
Numa di străinătati.

(1927) — Ioana Necùla, 24.

CCCXXXIII

Ńi-aș călca diñ urmî-ñ urmî,
Diñ străin tot nu-ńi fac mumî...
Ńi-aș călca diñ kiatrî-ñ kiatrî,
Diñ străin tot nu-ńi fac tatî...

(1927) — Aceeași.

[1] Cf. text. DXXXV.

CCCXXXIV[1]

Şî i̯ar verdi di măr dulśi,
Străin sîñ', străin îñ zîśi,
Străin sîm' pi um(di) m-oi̯ duśi.

(1927) — Aceeaşi.

CCCXXXV[2]

Alelei̯, frati pelini,
Amarî-i̯ fruñza pi tini
Ca şî inimi̯oara-m mini!
Pelin beu̯, pelin mînîñc,
No̯apti̯a pi pelin mă culc.
Dimini̯aţa, cîm mă scol,
Întîi̯ plîñg, ş-apăi̯ mă spăl.
Şî i̯ar verdi ş-um bužor,
I̯es afarî ǵinişor
Şî mă ui̯t îñ sat cu dor:
Cun trec fraţ pi la surori̯
Şî părinţ pi la fiśi̯ori̯...
Da la mini n-ari śini:
Mă aflu-n locuri̯ străini.

(1927) — Aceeaşi.

CCCXXXVI

Linî dragî, flori̯ şî steli
Sî trimitiţ mai̯śi meli,
Sî m-aştepti-m prag torcîn,
C-añ sî ǵiu̯ cît di curîn.
Sî m-aştepti patru luni̯,
Tot cu pos(t) şî rugăśi̯uni̯.
Pîn-atuñśi̯ di n-oi̯ vini,
Sî ştii̯, mai̯cî, c-am murit:
Am murit, şî mă-ñgroparî
Fărî luńinî di śi̯arî;

[1] Cf. text. CCCXXXIX, CDIV.
[2] Cf. text. CDIV, DCLVII.

Îñ holdi, lîñgî pîriu̯,
Fărî luńinî di său̯.

(1927) — Aceeași.

CCCXXXVII[1]

Fo̯ai verdi ș-uñ alun,
Am uñ galbîn, șî nu-i̯ bun
Pintr-uñ răvășăl di drum,
Sî trec la pui̯ca-ñ Cordun,
Sî-ñ găsăsc un loc măi̯ bun,
Sî trăi̯es' făr di stăpîn.
Trecui̯ Oltu źi̯umătati,
Straža mă-ntrebă di carti.
Di uni sî am i̯o carti:
Din ni̯agra străinătati?
Doi̯ mă-ntri̯abî, doi̯ mă li̯agî:
Nu mă li̯agî cuñ sî li̯agî,
Șî mă li̯agî cot la cot
Șî-n dă Oltu sî-l înnot.
Valuri̯ mă băti̯a la speti,
Pui̯ca mă plîñźi̯a cu săti...
Valuri̯ mă băti̯a la spati,
Pui̯ca mă plîñźi̯a di mo̯arti...

(1927) — Aceeași.

CCCXXXVIII

Mîndra mi̯a di̯-uñ an ș-o varî,
Sî măi̯ petreśim o sarî!
Sî ti sui̯ într-um măr dulśi,
Sî vez trinu cum mă duśi.
Sî ti sui̯ șî-ñ śellant,
Sî vez cum m-an dipărtat.
Șî ti sui tot măi̯ sus,
Sî vez trinu cuñ s-a dus.
Cî mă duc pin țări̯ străini
Uni nu cunos' pi nimini̯:
Numa murgu di sup' mini,
C-aśela-ńi̯ voi̯ești ǵini.

(1927) — Aceeași.

---

[1] Cf. text. CD.

CCCXXXIX

Străin sîñ, străin mă ki̯amî,
Străin sîñ cu bunî samî.
Străin sîñ, străin îñ zîśi,
Străin sîm' pi um(di) m-oi̯ duśi...

(1927) — Aceeaşi.

CCCXL

— ...Cîn la lunî: luna sus;
Cîn la foc: focu s-a stîñs;
Cîn la lemni: lemni nu-s,
I̯a, scoal, pui̯cî, cî mă duc!
— Măi̯ stăi̯, nei̯cî, nu ti duśi,
Cî ti̯-oi̯ scălda-ñ lapti dulśi!
— Măcar, pui̯cî, șî-ñ zahàr,
Cî ńi̯-am pus boi la car
Șî ńi̯-am pus șau̯a pi cal;
Șî ńi̯-am pus ḱiśi̯oru-ñ scarî,
Sî mă duc îñ altî țarî.
— Du-ti, nei̯cî, șî sî-ñ ǵii̯
Îm postu Sîntămării
Cîn îi̯ poama coaptî-ñ ǵii
Șî bunî di leturgii,
Atuñśi̯, nei̯cuțî, sî-ñ ǵii̯.

(1927) — Aceeaşi.

DI DRAGUSTI

CCCXLI

Śi ń-i drag în lumi̯a asta?
Uñ cal bun, șî c-o nevastî:
Calu bun mă vesăleşti,
Nevasta mă primineşti,
Ibovnica mă priǵești.

(1927) — Săndulaki Creţu, 55.

CCCXLII

— Mîndro, mîndrulița mịa,
Nu măị duśi voi ra
Di călătoriịa mịa:
Az mă duc, șî mînị mă-ntorc
La pustiu di soroc.

(1927) — Același

CCCXLIII[1]

Foai verdi ș-un dudăụ,
Pi drumu cari merg ịeụ
Nu-ị fîntînî, niș pîrăụ,
Numa ịarbî șî dudăụ,
Ca sî leg șî murgu ńeụ.
L-an lega' dị-uñ alior:
Alioru s-a uscat,
Murgulețu ńị-a scăpat,
Tuma la mîndr-a răzmat,
Di triị orị-a nekezat,
Puịcuța s-a dișteptat:
— Murguli, murguțu ńeụ,
Śi-aị făcut cụ-amantu ńeụ?
Orị hoțî l-a omorît,
Curvili l-a doborît?
— Hoțî nu l-a omorît,
Curvi nu l-a doborît;
Da a rămas adorńit
La umbruța unuị nuc".
Murgu digrabî s-a dus,
Di triị orị-a nekezat,
Stăpînu s-a dișteptat
Șî pi murgu l-a-ntrebat:
— Śi-ị, murguli, murguțu ńeụ?
Ịar murguțu răspundịa:
— Tị-aștịaptî amanta ta".
Ịel pi cal cî-ñcălica
Șî la mîndra cî pleca.
Șî cîm mîndra ńi-l vidịa,
Dipi cal cî ńi-l lua,
Di triị orị ńi-l săruta

[1] Cf. text. CDXCVI, DXCVI.

Şî pi pat cî ńi-l punịa,
Frumuşăl ńi-l întreba.
Ịar voịnicu răspundịa:
Cî ńị-a rămas adorńit
Sup umbruța di sup nuc...

(1927) — Acelaşi.

CCCXLIV

Şî ịar verdi foị di boz,
Nị-a stîrnit lumịa ponos
Cî sîm' bețîv şî curvarị.
Niśị ịo nu tăgăduịes':
Di curvarị sîñ' cañ curvarị,
Da am banị la buzunarị.
Banu sî măị keltuịeşti,
Omu frumos tot ịubeşti.

(1927) — Ioana Necùla, 24.

CCCXLV[1]

Şî ịar verdi fîn uscat,
Asarî pi îñsărat
Luna, cîñ s-a rîdicat,
Vesti bunî ńị-a lăsat
Pị-aluñgatu norilor,
Pi suskinu florilor,
Pi sunitu fruñzîlor...

(1927) — Aceeaşi.

CCCXLVI

Cîti mîndri-m braț-añ strîñs,
Toati dipi minị-a plîñs.
Şî dị-acu cîtị-oị măị strîñźi,
Toati dipi minị-or plîñźi.

(1927) — Aceeaşi.

[1] *Ethnos*, I[1], 210.

CCCXLVII

Şî i̯ar verdi rug întiñs,
Di la primării-ñ sus
To̯ati lăñǵili s-a stîñs.
Numa la amanta mi̯a
Ardi lampa ca ş-o sti̯a;
Ştii cî mă duc la i̯a,
Ostoǵit, cum oi̯ puti̯a:
Ostenit şî plin di apî,
C-aşa-i̯ omu di la sapî.
Ostenit şî plin di glod,
C-aşa-i̯ omu di la plug.

(1927) — Aceeaşi.

CCCXLVIII

Fo̯ai verdi izmî ni̯agrî,
La beñket la Vali̯a-ni̯agrî
Am o pui̯cî, mul' ń-i dragî!
Di dragî śi-ńi̯ i̯era dragî,
Niş minti̯a nu-ńi̯ i̯era-ntri̯agî.
Di dragî śi-ńi̯ i̯era ńii,
Toţ fraţî-ńi̯ purta mînii.

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCXLIX

Fruñzî verdi alunicî,
Mă suii̯ în di̯al la stîñcî,
Mă ui̯tai̯ îñ źi̯os, pi luñcî:
Văzui̯ pui̯cuţa trecîn'
Ş-o văzui̯, ş-o cunoscui̯.
Ńi̯-o cunos' pi călcăturî
Cî nu i inima bunî:
Cî ńi̯-o mustrî bărbatu
Sî spui ibovnicu.
— Di m-a bati, di m-a friźi,
Şî m-a puni pi̯-uñ cărbuni,
Ibovnicu nu l-oi̯ spuni...

(1927) — Aceeaşi.

CCCL[1]

— Foai verdi di dudău,
Nu-i păca' di Dumnezău?
Tu vădanî, io flăcău!
Io tînîr, fărî mustațî;
Tu, cu copkilașu-m brațî.

(1927) — Aceeași.

CCCLI

— Iacî, puicî, plec, mă duc,
Pliacî-ț gura s-o sărut:
S-o sărut odatî ģini,
Sî-ñ ĥii douî, trii zîli
Pîn-oi măi vini la tini.

(1927) — Aceeași.

CCCLII

Foai verdi liliiac,
Di trii zîli stau îm prag
Cu firu legat îñ ac,
Sî ģii cari ń-i drag.
Źiaba îi frumos îñ ģii,
Dacî nu-i cari sî ĥii.
Źiaba îi frumos îñ fag,
Dacî nu-i cari ń-i drag.

(1927) — Aceeași.

CCCLIII[2]

— Fuźi, urîti, di-acolia,
Nu-ñ kica ńii belia:
Undi șădi urîtu,
Sî-negrești pămîntu!

[1] Cf. text. D.
[2] Cf. text. CCCLIV, CDLIII, DXL, DXLI, DCLXXXV DCLXXXVI.

Fuźi̯, urîti, dipi vatrî,
Cî pui̯ cîni di ti latrî!
Na, urîti, bi̯a oţăt,
Şî ti du, sî nu ti văt!
Na, urîti, bi̯a raki̯u̯,
Şî ti du, sî nu ti ştiu̯!
Cî śini ńi̯-a fost urît,
Di trii̯ ori̯ l-am măi̯ văzît...

(1927) — Aceeaşi.

CCCLIV

Di urît mă duc în lumi,
Şî urîtu dipi mini!
Di urît mă duc di̯-acasî,
Şî urîtu nu mă lasî!

(1927) — Aceeaşi.

CCCLV [1]

Fo̯ai verdi, şî i̯ar „verdi“,
Şi̯-am i̯ubit, nu sî măi̯ vedi:
L-añ ḱerdu' piñ i̯arbî verdi.
Cătai̯ i̯arba h́ir cu h́ir
Şî găsîi̯-un trandah́ir:
Trandah́ir bătut îm masî,
Poftim, logofeti,-ñ casî,
Cî măi̯cuţa nu-i̯-acasî!
Sî-ţ dau̯ um pahar cu ǵin,
Sî-ţ uz guriţa cu i̯el
Di colbu drumului̯,
Di požaru so̯arilui̯.

(1927) — Aceeaşi

CCCLVI

Şî i̯ar verdi nucî sacî,
To̯ati crăñźili s-apli̯acî.
Şî s-apli̯acî la pămînt:
Şi̯-am i̯ubit, nu pośi̯u sî ui̯t.

(1927, 1929) — lăutari̯u To̯adir Albineţ, 38.

[1] *Ethnos*, II $^{1-2}$, 212 (sărit vers 8).

CCCLVII

Fo̯ai verdi mărăśini,
To̯atî lumi̯a dipi mini,
Numa Dumnezău̯ cu ǵini,
Şî mîndra cu vorbi buni!
Lasî lumi̯a sî vorǵi̯ascî,
Numa pui̯ca sî trăi̯ascî,
Dumnezău̯ sî ni feri̯ascî!

(1927) — Tùdura Creţu, 38.

CCCLVIII

— Şî i̯ar verdi ş-uñ susai̯,
Mă ńir, pui̯uli, śi ai̯:
Pi la mini nu măi̯ dai̯!
Cum vini̯ai̯, mă sărutai̯,
Śi guriţî dulśi̯-avi̯ai̯!
Dulśi̯-a fos' guriţa ta:
Ca ǵinu dulśi to̯amna,
Ca somnu primăvara.

(1927, 1929) — Añgelina Kiţcośi̯u, 31.

CCCLIX[1]

Şî i̯ar verdi ş-o năgarî,
Drag ńi̯-a fos' no̯apti̯a di varî
Cîn dorm nevestili̯-afarî
Şî-s bărbaţî duş la plug,
I̯o mă duc, şî li sărut...

(1927, 1929) — Aceeaşi.

CCCLX

— Şî i̯ar verdi mărăśini,
Pui̯culiţî făr' di ńilî,
Măi̯ ǵin sara pîn la mini,
Mă ńir śi pămîn' ti ţîni!
— Mă ţîni pămîn' cu i̯arbî,
Nu pośi̯u sî ǵiu̯ făr di tri̯abî.

[1] Cf. text. DCCIX.

Mă țîni pămîn' cu ouî,
Nu pośịu sî-n taị noaptịa-n douî.
Mă țîni pămîn' cu steli,
Nu pośịu sî ǵiu măị di vremi.

(1927, 1929) — Aceeaşi.

CCCLXI

Ştiị-odatî cîn trăịam,
Cîñ źịuca hora la han
Şî dulapu sî-ñvîrtịa:
Nouî cucu ni cînta;
Şî stătịam pi pažîşti
Şî vorǵịam di dragusti?

(1927) — Acelaşi.

CCCLXII

— Şî ịar verdi ǩir şî nalbî,
Anicuța, neịco dragî,
Haị cu neịca la livadî,
Sî-ț facî primaru salbî
Şî notaru fustî albî;
Notăraşu papuśeị,
Vreị sî ti ịubeş' cu ịeị.
Ț-a lua' neịca mărźeli,
Sî vreị sî ti ịubeş' cu ịeli,
Şî ịo nu ti văz cu ịeli...
Ț-a lua' neịca mărźeị
Şî ịo nu ti văz cu ịeị,
Dă-ị îñcoaśi, cî-s a ńeị!

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXIII

Şî ịar verdi ş-o răkitî,
La grădina ocolitî
Găsîị ịarba tăvălitî
Dị-uñ flăcău şî dị-o fetițî.

Fetița pli̯acî plîñgînă,
Flăcău pli̯acî rîzînă:
— Taśi̯, fetițo, nu măi̯ plîñźi,
Cî ti̯-ar lua, nei̯ca, lua,
Dipi śi m-oi̯ libira.
Șî dacî nu ti̯-oi̯ lua,
Oi̯ vini la nunta ta,
Ti̯-oi̯ dărui cu śeva:
C-uñ gălbinaș ș-o modi̯a,
Cu papuśi̯ di catifi̯a.

(1927) — Aceiaşi.

CCCLXIV

— Șî i̯ar verdi mărăśini,
Mînî, Gi̯orgi, boi ǵini,
Nu ti măi̯ ui̯ta la mini!
Oki ńei̯ îs mititei̯
Șî-s negri, șî-s frumușăi̯,
Șî-ț dio̯aki boi tăi̯.
Oki ńei̯ îs verz ca i̯arba,
Șî ti ui̯ț la i̯ei̯ diźi̯aba.
Oki ńei̯: ca i̯arba verdi,
Șî ti ui̯ț la i̯ei̯ cu săti.

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXV [1]

— Șî i̯ar verdi măgistat,
Śi i̯eș', Gi̯orgiță, supărat?
Śi̯-ai̯ śeru' șî nu ț-an dat?
Ńi̯-aĭ śerut okișori ńei̯,
I̯o ț-an dat drumu la i̯ei̯.
Ńi̯-ai̯ śeru' sprîñśenili,
Ți li̯-an da' cu mînili.
Ńi̯-ai̯ śeru' gurița mi̯a,
I̯o ț-an da' drumu la i̯a.

(1927) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DIII, DCCII, DCCXXXI.

CCCLXVI

Mă dusăi̯ sara la clacî
Sî-ńi̯-aleg fatî sî-m placî.
Fata cari-m plaśi ńii
N-a lăsat-o mă-sa sî ǵii.
Da di̯-oi̯ măi̯ vini pe-iśi̯
Sî ḱiu̯ cîni-m patru brîñśi̯!

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXVII

Păduriśi di̯asî,
Pui̯ca stă la masî,
Plîñźi şî ofti̯azî:
Ionic-o lasî...
Păduriśi verdi,
Pui̯u nu sî vedi:
S-a lăsa' la vali,
M-aşti̯aptî îñ cali.
Păduriśi̯-uscatî,
Pui̯ca-i̯ supăratî
C-a făcut o fatî
Şî-i̯ nimăritatî.

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXVIII

— Şî i̯ar verdi sămulastrî,
Dă-ńi̯, suratî, drumu-ñ casî,
Cî ńi s-a stîñs focu-ñ vatrî:
N-a rămas niśi̯-o scîntei
Cît oi̯ puni-ntr-o li̯uli̯a.
Dă-ţ plapuma la păreti,
Sî dorńim ca dou̯î feti...

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXIX[1]

Sus, pi vîrv di măgurî
Tot plo̯ai și negurî:
Cîți̯-o săptămînî
Nu sî măi̯ răzbunî,
Sî fac voi̯a bunî
Cu mîndra-mpreunî?

(1928, 1929) — Radu Macovei̯, 62.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCCLXX[2]

Fruñzî verdi alunicî,
Mă ·sui̯i̯ la di̯al, la stîñcî,
Mă ui̯tai̯ îñ ẑi̯os, pi luñcî,
Văzui̯ plugurili: umblî.
Numa plugu ńeu̯ nu umblî,
Cî ńi̯-am pus cormana strîmbî...
Fruñzî verdi di dudău̯,
Dari̯-ar bunu Dumnezău̯,
Sî umbli și plugu ńeu̯!

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCLXXI[3]

Fruñzî verdi di śireș,
Luñgu-i̯ drumu pîn la I̯eș;
Luñgu-i̯ drumu, și bătut
Di la I̯eș pînî la Prut!
Nu-i̯ bătut di car di boi̯,
Șî-i̯ bătut to' di nevoi̯
Șî măi̯ cu samî di noi̯.

(1928, 1929) — Radu Macovei̯, 62

[1] *Milcovia*, I^{1}, 80; republ. *Ethnos*, II^{1-2}, 212
[2] Cf. text. CDXIX.
[3] *Ethnos*, II^{1-2}, 213.

CCCLXXII[1]

Inimî tălcîzî,
Cîni sî ti-ntiñzî!
Cîni și cloñcani,
C-așa vor dužmani....

(1928) — Același

CCCLXXIII[2]

Ni̯agrî mi̯-esti inima:
Ni̯agrî m-i ca păcura,
Ca tina di varî,
Varî, primăvarî...

(1928, 1929) — Același.

CCCLXXIV

Șî i̯ar verdi avrămascî,
Mă sui̯ cu plugu-ñ co̯astî
Ca sî-ñ fac, mîndro, nevastî.
Pusăi̯ plugu sî trag o brazdî:
I̯o cu oki dipi dîñsa,
Ńi s-a rup' ḱi̯eru șî hîrsa.
Pînî-ñ sarî pui̯ hîrsa nou̯î,
Ńi s-a rup' grindei̯u-n dou̯î.
Pîñ sî pui̯ grindei̯u nou̯,
Ńi s-a sîñźerat um bou̯.
Ș-am plecat cu i̯el îñ sat
Ca sî-l cat di sîñźerat.
N-apucai̯ sî intru-ñ sat
Ș-a muri' șî śelîlant.
Sîm' băi̯e(t) di mamî bunî
Ș-añ rămas cu ǵiși̯u-m mînî...
Plecai̯ sî mă pui̯-argat:
Di̯-aș găsî stăpîn cu minti
Ca sî-n di̯a li̯afî-năinti,
Ca sî-ńi̯ i̯o boi̯ șî căruțî,
Sî-m măi̯ găsăsc o mîndruțî.

(1927, 1929) — Añgelina Kițcoși̯u, 31.

[1] *Milcovia*, I ^{1}, 80; republicat în *Ethnos*, II $^{1-2}$, 213.
[2] *Ethnos*, II $^{1-2}$, 213.

CCCLXXV[1]

O poịanî mari:
Inimịoar-amarî;
Luñcuşọarî dịasî:
Inimịoarî arsî...

(1927, 1929) — Săndulaki Creţu, 55.

CCCLXXVI

Fọai verdi ş-o lalịa,
Sărmanî inima mịa,
Cum înnọatî-ñ voi ra
Şî nu ştii niminịa!
Cîn ar şti-o śineva,
Tot ar plîñźi, ş-ar ofta...

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCLXXVII[2]

Fruñzî verdi bob năut,
Inimî cu venin mul(t),
Cîñ sî ti măị văz rîzîn
Şî-ñ crişmuliţî, mărị, bîn,
Cu toţ fraţî tăị la rîn(d)
Mereụ bîn, şî kefuin?

(1927, 1929) — lăutarịu Tọadir Albineţ, 38.

CCCLXXVIII[3]

Fruñzuliţî ş-un dudăụ,
Oị, sărman suflitu ńeụ,
Cum înnọatî-ñ sîñźi răụ,
Ca şărpili la dudăụ:
Cu cọada calcî pelinu,
Cu gura varsî veninu...

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

---

[1] *Milcovia*, I[1], 79; republ. în *Ehnos*, I[1], 210 (eronată vîrsta).

[2] Cf. text. CDXIV.

[3] Cf. text. CCCLXXIX, CDLIX, CDLXXXIII, DLIV; *Ethnos*, I[1], 210.

CCCLXXIX

Ș-altî foai ș-un dudău,
Pi drumu cari merg ieu
Nu-i fîntînî, niśi pîrău
Sî-ńi-adăp suflitu ńeu.
Sărman sufletălu ńeu,
Mult înnoatî-ñ sîñźi rău:
Ca uñ șărpi la dudău!
Sărmana inima mia,
Mult înnoatî-ñ voi ra,
Șî nu știi niminia!
Di ńi-ar ști-o śineva,
Niș n-ar bia, niș n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ș-ar ofta,
Din loc nu s-ar măi mișca;
Ar vini ș-ar întreba,
Ńi-ar contina dureria.

(1927, 1929) — lăutariu Toadir Albineț, 38.

CCCLXXX

Ș-altî foai ș-uñ susai,
Di cît, maicî, mă făśiai,
Măi ģini-um pom răsădiai:
Făśia fructi, nu făśia;
Di nu făśia vara flori,
Da umbrî la călători.

(1927, 1929) — Același.

CCCLXXXI

Foai verdi ș-un dudău,
Astîz beu, șî mîni beu,
Mă mir bani di un' măi ieu:
Niș cu coasa nu cosăs',
Niș cu sapa nu prășăs',
Niș diñ crižmî nu lipsăs',
Niș bani nu-i isprăves',
Niș dator nu mă găsăs'.

(1927) — Același.

CCCLXXXII

Într-o źịoị di diminịațî
M-a găsî' mọartịa la masî.
Dăduị mîna s-o śiñstes',
Ịa-ñ spusî sî mă grăģes'.
Ịo îị spuị sî mă măị lasî,
Sî-ñ fac cupkiilor casî,
Măị noụî, șî măị frumọasî.
Añ sî morị, da nu acuma:
La tọamnî cîn a da bruma,
Sî mă vazî tọatî lumịa;
Sî mă vazî bun șî răụ
C-a kerit numili meụ.
A kerit, șî nu măị ịesti,
Ǵini mọartịa fărî vesti...
Sî-ñ vii ș-a mịa soțîi,
C-am pus sfînta cununii.
— Săriț, fraț, săriț, surorị,
Di mă-mpodoǵiț cu florị!
Săriț șî voi, cumnățăli,
Di-m măị puniț floriśeli!
Cî văz bini c-oị sî morị
Dipi Paștị, îñ sărbătorị,
Cîn' îị cîmpu plin di florị...

(1927, 1929) — Mărịoara Dragońir Edu, 41.

CCCLXXXIII

Ș-altî fọai bob năut,
Źịaba beụ, źịaba mînîñc,
Ca lemnili mă usuc...
Źịaba beụ șî mînîñc bini,
Puțîn sî prindi di mini.
Źịaba mă măị duc acasî,
Cî n-an nevastî frumọasî;
Niș nevastî, niș copkiị,
Bărbat făr di căpătîị!
Ịo acasî, cîm' mă duc,
Îńị puị masa sî mînîñc:
— Ịa-ț masa, cî nu mînîñc,
— Dă-ńị-o pernî, sî mă culc!
Ịa-ț perna, cî nu mă culc,
Adî-ńị calu, sî mă duc;

Sî-m pui̯ șau̯a binișor,
Sî mă duc pi uń' ń-i dor:
Pi la frați, pi la surori̯,
La mîndruța diñ răzor,
Sî mă žălui̯ cî ń-i dor.

(1927, 1929) — lăutari̯u To̯adir Albineț, **38.**

CCCLXXXIV

— F...-ț leźi̯a, i̯arnî luñgî,
I̯arnî luñgî șî nătîñgî,
Tu-m mîñcaș bani dim puñgî!
I̯arna ra, mări̯, șî źero̯asî
Șî nevasta hărțăgo̯asî,
Mă sco̯ati̯-afarî diñ casî!
I̯eu̯ toporu, sî tai̯ lemni:
Pui̯ toporu pi surśeli,
Mă ui̯' la vitili meli:
Cum măi̯ zǵi̯arî, vai̯ di i̯eli!
I̯eu̯ țăpoi̯u, plec la țarc,
Cîn la țarc: fîn nu-i̯ di li̯ac!
Îñȟig țăpoi̯u-ñ zăpadî,
Sî strîñg ǵitili grămadî,
Cu co̯arnili sî mă spargî.
Cum măi̯ zǵi̯arî Ǵiori̯an,
Parcî n-a mîñca' di̯-uñ an!
Cum măi̯ zǵi̯arî, mări̯, Bălai̯a,
Sî cutrimurî odai̯a!
Cum măi̯ zǵi̯ar-uñ vițăl mic,
Sî-ńi̯ i̯eu̯ drumu, sî mă duc,
Sî mă duc la Cîmpuluñg,
La graždi̯u lu Osmàn-turc,
Sî-l măsor cît îi̯ di luñǵ
Di la ușî pîn la fund;
Sî-ńi̯-aleg di̯-uñ cal porîmb,
Scurt îñ gît șî luñg în trup;
Co̯ama sî-i̯ di̯a di pămînt,
C-așa-i̯ bun pintru hai̯duc.

(1927, 1929) — Același.

DI MILIȚÎI

CCCLXXXV

Ș-altî fo̯ai ș-uñ susai̯,
M-a dat țara militar:
Militar îm milițîi,
Mîndra mi̯a cui̯ sî rămîi?
Sî rămîi cui̯-a vri̯a,
Numai̯ sî cati di i̯a...
Cîn oi̯ vini, sî ńi̯-o di̯a,
C-a fos' mîndrulița mi̯a
Cari m-am i̯ubit cu i̯a
Diñ copḱilării̯a mi̯a.

(1927) — Același

CCCLXXXVI

Fo̯ai verdi i̯asomii,
I̯o mă duc îm milițîi,
Murgu meu̯ cui̯ sî rămîi?
Sî i-l las lu tatî-ńi̯u:
Tatî-ńi̯u îi̯ om bătrîn,
Nu po̯ati cosî la fîn.
Am o sorî fatî mari:
Puni furca-ñ śiñgăto̯ari
Șî pli̯acî la șăzăto̯ari,
Murgu ńeu̯ rabdî di fo̯ami...
Măi̯ am una, fatî ńicî,
Șî plîñźi di sî usucî...
— Taśi̯, sorî-mi̯a, nu măi̯ plîñźi,
Inimi̯oara nu ț-o frîñźi;
Cî n-am murit cît añ fos' ńic,
Dar acuñ cîn îs vo̯inic:
Știu̯ arma sî ńi̯-o rîdic,
Șî sabii̯a sî ńi̯-o-ñśiñg.

(1927) — Același.

CCCLXXXVII

I̯o ț-añ spus, mai̯cî, ț-añ spus,
Șî tu nu m-ai̯ fos' crezut.
I̯aca, acu ai̯ sî crez,
Cî trii̯ ani̯ n-ai̯ sî mă vez...

(1927, 1929) — Añgelina Kițcoși̯u, 31.

CCCLXXXVIII

— Aleu̯, do̥amni căpitani,
Dă-ńi̯ drumu diñ cośintrari!
Cî di cîm' m-ai̯ cośintrat,
Horî mari n-añ źi̯ucat,
Fetili m-a așteptat...
— Rău̯, mamî, m-ai̯ blăstămat:
Sî mor di pușcî-mpușcat
Și di sagii tăi̯at!

(1927) — Aceeași.

CCCXXXIX[1]

Ĥiri̯-ai̯, mai̯cî, blăstămatî,
Di śi m-ai̯ făcut o fatî?
Sî mă ĥi făcu' fiśi̯or,
Sî dau̯ țări otrocol
Cu pui̯u cari ń-i dor...

(1927) — Aceeași.

8. NISTOREȘTI̯

DI HAI̯DUŚII

CCCXC

Fo̥ai verdi di̯-alunicî,
Śini șuirî pi luñcî,
Zî-i̯ focului̯ sî sî ducî;
Cî-l cunos' pi șui̯erat
Cî nu-i̯ voi̯niśel curat,
Șî-i̯ dim potirî scăpat!

(1928) — Șărban Gogorițî, 20.

---

[1] Cf. text. DCXLVIII.

CCCXCI

Mă lăsai̯ din di̯al în luñcî,
Sî tai̯-o sfîntî măśi̯ucî:
Niş măi̯ luñgî, niş măi̯ scurtî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî;
Sî mă dau̯ pi la strîmtori̯,
Sî uśig la negustori̯.
Uśisăi̯-un negustor:
Avi̯a bani̯ cît ai̯ duśi cu doi̯ boi̯.
Uśisăi̯-uñ źeneral:
Cîn îl cătai̯ îm buzunar,
Găsîi̯ o cremini ș-uñ amînar...

(1928) — Acelaşi.

CCCXCII

Şî i̯ar verdi ș-un lipan,
Mi̯-a vini’ timpu di an
Sî pui̯ șau̯a pi Bălan,
Sî mă du’ la crîșmî-n di̯al,
Sî mă pui̯ la răfeni̯a
Cu flăcăi̯ di sama mi̯a:
Cu kilu di vin îm mînî,
Cu frățîori-mpreunî;
Cu kilu di vin pi masî,
Cu frățîori piñ casî.

(1928) — Voi̯ni̯a Nistoroi̯u, 25.

CCCXCIII

Şî i̯ar verdi foi̯ di nuc,
Sus, în di̯al, la Cîmpuluñg,
Cum măi̯ strig-um pui̯ di turc!
Sî i̯o pușca, sî-l împușc,
Sî-i̯ i̯o capu, sî-l usuc,
Sî-l mînîñc vara la plug!

(1928) — Acelaşi.

CCCXCIV

Foai verdi colilii,
Cîntî păsărica-ñ vii.
Io gîn(d)iañ cî-ñ cîntî ńii,
Ia cînta lu popa Ilii.
Sărmanu popa Ilii,
Iesî di la leturgii:
Pînî-i soarili-n tiñgii
Tai la turśi cîti-o ńii.

(1928) — Ioniţî Cornia, 68.

CCCXCV

Pi cîmpu Focşănilor
Pas(c) cai mocanilor.
Fă-mă, Doamni, śi m-ăi faśi:
Fă-mă broascî pi pămînt,
Sî-i-aruñc arcanu-ñ gît;
Pînî-ñ zîuî sîn' în tîrg,
Pîn la prîñz i-añ şî vîndut,
Pîn di-ańiazî i-am băut
Pin toati crižmuţîli
Cu-a meli mîndruţîli.
Dar cîn mă uitai, şî văzîi:
Păgubaşî cum măi vini!
Cum aźiuñsî, mă legarî,
Şî mă pusî cot la cot
Şî-n dă Oltu sî-l înnot.
— Oltuli, apî vioarî,
Faśi-te-i niagrî śernialî,
Sî-m pui-îñ călimarî,
Ca sî-ñ scriu di-o hîrtioarî,
S-o trimăţ la maica-n ţarî,
Cî m-an luat di prostialî!

(1928) — Acelaşi.

CCCXCVI

Şî iar verdi trii-aluni,
Cuculeţ di la păduri,
Du-ti la mîndra şî-i spuni

Sî nu sî măĭ poarti ģini,
Cî m-a ofticat pi mini...

(1928) — Şărban Gogoriţî, 20.

CCCXCVII

— Şî ĭar verdi foĭ di nuc,
Tu ĭeş' cuc, şî ĭo haĭduc,
Haĭdi-ñ codru sî mă duc.
Plîñźi maĭca, plîñ(g) şî ĭeu,
Plîñ(g) şî ķetrili-m pîrău
Pintru sufleţălu ńeu...
— Aleleĭ, soari rătund,
Cî tari ń-i s-a urît
Tot la puşcării stîn!

(1928) — Acelaşi.

CCCXCVIII

Foai verdi străžărel,
Cîn ĭeram măĭ mititel
Dormĭam pînî-m prîñzîşor.
Da acuma, di cîñ sîm' mari,
Corpu meu-odinî n-ari:
M-i mîñcarĭa dim piśĭoari
Şî somnu ń-i pi cal călari.

(1928) — lăutarĭu Ion Žîñga, 26

DI STRĂINĂTATI

CCCXCIX[1]

— Fruñzuliţî plop şî salśi,
Tu ti duśĭ, neĭcî, săraśi,
Ĭo di doru tău śĭ-oĭ faśi?
— Da-ĭ măĭ rău, puĭcî, di mini,
Cî mă duc în ţărĭ străini
Uni nu cunos' pi nimini,
Di cît murgu di sup mini.

[1] Cf. text. DCCXV, DCCXVI.

Pușculița-i̯ măi̯culița,
Săbio̯ara-i̯ surio̯ara.

(1928) — Voi̯ni̯a Nistoroi̯u, 25.

CD[1]

Fruñzulițî ș-um pelin,
Alunaș cu crañga-n drum,
Am uñ galbîn, șî nu-i̯ bun;
L-aș skimba, șî nu mă-ndur,
Cî ń-i dat di la stăpîn
Pintr-uñ răvășăl di drum...

(1928) — Ionițî Corni̯a, 68.

CDI

— Ș-añ zîs: „verdi di mohor“,
Păsăricî di sup nor,
Du-ti un' ti trimăț i̯eu̯:
Di̯-asupra satului̯ ńeu̯.
Di̯-a-ntreba mîndra di mini,
Tu sî-i̯ spui̯ cî i̯o o duc bini:
Stau̯ la umbrî, nu la so̯ari,
Cu lăcat la mînișo̯ari
Șî cu fi̯arî la kiśi̯oari.
— Ti rog, domli căpitani,
Măi̯ slăbești fi̯arîli,
Cî mă dor piśi̯oarîli!
Discui lăcatili,
Cî mă do̯ari mînili!

(1928) — Ion Băi̯can, 19.

DI DRAGUSTI

CDII

— Lunițî luminăto̯ari,
Steli mari̯, stîrluśito̯ari,
Stîrluśiț pi śer măi̯ tari

[1] *Ethnos*, II[1-2], 213 (eronat anul culegerii).

'ñ scumpa mi̯a călătorii,
Sî văz drumu a mă duśi
La i̯ubita mi̯a śi̯a dulśi.
Sî mă duc, şî cum măi̯ tari,
Ca sî-i̯ trag o sărutari,
Ca sî vazî sfîntu so̯ari...

(1928) — Ioniţî Corni̯a. 68.

CDIII

Şî i̯ar verdi bob năut,
Śini, mîndro, ti̯-a făcut
Cu oki̯ negri di i̯ubit,
Cu sprîñśeni di̯-amăźit,
Di m-ai̯ amăźit pi mini:
Nu mă pośi̯u lăsa di tini?

(1928) — Şărban Gogoriţî, 20.

CDIV

— Batî-ti, mîndro, ti batî
Rălili din lumi̯a to̯atî:
Di ś-ei̯ pus lampa la po̯artî
Di luńinî curti̯a to̯atî
Şî drumu pi źi̯umătati?
Nu pośi̯u treśi la amantî,
Sî ńi̯-o măi̯ sărut odatî:
S-o sărut odatî ǵini,
Ca sî-m ţîi̯-uñ an di zîli.
Batî-ti, mîndro, ti batî
Bo̯ala śi̯a din lumi̯a to̯atî!
Sî mă batî şî pi mini
Di m-oi̯ măi̯ lăsa di tini!

(1928) — Acelaşi.

CDV

— Şî i̯ar verdi ş-o lali̯a,
Śi stai̯, mîndrî, trist-aşa?
Or ţ-a spus mă-ta śeva?
— Mama nu ńi̯-a spus ńińic;

Cî mama di mul' mă știi
Cî ț-añ fos' drăguțî țîi.

(1928) — Același.

CDVI

Șî ịar verdi foị di nuc,
Tọati fetili-m zîc
Sî mă priñz-uñ ibovnic;
Ịo li spuị cî sîm' prịa ńic,
Ịeli-ñ zîc cî sîñ voịnic.
— Lasî, leli, sî măị cres'
Cî pi tọati vă ịubes'.

(1928) — Același.

CDVII[1]

Șî ịar verdi dị-alunicî,
Śini ari ibomnicî,
Mult îị pari nọaptịa ńicî
Șî plapuma ușuricî
Șî perìna tari ńicî:
Ca uñ ful(g) di rîndunicî...
Șî ịar verdi triị migdali,
Śinị-a avut, ș-acu n-ari,
Mult îị pari nọaptịa mari
Șî plapuma gruñž di sari.

(1928) — Irina Stoịan, 30.

CDVIII

Fọai verdi dị-alunicî,
A dracului nọapti ńicî:
Pi șușă zîụa m-apucî
Vinin di la ibomnicî...

(1928) — Aceeași.

[1] Cf. text. CDVIII, CDXXXIX, DCCVIII, DCCXXXIII, DCCLV.

CDIX[1]

Di cît, puịcî, ti ịubịam,
Măị bini murịam, pleznịam!
Di cîm, puịcî, ti ịubes'
N-añ cap sî mă hodines':
Cu păreţî mă trudes',
Puị mîna sî ti găsăs'
Şî măị răụ mă zăpăśes'.

(1928) — lăutarịu Ion Žîñga, 26.

CDX

Foai verdi buburez,
Mariţo cu oki verz,
Ịeş afarî, di mă vez
Pînî sîñ' grîili verz.
Cî dacî s-or săśera,
Num-aị plîñźi, ş-aị ofta
Di călătorịịa mịa.

(1928) — Ioniţă Cornịa, 68.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CDXI

Foai verdi ş-o lalịa,
Săraca inima mịa,
Mult înnoatî-ñ voi ra
Şî n-o ştii niminịa...
Cî dị-ar şti-o śineva,
Niş n-ar bịa, niş n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ş-ar ofta...

(1928) — Ştefan Žăkiịanu, 20.

CDXII

Foai verdi trịị zmiśeli,
Tinereţî c-ali meli
Petrecuti fărî vremi:

[1] Cf. text. DCCXIII, DCCLXXIII.

Fărî gust, fărî plăśeri,
Fărî niśi̯-o mîngîi̯eri.

(1928) — To̯adir Băi̯can, 20.

CDXIII

Fo̯ai verdi mărăśini,
Cîti focuri̯ sîm' pi lumi
Niśi̯-unu nu ardi ǵini
Cum ardi inima-m mini!

(1928) — Irina Stoi̯an, 30.

CDXIV

— Şî i̯ar verdi bob năut,
Inimî cu venin mul(t),
Cîn ţi̯-oi̯ măi̯ vidi̯a rîzîn
Şî voi bunî făcîn?

(1928) — Aceeaşi.

CDXV[1]

— Şî i̯ar verdi ş-o lali̯a,
Ai̯leu̯, oh, inima mi̯a!
Źemi̯, inimî, şî taśi̯,
Cî numa tu ńi li faśi̯!
Oki văz, inima śeri,
Şî i̯o n-am niśi̯-o puteri!

(1928) — Aceeaşi

CDXVI

Şî i̯ar verdi măr tostat,
Cît îi̯ muntili di nant
Tot omătu s-a luat.
Numa la inima mi̯a
Śi s-a pus, nu sî măi̯ i̯a:

[1] Cf. text. DCLV.

Ńi s-a pus um bulz di žali,
Nu ńi-l potoleşti-o ţarî,
Numa mîndruţa-ntr-o sarî.
Ńi s-a pus um bulz di dor,
Nu sî ia pîñ śi-añ sî mor.

(1928) — Ion Pasîri, 21.

CDXVII[1]

Frăţîor, frati pelini,
Amarî-i fruñza pi tini,
Ca şî inimioara-m mini!
Inimioarî ca a mia
N-o da, Doamni, altuia!
Pelin beu, pelin mînîñc,
Sara pi pelin mă culc.
Di amar şî di pelin
Ǵetu suflit ńi-esti plin!

(1928) — Acelaşi.

9. PALTIN

DI HAIDUŚII

CDXVIII

Foiśicî iarbî niagrî,
Taica, maica tot mă-ntriabî
Tot śi muñculiţî m-i dragî?
Maica mă mînî la sapî,
F...-o-ñ coadî, nu m-i dragî:
Sapa-i latî, coada-i luñgî,
Nu măi văz părali-m puñgî.
Taica, maica mă mînî la plug,
F..-l în c.. meşteşug,
Nu ştiu boi sî-i îñźiug,
Răstei diñ crîñg s-aduc.

[1] *Ethnos*, II[1-2], 214 (eronat anul culegerii).

Cîti găuri sîn' la plug,
Toati mă mînî la crîñg,
F...-i mama lui sî-i f..!

(1928) — lăutariu Vasîli Leftir 55.

CDXIX

Foai verdi ș-un dudău,
Dari-ar unu Dumnezău
Sî umbli şî plugu meu!
Sî pui plugu sî brăzdes(c)
Undi-o fi crîñgu măi des.
Sî trag brazda dracului
La uşa bogatului!
'tu-i-ti-a-n leźi, om bogat,
Toatî iarna ti-añ rugat
Sî dai bani pi adunat!
Şî viniam la mălai,
Mă luai cu cîni halai!
Şî viniam, mări, la opiñśi,
Mă-ntrebai: śi cat pe-iśi?
Vini-o-a vremia ca mîni
Sî-m pui măśiuca pi tini,
Di fricî sî-ñ zîśi: „źiupîni".
Di peli sî ti župoi;
Şî pelia dipi ţîrloai
Sî-ñ fac tocu la pistoali.
Şî pelia, mări, dipi cap
Sî-ñ fac măsurî di praf.

(1928) — Acelaşi.

CDXX

...Şî mă-ntîlnii c-uñ śiocoi:
Io băgam, mări, mîna-ñ glugî,
Iel gîndia c-oi sî-i dau urdî,
Io scotiañ sfînta măśiucî:
Bati luñgu trupului
Uni-i păs voinicului!
Strigî unu di-acolia:
— Śi făcuș, mări, dužmani,
Iaca, śiocoiu cî moari!

— La' sî mo̯arî, f..i-l-aş,
Di nimic nu-s păgubaş!
Ai̯astî hai̯duśii
Fost-a dăruitî mii
Dim mica copilării.

(1928) — Acelaşi.

CDXXI

Mă lăsai̯ din di̯al în luñcî
Sî-m pui̯ co̯adî la măśi̯ucî,
Sî-ńi̯-aruñc curà la flintî:
La flinta śi̯a gintuitî
Sî-m pui̯ cura țîntuitî;
Sî m-ațîu̯ pi la strîmtori̯,
Pi la coturi̯ cu tufoi̯
Ca sî-m priñz la negustori̯,
Sî cîștig la gălbiori̯.
Sărași̯-averili meli,
Îs băgati la vîlśeli:
Li̯-am pus la copaśi̯,
Sî fac bini la sărași̯.

(1928) — Luca I̯àcub, 50.

CDXXII

Fo̯ai verdi ș-uñ sudùc,
Astî var-añ fos' hai̯duc
Și la varî i̯ar mă duc!
Or mă duc, or nu mă duc,
Tot por(t) numi di hai̯duc...
Astî varî añ vărat
Uni̯-a fos' muntili nant:
Într-um bordei̯ dărîmat,
Făr' di ușî, făr' di pat,
Făr' di horn, făr' di cupti̯ori̯u,
Da di frig i̯era sî mori̯u.

(1928) — Acelaşi.

CDXXIII

Foai verdi nicoreti,
Sup poali di codru verdi
Mititel foc ńi sî vedi.
La luńina focului
Stau haiduśi codrului;
Nu știu: zăśi, or śiñspreśi,
Or pisti sutî măi treśi,
Cî nu li putui-aleźi!
Șî ńi-l friźi di-um berbeśi.
Șî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Șî ńi-l friźi piñ cîrliźi
Șî-l întoarśi pim belśiuźi,
Ca sî ťii carnia dulśi.

(1928) — Costantin Pricopănescu, 73.

CDXXIV[1]

— Dalei, codri frățîoari,
Ia, luñźești-ț poalili,
Ca sî-ńi-umbresc armili;
Cî li plouî ploili
Șî li ardi soarili
Șî ruźinesc oțălili!

(1928) — Același.

CDXXV

Źiaba beu, źiaba mînîñc
Dacî n-am armi sî-ñśiñg,
Cal bun îñ kiñgî sî-ñ strîñg
Șî sî merg uni ń-i-ñ gînd...

(1928) — Același.

[1] *Ethnos*, II[1-2], 214 (eronat anul culegerii).

CU CUCU

CDXXVI[1]

Cuculeț cu pana surî,
Cîntî-ñ codru, sî răsunî...
Cuculeț cu pana nịagrî,
Cîntî-ñ codru, sî dizmịardî...
Cîntî cucu sus, pị-o crañgî,
Cîntî hoțu di mă sacî!
— Cuculeț, nu măị cînta,
Cî ńị-aị săcat inima!
Ńị-aị cîntat pị-o crañgî di nuc
Tot aị zîs sî mă duc"...
Da o ńerlițî
A cîntat sî mă-ntorc.
Cu dragu̯ ịeu̯ cî m-aș întoarśi:
Di dor nu m-aş întoarśi!
Foai verdi grîu̯ mărunt,
Cu cît mă duc, cu̯-atît uịt.
Noaptịa mă măị ịeu̯ cu somnu;
Zîu̯a: mă usucî doru...

(1928) — Nedelịa Apostàrịu, 60.

DI STRĂINĂTATI

CDXXVII

Foai verdi mărăśini,
Luñgu-ị drumu pim păduri,
Da-ị măị luñg pi śeịa lumi:
Śiñ sî duśi, nu măị ģini...
Şî pi uni mă duc ịeu̯
Nu-ị fîntînî, niș pîrîu̯,
Niśị-apî răśi sî beu̯,
Sî-ńị potoles' focu ńeu̯.
Șî s-a dus draga, s-a dus,
Foc la inimî ńị-a pus!
S-a dus draga, m-a lăsat
Cu coatili pi zăplaz,
Cu làcrîńili pị-obraz:
A făcut um pătișor,
Şî s-a culca' ģinişor;

[1] *Ethnos*, II[1-2], 214 (eronate numele informatoarei și anul culegerii).

Ș-a ișî' pi prisp-afarî
Șî s-a răzîma(t) di̯-ușor,
S-a ui̯tat îñ sat cu dor.

(1928) — Aceeași.

CDXXVIII[1]

Fo̯ai verdi lin, pelin,
Vai̯ di copḱilu străin:
Străinel ca șî flo̯ari̯a diñ grădinî...
Străinel îi̯ i̯el pi lumi
Ca șî flo̯ari̯a diñ grădinî:
Tot măi̯-ari̯-o rădăśinî...
Da i̯eu̯ tari-s străin!
Sara cîm' mă culc:
Pi otavî di pelin...
Cîn dimini̯ața mă scol,
Cu pelin pi oki̯ mă spăl.

(1928) — Aceeași.

CDXXIX

Frati sîm', parcî sîñ' frati,
Nidispărțîț niș di mamî, niș di tatî,
Parcî-s făcu' diñ ki̯atrî.
Niș n-añ fraț, niș n-añ surori̯,
Parcî ńi-s născu' diñ flori̯.

(1928) — Aceeași.

CDXXX[2]

Di trii̯ zîli ǵiu̯ pi plai̯
Cu merindi pi śiñśi̯ cai̯.
Pusăi̯ masa di mîñcai̯,
Di ǵin nu mă săturai̯.
Fruñzî verdi avrămascî,
Ńi̯-a vinit un dor di̯-acasî
Di copkii̯ șî di nevastî...

[1] *Ethnos*, II[1–2], 215 (eronat anul culegerii).
[2] *Ethnos*, II[1–2], 215 (eronat anul culegerii).

Sî las calu sî măį pascî,
Dį-a ńi dor di la nevastî.
Dį-a ńi dor di la copkiį,
Sî įeu calu, şî sî mîį;
Cî nevastî măį găsăsc,
Da copkiį nu pośįu sî cresc.
Cî ńila di la tatî:
Struguraş di pǫamî cǫaptî.
Cî ńila di la mumî:
Struguraş di pǫamî bunî.
Įar ńila di la sǫacrî:
Struguraş di poamî acrî.
Şî ńila di la bărbat
Ca fruñza di păr uscat:
Mă pusăį sî mă umbresc,
Măį tari cî mă pîrlesc...

(1928) — Margįoala Şùşu, 54.

CDXXXI

Fǫai verdi grîų mărunt,
Dį-amărîtî įo śi sîñ
Nu văz įarba pi pămîñ,
Niśį sǫarili răsăriñ,
Niśį luna pi śer mergîñ...

(1928) — Aceeaşi.

CDXXXII

Colįa-ñ vali, la fîntînî
Spălaį arma di ruźinî.
Pintr-o armî ruźinǫasî,
Lăsaį masî, lăsaį casî,
Lăsaį copkilaş la masî
Şî işîį îm prăvălii:
Tǫati casîli-s pustii.
Numa una nu-į pustii
Ş-aśeįa-į primării:
Įestį-un notăraş, şî scrii,
Įa flăcăį la milițîi,
Şî di mini: nu sî ştii...
Scrisăį o scrisiǫarî,
Trimesăį la maįca-n țarî.

Sî-n trimaț-o priminii̯alî
Ș-uñ galbîn di keltui̯alî
Ș-uñ cal bun di călării,
Sî mă port îm bătălii;
Cari̯-a rămînii̯a, rămîi,
Cî di mini: nu sî știi...
Am uñ frati, șî-i̯ diparti;
Am uñ sor, șî-i̯ mor di dor.

(1928) — Aceeași.

CDXXXIII

Fo̯ai verdi di mohor,
Scosăi̯ boi diñ obor
Șî brăzdai̯-o brazdî, dou̯î,
Șî vă lăsai̯ lumi̯a vou̯î...
Șî sămînai̯ busîi̯oc:
Di̯-a crești drept îñ sus'
Sî știi̯, mai̯cî, cî m-an dus.
Di̯-a crești măi̯ aplecat,
Sî știi̯, mai̯cî, c-añ scăpat.

(1928) — Aceeași.

CDXXXIV[1]

Fo̯ai verdi lin pelin,
Am uñ frati la Berlin:
Ar vini, șî n-ari trin...
— Trinuli, n-ai̯ avi̯a parti
Di șuruburili to̯ati
Șî di șîna dipi ro̯ati:
M-ai̯ îñstrăina' diparti!

(1928) — lăutari̯u Vasîli Leftir, 55.

DI DRAGUSTI

CDXXXV

Fo̯ai verdi foi̯ di foi̯,
Leli, okișori tăi̯
Aș intra zlugî la i̯ei̯...

[1] Cf. text. DLXXXVII, DÇXLV, DCXLVI.

Sîmbrii nu ţ-aş lua,
Di la mini ţ-aş măi̯ da:
Ţ-aş da doui̯, trii̯ părali
Pîntru sprîñśenili tali.

(1928) — Acelaşi.

CDXXXVI

Pîntru sprîñśeni-ñkinati
Luai̯ śiñ' suti la spati...
Li luai̯ şî li muşcai̯,
Mă-ntorsăi̯, li sărutai̯.
Śini̯-o măi̯ faśi ca mini,
Blăstămat sî fii-n lumi:
Sî-ş urascî nevasta,
S-o-ndrăźi̯ascî pi alta!

(1928) — Acelaşi.

CDXXXVII

Ibomnica bati̯-o, Doamni:
Ti faśi di mori̯ di foami!
I̯a-o, Doamni, n-o răbda,
Mul' mi̯-a săcat inima!

(1928) — Acelaşi.

CDXXXVIII

Di tinerel mă-ñsurai̯,
Tinericî ńi̯-o luai̯:
Supţîricî: ca soba,
Strîmbî: ca coǵeliţa!
Dinţî-ñ gurî stau̯ cununî
Ca pari la curăturî...
Cîñ scoati capu pi uşî:
Cu śiñśi̯ ocî di śenuşî...
„Zî-i̯, naşuli, sî sî ducî,
Cî la noapti mă mînîñcî“!
Avi̯am uñ viţăl bălţat,
Di la naşu căpătat:

Cu śiñş funiį l-an legat
Ş-aśel-a rup', ş-a scăpat!
— Liagî-ti, toanto, la cap,
Cî mă laş di boį sărac!

(1928) — Acelaşi.

CDXXXIX

Foai verdi ş-o sîpicî,
A draculuį noapti ńicî
Vinin di la ibomnicî!
Śini ari ibomnicî,
Mult îį pari noaptia ńicí
Şî plapuma uşuricî
Ca uñ ful(g) di rîndunicî.
Śini n-ari, n-ari, n-ari,
Tot îį pari noaptia mari
Şî plapuma gria-ñ skinari.

(1928) — Acelaşi.

CDXL

Foai verdi triį stambaśi,
Pintr-o mîndrî cari-m plaśi
Triį zîli pi drum aş faśi:
Triį zîli, ş-o săptămînî,
Cî į-a fo„' gurița bunî...

(1928) — Acelaşi.

CDXLI

Foiśicî solz di peşti,
Omu cari nu iubeşti
La śi focu măį trăieşti?
Cî ģiru nu şî-l plăteşti,
Copilaşî nu-ñgrižăşti.

(1928) — Acelaşi.

CDXLII [1]

— Fǫai verdi ș-o sîpicî,
Trinuli mașînî micî,
Uni duśi̯ pi Ionicî?
— Pisti Ol(t) la ibomnicî.
— Ionicî, nu tî duśi:
Oltu-i̯ mari, șai̯ca-i̯ micî,
Șî ti-nneśi̯, măi̯ Ionicî.
— Măcar di m-aș înneca,
Sî nu măi̯ văz pui̯cuța
Pi brațîli altui̯a
Sărutînu-i̯ gurița...
Sî am cuțît, m-aș îñžuñgi̯a:
Șî pi mini, șî pi i̯a,
Di s-a duśi povesti̯a
Cî s-a-ñźi̯uñgi̯at uñ voi̯nic
Pintru-n lucru di nimic.

(1928) — Același.

CDXLIII [2]

— Fǫai verdî sălśiǫarî,
Fa lelițî Măriǫarî,
Cu rokița gălbiǫarî,
Oki tăi̯ mă bagî-m bǫalî,
Sprîñśenili: mă omǫarî"!...
Didei̯ fuga dipi boi̯,
Mai̯ca mă strigî-napoi̯:
— Măriǫarî gurî dulśi,
Fă-napoi̯, nu ti măi̯ duśi,
Cî ți̯-oi̯ scălda-n lapti dulśi!
— Măcar, mai̯cî, șî-ñ zahàr,
Cî ńi̯-am pus boi la car
Șî kiśi̯oru sus, îñ scarî,
Ș-apucai̯ îñ altî țarî.

(1928) — Margi̯oala Șușu, 54.

[1] Cf. text. CCLXXXV, DCCXXIII.
[2] Cf. text. CDLXXVII, CDXXII, DCLXXV.

CDXLIV

I̯arî, liţî, măr mustos,
Şi-i̯ pi lumi drăgăstos?
Banu şî omu frumos:
Bani muls ti-mbogăţăşti,
Frumosu: ti vesăleşti.
Bani ti scǫati diñ i̯ad,
Frumosu: trăi̯eş' cu drag.

(1928) — Luca I̯àcub, 50.

CDXLV[1]

Cîtu-i̯ omu tinerel
Doru sî ţîni di i̯el
Ca oiţa lîñgî mi̯el,
Ca vaca lîñgî ǵiţăl.
Omu, dacî-mbătrîneşti,
Doru sî călătoreşti:
Puni-i̯ pai, şî-l pîrleşti,
Cî diźi̯aba măi̯ trăi̯eşti!

(1928) — Acelaşi.

CDXLVI

Verdi fǫai pădućel,
Cîn i̯eram i̯o mititel
Or ći mîndrî mă vidi̯a
Cu mînuţa cî-ñ făći̯a:
— Vino, badi, pi coli̯a,
Cî tu i̯eş' di sama mi̯a"...
Porţîli cî-n diskidi̯a
Şî-ñ casî cî mă pofti̯a
Şî cu vin cî mă ćiñsti̯a.
Dupî ći̯-am îmbătrînit,
Mîndrili cîm' mă vidi̯a
Ca pi cîni̯ mă hîi̯di̯a:
— Şi caţ, badi, pi̯-acoli̯a,
Cî nu i̯eş' di sama mi̯a...

(1928) — Acelaşi.

[1] Cf. text DCLXXXII.

CDXLVII[1]

Dragî, di śi nu muri̯añ
Cîn i̯erañ copkil di̯-uñ an?
Da acu di śi sî mori̯u
Cîn în dau̯ fetili flori̯
Şî nevestili brățări̯?

(1928) — Același.

CDXLVIII

I̯arî, lițî, trii̯ măslini,
Trec pi plai̯, mă ui̯(t) la tini,
Lumi̯a vorbești di mini
Cî am dragusti cu tini...
Trec pi plai̯, pi lîñgî sat,
Lumi̯a zîśi cî sîm' bi̯at,
Da i̯o sînt amurizat.
Zîśi lumi̯a cî i̯ubes':
Niśi̯ i̯eu̯ nu tăgădui̯es'.
Zîcî lumi̯a cum a vri̯a,
Vorba sî ni ȟi̯-așa...

(1928) — Același.

CDXLIX[2]

Verdi fo̯ai mărăśini,
S-a dus pui̯u di la mini,
Tuturor li pari bini.
Numa mii̯a-m pari rău̯,
C-a fos' puișoru ńeu̯.
Śini-ñ spuni: „pui̯m ǵini",
Ari̯-uñ galbîn di la mini...
Śini-ñ spuni c-a vinit,
I̯-aș da salba di la gît...

(1928) — Același.

[1] Cf. text. DXIII.
[2] Cf. text. DLXVII.

CDL

Fo̯ai verdi măgeran,
Sîñ’ fiśi̯or di gardii̯an,
Por(t) cămeşî di tulpan,
Căśi̯uliţî di̯-astragan
Şî condei̯u di tufan,
Uni scriu̯, nu şterźi̯-uñ an...

(1928) — Acelaşi.

CDLI

Fo̯ai verdi ş-o lali̯a,
Pui̯uli, cîn îi̯ pleca
Sî ǵii̯ piñ grădina mi̯a,
Sî-ţ dau̯ flori̯ cu mîna mi̯a,
Şî diñ sîn śi̯-oi̯ măi̯-avi̯a...

(1928) — Acelaşi.

CDLII

Di s-ar vindi dragusti̯a,
Aş da boi şî vaca.
Dragusti̯a treśi piñ apî,
Nu i fricî cî sî-nni̯acî.
Urîtu treśi piñ săc
Şî strigî: „mă-nnec, mă-nnec“!

(1928) — Acelaşi.

CDLIII[1]

Undi şădi urîtu,
Sî pîrleşti pămîntu;
Undi şădi dragusti̯a,
Îñverzăşti pažîşti̯a.
Śini̯-a măi̯ lăsat urît,
N-ar avi̯a loc îm pămîn’,
Niśi̯ tămîi la mormîñ’,
Niśi̯ popî la prohodit!

[1] *Ethnos*, I^{1}, 211.

Șinį-a lăsat dragustįa,
Fi-į-ar trupu ca floarįa,
Suflitu: ca pažîrįa!

(1928) — Același.

CDLIV

— Foai verdi trii grănati,
Batî-ti ǵina, bărbati,
Nu li băga-ñ samî toati;
Cî nevasta multi faśi,
Da omu vedi, șî taśi...
Bati-tį-ar focu, bărbati,
T-eį lăudat cî m-ăį bati,
Da țî-s mînili legati...

(1928) — Același.

CDLV

— Foai verdi įarbî grasî,
Cît îį vara di umbroasî
Añ stat uni-į umbra groasî
Șî păduriśįa stufoasî
Cu mîndruța śįa frumoasî.
Niśį-o muñcî nu-į ușoarî
Ca vara la umbrușoarî,
Cu mîna la țîțîșoarî...

(1928) — Același.

CDLVI

Verdi, verdi, șî įar „verdi",
Di trii ori zîc „fruñzî verdi",
Numa śini știi-ñ credi
La patima śi mă vedi.
Cî io unu n-añ crezut,
Văz bini c-am pătimit.

(1928) — Același.

CDLVII[1]

To̯atî vara pi zăvoi̯,
Dor om da oki̯-amîndoi̯.
Vara, i̯aca, a trecut
Şî noi̯ nu ni̯-am măi̯ văzut...
Treśi vara: ca o pîni;
Vini i̯arna: ca uñ cîni.
Vara i̯esti mama no̯astrî:
Cî i̯a bruma diñ feri̯astî
Şî zăpada dipi co̯astî.
Primăvara cîñ sosăşti,
Zăpada sî muśezăşti,
I̯arba pi co̯astî-ñverzăşti,
Cucu cîntî di hui̯eşti,
Fruñza-ñ codru sî-ndesăşti.

(1928) — Acelaşi.

CDLVIII

— Leli̯,-a dracului̯ măi̯ i̯eşti̯:
Dai̯ cu puşca-ñ castraveţ
Şî nimereşti̯ îñ śi̯uperśi̯...
I̯oti, to̯anta cuñ sî po̯artî
Cu papuş di i̯apî mo̯artî...

(1928) — Radu Şùşu, 49.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CDLIX

Niśi̯ n-am pus masî la vremi,
Niśi̯ n-am mîñcat cu plăśeri!
Săracu suflitu meu̯,
Cum înno̯atî-ñ sîñźi rău̯:
Ca şărpili la dudău̯!
Săraca inima mi̯a,
Cum înno̯atî-ñ voi ra
Şî n-o ştii nimimi̯a!
Cî di̯-ar şti-o śineva,
Niśi̯ n-ar bi̯a, niśi̯ n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ş-ar ofta!

(1928) — Acelaşi.

[1] *Ethnos*, II$^{1-2}$, 216.

— Primăvarî, muma noastrî,
Tu ai fos' măicuța noastrî:
Ia zăpada dipi coastî
Şî bruma di la feriastî!
Cî sîñ' voiniśel sărman,
N-añ văzî' tatî di-uñ an.
Şî iar verdi ș-o lalia,
Şî măicuțî: tot așa...
Primăvarî, muma noastrî,
Tu ai fos' muma noastrî!...
Primăvara cî-ñverzăști,
Mugurelu-mboboșești,
Toț copaśi îñfruñzăști,
Ierburili toati-ñ crești,
Toatî firia-ñvesălești.
— 'tu-i ti-a-n leźi, iarnî luñgî,
Iarnî luñgî șî nătîñgî,
Îm mîñcaș bani dim puñgî!
Fusăș bunî di cu toamnî
Şî-ñ căzîș pi primăvarî...
Or sî moarî vitili,
Toati dobitoaśili,
Sî-ñ rămîi șkioapili,
Sî umpli hîrtoapili!
Iarnî ră, mări, șî źeroasî
Şî nevasta-i hărțăgoasî!
Ies afarî, sî tai lemni,
Mă ui' la vitili meli:
Cum măi zǵiarî Bolocan,
Parcî n-a mîñca' di-uñ an!
Şî măi zǵiarî, mări, Bălaia,
Sî cutrimurî carnia!
— Haidiț, veri, sî cosîm,
Ştii la iarnî śi pățîm:
Dărîmăm vaśilor
Piñ vîrfu copaśilor.
— Nu ń-i, veri, sî cosăsc;
Cî di-oi ĥi di-um blăstămat,
N-oi scoati niśi-um mîñzat.
Iar di-oi ĥi di-uñ om di triabî,
Oi scoati vitili-ñ iarbî.
Iar di-oi ĥi di-uñ om mișăl,
N-oi scoati niśi-uñ vițăl.

(1928) — lăutariu Vasîli Leftir, 55.

CDLXI

Verdi foai măr domnes',
Ies pi dial, sî mă gîendes':
Și s-apuc ca sî muńśes'?
Toatî vara nu muńśes',
Numa stau, șî mă gîndes':
Niśi diñ crișmî nu lipsăs',
Niśi bani nu-i isprăǵes'.

(1928) — Luca Iàcub, 50.

10. PĂULEȘTI

DI HAIDUŚII

CDLXII

Sup poali di codru verdi
Mititel foc ńi sî vedi:
Mititel șî potolit,
Di voiniśi-otrocolit.
Nu știu ǵini: ńi-s śiñspreśi,
Pisti sutî cît măi treśi!
Șî ńi friźi di-um berbeśi:
Di-um berbeśi rucărel,
La trii oi-aplecățăl.
Șî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Șî ńi-l friźi piñ cîrliźi,
Ca sî-i ľîii carnia dulśi.

(1927), Hăulèșca — Ana Ieni Kerśiu, 70.

CDLXIII

— Ie-ti, tu, fa neguriśi,
Dipi dial, dipi colniśi,
Dipi zaria dialului,
Diñ kica voinicului,
Dipi coama murgului!...
— Merźi, murguli,-m pas măi tari,
Ca sî trec satu śel mari!
Șî ńi-ț fă șî coama pali,
Ca sî skimb numili tali,

Sî-ńi̯ i̯eu̯ şau̯a di̯-a skinari.
Şî ńi-ţ fă şî păru creţ,
Şî ti trec îñ śel źi̯udeţ.

(1927), Hăulèşca — Io̯ana So̯ari, 60.

CDLXIV [1]

— Luñcî, luñcî, mult i̯eş' luñgî,
Stau̯ doi̯ voi̯niśi̯ sî ti̯-aźi̯uñgî:
Doi̯ voi̯niśi̯ pi doi̯ cai̯ murźi̯!
Şî murźi ńi-s sprintei̯ori̯
Şî voi̯niśi-s frăţîori̯,
Făcuţ di dou̯î surori̯...

(1927) — Aceeaşi.

CDLXV [2]

Fo̯ai verdi măr mustos,
Drag ńi̯-a fost omu frumos:
Şî călari, şî pi źi̯os,
Şî diñ faţî, şî din dos...
Calu ńeu̯, şî şau̯a mi̯a
Îñcălicari̯-oi̯ cîn oi̯ vri̯a...

(1927), Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

CDLXVI

Dragu-ńi la umbrî gro̯asî
Cu voi̯nic nipus la masî,
Cu gărafa di rakiu̯
Şî cu azîma di grîu̯...

(1927) — Aceiaşi.

---

[1] Cf. text. CCLXX, DCXIX (vers. 9-12).

[2] Cf. text. DLXVIII; v. *Ethnos*, I [1], 211 (eronat anul culeerii).

CDLXVII[1]

— Bati, vinti, nu pria bati:
Bati, nu-ńi pria bati tari,
Cî mă obori diñ kiśioari!
Şî-ńi traźi, vinti, măi lin,
Cî ńi-s voiniśel străin...

(1927) — Aceeaşi.

CDLXVIII

Foai verdi bob năut,
Astî var-añ fos' haiduc
Şî la varî iar mă duc
Sî iubes' fetili-ñ crîñg.

(1927), Còza — lăutariu Ion Latu, 38.

CDLXIX[2]

Foilianî matostat,
Astî varî c-am iernat
Într-uñ vîrf di munti nant,
Supt uñ vîrf di dărîmat,
Fărî uşî, fărî pat,
Numa śetinî di brad.
Da la var-añ sî vărez
Undi-o fi codru măi des
Ş-o poianî aşăzatî,
La pîrîu cu fruñza latî
Uni stau haiduśi roatî.

(1927) — Acelaşi.

CU CUCU

CDLXX

— Cîntî, cuculeţuli,
Sara, dimineţîli
Pin toati livezîli,

[1] *Milcovia,* I[1], 80; v. *Ethnos,* I[1], 211.
[2] Cf. text. CLXXVIII.

Sî ți-auzî mîndrili!
Sî ți-auzî mîndra mịa
Cari m-am ịubit cu ịa,
Sî plezniạscî h́ieriạ-ñ ịa!

(1927) — Ion Kerśịu, 19.

CDLXXI

— Cuculeț pasîri mîndrî,
Sui-ti pi dịal, șî-ñ cîntî
Ca sî-n triạcî di urît,
C-oị fi șî ịo amărît!

(1928) — Măriuța Ștefănaki Săcălùș, 24.

CDLXXII

— Foai verdi ș-o răsurî,
Cuculi păsîri surî,
Nu măị cînta-ñ curmăturî,
Cî nu ń-i inima bunî!
Di ń-i bunî, di ń-i ra
Nu ńị-o știi niminịa...
Fuźị de-iśị, nu măị cînta
Di la dịal di casa mịa,
Cî ńị-a murit soțîịa
Șî ți-oị bati c-o nuịa!
Oị zvîrli c-o zburăturî,
Ț-oị lua limba diñ gurî!
— Măị voịniśi dumneta,
Dacî limba ńi-ị lua,
Cu śi focu ț-oị cînta?

(1928) — Ion Kerśịu, 19.

CDLXXIII

Fruñzî verdi sălśioarî,
La Focșănị, pị-o mărźioarî,
La nuśi dintri hotarî
S-a strîñs cuśi toț din țarî,
Șî cîntî di sî omoarî:

Sus, pi vîrfu nuśilor,
Cîntî mama cuśilor;
Şî-ş dreźi penili,
Ca mîndra sprîñśenili.
Iar măi źios, pi-o rămuria,
Frumos cînt-o turturia!
Şî cîntî c-uñ ǵers măi źios
Pintru-a nostru trai frumos.
Alta cîntî cu ǵers supţîri
Pintru-a noastrî dispărţîri...

(1928) — Acelaşi.

CDLXXIV[1]

Foai verdi foi di mac,
Cîntî cucu sî mă duc,
Turturiaua sî mă-ntorc
Sî dau cătunului foc:
Sî-i dau foc pi nouî părţ
Sî arzî dužmani toţ;
Sî arzî dužmañca mia
Cari m-am iubit cu ia
Diñ copǩilăriia mia...

(1928) — Acelaşi.

CDLXXV

— F...-ţ leźia di furnicî,
Ligioanî ra şî micî,
Spuni-ñ: cucu uñ(di) sî culcî?...
— Cuculeţ pasîri surî,
Căde-ţ-ar limba diñ gurî:
Sî-ţ cazî tot bucături,
Sî ti saturi di miñśiuni!

(1928), Plòştina — Vasîli Stănescu, 38.

CDLXXVI

— Cîntî-ñ, cuśi, numa mii,
Cî la varî śini ştii:
Măi por(t) flori la pălăriî?...

[1] Cf. text. CDXCIII, DCXXXVI.

Śini m-o lega pi mini?
Doi̯ mă li̯agî, doi̯ mă-ntri̯abî
Di doi̯ mîñž ș-o i̯apî ni̯agrî.
I̯o li spui̯ cuvîñ(t) curat:
Cî la Calafàt i̯-an dat;
Șî bani śi i̯-an luat
Cu mîndrili i̯-am mîñcat.

(1928) — Același.

CDLXXVII

— Cîntî, cuculeţuli!
— Nu măi̯ pośi̯u, băi̯etuli!
C-añ cîntat la Dîmbovìța
Șî ńi̯-an deźera(t) gurița.
— Cîntî, cuśi, nu ti duśi,
Cî ti̯-oi̯ scălda-n lapti dulśi.
— Măcar, pui̯cî, șî-ñ zăhàr,
Cî ń-i trupu plin di̯-amar,
Cî ńi̯-am pus șau̯a pi cal.
Șî ńi̯-am pus ķiśi̯oru-ñ scarî,
Ca sî trec îñ altî țarî.

(1927), Tàuca — Măriuța Cùca, 70

CDLXXVIII[1]

— Cuculi, hai̯duculi,
Vara ģii̯, vara ti duśi̯,
Mă ńir i̯arna śi mînîñśi̯?
— Putregai̯ di fag uscat
Șî-ńi̯ beu̯ apî dintr-un lac
Șî cîn(t) codrului̯ cu drag.
Foai verdi ș-un lăptuc,
La Sîñķetru zbor, mă duc,
Șî vă las cu doru-n trup.
Trec pisti̯-uñ hotar cu grîu̯
Șî di̯-acu la anu-ńi̯ ģiu̯...
Pintri moliz, pintri braz
La anu sî m-așteptaț.
Cîn(t) pi̯-o lămurî uscatî

[1] *Ethnos*, II [1-2], 217 (eronat anul culegerii).

Şî m-audi lumi̯a to̯atî.
Şî mă mut pi̯-o crañgî verdi,
Şî to̯atî lumi̯a mă vedi.

(1927) — Aceeaşi.

CDLXXIX

Cuculeț di la păduri,
Du-ti la mîndra şî-i̯ spuni:
Sî nu sî măi̯ po̯arti ǵini
Cu straili di la mini...

(1927) — Aceeaşi.

DI STRĂINĂTATI

CDLXXX

Maşînî cu patru ro̯ati,
Blăstăma-ti̯-ar şăpti sati
Şî mîndrili meli to̯ati,
Cî tu m-ai̯ dus pri̯a diparti:
Pisti̯-un di̯al, fărî dreptati,
În ni̯agra străinătati!
Nu-ñ văz mamî, nu-ñ văz tatî,
Nu-ñ văz frat, nu-ñ văz surori̯,
Niş grădinița cu flori̯.

(1928) — Ion Kerśi̯u, 19.

CDLXXXI[1]

Fo̯ai verdi mărăśini,
Śini-i̯ străinel ca mini,
Rămas sîñgurel pi lumi?
Parc-aş ƙi născu(t) diñ ki̯atrî:
Fărî mamî, fărî tatî...
Parc-aş ƙi născu(t) diñ flori̯:
Fărî frat, fărî surori̯ —
Numa ńerla dim păduri!

[1] Cf. text. CDLXXXIV, DCXXXVIII; *Ethnos*, II$^{1-2}$, 217, (eronat anul culegerii).

Da niśįįa nu ń-i străinî,
Cî tot arį-o rădăśinî.
Numa puįu cuculuį
Cîn îl lasî mama luį
La marźina drumuluį,
Îń ńilžocu codruluį:
Fărî arikį, fărî peni,
Ar zbura, n-ari puteri...
Şî niśįįel nu ń-i străin,
Cî măį ari uñ veśin:
Pi sorî-sa privigitoari,
Cîntî noaptįa pi cărari...

(1928) — Ion Amării, 60.

CDLXXXII

— Şî įar verdi di doį nuśį,
Tu ti duśį, badi, ti duśį,
Da pi mini cuį mă laş?
— Įo ti las îñ satu tău;
Da-į măį rău, mîndro, di mini,
Cî mă duc pin țărį străini
Uni nu cunos' pi nimini:
Numa fruñza şî floarįa,
Năframa di la mîndra ...

(1928), Hăulèşca — Mătuşa Añgelița, 64.

CDLXXXIII

— Of, of, of, inima mįa
Cum înnoatî-ñ voi ra!
Săracu suflitu ńeu,
Cum înnoatî-ñ sîñźi rău:
Ca uñ şărpi la dudău!
Pelin beu, pelin mînîñc,
Sara pi pelin mă culc.
Diminįața, cîm' mă scol,
Cu pelin pi okį mă spăl...
— Olįolįo, frati pelini,
Amarî-į fruñza pi tini:
Ca şî inima îm mini!"
Cî pelinu-į tot pelin
Şî străinu-į tot străin!

Şî pelinu ń-i amar
Şî străinu-i̯ tot dušman!
Mă trudii̯ şî zî, şî no̯apti,
Ca sî-ñ fac dušmanu frati,
Şî dušmanu: nu-l pośi̯u faśi!
Şî zăhàru-i̯ tot zăhàr
Şî dušmanu-i̯ tot dušman ...

(1928), Hăulèşca — Postolii̯a Trifu, 70.

CDLXXXIV[1]

Śini-i̯ sîñgurel pi lumi?
Numa ńerla dim păduri...
Da niśii̯a nu-i̯ sîñguri̯a,
Măi̯-ari di̯-o păsări̯a:
Pi ni̯agra privigito̯ari,
Cîntî no̯apti̯a pi răco̯ari
Şî-n dişti̯apt-o trecăto̯ari...
Śini-i̯ sîñgurel ca mini?
Numa ńerla dim păduri...
Da niśii̯a nu-i̯ sîñguri̯a,
Măi̯-ari di̯-o păsări̯a:
I̯a, pi̯-uñ cuc cam surişor,
Cîntî dimini̯aţa-ñ zori̯
Şî dişti̯aptî trecători̯.

(1927), Tàuca — Măriuţa Cùca, 70

CDLXXXV

Fo̯ai verdi alison,
Coli̯a-ñ vali, la izvor,
To̯ati păsîrili dorm.
Numa una n-ari somn
Şî zbo̯arî dim pom îm pom
Şî strigî: „Ion, Ion!“
Şî zbo̯arî diñ crañgî-ñ crañgî...
Şî strigî: „Io̯ani dragî,
Prindi doru, şî ńi-l li̯agî
Într-uñ colţ di bazmà ni̯agrî.
Şî di-l vez cî măi̯ pluteşti,
Tu sî traźi̯, dragî, nădeždi.

[1] *Milcovia*, I[1], 75.

Di vez cî s-a cufundat,
Sî ştii cî m-am măritat."

(1928) — Toadir Macovei, 15.

CDLXXXVI

— Tu diparti, io diparti,
Douî dialuri ni disparti:
Douî dialuri, ş-o păduri,
Ş-o grădiniţî cu muri...
Hai, păduria s-o tăiem,
Murili sî li mîncăm,
Amîndoi sî ni videm.
Hai, mîndrî, sî ni-ntîlnim,
Douî vorbi sî vorğim,
Doru sî ni-l potolim.
Foai verdi ş-o alunî,
Am auzît-o mińśiunî:
Cî apa diñ şoi îi bunî,
Śini bia, doi, sî-mpreunî.
Hai, mîndrî, să beñ şî noi,
Sî ni luăm amîndoi.

(1928) — Ion Kerśiu, 19.

CDLXXXVII

Foai verdi foi di nuc,
Tot añ zîs: „mă duc, mă duc",
Tata, mama n-a crezut.
Da acu ar' sî mă criazî,
Cî trii-ani n-a sî mă vazî.
Şî trii-ani îi vremi luñgî,
Doru ńeu a sî-i aźiuñgî.

(1928) — Ion Bùturi, 65.

CDLXXXVIII

Fruñzuliţî foi albastri,
Puicî, dorurili noastri
Faśi-s-ar parî şî foc,
Sî ni leźi la un loc!

(1928) — Ion Kerśiu, 19.

CDLXXXIX

Foai verdi di-alior,
Colia-ñ vali, la pripor,
Sî-ntîlnirî dor cu dor
Şî Săndița cu Ion:
Sî săruti pînî mor...

(1928), Hăulèşca — Duńitru Diacònu, 40.

CDXC

Cum îñ ǵini doru, ǵini:
Tot pi cîm(p), şî pim păduri,
Niśi di-o crañgî nu s-alinî!
Cî ń-i doru dipărtat,
Cu lăcrîńi-amestecat...
Ia, treśi şî pim păduri,
Ǵini piñ sati străini...

(1927), Hăulèşca — Ioana Soari, 60.

CDXCI

— Foai verdi ḣir mohor,
Fiśioraş di negustor,
Tu n-ai ńilî, tu n-ai dor!
— Io ań ńilî, io an dor,
Numa n-am ariḱi sî zbor,
Şî potcoavi di arźint,
Sî mă duc pi sup pămîn'
La mîndruța la mormîn',
Sî pui capu pi ḱiśioari,
Sî mă žălui śi mă doari:
Mă doari-ñ ḱep(t) şî-ñ sḱinari
To' di doru dumitali.

(1927), Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

CDXCII

Fruñzî verdi ş-o mătasî,
Trecui podu pi la Iiasî
Şî m-a aźiuñs un dor di-acasî

Di copḱii̯, şî di nevastî;
Di ńi̯-o h́i di la nevastî,
Sî-n las calu ca sî pascî,
Voi̯nic sî sî hodini̯ascî.
Di ńi̯-o h́i di la copḱii̯,
Sî-m pui̯ şau̯a, şî sî mîi̯.

(1927) — Aceeaşi.

DI DRAGUSTI

CDXCIII

Şî i̯ar verdi busîi̯oc,
I̯o mă duc, şî i̯ar mă-ntorc
Ca sî pui̯ satului̯ foc:
Sî-i̯ pui̯ foc pi nou̯î părţ,
Sî arzî dužmani toţ;
Sî arzî dužmańca mi̯a
Cari m-am i̯ubit cu i̯a
Diń copḱilării̯a mi̯a.

(1928) — Ion Kerśi̯u 19.

CDXCIV

Fo̯ai verdi foi̯ di nuc,
Cîn añ zîs: „mă duc, mă duc",
S-a strîńs fetili buluc
Şî mă-ntri̯abî: „un(di) mă duc?"
I̯eu̯ li spui̯: „la bătălii;"
I̯eli mă-ntri̯abî: „cîn ǵii̯?"
I̯eu̯ li spui̯: „la primăvarî",
I̯eli plîń(g) di sî omo̯arî!
I̯ar mă-ntri̯abî: „un' mă duc?"
I̯eu̯ li spui̯: „la Cîmpuluńg",
Sî ţîi̯ cai turśilor,
Sî ui̯(t) doru mîndrilor.
Sî ţîi̯ cai di căpestri,
Sî ui̯(t) doru di nevesti:
Di nevesti frumuşăli
Cari m-am i̯ubi(t) cu i̯eli.
Sî ţîi̯ cai di curăli,
Sî ui̯(t) doru mîndri meli.

Cî am o mîndrî, n-am o sutî,
Şî ń-i dragî cî m-ascultî.
Şî-ńi̯-ascultî cuvîntu,
Ń-i dragî ca suflitu...
Dacî nu m-ar asculta,
Altî mîndrî ńi̯-aş afla.

(1928) — Ion Bùturi, 65.

CDXCV

— Foai verdi bob năut,
Disfă-ńi̯, mîndro, śi̯-ai̯ făcut
Şî-n dă drumu sî mă duc
La i̯ubita di dimult;
Cî nu-s cîni ca s-o ui̯t,
Şî-s voi̯nic ca s-o sărut.
— Nu ţ-añ făcut sî-ţ disfac,
Ţ-añ făcut cî ńi̯-ai̯ fos' drag.
Nu ţ-añ făcut ca sî ķei̯,
Ţ-añ făcut ca sî mă i̯ei̯...
Pui̯uli, cîn ăi̯ pleca,
Rupi-ţ-ar Domnu mîna:
Mîna dri̯aptî sî ţ-o rupî
Şî pi stîñga sî ţ-o frîñgî!
— Mîndro, nu mă blăstăma,
Cî ńi̯-ai̯ săcat inima!

(1928) — Ion Kerśi̯u, 19.

CDXCVI

Fruñzî verdi pelinițî,
Coli̯a-ñ vali-ñ grădinițî
Paşti calu lu Gi̯orgițî,
Priponit di̯-o garofițî.
Garofița s-a uscat,
Calu lu Gi̯orgi̯-a scăpat,
Di trii̯ ori̯-a nekezat,
Roatî satului̯-a dat
Şî la mîndra-m poart-a stat.
Mîndra diñ somn s-a sculat
Şî diñ gurî l-a-ntrebat:
— Caluli, căluţu ńeu̯,
Uni ţ-î stăpînu tău̯?

L-ai trîntit, l-ai omorît,
Sau l-ai lăsat adorńit?
— Nu-i trîntit, nu-i omorît,
Niş nu-i lăsat adorńit:
Cî s-a dus dipi iubit
La puicuţa di dimult,
Cî pi tini ti-a urît..."
Foai verdi fir mătasî,
Śini iubeşti şî lasî,
Ḣi-i-ar spiţăriia-ñ casî,
Doftoriili pi masî:
Sî bia, sî sî lecuiascî,
Liacu sî nu şî-l găsascî!

(1928) — Ion Săcălùş, 24.

CDXCVII

Foai verdi trii-aluni,
Śini iubeşti, şî spuni,
Aśela nu-i om pi lumi!
Şî iar verdi fir mătasî,
Śini iubeşti, şî lasî,
Da-i-ar Dumnezău pediapsî:
Sî n-aibî nevastî-ñ casî,
Niśi copii sî stia la masî!

(1928) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, 24.

CDXCVIII

— Foai verdi alunicî,
Măi Ioani, Ionicî,
Dac-ai avu' gîn(d) di ducî,
La śi m-ai priñs ibovnicî?
— Io ti-am priñs cî ierai ńicî:
Ierai tari frumuşîcî
Ş-aviai minti puţînticî.
Da acu ti-ai făcu' mari,
Ti iubeşti orşîcari:
Ti iubeşti buñ şî rău,
Şî flăcăi diñ satu ńeu.

(1928) — Toadir Macovei, 15.

CDXCIX [1]

Di trii̯ ori̯ potcoǵii̯ calu —
Potcoava, şî icusaru;
Cai̯au̯a, şî gologanu —
Ca sî ur(c) la mîndra di̯alu.
Urcai̯ di̯alu ź̦i̯umătati,
Căzu potcoavili toati...
Da nu-i̯ ǵina calului̯
Şî-i̯-a potcovari̯ului̯.
Da nu-i̯ ǵina niśi̯-a lui̯
Şî-i̯ ǵina mîndruţî meli,
C-a pus casa-n di̯aluri̯ greli,
Nu mă pośi̯u urca la i̯eli:
Niśi̯ călari, niśi̯ pi ź̦i̯os,
Cum îi̯ lucru măi̯ śi̯udos...
Da nu-i̯ ǵina niśi̯-a i̯ei̯
Şî i ǵina toat-a mi̯a:
Cî mă duc mereu̯ la i̯a,
Sara şî dimini̯aţa...

(1928) — Ion Kerśi̯u, 50.

D

— Şî i̯ar verdi undilemn,
Ioani̯,-añ sî ti blăstăm
La mînăstiri̯a di lemn!
Sî nu crez cî nu ti̯-aź̦i̯uñź̦i
Cîn' oi̯ blăstăma ş-oi̯ plîñź̦i̯!
Şî i̯ar verdi undilemn,
Ioani̯,-añ sî ti blăstăm
La mînăstiri̯a di sticlî,
Cî-i̯ um popî ş-uñ vlădicî,
Şî scrii blăstăm di fricî!
Sî nu crez cî nu ti̯-aź̦i̯uñź̦i
Cîn' oi̯ blăstăma, ş-oi̯ plîñź̦i!
— Hai̯di, sî ni ź̦i̯udecăm;
Cî-i̯ păca' di Dumnezău̯
Amîndoi̯ sî ni luăm,
Tu, vădanî, i̯eu̯ flăcău̯:
Tu, vădanî cu bărbat,
I̯o, tînîr şî niñsurat...

[1] *Milcovia*, I [1], 74.

Tu, vădanî cu copḱii̯,
I̯o, tînîr fărî idii̯...
Tu, cu doi̯ copḱii̯ la braţî,
I̯o, tînîr fărî mustaţî.

(1928) — Ştefañ Kerśi̯u, **45.**

DI

Şî i̯ar verdi măr mustos,
Şăpti săptămîni̯ dim post
Di cîn la mîndra n-am fost.
Da asarî, cîm' m-am dus,
Añ găsît lăcatu pus...
Luai̯ lăcatu cu mîna,
Intrai̯ la mîndra cu sîla.
I̯ar mîndra, cîn m-a văzut,
Şăpti śerźi̯ ńi̯-a aşternut:
Şăpti śerźi̯, şî źi̯umătati,
Şăpti sărutări̯ pi̯-o parti...

(1928) — Ion Kerśi̯u, 19.

DII

Fruñzî verdi ş-o lali̯a,
Mîndrî, inimi̯oara ta
Mult aş vri̯a sî ḱii̯-a mi̯a:
Sî vez cum ń-i cîti̯odatî
Cîn ti las plîñgîn la po̯artî.

(1928) — Acelaşi.

DIII[1]

Fo̯ai verdi matostat,
Śi stai̯, Giţî, supărat?
Śe-i̯ śerut, şî nu ţ-an dat?
Tu ń-ei̯ śerut okii̯ ńei̯,
I̯o ţ-añ spus sî ḱii̯-a tăi̯.
Tu n-ei̯ śerut gura mi̯a,
I̯o añ spus sî ḱii̯-a ta.

[1] Cf. text. DCCII, DCCXXXI.

Tu ń-eį śerut douî meri,
Io ț-an da(t) voi la įeli...

(1928) — Acelaşi.

DIV[1]

Floriśica macului,
Sî nu crez flăcăuluį!
Cî flăcău-į mari cîni:
Pisti şăpti dįalurį ģini
Şî s-aşazî lîńgî tini
Şî îńşîrî ńiį şî suti,
Pînî ti scoati dim minti...
— Plîńźiț,okį, şî lăcrămaț
Şî diń gurî blăstămaț:
„Osîndi-l-ar, şî l-ar bati
Lăcrîńili meli toati!"

(1929) — Acelaşi.

DV

Foai verdį-a bobuluį,
Sî nu-į crez flăcăuluį!
Cî flăcău-į marį cîni:
Pisti multi dįalurį vini.
Şî vini duminica,
Ti găsăşti legănîn,
Legănîn şî blăstămîn
Şî diń okį lăcrîńį vărsîn.
Vini (ģini^{-II}) flăcău la tini
C-o batistî di aluni,
Şî ti puni pi źenuńki
Şî ti sărutî pi frunti
Şî-ț spuni diń gurî multi,
Pînî ti scoati dim minti...
Dipi śi tį-a scos dim minti,
Sî dă dį-o parti, şî rîdi...

(1928) — Măriuța Ştefănaki Săcălùş, 24.

[1] Cf. text. DV, DC, DCXC.

DVI

Grînili vara sî coc:
Zîs-a badi̯a sî mă ź́i̯oc
Pîn la storsu ǵinului̯
Cîn oi̯ ḱi miri̯asa lui̯.
I̯aca, storsu c-a trecut,
Badi̯a coc nu ńi̯-a făcut...
Cîşliźili îñcî trec
Şî i̯o fatî tot petrec...
Di cîm' badi̯a m-a lăsat,
Inima ńi s-a săcat
Şî faţa ńi s-a zbîrśit,
Oki ńi̯-a păi̯eñžănit.
— Badi cu suflitu rău̯,
Ńi ti̯-ar bati Dumnezău̯,
Niş măi̯ ǵini, niş măi̯ rău̯,
Di cît cum oi̯ zîśi i̯eu̯...

(1928) — Ion Kerśi̯u, 19.

DVII[1]

Verdi fo̯ai matostati,
Şî ti̯-ar bati, Li̯ano, bati
Rălili din lumi̯a to̯atî,
Di śi̯-ai̯ scos lampa la po̯artî?
Luńini̯azî curti̯a to̯atî
Şî drumu pi ź́i̯umătati,
Nu pośi̯u treśi la amantî,
Ca s-o măi̯ sărut odatî:
S-o sărut odatî ǵini,
Sî ţîi doi̯ ani̯ di zîli.

(1928), Hăulèşca — Paraskiva Bălan, 52.

DVIII

Şî i̯ar verdi grîu̯ mărunt,
Ńi̯-a vinit dor di dimult:
Sî mă duc pi su' pămînt
La mîndruţa-ñ aşternut.

[1] Cf. text. DCCXXXII.

Di̯-oi̯ găsî-o supăratî,
Sî ńi̯-o măi̯ sărut odatî.
Di̯-oi̯ găsî-o petrecîn
Șî cu alțî kefuin,
Sî mă fac o păsăricî,
Sî mă sui̯ pi̯-o rămuricî
Șî sî-ñśep a blăstăma:
Sî arzî casa pi i̯a
Cum ardi inima mi̯a!

(1928) — Aceeași.

DIX

Fo̯ai verdi sămurastrî,
Sî mărițî Li̯ana no̯astrî.
— Li̯ano, nu ti mărita,
C-a-ñflorit tămîi̯oara.
— Las-o, nei̯cî, sî-ñflori̯ascî,
Cî i̯o o por(t) șî nevastî.
Cî mi̯-oi̯ faśi̯-o peteśeli
Ș-oi̯ purta-o-n testemeli.

(1928), Plòștina — Vasîli Stănescu, 38.

DX

— Da-ñfloriț, flori̯, îñfloriț,
Măi̯ bini sî vă tokiț,
Mii̯ nu-m măi̯ trebuiț!
Cîn mii̯a cî-m trebui̯aț,
Nu-ñflori̯aț, nu-mbobośi̯aț...
Da-ñfloriț, di stat păreti,
Cî i̯o am ișît la feti!
Îñfloriț cît gardu-ñ sus,
Nu cat badi cî s-a dus.

(1928) — Acelaș.

DXI

Fo̯ai verdi di alunî,
Cît a trăi omu pi lumi
Cu toț sî sî ai̯bî bini,

Cî nu știi moartia cîn vini.
Aș trăi, și n-am cu čini,
Cî nu-i mîndra lîngî mini,
Sî-m pui mîna la cap,
Sî mă-ntrebi di či zac.
Niči nu zac, niči nu bolesc,
Numai di dor mă tokesc:
Mă mînîncî gîndurili
Ca apa malurili,
Sî-mi-apuc cărărili...

(1928) — Acelaşi.

DXII[1]

Foai verdi mohorel,
Fă-mă, Doamni,-um porungel
La lelia pi umerel,
Diñ śerśel ca sî-i śiukes(c),
La ureki sî-i șoptesc:
Undi-o ki crîngu măi des
Sî zîc: „Doamni ńiluieşti,
Iartî-l pi cari iubeşti"...

(1928) — Màriia Popa, 54.

DXIII

Di śi, Doamni, nu muriam
Cîn ieram copkil di-uñ an?
Sînișor io nu śiukiam,
Îñ horî nu mă prindiam
Şî niśi feti nu iubiam..
Da acu la śi sî mori
Cîñ fetițîli-n dau flori,
Nevestili: okişori?
Murgu-ñ kiñgî știu sî-l strîñg,
Sî mă duc la mîndra-ñ crîñg,
Sî ńi-o strîñg, sî ńi-o sărut
Sî sî-i cupriñz ńilžośelu
Cum cuprinde lupu ńelu...

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DXVIII.

DXIV[1]

— Fă leliţî, lelişoarî,
Di ţ-î bărbatu urît,
Liagî-i uñ curmei di gît.
Cîn o ḱi tîrgu măi mari,
Tu sî striźi îñ gura mari:
„Hai la bărbat di vîñzari!"
Cîn o ḱi tîrgu măi mari,
Tu sî-l laş îñ śiñş părali.
Dac-ăi vidia, ş-ăi vidia,
Sî mi-l laş într-o parà,
Ca sî ti scaḱi di-o belia,
Şî sî vii la neica-ñcoa.
— Măi nicuţî, aş vini,
D-am o soacrî cîrtitoari
Ş-o coteicî lătrătoari.
— Tu sî vii la neica-ñcoa,
Cî neica ti-a îñvăţa:
Sî iei di śiñśi bani slăninî,
Sî uñźi uşa la ţîţînî;
Şî di śiñśi bani covriźei,
Şî covriźi, şî lapti dulśi:
Dai coteiči sî mînînči,
Sî mînînči, sî sî culči,
C-atunčia-i dragustia dulči.

(1928), Plòştina — Vasîli Stănescu, 38.

DXV

Foai verdi foi di ružî,
Di s-ar faśi-o cărăruşî
Pîn la Ionica-ñ uşî.
Ionica ţăsî pîñzî
Şî Giorgi strigî diñ fruñzî:
— Giorgilaş, nu măi striga,
Cî ti-audi maicî-mia
Şî mă dă-ñ skinaria ta!
— Măcar, puicî, di ti-a da,
Cî ti pośiu şî ieu purta.

(1928), Hăulèşca — Duńitru Diacònu, 40.

[1] cf. tx. DCCXCVII.

DXVI

Foai verdi ş-un lipan,
Drag ńi-a fos' calu bălan:
Cal bălan cu şaua niagrî,
Şaua niagrî, frîu verdi,
Ţîni-ńi-l, Doamni, nu ńi-l kerdi!
Cî l-am măi kerdut odatî,
L-añ cătat Moldòva toatî
Şî Focşăni źiumătati...
Şî l-añ găsît îñ Focşăni:
L-añ găsî' la un duşman
Priponit di-un leuştian.
— Leuştian, śini ti-a pus?
— Moldoviañca śia di sus.

(1928), Hăulèşca — Grigori Săcălùş, 48.

DXVII

Trandahir cu pana verdi,
Mul' ń-i fricî cî ti-oi kerdi!
Cî ti-am măi kerdut o datî
Şî ti-añ cătat iarba toatî:
Iarba, iarba cîti-uñ hir,
Ti-añ găsît sup trandahir...

(1927), Hăulèşca — Ioana Soari, 60.

DXVIII

— Fă-mă, Doamni, śi m-ăi faśi:
Fă-mă, Doamni,-um porîñgel,
Sî mă sui în nant di śer,
Sî-ñ văz puiculiţa mia
Cum ńi-o bati maicî-sa
Viniria şî ńercuria
C-o stiblî di busîioc
Pisti supţîrel ńilžoc.

(1927) — Aceeaşi.

DXIX

— Lupuli, nu mă mîñca
Pîn-a răsări luna!
Sî-n dau mîna cu puica,
Şî di-acolu m-ăi mîñca.

(1927), Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

DXX

Foai verdi mărărit,
Drag ń-i lumia la iubit,
Măcar c-am îmbătrînit...

(1927) — Aceeaşi.

DXXI[1]

— Leliţî scurtî şî groasî,
Faśi-ţi-aş mănuñkiu di coasî:
Zîua sî cosăs' cu tini,
Noaptia sî ti culş cu mini.

(1927) — Aceeaşi.

DXXII

— Fa leliţî, drep(t) sî-ţ spui:
Cî ca tini alta nu-i
Niş la stat, niş la purtat,
Niş cu gus(t) la sărutat.
Am pus gîn(d) sî ti urăs(c),
Ca tini sî măi găsăs(c)...
Ţi-oi urî douî, trii zîli
Şî cu gîndu-s to(t) la tini...
Cî dragustia ari-un dar:
Îi şî dulśi, şî amar...
Dragustia cîñ s-a desparti,
Ieu păhăruţu di moarti!

(1927) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DCCCLXI.

DXXIII

— Na, la țața, meri dulśį:
Une-į sta tu, sî ti culśį,
Merili sî li mînîñśį,
Ș-aminti sî-ț măį-aduśį
Dį-a meli cuvinti dulśį.
Na, la țața, măr mușcat,
Sî-ț pai c-aį sărutat...
Na, la țața, măr diñ sîn,
Sî nu poț merźi pi drum,
Sî-ț pai cî ieș' nebun...

(1927) — Aceeași.

DXXIV[1]

Foai verdi triį migdali,
Drum pi dial, șî drum pi vali,
Drum pi la poarta matali...
N-am io cuį da triį părali
Sî-n tai plopu diñ vali
Șî salśiia diñ cărari,
Sî-ńį fac o poianî mari,
Sî-ńį văz puica pi cărari.
Di cîm' puica n-a vinit
Cărarịa s-a părăsît...

(1927) — Aceeași.

DXXV

— Aleo, puicî, ś-eį băut?
Pi la mini n-aį vinit —
Apî dim puț părăsît,
Plezniri-ar car' l-a făcut!
Aleo, puicî, ś-eį mîñcat?
Pi la mini n-aį măį dat —
Ou di rațî discîntat,
Plezniri-ar car' țî l-a dat!

(1927) — Aceeași.

[1] *Milcovia*, I[1], 74.

DXXVI

Iañcu-n doarmi şî-ñ ģisazî:
Şî-ñ ģisaz-uñ ģis frumos...
Şi folos di ģisu lui,
Dacî nu-i, şî nu-i, şî nu-i:
Dacî nu-i şî mîndra lui...

(1927) — Aceeaşi.

DXXVII

Foai verdi di trii flori,
Doamni, sî nu mă omori
C-am iubit douî surori!
Douî surori, ş-o cumnatî,
Şi-o vria Dumnezău sî-ñ facî!

(1927) — Aceeaşi.

DXXVIII

Şî iar verdi ş-um bužor,
Doamni, sî nu mă omori
C-am iubit douî surori!
Douî surori ş-o cumnatî
Şî pi mă-sa cîtiodatî.
Am iubit ca doi iubiţ,
Ca doi zarzîri înfloriţ.
Iar zarzîri s-a uscat,
Dragustia s-a dipărtat...

(1928) — Iftiñca Kerşiu, 16.

DXXIX[1]

Sărasi dragustili meli
Cuñ stau: braţuri di nuieli!
Dari-ar Dumnezău cu ploai,
Nuielili sî sî moai
Şî la vîrf sî odrăzliascî,
Dragustia sî sî-nnoiascî!

(1928) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, 24.

---

[1] *Milcovia* I [1], 76.

DXXX

— Foai verdi di trifoi,
Cuñ sî faśin noi di noi
Sî ni iubim amîndoi?
— Ia pușca șî doi căpăi
Șî viu șî io cu doi boi,
Șî hai, colia, pi zăvoi
Sî faśiñ fînu porcoi,
Sî ni iubim amîndoi...
Pîn a paşti boi fîn,
Noi sî ni viden di drum...
Pîn a paşti boi iarbî,
Noi sî ni viden di triabî...

(1928) — Aceeaşi.

DXXXI

Colia-ñ vali-ñ grădinițî:
Uñ flăcău șî c-o fetițî.
Flăcău cî șuiera
Șî fata măi mult ofta:
— Foai verdi fir mătasî,
Lasî, Ionicî, lasî:
Cî ti-am auzî' di-acasî
Cî-m bătei cu pumnu-m masî
Șî spunei cî nu-s frumoasî.
Di frumoasî m-ai văzut;
Di kiaburî, m-ai ştiut.
Śi răli, drag,-am avut
Di-amîndoi nu ni-am iubit?

(1928) — Aceeaşi.

DXXXII

Cît oi hi, ș-oi măi trăi
Fatî mari n-oi iubi:
Fata mari sî măritî,
Rămîi cu inima friptî...
Sî iubesc una măi micî,
Cî sî sui pi opiñcî
Șî dă gurița di fricî.

Or măi̯ bini di̯-o nevesti̯a,
Cî i̯a ştii dragusti̯a...

(1928) — Aceeaşi.

DXXXIII

Fruñzî verdi trii̯ granati,
Un di̯al mari ni disparti.
Di s-ar faśi di̯alu şăs,
M-aş culca, sî ti visăz,
Dragusti̯a s-o părăsăsc...
Di s-ar faśi cîm(p) cu flori̯,
M-aş puni źi̯os, ca sî mori̯u,
Sî scăp di̯-a dumneta dor.

(1928) — Aceeaşi.

DXXXIV

Săraca inima mi̯a
I̯ar îñśepi̯-a mă duri̯a!
Nu mă do̯ari di̯-o dureri:
Di focu mîndruţî meli.
Mă do̯ari nicontinit
Pintru-m pui̯ śi l-am i̯ubit,
L-am i̯ubit, l-am părăsît...
Nu l-am părăsît di veśi̯:
Numa cu lunili-ntreźi̯.
Şî l-am părăsît aşa:
Sî măi̯ ui̯ti dragusti̯a.
Dragusti̯a di̯-uñ an ş-o varî
S-a stricat alaltîsarî:
Niśi̯ cu pari̯, niśi̯ cu nui̯eli,
Numa diñ cuvinti răli.

(1928) — Aceeaşi

DXXXV

La puţu cu do̯uî zali
Cum măi̯ plîñźi̯-o fatî mari
Cî n-a avut ursîto̯ari!

Ursîtoaria i-a fos' bunî,
Da mintia i-a fos' nebunî:
Sî primbla noaptia pi lunî
Cu doi cavaleri di mînî:
Unu-i dușia coleģița,
Altu-i săruta gurița...

(1928) — Iftiñca Kersiu, 16.

DXXXVI

— Foai verdi ș-o lalia,
Măritî-ti, mîndra mia,
Cî io nu ti-oi măi lua;
C-am pus oki pi alta
Măi frumoasî ca mata.
— Îñsoarî-ti dumniata,
Sî văz și lucru-ai lua:
De-i lua-o măi bogatî,
Dumnezău sî vă dispartî!
De-i lua-o măi frumoasî,
Dumnezău sî nu ț-o lasî!
De-i lua-o ca șî mini,
Dumnezău sî vă dia bini:
Sî trăiț îñ ferișiri,
Sî vă gîndiț șî la mini...

(1928) — Măriuța Ștefănaki Săcălùș, 24.

DXXXVII

Di-ar fi noaptia trii conași,
M-aș duși, șî m-aș întoarși
Pi la mîndra cari-m plași.
Dar îi noaptia di-uñ conac
Șî nu știu și sî mă fac:
Cî m-apucî zîulica
Vinin di la ibovnicî.

(1928) — Aceeași.

DXXXVIII

Fo̯ai verdi ş-o lai̯a,
Śini stricî dragusti̯a
Usca-s-ar ca cremini̯a!
Şî ca fruñza la hotar
Cîn o bati vîntu rar!
Şî ca fruñza śi̯a di plop
Cîn o bati vîntu-n loc!
Şî ca fruñza di alun
Cîn o bati vîntu lin!

(1928) — Aceeaşi.

DXXXIX

— Pui̯uli, di i̯eşti̯ viti̯az,
Fă grădinî cu pîrli̯az;
Şî la milžoc o fîntînî,
Sî-ţ vinî mîndra la mînî
Di trii̯ ori̯ pi săptămînî...
Fîntînî cu śiñśi̯ izvo̯arî:
Dou̯î dulśi̯, şî trii̯-amarî,
Sî bi̯a dužmani, sî mo̯arî.
Sî bi̯a şî dužmañca mi̯a,
Sî plezni̯ascî h́i̯eri̯a-ñ i̯a!

(1929) — Aceeaşi.

DXL

Şî i̯ar verdi mărăśini,
Măi̯ bădiţî Costantini,
Śini mă pusî pi mini
Sî pui̯ casa lîñgî tini?
I̯es afarî, dau̯ di tini,
Mai̯ ofticat, vai̯ di mini!

(1928) — Iftiñca Kerśi̯u, 16.

DXLI

Sus, pi di̯al, la Gergeleu̯
Treśi̯-o fatî ş-uñ flăcău̯:
Flăcău cî şui̯era

Şî fata măį mul' plîñźįa:
— Ardi-tį-ar focu şî pàra,
Cu tini ńį-añ ķerdu(t) vara!
Įaca, tǫamna ńį-a vinit,
Tu cu alt-aį logodit.
Nu cu alta măį străinî:
Cu surata mįa śįa bunî,
Vidįa-u̯-aş pi drum nebunî,
Şî pi tini legat bini,
Mă-ta plîñgîn dipi tini!
Sî ti-ñsorį di nou̯î orį
Şî sî įeį nou̯î fimeį
Şî sî faśį nou̯î fiśįorį;
Şî la urmî o fetiţî
Sî ti pǫarti di mîniţî
Şî sî śerśeştį pi uliţî.
Sî vįį şî la pǫarta mįa
Cî ţ-oį da şî įo śeva:
O cofiţî cu tărîţî
Şî dį-asupra cărbunaş:
Śi įubeş', sî nu măį laş...

(1929) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, 25.

DXLII

Fǫai verdi ş-o mătasî,
Trecuį podu pi la lįasî,
Mǫartįa ǵini mîniǫasî:
— Tu şăz îñ crişmî la masî,
Cu ocau̯a plinî, rasî;
Şî tu beį, ti vesăleştį,
Şî di mǫarti nu gîneştį!
— Ǵin, mǫarti, sî ti śiñstes'
Şî-n dă zîli sî trăįes',
Cu puįca sî mă'ntîlnes',
Triį cuvinti sî vorǵes',
Măcar sî mă prăpădes'.

(1927), Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

DXLIII[1]

— Busîịoc cu floaria latî,
Śin' tị-a sămînat pi baltî?
— Ioana cîn ịera fatî.
Busîịocu s-a uscat.
Ioana s-a măritat...

(1927) —

DXLIV

Trandahir cu triị bobośị,
Tu ti duśị, şî tu ti-ntorśị,
Tu ǵiị, licî, di mă rońị!

(1927) —

DXLV

Foai verdi poamî albî,
Toț Bucureşti mă-ntriabî
Di śi por(t) cămeşa niagrî...
— Barbuli, Bărbuțuli,
Di śi-ńị porț cămeşa niagrî?
Or ț-î nevasta bonlavî?
— Îị bonlavî, ịa, dị-o mînî,
N-a spăla(t) cămeş dị-o lunî;
Dị-o mînî şî dị-uñ śiolan,
N-a spăla' cămeş dị-uñ an...
— Ad-o-ñcoaśi, s-o spăl ịeu
Cu apî di la Tazlău,
Cu săpun di la Bacău...

(1927) —

DI INIMÎ ALBASTRÎ

DXLVI[2]

Fruñzî verdi matostat,
Cît îị muntili di nant
Tot omătu s-a luat;

[1] Cf. text. DXLVIII.
[2] Cf. text. DCXVI,

Numa la inima mịa
Śi s-a pus, nu sî măị ịa:
Ńi s-a pus uñ hat di dor,
Nu sî ịa pînî śi mor...
Ńi s-a pus cu źịurămînt
Sî mă pui la pămînt:
La pămînt cu ịarbî verdi,
Treśị mîndra, nu mă vedi...
La' sî trịacî, sî-ş alịagî:
Sî-ş alịagî doị, şî triị
Cu okị negri ca a ńiị.
Fruñzî verdi grîụ mărunt,
Dac-a ḱi sî mor curîn',
Añ sî las cu źịurămîn'
Sî-ñ facî sîcriụ curîn'
Cu căpacu di arźin',
Sî nu putrezăs' curîn':
Sî putrezăs' la opt anị,
Sî fac voịa la dužmanị.
Sî putrezăs' la op' zîli,
Sî fac voịa la copḱili...

(1929) — Păuna Săcălùş, 22.

DXLVII

Foai verdi lemn uscat,
Di tînîrî m-am măritat,
Śi măị bărbat prost luaị!
Bărbat bun, şî soacra ra
Şî nu pośịu trăi cu ịa!
Dacî văzîị, şî văzîị,
Pusăị săśirịa la brîụ
Şî işîị în dịal la grîụ.
Săśeraị pînî-n dị-a-prîñzu
Tot cu lăcrîńị şî cu plîñsu.
Săśeraị pînî-n dị-ańịaz
Tot cu lăcrîńị pi obraz.
Săśeraị pînî-n disarî,
Văzîị soacra, ca o parî,
C-o pîni la supţîoarî
Şî cu triị sărmali-ñ oalî:
— Haịdi, noro, di mîñîñcî.
— Nu mîñîñc, mîñcarị-aş foc,
C-añ fos' sacî di noroc,

Ca sămînța-m busîịoc!
Mă dusăị la mînăstiri,
Prostu ǵini dipi mini!
Mă dusăị la nàfurî,
Prostu-ñ urmî scapîrî!
Mă dusăị pi la icǫani,
Prostu mă traźi di pǫali!

(1928), Hăulèșca — Mătușa Añgelița, 64.

DXLVIII

— Busîịoc cu fǫaịa latî,
Śiń' ńi tị-a crescut pi baltî?
— Sultana cîn ịera fatî.
— S-a faśi Sultana fatî
Cîn a da lapti diñ kịatrî!
Tot atuñśị, șî niśị-atuñśị:
Cîn a faśi plopu nuśị
Șî răkita meri dulśị!

(1928), Hăulèșca — Duńitru Dịacònu, 40.

DXLIX [1]

— Traźi, śịoarî, diñ viǫarî,
Cî ń-i puịca bălăịoarî!
Șî măị traźi șî gîśești:
Codru di śi-ñgălbinești?
— Di bătaịa vîntuluị,
Di doru voịnicului,
Di nekezu murguluị,
Di cînticu cuculuị.

(1927) Tàuca — Măriuța Cùca, 70

DL [2]

Fǫai verdi iliḷiac,
Mari sat, șî ịo nu-ñcap,
Mă ńir śi dracu li fac?

[1] *Milcovia*, I [1], 74.
[2] *Ibid.*, I [1], 72.

Di śi̯udî, di mari foc,
Ńi̯-apucai̯ drumu la Olt.
Cîn la Olt, Oltu vărsat:
Mă căi̯an la śi̯-am plecat,
'tu-i̯ mama cui̯ m-a mînat!

(1927) — Aceeași.

DLI

Cît în lumi ńi̯-an trăit,
La păcat nu m-an ḱitit,
La răli m-am petrecut...

(1927) — Aceeași.

DLII

Śini̯-a zîśi cî ń-i ǵini,
Du-l, Do̯amni, ca șî pi mini,
Sî vazî cî trăi̯es' ǵini:
Sî-ș facî casî pi mal,
Ca sî-n ducî dor cu̯-amar!
I̯o îs mîñca'd-eli ńei̯
Ca i̯emașu di ǵițăi̯.

(1927) — Aceeași.

DLIII

Az pi cali, mîni̯ pi cali,
Pîn ńi̯-oi̯ ḱica diñ ḱiśi̯oari:
Fărî muc di lumînari...

(1927) — Aceeași.

DLIV[1]

Pelin beu̯, pelin mînîñc,
Sara pi pelin mă culc,
Șî no̯apti̯a, cîm mă trezăsc,
Gura cu pelin clătesc.

[1] *Ethnos*, I^{1}, 212.

Diminiața, cîm mă scol,
Cu pelin pi oki mă spăl.
Mă trudes' di ǵini-uñ an
Sî-ńi fac pelinu zahàr
Şî pi dùžman sî-l fac niam:
Şî pelinu-i tot amar,
Şî dužmànu-i tot dužman...

(1927) — Aceeaşi.

DLV [1]

Źiaba, maicî, m-ai făcut,
M-ai făcut, şî m-ai crescut,
Şî m-ai da(t) dipi-oñ urît,
Şî ńi-a fos' îm pămîn' strîmt!
Nu m-ai da(t) dipi śel drag,
Sî-ńi hii şî-m pămîn' larg.

(1927) — Aceeaşi.

DI STRĂINĂTATI

DLVI

Şî iar verdi trii migdali,
Ursîtoari, ursîtoari,
Vide-ti-aş legatî-ñ fiarî
Şî di mîni, şî di piśioari,
Sî pui pai, sî-ț dau foc,
Ca sî arz păr' la milžoc;
Sî n-apuśi sî măi ursăşti:
Feti mari sî-m pedepsăşti
Şî băieț sî-ñ rătăśeşti!

(1929) — Măriuța Ştefănaki Săcălùş, 42.

DLVII

Di-aş trăi ca bradu-m munti,
N-aş avia supărări multi.
Da trăies' ca plopu-n dial
Şî duc viața cu amar.

(1929) — Aceeaşi.

---

[1] *Ethnos*, I [1], 212.

DLVIII[1]

— Munti, munti ki̯atrî sacî,
Nu lăsa voi̯niśi̯ sî tri̯acî!
Sî tri̯acî la hai̯duśii,
Sî scapi di miliţîi...
— Rămîi̯, satuli, pustiu̯:
I̯o pin tini nu măi̯ ǵiu̯...
— Sî ǵii̯, mai̯cî, sî mă caţ
Pintri munţ, pintri Carpaţ,
Uni-s nanţ şî rătezaţ,
Pintri o̯ardi di soldaţ:
Şî calcî diñ urmî-ñ urmî,
Parcî-s toţ făcuţ di̯-o mumî.
Şî calcî diñ ki̯atrî-ñ ki̯atrî,
Parcî-s făcuţ toţ di̯-un tatî...

(1927) — Costantin Buşîlî, 65.

DLIX

Fruñzî verdi pătruñžăi̯,
Pui̯cî, okişori tăi̯
Mult aş da sî h́ii̯-a mei̯,
Ca sî vez cum mă usuc
Cîñ rămîi̯, şî i̯o mă duc.
Cî aşa a fos' sî h́ii:
Sî mă duc la miliţîi,
Sî păzăsc a mi̯a moşîi
Dim părinţ, diñ răzăşîi.

(1928) — Ion Kerśiu, 19.

DLX

— La umbrî di păduśel,
Hodineşti̯-uñ ifantèr,
I̯o mă duc, mai̯cî, la i̯el.
— Nu ti duśi, h́ica mami,
Grăniśeri̯u-i̯-o beli̯a:
Kicî ordinu, şî-l i̯a...

---

[1] Cf. text. DCXI.

Stîñga i̯-o pui̯ căpătăi̯
Şî cu dri̯apta îl mîñgăi̯...

(1927), Hăulèşca — Ioana Soari, 60.

DLXI

Pusăi̯ la mai̯ca-ñ grădinî
Trii̯ tufi cu ružî plinî:
Niśi̯-o floari n-am purtat
Şî-ñ armatî m-a luat...
Lăsai̯ coasa îñ śicoari
Ş-o mîndruţî ca o floari.
Lăsai̯ plugu îñcui̯at,
Mîndruţa: plîñgîn îm pat.
— Trinuli, n-ai̯ avi̯a parti
Di şuruburili toati
Şî di şîna di sup roati!
Cî m-ai̯ dus diñ garî-ñ garî
Şî m-ai̯ scos din ţar-afarî
Şî mi̯-ai̯ dat pîni amarî!
Cî n-am părinţ sî mă cati,
Niśi̯ sorî sî-ñ scrii carti:
Mai̯ca-i̯ bătrîn',-a muri,
Acasî la śi̯-oi̯ vini?
Mîndruţa s-a mărita,
Acasî śi̯-oi̯ măi̯ căta?

(1929) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, 24.

11. POI̯ANA

DI HAI̯DUŚII

DLXII

— Codruli, codreţuli,
I̯a, măi̯ lasî-ţ poalili!
Cî poalili s-a rărit,
Armili ńi̯-a ruźinit.

(1928) — Ion Rădùţî, 76.

DLXIII

— 'tu-i̯ ti̯-a-n leźi, codru des,
I̯o din tini nu măi̯ i̯es!
Ńi̯-am intra' tînîr, copḱil:
Ș-am intra' făr' di mustațî,
Ș-acu-s cu mustața groasî...

(1928) — Același.

DLXIV

Măi̯ la vali, pi cărari,
I̯esti̯-uñ fag cu umbra mari:
— Faguli, făgaśi̯uli,
Lasî-mă la umbra ta
Sî-ñ hodines' mîndruța.
— Ti̯-aș lăsa la umbra mi̯a
Șî ț-î mîndra tineri̯a:
Ń-ei̯ faśi păcat cu i̯a
Șî ńi̯-a ḱica fruñza mi̯a.
Fruñza umpli groḱili
Șî voi̯niśi grosurli.

(1928) — Același.

CU CUCU

DLXV

Fruñzuliță sălśioarî,
La nuśi cu fruñza rarî
Cîntî cuśi sî omoarî!
La tulḱina nucului̯
Cîntî mama cucului̯...

(1928) — Același.

DLXVI

— Cuculi, śi-ńi̯ i̯eș' haini̯,
Di nu-ñ cînț vara diplin?
Șî ńi̯-o cînț pi źi̯umătati,
Șî ti duśi̯ îñ altî parti?

— Așa sînt orînduit:
Sî ǵiu̯ vara, sî vă cînt.
— Vara ǵii̯, vara ti duśi̯,
Mă ńir i̯arna śi mînîńśi̯?
— Putregai̯ di fag mînîńc
Șî beu̯ apî dintr-un lac
Șî-i̯ cînt codrului̯ cu drag.

(1928) — Același.

DI DRAGUSTI

DLXVII

Fruñzulițî mărăśini,
S-a dus pui̯u di la mini!
Tuturor li pari ǵini
Cî s-a dus pui̯u di la mini...
Numa ńii̯a-m pari rău̯,
C-a fos' puișoru ńeu̯.

(1928) — Același.

DLXVIII

Oi̯li̯oli̯o, șî vai̯ di mini,
Śi sî mă măi̯ fac pin lumi?
Dragu ń-i omu frumos
Șî călari, șî pi źi̯os,
Șî pi fațî, șî pi dos.
Oi̯li̯oli̯o, șî vai̯ di mini,
Śi sî mă măi̯ fac pin lumi?

(1928) — Același.

12. SOVEŽA

DĂ HAI̯DUČII

DLXIX

Verdi fo̯ai grîu̯ măruntu̯,
Am plecat la Cîmpuluñgu̯,
Să măsor graždu dă luñgu̯,

Să-mi̯-alegu̯ d-uñ calu̯ porumbu̯:
Luñgu̯ în trupu̯ și̯ scurtu̯ îñ gîtu̯,
Pintenogu̯ dă trei̯ pičere
Și̯ fugaru̯ dă drumu mare.

(1927), Rucăreni̯ — Panaiti Moruũglàvu̯, 84.

DLXX

— Hai̯da, nei̯că, nu te teme,
C-a-ñfruñzit codru dă ğeme!
Plin îi̯ codru dă hai̯dučį:
La tot fagu patru, čînčį...
I̯ar la fagu dîñ cărari
Začį-uñ voi̯nic dă liñgo̯ari
Și-l păzești̯-o fatî mari...
— Fatî i̯ești̯, nevastî i̯ești̯?
— Nu-s nįčį fatî, nįčį nevastî,
Či-s flo̯ari dă pă mari,
Čine mă sărută, mo̯ari...

(1927) — Același.

DLXXI

Ș-unde zic: „mă duc, mă duc,"
Să strîñg mîndrele buluc
Și mă-ntri̯abî unde mă duc?
I̯eu̯ li spui̯: „la bătălii̯e",
I̯eli plîñg și mă mîñgîi̯e.
Și mă-ntri̯abî: „vin dăsarî?"
I̯eu̯ li spui̯: „la primăvarî..."
I̯eli plîñg dă să omo̯arî.

(1927) — Același.

DLXXII

Fo̯ai verdi nicoreti,
Apoi̯, numai̯ čini știi -ńi̯ credi
La patima če mă vedi...
— Bată-ti focu dă cucu̯,
Tu i̯ești̯ cucu̯, și̯ i̯eu̯ hai̯ducu̯,

Cîntă ĝini, că te-mpuşcu̯!
Să-ți̯ i̯au̯ untura dă la peni,
Să uñgu̯ arma la oțăli,
Să nu mă di̯a dă sminteli
Undi̯-o ḱi potiri̯ măi̯ greli.

(1928), Rucăreni̯ — Simion Moşu, 61

DLXXIII

Foai verdi nicoreti,
Sup poali dă codru verdi
Mititelu̯ focu̯ ńi să vedi:
Mititelu̯ şî potolitu̯,
Dă hai̯duči̯-otrocolitu̯.
Şî ńi-ți̯ friĝi um berbeči:
Sî-l friĝi pîñ cîrliĝi
Ca sî-i̯ ḱii carni̯a dulči.
Dulči-i̯ carni̯a dă berbeči
Şî yinu dîm ploscî reči!

(1928) — Acelaşi.

DLXXIV

Foai verdi mărăčini,
Băui̯ azi̯, şî băui̯ mîi̯ni,
Băui̯ murgu dă sup mini.
Băui̯ prețu̯ la şapti cai̯,
Dă yin nu mă săturai̯...
Băui̯ prețu̯ la şapti i̯epi,
Gîtu ńeu̯ ardi dă seti!
Băui̯ şau̯a murgului̯,
Văzui̯ sațu yinului̯.

(1928), Rucăreni̯ — Maria Moşu, 58

DLXXV

Foai verdi ḱiru̯ mohoru̯,
Dragu̯ ńi̯-a fostu̯ calu-m priponu̯,
Priponitu̯ pă lîñgă drumu̯,
L-aşi̯ fura, şî nu ştiu̯ cumu̯,
L-aşi̯ lăsa, şî nu mă-nduru̯.

— Haidi, haidi, murguleţu,
Nu-ţi măi faci păru creţu,
Că ţi-oi vindi fără preţu!

(1928), Rucăreni — Simion Moşu, 61.

DLXXVI[1]

Foai verdi ş-un năutu,
Dîn Sirètu şî pînă-m Prùtu
Apî murgu n-a băutu,
Nici iarbî nu ńi-a păscutu.
Tragi murgu la popasu
Şî voinicu undi-a masu?
La mîndruţa, la obrazu...
— Ciocneşti paarili
Şî ieu rozu zăbalili.
Apoi, cun ţi-e dragu cu mîndra-m patu,
Şî ńii cu traista-ñ capu.
Cun ţi-s dragi mîndruţili,
Şî ńii grăunţili.

(1928) — Acelaşi.

DLXXVII

— Foai verdi ş-un dudău,
Murguli, căluţu ńeu,
Dă ce sufli aşa greu?
Oar ţi-e greu corpu ńeu?
— Nu ńi-e greu corpu tău,
Dar ńi-e greu năravu tău:
Pă la cîti crîşmi treci,
Pă la toati tu mă legi.
Cîti crîşmi-au fostu îñ satu,
Pă la toati m-ai legatu.
Tu ciocneşti paàrili
Şî ieu rozu zăbalili.
Cun ţi-s dragi mîndruţili,
Şî ńii grăunţili.
Cumu ţi-e dragu cu mîndra-m patu,
Şî ńii cu traista-ñ capu.

(1928), Rucăreni — Maria Moşu, 58.

[1] Cf. text. DLXXVII, DCXVIII, DCXIX.

DLXXVIII[1]

Fǫai verdi dă čicǫari,
Colia-ñ stămîna mari
Cîndu văzu iarba crescîndu tari,
Inima dîn mini sari!
Cîndu văzu iarba ca acu
Şî fruñza ca ḱitacu,
Zvîrlu sàrica la dracu
Şî intru-ñ codru, săracu!
C-astă iarnă amu iernatu
Într-unu bordeiu afumatu:
Fărî hornu, fărî cuptoru.
Dar la var-amu să vărezu
Undi-o ḱi codru măi desu:
Undi calči, urmî nu fači;
Undi şăzi, nu te măi vezi.

(1928) — Aceeaşi.

DLXXIX

— Fǫai verdi ş-o lalia,
Pădurіči, pădurіa,
Lasî-mă la umbra ta.
— Nu voiu, nu voiu, voiničeli,
Că ţ-e mîndra tineria
Şî fači păcati cu ia,
Dă să ùsucî fruñza:
N-ari cucu če mîñca,
Niči ńierla pă če cînta.

(1928), Rucăreni — Aurel Sandu, 48.

DLXXX

— Fǫai verdi dă pelinu,
Dă trei zili biau la yinu,
Ş-aşteptu fraţi: nu măi vinu...
Ş-amu să măi biau vo trei nopţi
Pîn' s-oru strînği fraţi toţi."
Fraţi că să strînğiau,
Iel dîñ gurî li grăia:
— Če staţi, fraţi,-aşa-ñgăimaţi?

[1] Cf. text. CCLXXIII.

Luați-armi, șî vă armați,
Șî cai buni îñcălicați
Șî suiți la codri nalți,
Că nu-s dă nimini călcați,
Numa dă noi, dă doi frați!
Ni-a făcutu maica pă doi,
Să temi lumia dă noi.
Dac-ar hi făcutu măi mulți,
N-ar măi hi stiaguri pă munți.

(1928), Rucăreni — Maria Moșu, 58.

CU CUCU

DLXXXI

Foai verdi mărăčini,
Cuculețu dă la păduri,
Te du la maica(di-[1]) șî-i spuni
Că un(di) m-a datu, nu ńi-e ģini:
I-așternutu dă mărăčini,
Șî-ñvelișu: rugi dă muri;
Căpătăiu: dă čiulini...

(1928) — Aceeași.

DLXXXII

— Cuculeț, pasăre sură,
Vara vii, vara te duči,
Mă mir iarna če mănînči?
— Mănîñc putregai dă fagu
Și beu apă dîntr-un lacu
Și-i cîntu codrului cu dragu.

(1927), Rucăreni — Panaiti Moruñglàvu, 84.

DLXXXIII

— Cuculeț pasăre sură,
Nu măi cînta-ñ curmătură,
La marģina drumului,
Pă vîrfu pelinului!

(1927) — Acelaşi.

DLXXXIV

Șî i̯ar verdi măru̯ mustosu̯,
Rămîi̯, Ardi̯alu̯, sănătosu̯,
Că dă mini n-ai̯ folosu̯!
Șî tu, pri̯a doritî țarî,
D-oi̯ trăi, ti̯-oi̯ călca i̯arî.

(1928), Rucăreni̯ — Gi̯orgi Buñgez, 58.

DLXXXV

Șî i̯ar verdi dă trei̯ čepi,
Izvorașu̯ cu apî reči
Pă la po̯arta mami treči:
Ișî mama să să speli,
Dădu dă urmili meli...

(1928) — Același.

DLXXXVI

Șî i̯ar verdi ș-o sulčinî,
Mùriș, Mùriș, apî linî,
Treči-mî-n țarî străinî!
Ǵinișor, să nu mă-nneči̯,
Că n-ai̯ bani̯ să mă plătești̯,
Niči̯ mamî să mă žălești̯...

(1928) — Același.

DLXXXVII[1]

Fo̯ai verdi trei̯ granati,
Trinuli, n-ai̯ avi̯a parti
Dă șuruburili to̯ati,
Niči̯ dă șîna dă sup ro̯ati,
Că pri̯a m-ai̯ dus dăparti:
Dăparti-ñ străinătati.
Căči̯ n-amu̯ tatî să mă cati;

[1] Cf. text. DCXLV.

Mai̯ca-i̯ bătrînî, nu po̯ati;
Surorili-s măritati.
Măi̯-amu̯ şî măi̯ mititeli,
Dar nu ştiu̯ cărărili meli.

(1928), Rucăreni̯ — Paraskiva Buñgez, 36.

DLXXXVIII

— Cîñḱii, cîñk̯ii,
Vidi̯a-ţi̯-aşi̯ pustii!
Numai̯ să-ńi̯ rămîi
Do̯ar unu̯ stežărelu̯,
Să mă sui̯u îñ i̯elu̯,
Să facu̯ oki ro̯atî,
Să văzu̯ lumi̯a to̯atî:
Negri poruñǵei̯,
Frăţiori̯ d-ai̯ ńei̯.
Negri păsăreli,
Surori̯ d-ali meli.

(1928), Rucăreni̯ — Maria Moşu, 58.

DĂ DORU̯

DLXXXIX[1]

Fo̯ai verdi ş-un dudău̯,
Čini̯-a zisu̯ dorului̯: „doru̯",
Trăi̯eşti-n lumi uşoru̯.
I̯eu̯ amu̯ dou̯î doruri̯ greli:
Doru ńeu̯ ş-al mîndri meli.

(1928), Rucăreni̯ — Ion Buñgez, 46.

DXC[2]

Fo̯ai aliorului̯,
La gura priporului̯
I̯esti gazda dorului̯.
Şî trăsei̯ la dor îñ gazdî:
Doru-ńi̯ pusi să mănîñcu̯

[1] *Milcovia*, I[1], 75.
[2] *Ibid.*, I[1], 76.

O feliọarî dă pîni
Şî vro doụî, treị măslini
Şî mănîñcụ, şî măị rămîni...
— Strîngi masa, nu mănîñcụ,
Adu-ńị calu, să mă ducụ!
Să mă ducụ dă p-aičị locụ,
Că ịe locụ făr' dă norocụ...
Dacă nu-ị norocụ, şî nu-ị,
Cu mîna nu poţị să-l puị.
Dacă nu-ị noroc şî parti,
Dăğịaba te scolị dă nọapti...

(1928), Rucărenị — Simion Moşu, 61

DĂ DRAGUSTI

DXCI

— Fọai verdi treị măslini,
Spuni-ńị, mîndrulițî, spuni,
Mă aị vrunul dăcît mini?
— Măị-amụ unul, măị-amụ doị,
Şî cu tini sî facụ treị:
Cu čeị doị mă drăgostescụ,
Pă tini te žăfuịescụ:
Îńị daị haịni, şî părali,
Ịeị mă ţînụ dă sărutari.
Tu-ńị daị pumnị dă gălģiorị,
Şî ịeị: dragusti şî florị.

(1928), Rucărenị — Paraskiva Buñgez, 36.

DXCII

— Fọai verdi colilịịe,
Spuni-ńi, puịcă, dreptụ, tu, ńiịe:
Spuni-ńị, puịcă, yiị, nu yiị,
Cu vorba să nu mă ţiị.
Spuni-ńị, puịcă, fačị, če fačị,
Că te ịa činčịzečị dă dračị!

(1928), Rucărenị — Ion Buñgez, 46.

DXCIII

— Fo̯ai verdi untdălemnu̯,
Če dragusti noi̯-avemu̯:
Numai̯ dîn oki̯ ne videmu̯,
C-altî puteri n-avemu̯...
Șî dă drağı̯ să ne̯-avemu̯ drağı̯
Șî nădeždi să nu trağı̯;
Că nădeždi̯a dă la mini
I̯e ca ața dă subțiri:
Cînd îi̯ vri̯a s-o-ntiñzi̯ măi̯ ǵini,
I̯a să rupi, nu măi̯ țini.
Cînd îi̯ îngenuñki̯a, șî-i̯ plînği,
Socotești̯ că nu-ți̯-ažunği.

(1928) — Același.

DXCIV

— Fo̯ai verdi matostatu̯,
Nu ți̯-e ńilă șî păcatu̯?
M-ai̯ i̯uǵitu̯ șî m-ai̯ lăsatu̯
Ca p-unu̯ cîne vinovatu̯!
Nu ți̯-e ńilă, cu blîndeți,
D-ali meli tinereți?
Ažuñğă-te ńila mi̯a
Un(di) ț-o ḱi cali̯a măi̯ gri̯a!
Ažuñğă-te doru ńeu̯
Un' ț-o ḱi drumu măi̯ greu̯!
Doru dă la inimi̯oarî
Nu ńi-l potolești̯-o țarî,
Numai̯ mîndra într-o sarî.

(1928) — Același.

DXCV[1]

— Fo̯ai verdi ș-o crăi̯asî,
Mîndro, dă dragusti̯a no̯astrî
A răsăritu̯ flori̯ pă co̯astî:
Flori̯ frumo̯asî, flori ca tini,
Flori̯ ca dragusti̯a dîm mini

[1] *Milcovia*, I[1], 75.

Ș-amu̯ fostu̯ viniri̯ pă la i̯eli
Ș-amu̯ văzutu̯ că-s vioreli.
Hai̯diț, mîndro, amîndoi̯
Să le strîngimu̯ pîntru noi̯.
Să nu le strîngî altu,
Că-i̯ mai̯ mari păcatu...

(1928) — Acelaşi.

DXCVI

Foai verdi ȟiru̯ mohoru̯,
A plecatu̯ nei̯ca Ionu̯
Să pui calu-m priponu̯:
Priponu-i̯ dă alioru̯.
Alioru s-a uscatu̯,
Ionu̯ calu a scăpatu̯.
Dar amanta lu Ionu̯
Înainti i̯-a ișîtu̯,
Calu dă dălogu̯ l-a lu̯atu̯,
Îñ grajdu̯ dă ki̯atrî l-a băgatu̯
Șî dîn gurî l-a-ntrebatu̯:
— Murguli, călutu ńeu̯,
Pă Ionu̯ če l-ai̯ făcutu̯?
L-ai̯ trîntitu̯, l-ai̯ omorîtu̯?
— Nu-i̯ trîntitu̯, nu-i̯ omorîtu̯,
Dă patru mîndri-i̯ stătutu̯:
Una-l kișcî, una-l mușcî,
Una cu yinu̯ îl strokești,
Una cu bazmau̯a-l șterği.

(1928), Rucăreni̯ — Maria Moşu, 58.

DXCVII

— Șî i̯ar verdi matostatu̯,
Fetițî dă omu̯ bogatu̯,
Nu sîli la măritatu̯,
Ca fruñza la scuturatu̯!
Că fruñza măi̯ îñfruñzăști,
Dar tu fatî nu măi̯ i̯eşti̯!
Tu atunči̯, şî niči̯-atunči̯:
Cînd o fači plopu nuči̯

Şî răkita meri dulĕį,
Tu atunčį,şî ničį-atunčį!

(1928), Rucăreni — Aurel Sandu, 48.

DXCVIII

— Şî įar verdi fǫai latî,
Ti măį fačį, mîndruţo, fatî
Cînd o cînta cucu-m baltî
Şî ńerluţa pă corlatî!

(1928) — Acelaşi.

DXCIX

— Fǫai verdi bobų năutų,
Ştiį, mîndro, čį-amų pusų dă gîndų?
Să te lasų în drumų plîñgîndų,
Dîn okį negri lăcrămîndų,
Dî guriţă blestemîndų:
„Puįuli, să te usučį
Ca pînįa carę-o mînînčį
Şî ca yinu caii-l beį,
Cî ńį-aį spusų c-aį să mă įeį!
Dă luatų nu m-aį luatų,
M-aį făcutų dă rîsų îñ satų:
Dă rîsu flăcăilorų,
Dă ocara fetilorų.

(1928), Rucăreni — Ion Buñgez, 46.

DC[1]

Şî įar verdi lemni verzį,
Flăcăuli să nu-į crezį,
Că flăcău-į mari cîni:
Păste şapti dįalurį vini
Cu batista cu aluni.
Şapti dįalurį, şî o vali
Cu batista cu bombǫani.

[1] Cf. text. DCXC.

Șî ti puni pă ğenuki
Șî-ți̯ îñșîrî ńii̯ șî suti.
Șî-ți̯ îñșîrî suti, ńii̯,
Dă cînd i̯eram noi̯ copḱii̯...

(1928), Rucăreni̯ — Gi̯orgi Sandu, 36.

DCI

— Șî i̯ar verdi mărăčini,
Mînî, Gițî, boi ǵini,
Nu te măi̯ ui̯ta la mini!
Oḱi ńei̯ sîntu̯ frumușăi̯
Șî-ți̯ mînîñcî boi tăi̯.
Oḱi ńei̯ sîntu̯ albăstrui̯,
Furî inima orcui̯...
Oḱi ńei̯ sîntu̯ măritați̯,
Nu le trebi bărbați̯.
Oḱi ńei̯ sîntu̯ verzi̯ ca i̯arba,
Nu-i̯ măi̯ totu̯ privi dăğ̯i̯aba.

(1928), Rucăreni̯ — Ion Panaite, 38.

DCII

Ui̯ti-ti, zău̯, ui̯ti-ti, zău̯,
Să ui̯tî la mini rău̯!
Șî să ui̯tî dužmănești,
Ca să nu-i̯ măi̯ tragu̯ nădeždi.
Amu̯ i̯ubit-o, ș-amu̯ lăsat-o
C-amu̯ dovedit-o cu altu...
— Măi̯ dă-ńi̯, Do̯amni, șasi suti,
Să urcu̯ cu i̯eli la munti:
Dou̯î bi̯au̯, dou̯î mînîñcu̯,
Dou̯î la țața le ducu̯.
Č-așa-ńi̯ zicu̯ mîndrili meli:
Če cîștigu̯, să bi̯au̯ cu i̯eli.

(1928) — Același.

DCIII

Dreptu̯-a avutu̯ čini̯-a zisu̯
Că dragusti̯a-i̯ focu̯ nestiñsu̯,
Că șî-m mini s-a apriñsu̯!

Şî nimini nu-l poati stingi,
Numa badia cîndu mă strîngi...

(1928), Dragosloveni — Neculai Vorničescu, 60.

DCIV

Foai verdi ş-o crăiasî,
Čini iubeşti, şî lasî,
Să-i dia Dumnezău pediapsî:
Să-i frîng-o mînî ş-uñ kičior,
Ca să rămîie čerşetor;
Să umbli pîm mahalà
Pîn-o găsi gağica.

(1928), Dragosloveni — Giorgi Popa, 63.

DĂ INIMÎ ALBASTRÎ

DCV

Foai verdi dă susaiu,
Pă čia guriță dă plaiu
Coboarî uñ caru cu cai:
Căluşăi dă la roatî
Rupseră inima toatî!
D-apoi suri dînainti!
— Vă luați voi, frați,-aminti
Că plăteşti şapti suti?
D-apoi şarği dă la cloțu:
Rupse inima la toți!
Dăsarî, cînd o-ñsăra,
Doar i-om putia noi fura,
Să-i plimbăm la Craiova,
Să-i vindim cum om putia,
Să luăm galğini şî parali,
Să cumpăru pîni şî sari,
Că-ńi moru copkilaşi dă foami!

(1928), Rucăreni — Simion Moşu, 61.

DCVI

Fọai verdi dă čicọari,
Tọatî lumịa ardi-ñ sọarî,
Numa ịeụ stau la-ñkisọari
La Ịașị, îñ grosu čel mari,
Cu șapti părekị dă ȟịari:
Șî dă mînị, șî dă ķičịoari.
Ȟịarili s-aụ ruĝinitụ,
Mînili ńi lị-aụ rănitụ.
— Vindi-țị, maịcî, carîli
Șî dăscui ȟịarîli,
Că ńị-aụ rosụ ķičịoarili!

(1928), Rucărenị — Maria Moșu, 58.

DCVII

Șî ịar verdi ș-o čicọari,
Čini ari fatî mari,
Să trudești pîn-o crești:
Nu știụ cuị-o dăruịești.

(1928), Rucărenị — Gịorgi Sandu, 36.

DCVIII

Șî ịar verdi matostatụ,
Cît îị muntili dă naltụ
Tot omătu s-a luatụ.
Numa la inima mịa
Če s-a pusụ, nu să măị ịa...
Ńi s-a pusụ unụ bulzụ dă dorụ,
Nu să ịa pînă če morụ...
Șî s-a pusụ cụ-așăzămîntụ,
Să mă tọarni la pămîntụ.

(1928), Rucărenị — Neculaị Bordeị, 56.

DĂ MILIȚÎI

DCIX

— Fọai verdi ș-o parà,
Vinirịa șî ńercurịa
Bati vîntu salčịịa

Să porniascî tabîra:
Tabîra dă soldățeį,
Mu-s'* înalțį șî subțîreį,
Pă la ķeptu cu năstureį,
Mă ducu, maįcî, după įeį,
Că-su înalțį șî subțîreį,
Pă la ķeptu cu năstureį.
— Nu te duči, dragu mami,
Că soldatu-į oasti gria:
Ḱic-uñ ordinu, șî țî-l įa,
Șî tu rămîį totu-așa,
Ca o nįagrî rîndunįa...
Vinirįa șî ńercurįa
Bati vîntu pàpura,
Sî porniascî tàbîra:
Tàbîra dă dorobanțį,
Mu-s' tinirį șî galanțį
Șî cu buñģi răvărsațį
Șî cu mantali-mbrăcațį
Șî cu cureli-ñkiñgațį;
Cu cureli lustruiti,
Pîntru nica pregătiti.

(1928), Rucăreni — Maria Moșu, 58.

DCX

Foai verdi treį migdali,
S-audi cîntîndu pă vali
Flăcăi la răcrutari.
Įesu fetițili îñ cali,
Una strigî: „măį Ioani,
Na dă la țața bomboani."
Alta strigî: „măį Gįorgițî,
Na dă la țața gurițî..."

(1928), Rucăreni — Aurel Sandu, 48.

DCXI

— Șî įar verdi ḣir mărarų,
Urcî-ti, maįcî, pă dįalu:
Pă dįalu Ardįaluli,
Să vez umbra stįaguli.

* Contractare din *mult îs*.

D-o ĥi stiagu čenuşîu,
Să ştii, mamî, c-am sî yiu.
D-o ĥi stiagu roşu-ñkisu,
Să ştii, mamî, că m-au priñsu.
D-o ĥi stiagu mohorîtu,
Să ştii, mamî, să mă caţi
Păste munţi, păste Carpaţi:
Acolu sîntemu kemaţi.
Dă-i găsi morminti mari,
Să ştii, maicî, că-s tunari.
Dă-i găsi măi mititeli,
Să ştii că-s dă ifanteri.

(1928), Rucăreni — Giorgi Buñgez, 58.

DCXII

— Foai verdi bobu năutu,
Să-ńi pui, mamî, pă mormîntu
Cîti flori sîntu pă pămîntu:
Dă la capu pîn la ķičioari
Să-ńi pui numa cuişoari.
Dă la capu pîn la ńelžocu
Să-ńi pui numa busuiocu.
Dă la oki pîn la sprinčeni
Să-ńi pui numa ńicşuneli,
Ca oki mîndruţi meli.

(1928) — Acelaşi.

DCXIII

Foai verdi ĥiru mărarу,
Čini-a stîrnitu militaru
Vidia-i-aş carnia-ñ cîntaru
Şî ķelia la tăbăcaru!

(1928), Rucăreni — Ion Buñgez 46.

DCXIV

Şî iar verdi trei zńičeli,
Gria-i armata-ñ ifanteri,
Dar măi gria la artileri:

Că-s cai̯ mari̯, şî tunuri̯ greli,
Ce m-oi̯ fači i̯eu̯ cu i̯eli!

(1928) — Acelaşi.

DCXV

— Şî i̯ar verdi fo̯ai latî,
I̯eşi̯, Mariţo, pîn la po̯artî,
Dăsculţî şî dăzbrăcatî,
Cum işai̯ la mini̯-odatî,
Că mîni plecu̯ la armatî.
Să te sărutu̯ odatî ģini,
Să-ńi̯ ţii doi̯ ani̯ dă zili.
Să te sărutu̯ odatî dulči,
Să-ńi̯ ţii pă un' m-oi̯ duči.

(1928), Rucăreni̯ — Ion Panaite, 38.

DCXVI

Ş-am zis: „verdi mărăčini,"
Plînği pămîntu sup mini,
Plîńg şî i̯eu̯ asupra lui̯,
C-am rămas al nimărui̯,
Pă marğina Nìstrului̯.
Ş-am să las cu žurămînt
La čel či m-a băga-m mormînt:
Sî-m facî sicriu̯ dă nuc
Şî căpacu dă arğint,
Sî nu putrezăsc curînd;
Sî putrezăsc la doi̯ ani̯,
Sî fac voi̯a la duşmani̯.
Sî putrezăsc la trei̯ zile,
Sî fac voi̯a la copile.
Sî i̯a sapa şî lopata,
Sî mă sco̯atî mai̯ îñ faţî,
Că sîn' dus dă mul(t) dîn vi̯aţî.

(1928), Rucăreni̯ — Neculai̯ Di̯àconu, 29.

13. SPINEŞTI̯

DI HAI̯DUŚII

DCXVII

Fo̯ai verdi di̯-arsănic,
Mîndrili sî strîñg buluc
Şî mă-ntri̯abî: un(di) mă duc?
I̯eu̯ li spui̯: „la Cîmpuluñg,
La graždi̯u lu Ozmàn-turc,
Sî-ńi̯ măsor graždi̯u di-i̯ luñg,
Sî-ńi̯-aleg uñ cal porîmb:
Luñg în gît şî scurt în trup,
Cî-i̯ bun, mai̯cî, di hai̯duc."
Cî hai̯duc, hai̯duc añ fos'
Şî hai̯duc, hai̯duc sî h́iu̯
Şî di fricî niśi̯ sî ştiu̯!
C-oi̯ da voi la hai̯duśi̯
Ş-or sî di̯a casa pi brîñśi̯
Di la umbra nuśilor,
Diñ cali̯a hai̯duśilor.

(1926) — Stoi̯ca Fòrîi, 44.

DCXVIII

— Hai̯, murguli, hai̯
Pi̯-o co̯astî di plai̯!
Śî oftez aşa di greu̯?
Or îţ pari trupu greu̯?
— Nu-ńi̯ pari trupu tău̯ greu̯,
Da ń-i drumu luñg şî rău̯.
— Or şau̯a ti-ndi̯asî,
Or kiñga ti̯-apasî?
— Şau̯a nu mă-ndi̯asî,
Kiñga nu m-apasî,
Da ń-i urît năravu tău̯:
Tu mă ţîi̯ legat di gard
Şî tu dorńi̯ cu mîndra-m pat.
Tu śi̯ocneşti̯ paharîli
Şî i̯eu̯ roz zăbalili.
În dai̯ fîn cu ǵioreli,
Ti urăs(c) mîndrili tăli.

(1926) — Ion Buşîlî, 22.

DCXIX

M-oi̯ duśi la Cîmpuluñg
La graždi̯u lu Osmàn-turc,
Sî-i̯ măsor graždi̯u di-i̯ luñg
Di la uşî pîn la fund,
Sî-ńi̯-aleg uñ cal porîmb:
Scurt îñ gît şî lung în trup,
Cum îi̯ bun di vitežîi̯,
Sî purśez în lumi̯a mari...
— Luñcî, luñcî, mult i̯eş(ti̯) luñgî,
Mult i̯eş' luñgî şî nătîñgî,
Stau̯ doi̯ voi̯niśi̯ sî ni̯-aźi̯uñgî!...
— Hai̯, murguli,-m pas cu so̯ari,
C-am o mîndrî ca o flo̯ari,
Cu parà la kioto̯ari,
Ni̯-aşti̯aptî cu di mîñcari...
— Dalei̯, dalei̯, măi̯ stăpîni,
Ń-i urît năravu tău̯:
Cîti crişmi sînt îñ sat,
Pi la to̯ati m-ai̯ purtat;
Tu śi̯ocneşti̯ paharîli
Şî i̯eu̯ roz zăbalili.
Cun ţ-î dra(g) cu mîndra-ñ sîn
Şî ńii̯a cu botu-ñ fîn.
Cun ţ-î dra(g) cu mîndra-m pat
Şî ńii̯a cu trai̯sta-ñ cap.

(1926) — Stoi̯ca Lepădatu, 29.

DCXX

Fo̯ai verdi di̯-arsănic,
Pi śel di̯al, pi śel colnic
Treśi̯-o mîndrî ş-uñ voi̯nic:
Voi̯nicu treśi cîntîn
Şî pi murgu netezîn,
Mîndra dupî i̯el plîñgîn,
Şî diñ gur-aşa zîcîn:
— Verdi fo̯ai trii̯ migdali,
Puni-mă, nei̯cî, călari,
Cî nu măi̯ pot di piśi̯oari.
Drumu-i̯ luñg, şî gloduros,
Şî nu pośi̯u merźi pi źi̯os.“
Da nicuţa auza

Şî diñ gur-aşa spunịa:
— Mîndrulițî kip frumos,
Śi tị-aş puni bucuros,
Da ń-i murgu mititel
Nu sufiri doị pi ịel;
Aǵịa-ńị duśi trupu ńeụ:
Trupu şî cu armili,
Corpu cu păcatili.
— Sî ti duśị, neịcî, ti duśị
Pînă-ị aźịuñźi rob la turśị:
Cu ḱiśịoarili-m butuśị
Şî cu mînili-ñ cătuş!
Sî dịa domnu Dumnezăụ
Sî ti-ñsorị di noụî orị
Şî sî faśị noụî fiśịorị!
Sî ti măị îñsorị, neịc,-o datî,
Şî sî faśị numaị-o fatî;
Şî dim palmi sî-ț tot cari
Apî tulburi ş-amarî;
Sî beị, neịcî, beị mereụ
Gîndin la blăstămu ńeụ!

(1926) — Stoịca Fòrîi, 44.

DCXXI

— Haịduc sîñ', haịduc añ fos',
Śi vorǵes', nu măị întor(c)...
— Cîm puị şaụa pi murgu,
Spuni-ńị: uni ț-î gîndu?
Di ț-o ḣi gîndu la mini,
Dumnezăụ sî-ț dịa mul(t) bini.
Ț-o ḣi gîndu-ntr-alti părț,
Domnu sî-ț dịa răutăț!

(1926) — Vasîli C. Leuştịan, 48.

DCXXII

— Ńị-a vini' vremịa di ducî
Pisti Ol(t), la ibovnicî;
Cî pe-iśị m-añ săturat
Haịduśin fărî păcat:
Numa turśị-an dărîmat!

— Nu ti duśi, neịcî, duśi,
Cî tị-oị scălda-n lapti dulśi...
— Da sî mă scalz șî-ñ zahăr,
Cî ńị-am pus șaụa pi cal
Sî mă duc în al(t) hotar.
Şî ńị-am pus ķiśịoru-ñ scarî
Sî mă duc într-altî țarî.
Şî-ńị îñcălicaị di tot
Ș-apucaị drumu la Ol(t).
Cîn la Olt, Oltu vărsat:
— Oltuli, cîni spurcat,
Śi ģiị-așa turburat,
Cu plăģiị-amestecat,
Cu căpestri di voịniśị
Şî cu șăli di caị murźị?...
— Măị podar, măị făgădar,
Traźi podu măị la vali
Sî-ñ hii la mîndra-ñ cali;
Cî ț-oị traźị-uñ glonț îñ ķept,
Or ti culc, or ti diștept!

(1926) — Neculaị Sọari, 72.

DCXXIII

— Ș-añ zîs: „verdi ș-um mohor,"
Supt um pom di stežărel
Frumos dọarmị-uñ voịniśel;
Şî-ị cu śizma di ģițăl,
Mă duc, maịcî, lîñgî ịel.
— Nu tu duśi, fata mami,
C-aśela-ị voịnic Žîịan,
Ịubești feti dị-uñ an.
Ịubești fetili-ñ Žîị,
Şî li lasî cu copķiị:
Cu copķilașu la brațî,
Cu lăcrămịoari pi fațî,
Cu inima fripti, arsî.

(1926) — Ńihaị Gavrilî, 23.

DCXXIV

— Fruñzî verdi di dudău̯,
Codri, dari̯-ar Dumnezău̯
Sî ḱii pi gîndu ńeu̯:
Sî caz, şî sî putrezăşti̯,
La varî sî nu-ñverzăşti̯!
C-az' varî, la vremi̯a ta,
Nu mă prińei̯ cu mîndra,
Sî mă umbres' cu dîñsa.
— Fruñzî verdi ş-o lali̯a,
Dragî, nu mă blăstăma,
Cî asta nu-i̯ ǵina mi̯a,
Şî ţ-î ǵina dumni̯ata:
Cî ţ-î mîndra tineri̯a
Ş-ăi̯ faśi păcat cu i̯a
Cîn ăi̯ sta la umbra mi̯a;
Şî ńi s-a usca fruñza,
Cî-i̯ to̯atî puteri̯a mi̯a.

(1926) — Io̯an C. Di̯acònu, 53.

DCXXV[1]

— Şî i̯ar verdi mărăśini,
Codruli fruñzî supţîri,
Lasî-mă sî trec pin tini,
Sî stau̯ źi̯os la umbra ta,
Sî mă umbres' cu mîndra.
— Ba, frati, nu ti̯-oi̯ lăsa,
Cî ţ-î mîndra tineri̯a
Ş-ai̯ faśi păcat cu i̯a
Şî s-a usca fruñza mi̯a
Şî la to̯amnî ńi̯-a cădi̯a;
Hai̯duśi m-or întreba:
„Codruli, un(di) ţ-î fruñza"?

(1926) — Sińion Ţîrdi̯a, 25.

DCXXVI

Şî i̯ar verdi̯-a bobului̯,
Pi luñca Sîrètului̯
Paşti calu I̯añcului̯:

[1] *Milcovia*, I[1], 79.

Calu paşti, i̯arba creşti,
I̯arba-ñ urmî sî-mpleteşti...
— Hai̯, pui̯cî, la Săverìn
S-aţînim cali̯a la trin".
Trinu treśi şui̯erîn,
Pui̯ca rămîni plîñgîn
Cu lacrîńi̯ ca mazîri̯a,
Măi̯ h́erbinţ dicît pàra.
Cu lăcrîńili ca bobu,
Măi̯ h́erbinţ dicît focu.

(1927) — Màri̯a Partènii, 46.

DCXXVII

Lumi̯a zîśi cî sîñ hoţ,
Cî li̯-añ furat cai toţ:
Li̯-añ lăsa(t) di̯-o i̯apî şki̯oapî
Sî-ş cari morţî la groapî.
I̯eu̯ nu fur, nu fur ńic!
Îńi̯ i̯eu̯ drumu, sî mă duc...

(1927) — Aceeaşi.

DCXXVIII

— Codruleţ fruñzî supţîri,
Lasî-mă sî intru-n tini
Cu pui̯cuţa dipi mini.
— Dar, măi̯ voi̯niśi, voi̯niśè,
Ţi̯-aş lăsa la umbra mi̯a,
Da ţ-î pui̯ca tineri̯a
Ş-ai̯ faśi păca(t) cu i̯a
Şî ńi s-a usca fruñza:
Fruñza-ńi̯ umpli groḱili,
Hai̯duśi: grosurilì.

(1927) — Ion Dànţîş, 18.

DCXXIX

Ş-añ zîs: „verdi trii̯ măslini,"
Cît îi̯, codri, fruñza-n tini
Şî hai̯duśi trăi̯es' ǵini.

Fruñzuliți fir mătasî,
Cîtu-i codru fruñza-ș lasî,
Haidiț, haidușei,-acasî,
Cî văz: cît añ haidușit
Averi n-am măi făcut...

(1926) — Sîńion Țîrdia, 25

CU CUCU

DCXXX

— Și iar verdi ș-o lalia,
Ia, măi cîntî, cuculi.
— Nu măi pośiu, voiniculi.
— F..-ț leźia ta di cuc,
Tu ieș' cuc, șî ieu haiduc!
Di cîm' mama m-a făcut
Aviam gînduri di haiduc:
Tata m-a trimăs la plug,
'tu-lu-ñ c.r di meșteșug,
Nu știu boi sî-i îñźiug:
Io i-ñźiug cu coarnili,
Iei mă bat cu coadili;
Io i-ñźiug cu coadili,
Iei sî-ntor(c) cu coarnili
Ca sî-ñ spargî mațîli.

(1926) — Același.

DCXXXI

— Cuculeț cu pana surî,
Śi tot cînț îm bătăturî?
Or nu ț-î inima bunî?
— Di ń-i bunî, di ń-i ria
Nu ńi-o știi niminia.
Cî di-ar ști-o śineva,
Niśi n-ar bia, niśi n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ș-ar ofta.

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCXXXII

Cuculeț cu pana surî,
Cîntî-ñ codru, şî răsunî.
Cuculeț cu pana ni̯agrî,
Cîntî-ñ codru, sî dizmi̯ardî...

(1926) — Aceeaşi

DCXXXIII

— Fruñzî verdi i̯arbî ni̯agrî,
Cuculi di la dumbravî,
Du-ti la pui̯ca ş-o-ntri̯abî:
Di śi-i̯ tînîrî şî slabî?
Nu-i̯ slabî di felu ii̯,
Şî-i̯ slabî di doru ńeu̯.

(1926) — Aceeaşi

DCXXXIV

— Şî i̯ar verdi ș-um pelin,
I̯a, i̯eș(ti̯), cuculeț, hain,
Di cînț vara źi̯umătati
Şî ti duśi̯ într-altî parti.
Vara ǵii̯, vara ti duśi̯,
Mă ńir i̯arna śi mînîñśi̯?
— Putregai̯ di fag uscat
Şî cîñ(t) codrului̯ cu drag;
Şî beu̯ apî diñ izvor
Şî cîñ(t) codrului̯ cu dor.

(1926) — Sîńion Țîrdi̯a, 25.

DCXXXV

— Şî i̯ar verdi di Bănàt,
Cuculeț di la vînat,
Śi-ńi̯ cînț îñ codru-ñgînat?
Or i̯eş' di mîndra mînat?
Di i̯eș' di mîndruța mi̯a,
Spuni-ńi̯ vo vesti di i̯a,

Sî-i̯ trimăț o iminia
C-uñ galbîn legat îñ i̯a:
I̯a sî skimbi, șî sî-n di̯a;
Sî nu-ñ facî voi ra,
Cî mă duc i̯o pi la i̯a.

(1926) — Același.

DCXXXVI

Cîntî cucu di dimul(t)
Șî i̯o nu l-am auzît,
C-añ fos' la uñ źi̯urămîn(t)
Pintr-um pustiu̯ di i̯ubit.
Șî măi̯ cîntî o ńerlițî
Sî mă'ntor(c) l-a mi̯a mîndruțî,
La pustiu di năroc,
Sî pui̯ cătunului̯ foc,
Sî arzî cătunu tot,
Sî rămîi̯-o cătuni̯añcî
Cari ń-i ńii̯a măi̯ dragî...
— I̯a, măi̯ cîntî, cuculi!
— Nu măi̯ pot, băi̯atuli;
— C-añ cîntat la Izmaìl
Șî m-am umplu' di venin.
Ș-añ cîntat la Dîmbovìța
Șî ńi̯-an deźera' gurița.

(1927) — Costantin Śi̯utî, 64.

DCXXXVII

— Ia, măi̯ cîntî, cuculi.
— Nu măi̯ pot, voi̯niculi;
C-añ cîntat la Săverìni̯
Șî m-am umplu(t) di venin.
Ș-añ cîntat la Călăràș,
Vide-i̯-aș pîrliț șî arș!
Ș-añ cîntat la Dîmboǵìța
Șî ńi s-a usca(t) gurița.

(1927) — Ion Dànțîș, 48.

DCXXXVIII

Fruñzuliţî mărăśini,
Śini-i̯ măi̯ străin ca mini
Dicît cucu dim păduri?
Da niśi̯ cucu nu-i̯ străin:
Cî clośeşti, scoati pui̯,
Şî-ş faśi veśini̯ distui̯.

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCXXXIX

Fruñzuliţî mărăśini,
Străinel, Doamni,-s pi lumi:
Străinel şî nintrebat,
Parc-aş fi om blăstămat!
Cu străini beu̯, mînîñc,
Sara cu străini̯ mă culc.
Pisti noapti mă trezăs(c),
Cu străini sfătui̯es(c).
Diminiaţa, cîm mă scol,
Întîi̯ plîñg ş-apăi̯, mă spăl
Şî mă răzîmu̯ di uşor
Şî mă ui̯t îñ sat cu dor:
Cun trec fraţî la surori̯
Şî mamili la fiśiori̯;
Soacrili, pi la nurori̯.
Da la mini n-ari śini:
Mama-i̯ moartî di trii̯ zîli
Şî tata-i̯ plecat în lumi,
Nu sî ştii dacî ǵini...

(1926) — Aceeaşi.

DCXL

Žălui-m-aş, şî n-añ cui̯,
Žălui-m-aş codrului̯:
Codru ari fruñzî verdi
Şî pi mini nu mă credi.
Žălui-m-aş cîmpului̯:
Cîmpu ari flori̯ şî i̯arbî

Şî pi mini nu mă-ntrịabî...
Cîmpu-ị plin di ịarbî verdi
Şî pi mini nu mă credi.

(1926) — Aceeaşi.

DCXLI

Aşa-ñ vini cîtị-odatî
Sî mă suị pi munţ di kịatrî,
Sî-ñ văz mamî, sî-ñ văz tatî.
Nu-ñ văz mamî, nu-ñ văz tatî,
Parcî sîn' născu(t) diñ kịatrî.
Aşa-ñ vini uniorị
Sî mă suị pi munţ di florị,
Şî-ñ văz fraţ, sî-ñ văz surorị.
Nu-ñ văz fraţ, nu-ñ văz surorị,
Parcî sîn' născu(t) diñ florị.

(1926) — Aceeaşi.

DCXLII

Fọai verdi triị măslini,
Inimịoarî ca la mini:
Numa-n lacrîñị şî-ñ suspini!
— Rabdî, inimịoarî,-ñ greụ,
Cî oftez şî ịeụ mereụ!
Cî-ị răụ îñ străinătati,
Cîn' n-aị sorî, şî n-aị frati:
Toţ ti-ñźịurî şî ti bati.

(1926) — Aceeaşi.

DCXLIII

Źịaba beụ, źịaba mînîñc,
Cî la mîndra nu mă duc.
Źịaba stric mîñcari bunî,
Dacî-s în ţarî străinî!
Cî străinu-ị tot străin
Di l-ăị băga kịar îñ sîn.
Dorinţa di la străin
Ca şî umbra di la skin:

Cîñ cauț sî ti umbreșt̯i
Tu măi̯ răụ ti dogoreșt̯i.

(1926) — Aceeași.

DCXLIV

Foai verdi rug di muri,
Pi sup di̯al, pi sup păduri
Sî dușî̯-o nevastî-n lumi,
Di fricî șî di rușîni;
Cu pruñcu nibotezat,
Di trii̯ zîli niscăldat
Șî di una ni̯-aplecat.
— Tașî̯, măi̯cuțî, nu măi̯ plîñźi,
C-aiși̯a-i̯ păduri̯a di̯asî
Șî ni̯-aud' hoțî di̯-acasî.

(1927) — Màri̯a Partènii, 46.

DI MILIȚÎI

DCXLV

— Mașînî cu patru roati,
Blăstăma-ti̯-ar șăpti sati
Șî mîndrili meli toati,
Cî tari m-ai̯ dus diparti:
N-am părinț ca sî mă cati
Șî nișî̯ fraț sî-ñ scrii carti.
Fraț îńi̯-am, da ńi-s diparti
Șî nu po(t) sî-ñ scrii carti.

(1926) — Màri̯a Macovei̯, 21.

DCXLVI

— Șî i̯ar verdi trii̯ grănati,
Mașînî cu patru roati,
Nu mă-ñstrăina diparti,
N-am părinț ca sî mă cati:
Tata ń-i bătrîn, nu poati.
Frati n-am sî-ñ scrii carti:
Frati am, da îi̯ diparti,
Nu poati sî-ñ scrii carti.

(1926) — Sîńion Țîrdi̯a, 25.

DCXLVII

Ş-añ zîs: „verdi ş-o śico̯ari,“
Cîn añ fos' la răcutari
I̯eran tînîr: ca ş-o flo̯ari.
Da di cîm m-a-ñcorporat
Ca o co̯arnî m-am uscat,
Gîndurili m-a mîñcat!

(1926) — Acelaşi.

DCXLVIII

— Ȟir-ai̯, mai̯cî, blăstămatî,
Cî nu m-ai̯ făcut o fatî!
M-ai̯ făcut ostaşu ţări,
Ńi̯-ai̯ mîñcat zîlili meli!
Cî di cîm m-a-ñcorporat
N-an dorḿit o no̯apti-m pat,
Di cît pi pămînt uscat,
C-aşa añ fos' blăstămat.

(1926) — Acelaşi.

DCXLIX

Ş-altî fo̯ai ş-uñ mohor,
Ńi̯-a vini(t) śi̯asu sî mori̯
Pi lanţu di trăgători̯,
Şî n-am niśi̯-uñ aźi̯utori̯
Sî-m pui ḱiśi̯oru-m prag,
Sî mă-ntrebi di śi zac.

(1926) — Ion Buşîlî, 22.

DI DOR

DCL

Añ śercat sî-ţ trimăţ žăli
Pi măi̯ multi dintri steli.
Da nori ńi s-a grăǵit:
Stelili̯-au̯-acoperit.

Ș-añ śercat sî-ț trimăț dor,
Dor pi̯-o marźinî di nor.
Da noru-ńi̯ di mila dragî
A plou̯at o no̯apti-ntri̯agî...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLI

Șî i̯ar verdi măr gutui̯,
N-am o scarî, sî mă sui̯
Sus, la slava śerului̯,
Sî dau̯ drumu dorului̯
Pi fața pămîntului̯...

(1926) — Màrii̯a Macovei̯, 21.

DCLII[1]

Bati vîntu di la vali
Șî-ńi̯-aduśi doru pàli.
Bati vîntu di la di̯al
Șî-ńi̯-aduśi doru pal...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLIII

Di ńe-i̯ ști, mări, ńe-i̯ ști
Cît îi̯ di rău̯-a dori,
Tu ńe-i̯ faśi no̯apti̯a zî
Șî la mini ńe-i̯ vini...

(1926) — Sîńion Țîrdi̯a 25.

DCLIV

Ș-añ zî(s): „verdi di̯-avrămascî,"
M-aźi̯uñsăr-un dor di̯-acasî
Di copki̯i̯ șî di nevastî...

[1] *Ethnos*, I[1], 212.

Di̯-ar ƙi dor di la copƙii̯,
Sî-ńi̯ i̯eu̯ murgu, şî sî mîi̯.
Di̯-ar ƙi doru di la tatî,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ apî.
Di̯-ar ƙi doru di la mumî,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ spumî.
Di̯-ar ƙi doru di la fraţ,
Sî-ńi̯ mîi̯ murgu pintri braz.
Di̯-ar ƙi dor di la surori̯,
Sî-ńi̯ mîi̯ murgu pintri flori̯.
Di̯-ar ƙi dor di la nevastî,
Sî-ńi̯ las murgu sî măi̯ pascî...

(1927) — Ńihai̯ Gavrilî, 23.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

DCLV

— Cîntî cucu sus pi faźi̯,
Rabdî, inimî, şî taśi̯,
Şî ti sui-m pat, şî zaśi̯,
Cî pi to̯ati tu li faśi̯:
Tu li faśi̯, tu sî li traźi̯!

(1926) — Sanda Fòrîi̯, 30.

DCLVI

— Traźi, mîndro, şî-ñ gîśeşti:
Codru di śi-ñgălbineşti?
— Di bătai̯a vîntului̯,
Di cînticu cucului̯.

(1926) — Io̯an C. Di̯acònu, 53.

DCLVII

— Alelei̯, frati pelini,
Da amarî-i̯ fruñza-n tini:
Ca şî inimi̯oara-m mini!

(1926) — Sîńion Ţîrdi̯a, 25.

DCLVIII

— Na, mîndro, inelu ńeu̯
Şî-l bagî-n deźitu tău̯.
Şî cîn te-i̯ gîndi la mini,
Sî ardî inima-n tini:
Tot aşa a ars şî-m mini!

(1926) — Acelaşi.

DCLIX

Şî i̯ar verdi trii̯ migdali,
Mă lăsai̯ din di̯al la vali,
Văzîi̯ luna cîñ răsari:
Da nu-i̯ luna cîñ răsari
Şî ń-i pui̯u ńeu̯ călarî,
Adî-l, Doamni, tot călari,
Sî-ńi̯ măi̯ trag-o sărutari!
Cî di cîn nu m-a văzît
Inimi̯oara ńi s-a fript:
Ńi s-a fript, şî s-a pîrlit
Di pui̯u ńeu̯ śel i̯ubit!
Ki̯ar sî stai̯ s-o cîntăreşti̯
Niśi̯-o litrî nu găsăşti̯:
Niśi̯-o litrî, niśi̯-uñ gram,
Niśi̯-uñ sfer(t) di kilogram.

(1926) — Vasîli Leuşti̯an, 48.

DCLX

— Curvî cu dinţî mărunţ,
Di trii̯ ani̯ di cîm̃ mă minţ,
Ş-acu spui̯ cî ti mărit!
Mărîtî-ti cu năroc,
Ńii̯a nu-m pasî di loc!
Niş ǵini, niş rău̯ nu-m pari,
Da la inimî mă doari...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXI

Şî i̯ar verdi ş-o lali̯a,
Săraca inima mi̯a,
Mult a măi̯ suferit i̯a!
Ş-a-ñśeput a mă duri̯a:
Nu mă do̯ari cuñ sî do̯ari,
Şî mă do̯ari foc şî žali...

(1926) — Sîńion Ţîrdi̯a, 25.

DCLXII

Ş-añ zî': „verdi ş-o lali̯a,"
Săraca inima mi̯a,
I̯ar îm prindi̯-a mă duri̯a...
Nu mă do̯ari di̯-un durùt:
Da di̯-um pui̯ śi l-am avut.
Di̯-ar măi̯ ľi vun dor di̯-aşa,
Ca i̯arba m-aş legăna,
Ca ro̯ua m-aş scutura.

(1926) — Ion Buşîlî, 22.

DCLXIII

Źi̯aba beu̯, şî mînîñc ǵini,
Puţîn sî prindi di mini.
'tu-i̯ leźi̯a, inima mi̯a
I̯ar îñśepi̯-a mă duri̯a!
Nu mă do̯ari di dureri,
Di foc şî di mîñgîi̯eri,
Śi di focu̯-amanti meli:
Ńi̯-a pus casa-n delurèli,
Nu mă pośi̯u urca la i̯eli,
Sî-ńi̯ văz amantili meli.
Bău̯i apî dim Pùtna,
Dim Pùtna, dim Moldòva,
Şî-ńi̯-urîi̯ căsîśi̯oara:
Găsîi̯ casa putregai̯,
Bătătura, numai̯ scai̯...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXIV

— Inimî di putregai̯,
Cum n-am cuțît, sî ti tai̯,
Sî văz în tini śi-ńi̯-ai̯,
Di̯-așa tari di mă doi̯!

(1926) — Ion Bușîlî, 22.

DCLXV

— Foai verdi păpușoi̯,
Du-ti, nei̯cî, di la noi̯;
Cî di cîn tu ai̯ vinit,
Inimi̯oara ńi s-a fript.
Cî dacî tu ai̯ măi̯ sta,
Îm mormîn' cî m-ai̯ băga.

(1926) — Vasîli C. Leuști̯an, 48.

DI DRAGUSTI

DCLXVI

Ș-altî foai ca mărararu,
Di trii̯ ori̯ potcoǵii̯ calu
Ca sî sui̯ la pui̯ca di̯alu.
Suii̯ di̯alu źi̯umătati,
Căzu potcoavili toati.
Da nu-i̯ ǵina calului̯,
Niśi̯-a potcovari̯ului̯,
Śi-i̯ ǵina mîndruți meli
C-a pus casa-n di̯aluri̯ greli.
Da nu-i̯ ǵina niśi̯-a i̯ei̯
Șî ń-i ǵina tot a mi̯a,
Cî m-an dus pri̯a des la i̯a.

(1926) — Sanda Fòrîi̯, 30.

DCLXVII

Foai verdi di măr dulśi,
Di trii̯ ori̯ pi̯-o zî m-aș duśi,
Cî ń-i murgu-n di̯al la cruśi.

Şî m-aş duśi sî-l aduc
Şî mă-ntriabî di răvaş:
Doi mă-ntriabî, doi mă liagî.
Şî mă liagî cot la cot
Şî-ńi dă Oltu sî-l înnot...
— Oltuli, Oltèţuli,
Faśi-ti-ai niagrî śernialî,
Tot sî scriu pi hîrtioarî,
Sî trimăţ la puica-n ţarî,
Sî-ńi dia bani di keltuialî
Şî cal bun di călării,
Sî mă duc îm bătălii.

(1927) — Màriia Partènii, 46.

DCLXVIII

— Ş-altî foai di trii śepi,
Di-ai 'li om, şî ti-ai priśepi:
Dragustia di uñ' sî-ñśepi?
— Di la oki, di la sprîñśeni,
Di la buzî supţîreli,
Vara: dim busîioc verdi;
Iarna: diñ sat di la feti...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXIX

— Hiri-ai, neic,-afurisît:
M-ai îñvăţat la iubit!
Cî ieu pînî nu iubiam,
Mă culcam, mă hodiniam.
Da acuş, di cîn iubes'
Mă cul(c), nu mă hodines':
Cu păreţî mă muñśes'
Şî la tini mă gîndes'.

(1926) — Sîńion Ţîrdia, 25.

DCLXX

— Fruñzuliţî foi di faźi,
Sî ti faśi, grîuli, faśi
Ca iarba pintri copaśi.

Sî stai̯ ǵini la priǵit
Ca și mîndra la i̯ubit.
Sî ḱii̯ bun la săśerat
Ca mîndra la sărutat.
C-așa-i̯ rîndu fetilor,
Cum îi̯ rîndu merilor:
Cît îs meri mititeli,
Stau̯ pi crañgî, frumușăli.
Dacî cres(c), ńi sî-ñkirśes(c),
Cad pi źi̯os, șî putrezăs(c),
Nimănui̯ nu trebui̯es(c)...

(1926) — **Sanda Fòrîi, 30.**

DCLXXI

Śini n-ari norośel,
Sî mo̯arî di mititel!
Śini n-ari noroc, n-ari,
Sî mo̯arî di fatî mari!

(1925) — **Màrii̯a Macovei̯, 20.**

DCLXXII

Pisti to̯ati satili
Îi̯ sănin ca laptili;
Numa pisti satu ńeu̯
Sî rîdicî un nori̯ greu̯.
— Sî ti duśi̯, badi, cu i̯el,
Uni̯-a sta noru sî stai̯,
Altî mîndruțî sî n-ai̯;
Cî mîndruțî ț-añ fost i̯eu̯
Lăsatî di Dumnezău̯...

(1925) — **Aceeași.**

DCLXXIII

— Ș-añ zî': „verdi trii̯ migdali,"
Hai̯, murguli,-m pas măi̯ mari,
S'ažuñźin la sat cu so̯ari!
Am o mîndrî ca o flo̯ari:
M-aști̯aptî cu di mîñcari,

Cu oki̯ negri pi feri̯astî,
Cu ocuța plinî, rasî,
Cu găina friptî, grasî,
Cu cotili pi zăplaz,
Cu lacrîma pi obraz".
Di diparti mă zări̯a,
Źi̯os, pi scări̯ cî sî didi̯a
Şî la fugî ńi̯-alerga,
Calu di dălog lua
Şî la grajd' cî ńi-l băga,
Fîn şî orzîşor îi̯ da,
Pi mini-ñ casî mă pofti̯a
Şî masa cî ńi̯-o puni̯a:
„I̯a, pui̯uli, di mînîñcî,
Cî ńi̯-ai̯ ḱi verdi di muñcî!"
Îmbucai̯ di doui̯ ori̯
Şî-ñgițîi̯ di noui̯ ori̯.
Măi̯ îmbucai̯ di̯-o-mbucăturî,
Sî făcurî clisî-ñ gurî...
— I̯a masa, cî nu mîniñc,
Adî-ńi̯ Negru, sî mă duc
La pui̯cuța di dimult,
Cî nu-s cîni sî ńi̯-o ui̯t
Şî-s voi̯nic sî ńi̯-o sărut.
— Du-ti, pui̯uli, ducu-ț doru,
Cun duśi vîntu mohoru!
Du-ti, pui̯uli, ducu-ț ńila,
Cun duśi huli̯u găina!
Du-ti, pui̯uli, n-ai̯ pleca:
Aźi̯uñźi-ti̯-ar ńila mi̯a
Un' ț-o ḷi cali̯a măi̯ gri̯a!
Aźi̯uñźi-ti̯-ar doru ńeu̯
Un' ț-o ḱi priporu greu̯!
— Ş-añ zî': „verdi ş-o lali̯a,"
Asta ń-i dragusti̯a mi̯a...
— Pi cal ń-ei̯ îñcălica,
Calu vi s-a poticni,
Drept îñ gît cî ti̯-a trînti,
Mîna stîñgî sî ț-o-ñfrîñgî
Şî pi dri̯apta sî ț-o rupî,
Sî ții̯ frîu cu dințî,
Sî mîi̯ calu ca muțî!

(1926) — Vasîli Leuşti̯an, 48.

DCLXXIV

Cucuruz pi vali-ñ sus,
Duminicî pi la prîñz
Frumos ibovnic ńi̯-am priñs...
Nu l-am priñs în tot di̯-adiñs,
Śi l-am priñs într-o-ñśercari
Ca sî-l văz śi ḱiri ari:
Di̯-ar avi̯a vo ḱiri bunî,
I̯eu̯ l-aș măi̯ i̯ubi vo lunî.
Di̯-a avi̯a o ḱiri ra,
Păca(t) di dragusti̯a mi̯a!

(1927) — **Sanda Fòrîi, 31.**

DCLXXV

— Fruñzî verdi mărăśini,
Cautî, pui̯cî, di mini,
Sî nu priñz vo năluśiri.
Cîn' ńi̯-oi̯ prindi vrun năluc,
Îńi̯ pui̯ șau̯a, șî mă duc...
— Stăi̯, pui̯uli, nu ti duśi,
Cî ti̯-oi̯ scălda-n lapti dulśi...
— Sî mă scalz tu șî-ñ zahàr,
Cî ńi̯-am pus șau̯a pi cal...

(1926) — **Vasîli C. Leuști̯an, 48.**

DCLXXVI

— Fruñzî verdi fir di nalbî,
Răsai̯, lunî, măi̯ digrabî,
Sî sî vazî pi livadî,
Sî cosăs(c) pelin cu i̯arbî,
Sî-i̯ dau̯ mîndri sî-n disfacî.
— Disfă-ńi̯, mîndrî, ś-ei̯ făcut
Șî-n dă drumu sî mă duc:
Sî mă duc la Cîmpuluñg,
C-acolu-i̯ drumu măi̯ luñg.

(1926) — **Ioan C. Di̯acònu, 53.**

DCLXXVII

Şî i̯ar verdi di̯-aluni̯i̯,
Nu-s bun niśi̯ di̯-o mesării,
Śi-s bun numa di unà:
Cî di̯-acuş, dac-a-ñsăra,
Şî badi̯a s-a mîneca
Pisti di̯al, la mîndra mi̯a,
Sî-i̯ aşti̯arnî rokiţa,
Sî-i̯ săruti guriţa.

(1926) — Sîńion Ţîrdi̯a, 25.

CÎNTIC DI ŽALI

DCLXXVIII

Şî i̯ar verdi di̯-alunicî,
Mă ui̯tai̯ din di̯al pi luñcî:
Văzîi̯ luñca-mpodoģitî
Cu flori̯ şî cu pălăńidî;
Ş-o căsuţî mititicî,
Cu streşîna lătăţîcî,
Cu şîndila mărunţîcî
Ş-o nevastî frumuşîcî
Sî lupta cu mo̯arti̯a-ñ furcî:
— Stăi̯, mo̯arti, nu mă lua
Şî ti du la so̯acrî-mi̯a.
So̯acrî-mi̯a-i̯ fimei̯ ra:
Şădi-m pat, şî to̯arśi-m po̯ali
Şî-ntoarśi voi̯niśi̯ diñ cali
Şî pi nei̯ca di călari.

(1927) — Màri̯a Macovei̯, 22.

DCLXXIX

— Busîi̯oc, nu t-ei̯ măi̯ faśi
Şî sămînţî n-ăi̯ măi̯ co̯aśi,
Cî pintri sămînţa ta
S-a stîrnit dragusti̯a mi̯a!

(1925) — Sanda Fòrîi, 29.

DCLXXX[1]

— Ascultî-mă, tu, măi̯ frati,
Sî-ţ spui̯ patińi̯ di păcati,
Cî li̯-am pătińit pi to̯ati:
Cî di̯-o bo̯alî zaśi̯, ti scoli̯,
Di dragusti zaśi̯, şî mori̯...
Şî di bo̯alî ti usuśi̯,
Di dragusti ti oftiśi̯!

(1925) — Aceeaşi.

DCLXXXI

Şî i̯ar verdi trii̯ zńiśeli,
Ui̯tî-ti la śer, măi̯ veri,
Sî vez felu veţî meli,
Îñ śi stari trăi̯esc i̯eu̯:
Az măi̯ ǵini, mînį măi̯ rău̯.
Pintr-o curvî di mui̯eri
Ńi̯-am urît zîlili meli:
O zî bunî, zăśi răli.

(1927) — Ńihai̯ Gavrilî, 23.

DCLXXXII

Cît îi̯ omu tinerel,
Sî ţîni doru di i̯el.
Dacî omu-mbătrîneşti,
Păru-ñ cap i sî-nnălǵeşti,
Mustaţa sî-ñcărunţăşti,
La dragust' nu sî gîndeşti.

(1926) — Io̯an C. Di̯acònu, 53.

DCLXXXIII[2]

Fruñzuliţî izmî ni̯agrî,
Dragusti̯a di śiñ' sî li̯agî
Nu-i̯ rămîni minti̯a-ntri̯agî.

[1] Cf. text. DCCXIV.
[2] Cf. text. DCCXXV.

Cî di mini s-a legat
Ca fasoli̯a di harag.
Fasoli̯a ari soroc:
Îñflorești, faśi bob,
Dar i̯o n-am avut noroc...

(1927) — Sanda Fòrîi, 31.

DCLXXXIV[1]

Ș-altî fo̯ai di trii̯ foi̯,
Aș da dragusti̯a-napoi̯;
C-añ luat-o cu mînili,
Ș-aler(g) cu ḱiśi̯oarili...

(1927) — Aceeași.

DCLXXXV

Uni șădi dragusti̯a,
Îñflorești pažîști̯a.
Uni șădi urîtu,
Înegrești pămîntu ...

(1927) — Aceeași.

DCLXXXVI

Urît ńi̯-a fost urîtu
Șî ń-i trai̯u cu dîñsu!
Di urît mă duc di̯-acasî
Șî urîtu nu mă lasî.
Di urît mă duc în lumi
Șî urîtu, dipi mini...
— Fuźi̯, urîti, di̯-acoli̯a,
Cî ńi̯-ai̯ mîñca(t) puteri̯a!

(1927) — Aceeași.

[1] Cf. text. DCCXII.

DCLXXXVII

Mărio̯ara țăsî pîñzî
Şî Ion ńi̯-o strigî-ñ fruñzî.
Da Mărio̯ara zîśi̯a:
— Taśi̯, Io̯ani, nu striga,
Cî ti̯-audi mai̯cî-mi̯a
Şî ni strici dragusti̯a:
Dragusti̯a di̯-uñ an ș-o varî
Ni̯-o strici mai̯ca-ntr-o sarî...

(1926) — Sîńion Țîrdi̯a, 25.

DCLXXXVIII

— Şî i̯ar verdi sălśio̯arî,
Ştii̯ tu, dragî Mărio̯arî,
Ǵinili di astî varî
Cîn dorńi̯am pi prisp-afarî
Şî-ț luam batista ta,
Mă spuni̯ai̯ la mai̯cî-ta?
Mai̯cî-ta-i̯ fimei ra:
Şî ni̯-a strica(t) dragusti̯a...

(1926) — Acelaşi.

DCLXXXIX

— Şî i̯ar verdi ș-o sîpicî,
A dracului̯ no̯apti: ńicî!
Sărutî-mă, Ionicî...

(1926) — Acelaşi.

CDXC

Şî i̯ar verdi̯-a bobului̯,
Sî nu-i̯ crez flăcăului̯,
Cî flăcău-i̯ mari cîni:
Pisti șăpti di̯aluri̯ ǵini
Cu batista cu aluni...

(1926) — Acelaşi.

DCXCI

Şî iar verdi di-alunicî,
Sî ti-nneśi, măi Ionicî,
Cî m-ai iubit pria di ńicî!
Cîn întăi m-ai sărutat,
Ńi-ai vorģit di măritat,
Şî io, proastî, ti-an lăsat:
Ti-an lăsa'(t) cu gustu ńeu,
Ş-acuma añ căzî'(t) rău.

(1926) — Acelaşi.

DCXCII[1]

Ḣi-ţ-ar spiţăriia-ñ casî
Şî sî nu ti lecuiascî!
Cîn ţ-o ḣi, mîndro, măi ģini,
Şăpti dofturi lîñgî tini!
Cîn ţ-o ḣi, mîndro, măi rău,
Zăśi poki la capu tău!
Şî diñ cărţ sî-ţ to(t) śetiascî,
Sî nu ti măi lecuiascî!

(1925) — Màriia Macovei, 20.

DCXCIII[2]

— Şăpti ńii di frañśi îm puñgî
La dofturi sî nu-ţ aźiuñgî!
Cîn ţ-o ḣi, badio, măi ģini,
Şăpti dofturi lîñgî tini!
Cîn ţ-o ḣi, badio, măi rău,
Zăśi poki la capu tău!
Diñ cărţ mereu sî-ţ śetiascî,
Măi rău sî ti zăpăśiascî!

(1926) — Sîńion Ţîrdia, 25.

[1] Cf. text. DCXCIII.
[2] *Milcovia*, I[1], 75.

DCXCIV

— Hai̯, mîndro, sî ni luăm,
Amîndoi̯ ni sămînăm:
Şî la oki̯, şî la sprîñśeni,
Ca doi̯ poruñǵei̯ îm peni.

(1926) — Acelaşi

14. TULNIŚI̯

DI HAI̯DUŚII

DCXCV

— Foai verdi trii̯ scumpii̯,
I̯añculi, di uni ǵii̯?
— Di la tîr(g) di pisti Źîi̯.
— I̯añculi, ś-ei̯ tîrguit?
— Măi̯ mul' lucruri̯ di ńińic:
Śiñş, şăsî ocà di plumb
Sî duc la băi̯eţ îñ crîñg;
Cî băi̯eţî-s fărî minti:
Prăpădes(c) gloanţî cam multi.
Fruñzî verdi trii̯ zmiśeli,
Sî intru-ñ codru cu i̯eli,
Sî-ńi̯-apuc pi potiśeli...

(1928) — Vasîli Pîrvu, 32.

DCXCVI

— Fruñzî verdi ş-o năgarî,
Surioarî căprioarî,
Scoalî-ti-n doui̯ ḱiśi̯oari
Şî-ñ roadi codru pi poali:
Roadi poala codrului̯,
Sî văz matca Oltului̯.
— Oltuli, cîni turbat,
Śi ǵii̯ mari, turburat?
Or la munti ti̯-a plou̯at,
Or malu s-a dărîmat,
Di ǵii̯ tari turburat,
Cu plăǵii̯-amestecat,

Cu plăġii, şî cu butuśi,
Cu căpestri di cai murźi,
Cu capiti di voiniśi?
La milžocu Oltului
Văzui kica voinicului
Şî săltariu surului.
— Oltuli, Oltèţuli,
Săca-ţ-ar pîraili
Şî tǫati izvǫarîli,
Sî rămîi ḱetrili,
Sî tre(c) cu ḱiśioarili,
Sî-ñ suni potcǫavili,
Sî m-auzî mîndrili;
Mîndrili sărmanili,
C-an trăi(t) cu dîñsîli
Ca cu surioarili.

(1926) — Acelaşi.

DI DRAGUSTI

DCXCVII

Şî iar verdi ş-o lalia,
Puiuli, cîn ăi pleca
Sî dai piñ grădina mia,
Sî-ţ dau flori şî dragustia
Şî diñ sîn śi-oi măi-avia...
Sî ti sărut odatî bini,
Sî ţîi trii ani di zîli.

(1926) — Ion Bulimež, 24.

DCXCVIII

— Şî iar verdi bob năut,
Ti du, dor, pi sup pămînt
La mîndruţa-ñ aşternut!
De-i găsî-o supăratî,
S-o săruţ, doruli,-odatî.
De-i găsî-o kefuin
Şî cu alţî vesălin,
Sî ti sui pi-o rămuria,
Sî blăstîmi cît ăi putia:
Sî arzî păreţî ii
Cum ardi ficaţî mii.

Sî arzî casa pi i̯a
Cum ardi inima mi̯a...

(1926) — Acelaşi.

DCXCIX

Şî i̯ar verdi trii̯ spanaśi,
Di̯-ar fi no̯apti̯a trii̯ conaśi
M-aş duśi,şî m-aş înto̯arśi.
Da i no̯apti̯a di̯-uñ conac
Şî n-aźi̯uñg pi un(di) ń-i drag.

(1926) — Acelaşi.

DCC

Fruñzuliţî trii̯ spanaśi,
Di̯-ar fi no̯apti̯a trii̯ conaśi
M-aş duśi, şî m-aş înto̯arśi
Pi la mîndra cari-m plaśi.
Dar îi̯ no̯apti̯a di̯-uñ conac
Sî n-aźi̯uñg pi un(di) ń-i drag.
Sara plec, sara mă-ntorc,
Dimini̯aţa sîn' la loc
La pustiu di soroc,
Sî źi̯uri cătunu tot
Cî nu m-am mişca(t) din loc...
Trii̯ drumuri̯ îñcruśişati,
Trii̯ surati îs śertati
Cî nu li̯-am i̯ubit pi to̯ati...

(1927) — Ion Ilii, 19.

DCCI

— Mînî, Viţî, cai bini,
Nu ti ui̯ta-ñ oki̯ la mini!
Oki mei̯: ca murili,
Îñverzăs(c) pădurili.
Oki mei̯ sîm' măritaţ
Şî nu-i̯ dau̯ pi la băi̯eţ.

(1927) — Costantin Alisăndrescu, 19.

DCCII

— Șî i̯ar verdi matostat,
Śi stai̯, Gițî, supărat?
Śe-i̯ śerut, șî nu ț-an dat?
Me-i̯ śerut pîni cu vin,
I̯o ț-an da(t) drumu la sîn.
Me-i̯ śeru(t) pîni cu sari,
I̯o ț-an da(t) drumu la poali...

(1927) — Acc

DCCIII

— Fă-mă, Doamni̯,-uñ val di bèti
Șî m-aruñcî întri feti.
Fă-mă, Doamni̯,-um bulz di unt
Sî mă duc pi sup pămînt
La pui̯cuța di dimult,
Cî nu pośi̯u ca s-o măi̯ ui̯t;
Sî-i̯ văz piśi̯oarili
Cum li skimbî i̯epili.

(1927) — Ion Țuțu,

DCCIV

— Lipovan cu vinu bun,
La śe-i̯ tras căruța-n drum,
Di n-ai̯ tras-o la o casî
Uni-i̯ nevasta frumoasî,
Cî bărbatu-i̯ dus di̯-acasî?...
Traźi̯-o brazdî, traźi dou̯î,
Șî cu oki la cărari:
Vini duda cu mîñcari.
— Ś-ei̯ adus, dudo, di mîñcari?
— Mălai̯ crud cu usturoi̯.
— Du-ti, dudo, înapoi̯,
Mîñcari̯a nu-i̯ pîntru noi̯,
Șî-i̯ pregătitî pîntru voi̯".
Traźi̯-o brazdî, traźi dou̯î
Șî cu oki la cărari,
Vini pui̯ca cu mîñcari:
O găinî friptî-ñ unt
Șî rakiu̯ di pisti Prut,

— Adî-ț gura, s-o sărut,
Cî mîncari̯a ńi̯-a plăcut...

(1927) — Același.

DCCV

— Ș-añ zîs: „verdi ș-o sămii",
Păsăricî śenușîi,
Zbo̯arî la Mari̯ia-ñ vii,
Spuni lu Ion sî vii,
Cî i̯el știi dragustia:
Dragusti̯a-i̯ un lucru mari,
Nu-ț dă paśi la mîñcari,
Niśi̯-odihnî la culcari...

(1927) — Același.

DCCVI

Șî i̯ar verdi sălśio̯arî,
S-a supărat Gi̯orgi̯-asarî:
— I̯artî-mă, Gi̯orgi, mă i̯artî,
C-am ui̯ta(t) po̯arta-ñcui̯atî
Șî perdi̯au̯a rîdicatî,
Șî ușa puțîn crăpatî.
— Stau̯ di̯-uñ śi̯as, șî bat la po̯artî:
Cățălușa śi̯a bălțatî
M-a alergat ograda to̯atî
Șî grădina źi̯umătatati,
Șî tu dorńi̯, dorńiri̯-ai̯ mo̯artî!
Dă-i̯ cățăli sî mîńîńśi
Covriźei̯ cu lapti dulśi!

(1927) — Neculai̯ Ni̯agu, 23.

DCCVII

— Fa lelițî, une-i̯ mas,
Di ai̯ sămni pi obraz?
— Am mas, nei̯cî,-ntr-o grădinî
Șî m-a mușcat o albinî...

—Ţ-or cunoaşti sămnili
Flăcăi şî fetili...

(1927) — Ion Bîndàriu,

DCCVIII

Şî iar verdi ş-o sîpicî,
Śini ari ibovnicî,
Mult îi pari noaptia micî
Şî plapuma uşuricî.
Śini-a avut, ş-acu n-ari,
Mult îi pari noaptia mari
Şî plapuma gria-ñ spinari.

(1926) — Ion Bulimèž,

DCCIX

Şî iar verdi ş-o săcarî,
Drag ńi-a fos(t) noaptia di varî
Cîn dorm nevestili-afarî
Şî bărbaţî-s duş la plug,
Io rămîi sî li sărut.

(1926) — Ace

DCCX

Şî ńi-a spus fruñza di vii
Cî dragustia nu-i moşîi:
Cî dragustia cari-o ştii
I-o negustorii.
Şî ńi-a spus śia di tiraz
Cî dragustia-i cu năcaz.
Şî ńi-a spus şî śia di fag
Sî iubes(c) śi-m iesti drag.

(1926) — Ace

DCCXI

Foai verdi trii granati,
Io sîñ' śiobănaş, măi frati:
Oili-s îñ sama mia,
Li-oi da toamna cîn oi vria.
Oili cî di-a ḱeri,
Li-am mînca(t) cu mîndrili...

(1926) — lăutariu Culai Stañśiu, 50.

DCCXII

Di trii ori zîc: „foai verdi",
Numa śini-ñ ştii, -ñ credi
La patima śi mă vedi.
— Foai verdi bob năut,
Dragî, io nu ti-añ crezut:
An da(t) dragustia-mprumut.;
Ş-an dat-o cu mîna mia,
Ş-acu aler(g) dipi ia:
Nu măi pośiu ḱiśioarili
Tot suin dialurili,
Căutîn dragustili...
Foilianî ş-o lalia,
Colia-ñ vali-ntr-o vîlśia
Găsîi şî dragustia mia...

(1926) — Acelaşi.

DCCXIII

— Foilianî odolian,
Dragî, pîn' nu ti iubiam
Uni mă puniam, dormiam,
Şî la tini nu gîndiam.
Dragî, di cîn ti iubes'
Nu pośiu sî mă hodines':
Pisti noapti mă trezăs',
Pui mîna sî ti găsăs'
Şî măi rău mă zăpăśes',
Uşa nu ńi-o nemeres'...

(1926) — Acelaşi.

DCCXIV

Foilianî trii zmiśeli,
Sîn' dragustili rău, măi veri:
M-a usca(t) dipi piśioari
Ca uñ muc di lumînari!
Răli sîñ frigurili,
Măi răli-s dragustili:
Cî frigura ti beşîcî
Şî dragustia ti usucî,
Nu-ţ ģini gîndu di muñcî.

(1926) — Acelaşi.

DI STRĂINĂTATÎ

DCCXV

Şî iar verdi mărăśini,
Io plec, satuli, din tini,
La duşmani li pari bini.
Numa ńii-m pari rău
Cî mă duc diñ satu meu.
Şî mă duc în ţări străini
Uni nu cunos' pi nimini:
Numa murgu di sup mini,
C-aśela-ñ voieşti bini.
Io mă duc, şî iar mă-ntor(c),
Ca sî pui satului foc!

(1927) — Ion Bìndàriu, 22.

DCCXVI

— Şî iar verdi di doi nuśi,
Ti duśi, puiuli, ti duśi,
Da pi mini cui mă laş?
— Şî iar verdi mărăraş,
Ti las, puicî,-ñ satu meu,
Verdi ş-un dudău.
Da măi rău, puicî, di mini,
Cî mă duc pin ţări străini.
Şî mă duc din ţarî-n ţarî,
Cu pînia la supsîoarî.

(1927) — Ion Ilii, 19.

DCCXVII

— Of, bati-l-ai̯, Do̯amni, di of,
Cî ńii ńi̯-ai̯ da(t) di of!
Di la of i̯o n-am nińic:
Niş pagubî, niş cîştig,
Numa inimi̯oara-ñ stric.

(1928) — Vasîli Pîrvu, 32.

DCCXVIII

Fo̯ai verdi bob năut,
Mă ui̯tai̯ spri răsărit:
Văzîi̯ primăvara vinin
Şî zăpada peteśin,
Fetili-ñ fruñzî cîntîn.
N-aş ǩi măi̯ îmbătrînit
Di trai̯u śi l-an trăit:
Śi garo̯afi ńi̯-am i̯ubit
Ş-acum cu oki mă ui̯t
La śi̯uda di pi pămîn(t)
Cî(t) di mari s-a făcut.

(1926) — Acelaşi.

DCCXIX

— I̯arnî, i̯arnî, mama no̯astri,
I̯a zăpada di pi co̯astî
Şî bruma di la feri̯astî!
I̯arna-i̯ gri̯a, nevasta-i̯ ra,
Vai̯ di măi̯culiţa mi̯a!
I̯arna-i̯ mari şî źero̯asî
Şî nevasta-i̯ hărţăgo̯asî,
Vai̯ di măi̯culiţa no̯astrî!
Bati-ţi̯-ar focu di i̯arnî,
Ǩicaş bunî di cu to̯amnî!
Şî-ñ ḱicaş îm primăvarî,
Ca sî-m mo̯arî ģitili,
To̯ati doģito̯aśili,
Sî-ñ rămîi şki̯oapili,
Sî-ńi̯-umpli hîrto̯apili,
Sî mă urascî mîndrili.

Foai verdi liliac,
Ieu țăpoiu, plec la țarc,
Cîn la țarc: fîn nu-i di liac...
Vai di mini, śi sî fac?
Cî-ñḱig țăpoiu-ñ zăpadî:
Ǵitili sî strîñ'(g) grămadî.
Îñḱig țăpoiu-ñ gunoi:
Ǵitili sî strîm'(ñg) porcoi.
Uni vez cîți-un tufoi,
Tot îț pari cî-i porcoi...
— Haidiț, veri, sî cosîm,
Cî știi iarna śi pățîm:
Cî dărîmăm vaśilor
Diñ vîrfu copaśilor".
Foai verdi ḱir mătasî,
Ieu țăpoiu, plec acasî.
Ș-añ zî(s): „verdi trii zńiśeli,"
Ies afarî sî tai lemni:
Pui toporu pi șurśeli,
Bag mînili-ñ sîn la ķeli,
Mă ui(t) la ǵitili meli:
Vai di păcatili meli!
Foai verdi tiriplic,
Cum măi zǵiar-uñ ǵițăl ńic,
Sî-ńi ieu drumu, sî mă duc!
Foai verdi ș-o lalia,
Cum măi zǵiarî Bălaia,
Ńi sî zdruñśinî carnia!
Foai verdi ș-un lipan,
Cum măi zǵiarî Bolocan,
Parcî n-a mîñca(t) di-uñ an!
Șî măi iesti Tălășman:
N-a rămas niśi-uñ śiocan!

(1926) — lăutariu Vasîli Pîrvu (Botiți), 70.

VALIA-SĂRII

DI HAIDUŚII

DCCXX

Pisti dial, pisti colnic
Treśi-o pruñcî ș-uñ voinic:
Voiniśelu șuierîn,

Pi murguțu-i̯ hăulin.
I̯ar pruncuța suskina
Şî diñ gur-aşa zîśi̯a:
— I̯a-mă, bădițî, călari,
Cî nu măi̯ pośi̯u di kiśi̯oari!
Drumu-i̯ luñg, şî glodoros,
Şî nu pośi̯u merźi pi źi̯os.
— Lua-ți̯-aş, dragî, bucuros
Da ń-i murgu mititel,
La kiśi̯oari supțîrel:
Aǵi̯a-ńi̯ duśi trupu ńeu̯,
Trupu cu păcatili,
Ńižlocu cu armili.
— Apîi̯, sî ti duśi̯, bădițî, duśi̯
Pîn-ăi̯ cădi̯a rob la turśi̯:
Cu kiśi̯oarili-m butuśi̯
Şî cu mînili-ñ cătuş.
Sî ti-ñsori̯ di nou̯î ori̯
Şî sî faśi̯ nou̯î fiśi̯ori̯:
Ii̯ sî tri̯acî şui̯erîn
Cîn ți̯-or auzî plîñgîn.
Sî ti măi̯ îñsori̯-odatî
Şî sî faśi̯ numa o fatî:
I̯a sî-ț cari, sî-ț tot cari
Apî tulburi ş-amarî;
Sî ti ştii orşîśini
Cî-i̯ blăstămu di la mini.
Şî sî ştii orşîcari
Cî-i̯ blăstăm di fatî mari.

(1927) — Victori̯a I̯erimi̯a, 17.

DI DRAGUSTI

DCCXXI

— Copkilițî di la munti,
Di śi faśi̯ păru pi frunti,
Cî ț-a işît vorbi multi?
— La' sî-ńi̯ i̯esî, cî nu-m pasî:
M-a făcu' mai̯ca frumoasî,
Sî stau̯ cu boi̯eri̯ la masî,
Şî primari̯u nu mă lasî.
Şî-ńi̯ i̯ubii̯-un dorobanț,
Şî-ñ făcu salba di̯-uñ sfanț:

La ńilžocu sfanțuluį:
Kipu dorobanțuluį.
Şî-ńį įubiį-uñ grăįniśerįu,
Şî-ńį făcu salba dį-uñ felįu:
La ńilžocu felįuluį:
Kipu grăįniśerįuluį.

(1927) — Nicu Įerimiįa, 20.

DCCXXII

— Fiśįoraș di om bogat,
La nevesti ś-eį cătat?
— Nevestili m-a ḱemat
Ca sî-n dįa zahàr ḱisat,
Cu măsălį-amestecat...

(1927) — Același.

DCCXXIII

Foai verdi ș-o lalįa,
Cum n-oį plîńźi, ș-oį ofta:
Cîn įeu văz įubita mįa
Pi brațîli altuįa,
Sărutîndu-į gurița?
Cuțît n-am îm mîna mįa:
Pį-amîndoį į-aș îńźįuñgįa —
Şî pi dîñsu, șî pi įa;
Sî sî ducî vestįa-n țarî
Cî s-a uśis o fatî mari.
Şî sî mįargî vestįa-n tîrg
Cî s-a uśis uñ voįnic.

(1928) — Sandu Bànu, 21.

DCCXXIV[1]

Cît oį ții, ș-oį măį trăi,
Fatî mari n-oį įubi:
Fata mari sî măritî,
Ti lasî cu inima friptî.

[1] Cf. text. DCCLXIX.

Da măi̯ ǵini̯-o nevesticî,
Cî dă guriţa făr di fricî.

(1928) — Acelaşi.

DCCXXV

Şî i̯ar verdi̯-alunî, fragî,
Dragusti̯a di śiñ sî li̯agî
Sî nu-ţ pai lucru di şagî:
Cî di mini s-a legat,
La gri̯a bo̯alî m-a băgat!

(1928) — Acelaşi.

DCCXXVI

Fruñzuliţî ş-o lali̯a,
La śi̯a casî di coli̯a
Acolu-i̯ mîndruţa mi̯a.
Śini̯-o zîśi sî ńi̯-o ia,
Dumnezău̯ sî nu i̯-o dia!

(1928) — Acelaşi.

DCCXXVII

Urcîn la mîndruţa di̯alu
Ńi s-a dispotcoǵit calu.
Da nu-i̯ ǵina calului̯,
Niśi̯-a potcovari̯ului̯,
Śi-i̯ ǵina mîndruţî meli,
C-a pus casa-n di̯aluri̯ greli.

(1927) — Victori̯a I̯erimi̯a, 17.

DCCXXVIII

— Fruñzî verdi măr rotat,
Măi̯ băi̯eti̯-amurizat,
Nu-n ţîni drumu-ñcurcat,
Cî i̯o nu-s di măritat.

Ki̯ar di mărita(t) sî ĺiu̯,
I̯eu̯ îñ samî nu ti țîu̯.

(1927) — Gaĺița Śi̯ocan, 18.

DCCXXIX

— Fruñzulițî lemn uscat,
Pui̯uli, ti̯-am așteptat
Şî cu foc, șî cu luńinî,
Şî cu dor di la inimî.
Dacî-i̯ zăboǵi măi̯ mult,
Nu mă găsăști̯ pi pămînt,
Śi mă găsăști̯ îm mormînt!
Dacî-i̯ zăboǵi o lunî,
Mă găsăș(ti̯) pi cîmp nebunî...

(1927) — Ion Iftińi Toma, 30.

DCCXXX

— Asarî, pi vremi̯a asta,
Ti priǵi̯am pi la feri̯astî:
Tat-tu, mă-ta ti śerta
Ş-uñ frățîor ti pîra:
Cî tu i̯ești̯ i̯ubita mi̯a.
Dacî ț-î vorba di̯-așa,
Hai̯ sî stricăm dragusti̯a
Şî sî-ñkidim ulița
Cu mărăśini̯ șî pelin,
Sî nu ni măi̯ întîlnim:
Sîmbîta numa odatî,
Duminica zîu̯a to̯atî,
Ńercuri̯a di dou̯î ori̯
Şî źi̯oi̯a di nou̯î ori̯...

(1927) — Flo̯ari̯a Răbèga, 50.

DCCXXXI

— Şî i̯ar verdi măr tostat,
Śi stai̯, nei̯cî, supărat?
Ś-ei̯ śerut șî nu ț-an dat?

Tu-ńi̯ śei̯ pîni şî cu ǵin,
I̯eu̯ ţ-an da(t) drumu la sîn...
Tu-ńi̯ śei̯ pîni şî cu ńeri,
I̯eu̯ ţ-an da(t) buzîli meli...
Cî ńi-a spus fruñza di ǵii
Cî dragustia nu-i̯ moşîi,
Dicît o negustorii:
La-ñśeput, cu bucurii;
'ñ urmî, sfadî şî urźii...

(1927) — Ion Ńirăuţî, 25.

DCCXXXII

Di la primării-ñ sus
Toati lăñǩili s-a stîñs;
Numa la mîndruţa mi̯a
Ardi lampa ca o sti̯a,
Cum ardi inima mi̯a,
Cî mă tot gîndes(c) la i̯a.
— Cî tot gîndin, ţaţo, la tini
N-a rămas carni pi mini:
Niśi̯-o litrî, niśi̯-un dram,
Niśi̯ măduvî pi śi̯olan...

(1927) — Acelaşi.

DCCXXXIII

Śini ari dor pi lumi,
Ştii luna cîn apuni...
Śini ari dor şî žali,
Ştii luna cîñ răsari
Şî noapti̯a cît îi̯ di mari...
Śini ari ibovnicî,
Mult îi̯ pari noapti̯a ńicî
Şî plapuma uşuricî...

(1927) — Acelaşi.

DCCXXXIV

Di̯-ar ǩi noapti̯a trii̯ conaśi,
M-aş duśi şî m-aş întoarśi
Di la mîndra cari-ńi̯ plaśi.

Dar îi noaptia di-uñ conac
Şî m-apucî zîua-ñ sat:
Pi ulița strîmtișicî
Cari dușî la ibovnicî,
Şî cîni cî mă mînîñcî!
Cî ieu ǵini n-am intrat
Ş-a mers vestia toatî-ñ sat.

(1927) — Ace

DCCXXXV

Foai verdi-a dorului,
Luñg îi drumu codrului,
Dar măi luñg i-a dorului:
Drumu codrului sî gatî,
A dorului: nișiodatî!

(1927) — Nicu Ierimiia,

DCCXXXVI

— Ǵin, mîndro, sî ti sărut,
Ca sî nu ti uit curîn(d);
Cî pi șini-añ sărutat,
O varî nu m-a uitat...

(1927) — Ace

DCCXXXVII

Şî iar verdi di trii șepi,
Dragustia di uñ(di) sî-ñșepi?
Di la oki, di la sprîñșeni,
Di la buzî supțîreli,
Di la gîtu cu mărźeli...

(1928) — Sanda Bànu,

DCCXXXVIII

— Foai verdi, foai latî,
Și dragusti-aviam odatî
Crediam: moartia ni disparti.

Da dușmanu̯-afurisît
Într-uñ śi̯as ni̯-a dispărțît:
Nu cu pari̯, nu cu nui̯eli,
Numa cu vorbili răli...

(1927) — Ion Ńirăùțî, 25.

DI MILIȚÎI

DCCXXXIX

Șî i̯ar verdi nucî sacî,
Mîni toț răcuțî pli̯acî:
Merg părinți sî-i̯ petri̯acî.
Da pi mini n-ari śini:
Mai̯ca-i̯ mo̯artî di trii̯ zîli
Șî tata s-a dus în lumi...

(1927) — Același.

DCCXL

— Șî i̯ar verdi viori̯a,
Mîndrî, cîn ăi̯ căpăta
Scriso̯ari dim mîna mi̯a,
Scrisî diñ Uñgarii̯a,
S-o i̯ei̯, mîndrî, sî śetești̯
Vorbili militărești̯.
S-o śetești̯, mîndruțo,-ñśet,
Sî rămîi̯ cu doru-ñ ḱept.
Sî n-o śetești̯, mîndro, tari,
Sî ńi ti̯-aźi̯uñgî dușmani.

(1927) — Același.

DCCXLI

Șî i̯ar verdi lem(n) di brad,
Omu cari-i̯ răformat
Zacî nou̯î ani̯ îm pat,
Nibăut și nimîñcat
Șî di nimini̯ căutat!
Sî nu vazî so̯arili
Cun nu-ñ văz i̯o ni̯amurli!

Sî nu vazî niśį luna
Cun nu-ñ văz ieu muma!

(1927) — Acel

DCCXLII

— Şî iar verdi măr rotat,
Spuni, mîndr,-adivărat:
Śini ńi ti-a sărutat
Cît am fos' mobilizat
Astî varî pim Banàt?
— Şî iar verdi ş-o lalia,
Neicuţî, di m-ăį credia:
Di cîn te-į dus dumneta
N-an da(t) gurî la niminia.
Da asarî, la fîntînî,
Uñ solda(t) m-a strîñs di mînî
Şî m-a sărutat îñ gurî...
Sî mă ierti Dumnezău
Cî l-añ săruta(t) şî ieu...

(1928) — Sanda Bànu,

16. VĂSÎĮ

DĮ HAĮDUŚII

DCCXLIII

Foai verdi di śiucoari,
Colia-ñ vali, măį la vali,
Iesti-o crişmî mari, mari:
Ǵinu-į bun şî oca-į mari,
Crişmăriţa-į slutî tari;
Bia kiaburi di călari
Şî sărasi diñ kiśioari...
Foai verdi di sîpicî,
Colia-ñ vali, pi śia luñcî,
Iesti-o crişmî ńicî, ńicî:
Ǵinu-į rău şî oca-į ńicî,
Crişmăriţa-į frumuşîcî,
Bia kiaburi di beşîcî
Şî săraśi di usucî...

Bi̯a Verźi̯an şî cu Ketri̯an,
Şî cu Giţî Roşcovan:
— Bi̯a, bi̯a, bi̯a, Verźeni, bi̯a,
Bi̯a, bi̯a, bi̯a, da nu pri̯a bi̯a,
Cî-i̯ potira cît coli̯a!
— La' sî ƙii, bat-o cruśi̯a,
Cî cum i̯esti̯,-aşa s-a duśi!
Cî nu sîm' babî cu coñśi̯u,
Cît potira sî nu pośi̯u!
Şî niśi̯ fimei cu cîrpî,
Di potirî sî am fricî!
Îs hai̯duc cu comănac
Verdi, ca fruñza di fag,
Ştiu̯ potiri śi sî-i̯ fac.

(1928) — Ivan I̯uga, 65.

DI DOR

DCCXLIV

Fruñzî verdi di mătasî,
M-a aźi̯uñs un dor di̯-acasî
Di copki̯i̯ şî di nevastî.
Di nevastî nu-ńi̯ pri̯a pasî,
Sî-ńi̯ măi̯ las murgu sî pascî,
Di copki̯i̯ ń-i inima arsî!
Di̯-ar ƙi dor di la copki̯i̯,
Sî-ńi̯ pui̯ şau̯a şî sî mîi̯.
Di̯-ar ƙi dor di la veśini̯,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ crini̯.
Di̯-ar ƙi dor di la surori̯,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ flori̯.
Di̯-ar ƙi doru di la fraţ,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ braz.
Di̯-ar ƙi doru di la tatî,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ apî.
Di̯-ar ƙi doru di la mumî,
Sî-ńi̯ fac murgu numai̯ spumî.

(1928) — Ion Matei̯, 76.

DCCXLV

Fo̯ai verdi trii̯ zńľśeli,
Di̯-ar avi̯a leli̯a puteri
M-ar faśi o tabaḱeri
Ș-ar puni̯-o îñ sîn, la ḱeli;
Ș-ar umpli̯a-o cu tabac
Ș-ar țîni̯-o îñ sîn cu drag.

(1928) — **Ion Acsănti, 70**

DCCXLVI

— Fruñzî verdi mătrăgunî,
Mîñca-ț-aș limba diñ gurî,
Cî tari-i̯ dulśi șî bunî!

(1928) — **Același.**

DCCXLVII

— Fo̯ai verdi i̯arbî grasî,
Ńi̯-ai̯ fos(t), leli, bucuro̯asî
Sî mă vez sara piñ casî,
Ca um păhărel pi masî!

(1928) — **Același.**

DCCXLVIII

— Spuni, leli, vrei̯, nu vrei̯?
Nu mă țîni̯a-n drum sî ḱei̯:
La vamî mă ro̯agî trei̯,
Cu po̯ala plinî di lei̯,
Șî-n dă loc șî di bordei̯...

(1928) — **Același.**

DCCXLIX

Foai verdi mărăśini,
Śini n-ari dor pi lumi,
Ǵii, sî ia di la mini:
C-am un dor ca uñ izvor
Şî li-aźiuñźi tuturor...

(1928) — Acelaşi.

DCCL

Di cîm bărbatu s-a dus,
Niśi-uñ fiir pi fus n-am pus
Ş-o luai pi uliţî-ñ sus...
Cîn la fundu uliţî,
Iaca, gura kivniţî!
Mă didei pi lîñgî buti
Şî mă luai la băuti.
Cîn îñ fundu kivniţî,
Iaca, sacu cu cîlţî!
— Batî-vă focu di cîlţ,
Da ş-aiśia mă găsîţ?

(1928) — Acelaşi.

DCCLI

Foai verdi avrămascî,
Cui i gîndu sî trăiascî,
Pui mîna sî muñśiascî,
Ńiia nu sî potrigiascî;
Cî io kiar di n-aş muñśi,
Tot măi-am cu śi trăi...
— Triaba noastrî, fa nevastî:
Oi n-avem, brîñzî mîñcăm,
Păpuşoi nu cumpărăm:
Numa altu-ñ vindi ńiia
Măsurat cu gimirliia...

(1928) — Acelaşi.

DCCLII

Foai verdi ș-o lali̯a,
Săraca mîndruța mi̯a,
Ḱicai̯ ńercuri̯a la i̯a
Ș-o găsîi̯ cu rufa ra:
Pi śi̯a bunî ș-o cîrḱi̯a,
Cătrința ș-o petési̯a,
Ștergari̯u șî-l purica
Șî peruca ș-o uñźi̯a...

(1928) — Acelaşi.

DCCLIII

— Uni-ț văz altițîli,
Mă rîcîi̯ ca mîțîli!
Nu știi̯u noapti̯a un(di) ti culśi̯:
Aș merźi pi mîni̯, pi brîñśi̯,
Ca cățălu la oḱiñśi̯...
Tot îm brîñśi̯, șî-ñ ḱeli̯a goalî,
Ca șopîrla pi ogoarî,
La ḱep(t), șî la țîțîșoarî...

(1928) — Acelaşi.

DCCLIV

— Leli̯,-a dracului̯ sî ńii̯!
Un ț-añ spus, n-ai̯ vru(t) sî ǵii̯:
Coli̯a-ñ vali-m bălării̯,
Uni̯ tăi̯am măru fălii̯:
Făli̯oara śi̯a măi̯ mari
Ț-o da nei̯ca dumitali.
Făli̯oara śi̯a măi̯ ńicî
O didi̯am la ibovnicî...

(1928) — Acelaşi.

DCCLV

Śini ari ibovnicî,
Mult îi̯ pari noapti̯a ńicî
Șî plapuma ușuricî,
Ca pana di rîndunicî.

Iar aśeluị cari n-ari,
Mult îị pari noaptịa mari,
Căpătăịu: gruñž di sari.

(1928) — Acelaşi.

DCCLVI

— Taśị, şî nu măị şuịera,
Cî ț-oị da, badi, gura.
Taśị, şî nu măị kiui:
Tot a dumnetalị-oị ki...

(1928) — Acelaşi.

DCCLVII

— Mari-ị dịalu, şî pustiị:
Io mă uịt, şî nu măị ģiị...
Ies în dịal, şî cînt îñ fruñzî,
Ca mîndruța sî m-auzî.
Pun mînuțîli pi kept
Şî mîndruța făcu fept...

(1928) — Acelaşi.

DCCLVIII

Colịa-ñ vali, pi śịa luñcî,
Cînta un țîgan diñ scripcî,
Romîñca torśịa diñ furcî.
Foai verdi ş-o lalịa,
Ịa diñ gur-aşa-ñ zîśịa:
— Măị țîgani cu scripca,
Cîn ịeram îñ vremịa mịa,
Nu-n trebuịa scripca ta:
Scripcî ịera gura mịa...

(1928) — Acelaşi.

DCCLIX

Foai verdi ș-o lalia,
Săraca inima mia,
Iar înșepi-a mă duria.
N-ari śini-o stîmpăra:
Niśi Sîrètu cu Pùtna,
Niśi-Oltu cu Dùnîria.
Numa lelia cu drîmba
Îńi stîmpîrî inima...

(1928) — Același.

DCCLX

Săraca inima mia,
N-ari śini-o stîmpăra:
Niśi Sîrètu cu Pùtna,
Niśi Prùtu cu Dùnîria,
Niśi Buzău cu Rîmna,
Numa mîndra cu gurița.

(1928) — Același.

DCCLXI

Zîs-añ: „verdi ș-un dudău,“
Ǵini măi iera flăcău:
Îñcălicañ calu ńeu,
Mă duśiam uni vriam ieu.
Foai verdi di-um păsat,
Iar di cîm m-am îñsurat
Griža casî m-a luat:
Belelili m-a mîñcat,
Copkii m-a-mpresurat.

(1928) — Același.

DCCLXII

Zîs-añ: „verdi ș-un dudău,“
Săracu suflitu ńeu
Cum înnoatî-ñ sîñźi rău:
Ca șărpili pin dudău...

Săraca inima mi̯a,
Cum înno̯atî-ñ voi ra
Şî n-o ştii nimini̯a;
Cî di̯-ar şti-o śineva,
Puni̯-ar mîna, ş-ar lua,
Di i̯a nu s-ar îndura.

(1928) — Acelaşi.

DCCLXIII

Fo̯ai verdi trii̯ călini,
Amărîtî-i̯ vi̯aţa-m mini:
Amărîtî-i̯, cu năcaz
Şî-s cu lăcrîńi̯ pi obraz:
Ńi li şter(g) c-o năfrăńi̯oarî
Şî li pui̯ la inińi̯oarî...

(1928) — Acelaşi.

DCCLXIV

Fo̯ai verdi ş-un năhut,
Uni zîc: „mă duc, mă duc“,
Ca lemnili mă usuc:
Ca lemnu alunului̯
Îm postu Crăśi̯unului̯,
Cîn îl bati vîñ(t) cu źer
Şî suźi mustu diñ i̯el.

(1928) — Acelaşi.

17. ǴIDRA

DI HAI̯DUŚII

DCCLXV

Ş-am zîs: „verdi di̯-alunicî,“
Scoborîi̯ din di̯al în luñcî
Sî-ñ fac di̯-o sfîntî măśi̯ucî:
Niśi̯ măi̯ luñgî, niśi̯ măi̯ scurtî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî;

Sî mă pui̯ pi la strîmtori̯,
Sî župoi̯ la negustori̯,
Sî li i̯eu̯ galbini̯ şî poli̯,
Cî sîñ la purtat uşori̯.
Scoborîi̯ din di̯al îñ vali,
Întîlnii̯ śi̯ocoi̯u-ñ cali:
— Bunî-zîu̯a, măi̯ cucǫani.
— Nu-ţ mulţumes', măi̯ Iǫani.
— Măi̯ Iǫani, tu i̯eş' bi̯at.
— Sîctir, či̯ocoi̯ gulerat,
Nu mă fači cî sîm' bi̯at:
Di trii̯ zîli n-am mîñcat,
Niči̯ vinu nu l-añ gustat
Şî tu mă fači̯ cî sîm' bi̯at!
Măi̯ cucǫani dumitali,
Nu ţ-î calu di skimbat?
— Nu mi̯-e calu di skimbat,
C-asarî l-añ cumpărat:
Obzăši̯ di galbini̯-an dat."
Dar Ionicî či făči̯a?
Măči̯ucuţa mi̯-o scoti̯a
Şî pi či̯ocoi̯ mi-l lovi̯a
Şî pi murgu mi-l lua.

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

DCCLXVI

— F...-i̯ leźi̯a, codru des,
Cî di mini s-a-nţăles
Cî din tini nu măi̯ i̯es:
Am intra' di mic copil
Ş-acu sîm̃' moşni̯ag bătrîn:
Cu bărbuţa pîn la brîu.

(1929) — Acelaşi.

DI DRAGUSTI

DCCLXVII[1]

Cît oi̯ fi, ş-oi̯ măi̯ trăi,
Pi̯-aprǫapi n-oi̯ măi̯ i̯ubi:
Măi̯ bini măi̯ dipărtat,
Cî i̯e lucru̯-adivărat.

(1929), Bùrca — lăutari̯u Toma Lăţcan, 44.

[1] Cf. text. DCCLXXII.

DCCLXVIII[1]

— Lasî-ti, puịcî, di mini,
Cî daụ cu cuțîtu-n tini!
— Da cuñ sî mă las di tini,
Cî-s cu casa lîñgî tini:
Di doị paş ş-o păşăturî
Pîn la tini-m bătăturî;
Diskiz uşa, daụ di tini,
Şî tu mă omorị cu zîli!

(1929) — Acelaşi.

DCCLXIX

Cît oị fi, ş-oị măị trăi,
Fatî mari n-oị ịubi:
Fata mari sî măritî,
Rămîị cu inima friptî...

(1929) — Acelaşi.

DCCLXX[2]

Lelița cari-ị nantî
În dă gurî pisti poartî.
Da lelița scurtişịa
Sî-ntindịa şî n-aźịuñźịa.

(1929) — Acelaşi.

DCCLXXI

— Fir-ar śịasụ-afurisît
Cîn întăị nị-am întîlnit!
Măị bini nu ni-ntîlnịam,
Dragusti nu măị făśịam!
Cî dragustịa di la tini
M-a ofticat, vaị di mini:
N-a rămas inimî-m mini
Cît aị puni pị-uñ cărbuni...

[1] Cf. text. DI.
[2] Cf. text. DCCCLXVIII.

Puțînticî și-a rămas,
Ș-așeia s-a fript, s-a ars...

(1929) — Același.

DCCLXXII

Cît oi fi, ș-oi măi trăi
Pi-aproapi n-oi măi iubi,
Căči cu tini nu trăiesc:
Trăiesc bini, trăiesc rău,
Știi unu Dumnezău!

(1929) — Același.

DCCLXXIII

— Mîndro, pîn nu ti iubiam
Uni mă culcam, dormiam.
Da acuma ti iubesc,
N-am cap sî mă hodinesc:
Pui mîna sî ti găsăsc,
Dau cu capu di păreț
Șî strîňg îm brațî perna
Șî crez cî iești dumniata.
Cî iubiria di la tini
M-a ofticat, vai di mini,
N-a rămas inimî-m mini!

(1929) — Același.

DCCLXXIV

Foai verdi măr tostat,
Pi mini čini m-a mîňcat?
O nevastî cu bărbat,
Ačeia m-a fermecat.
Lelița cu oki negri
M-a mîňcat, mîňca-o-ar vermi!
S-o mînînči șî pă ia
Ca pă mini dragustia.
M-a mîňcat, ardi-o-ar focu,
Cî ia mi-a mîňcat norocu!

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

DCCLXXV[1]

Fo̯ai verdi di śi̯uperśi̯,
Măi̯ bădițî, cum trăi̯ești̯?
— Trăi̯esc bini ca cu dracu,
Cî ș-asarî mi̯-a spart capu.

(1929) — Preutu Ion Popescu, 60.

DI STRĂINĂTATI

DCCLXXVI

Fruñzî verdi mărăśini,
I̯o mă duc, pui̯ca-ñ rămîni.
Śi sî fac s-o i̯eu̯ cu mini
Măcar vo dou̯î, trii̯ zîli?
Măcar cali̯a ź̯umătati,
Sî nu-m pai̯-așa diparti...

(1928) — Qañśi̯a Tàftî, 45.

DCCLXXVII

— Ș-añ zîs: „verdi fir mohor",
Plîñği-mă, mai̯cî, cu dor,
Cî șî i̯eu̯ ț-añ fos' fičor:
Ț-añ scos boi diñ obor
Șî plugu di sup șopron,
Ș-an tras brăzdița cu dor
Șî-ț sămînam busîi̯oc:
Busîi̯oc cu fruñza rarî,
Sî știi̯, mai̯cî, cî-s în țarî.
Di̯-a crești i̯el drept îñ sus,
Sî știi̯, mai̯cî, cî m-an dus...
Di̯-a crești žos, la pămînt,
Sî știi̯, mai̯cî, c-am murit...

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

[1] Cf. text. CDDXCIII, DCCCXIV.

DCCLXXVIII

Ș-añ zîs: „verdi ș-o sîpicî,
Pentru tini, măį Costicî,
Stau̯ îñ rîpî-ñgrămăditî
Șî cu pai̯-acoperitî...
Nou̯î zîli c-a trecut,
Dar niminia n-a știut.
La nou̯î zîli s-a aflat:
Žîndari̯-a discoperit,
Dofturi mă căsăpești,
Toatî lumi̯a mă privești.
„Pentru tini, pentru tini
Vin žîndari dipi mini:
Doį mă-ntri̯abî, doį mă li̯agî,
Doį la temnițî mă bagî:
La temnițî, la Doftàna,
Ca sî-ș di̯a părințî sama...
La temnițî, la Doftàna,
Cî m-a pus la cali mama.
Aoleo, șî vaį di mini,
Numa mama m-a pus bini!
Ș-añ zîs: „verdi matostat",
Stau̯ îm pușcî răzîmat,
Nibăut șî nimîñcat,
Ca um mari vinovat.
Aoleo, șî vaį di mini,
Numa mama m-a pus bini!"

(1929) — lăutari̯u Toma Lățcàn, 44.

DCCLXXIX

— Mai̯cî inimî di pi̯atrî,
Į̯a, cobori̯ diñ śer odatî
Sî vez trai̯u cun trăi̯esc:
Trăi̯esc bini, trăi̯esc rău̯,
Știi bunu Dumnezău̯!
O zî bunî, zăśi răli,
C-așa trec zîlili meli:
Petrecuti-s fărî vremi,
Făr' di gust, făr' di plăśeri,
Făr' di niśi̯-o mîñgîi̯eri.
Am aźi̯uñs di n-am puteri

Pintr-o curvî di muieri:
Cîn' sî-ñvaț-a faśi răli
Şî umblî pi hăturèli
Cu douî surśeli-m bratî;
Sî faći-a culeği lemni,
Ia culeği burîieni:
Burîieni măruntăli
Şî li ferbi-n trei ulčeli;
Trei ulčeli părăsîti,
Pentru Gițîşor gătiti.
Gustarî Gițî odatî,
Odatî, di douî ori,
Şî oftî di nouî ori.

(1929) — Acelaşi.

DCCLXXX[1]

Foai verdi măr domnesc,
Śi sî fac, sî nimeresc?
Căśi toatî vara munčesc
Pi ogoru boierescl
Dar či folos di muñca mia,
Căśi intrî-m puñga altuia.

(1929) — Preutu Ion Popescu, 60.

DCCLXXXI

Foai verdi ş-o castanî,
Mamî, mamî,
La inimî făcui ranî!
Şî nu-i ranî di cuțît
Şî ie ranî di iubit.
Doi copilaş mi-a murit:
O fetiți ş-um băiat;
Fetița, di măritat
Şî flăcău, di-ñsurat.

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

[1] *Milcovia*, I[1], 72.

DCCLXXXII

Şî i̯ar verdi măr tostat,
Mi̯-a vinit băi̯et diñ sat
Şî măi̯cuța nu m-a dat.
Mi̯-a vinit unu din lumi:
La părinț li̯-a părut bini;
Nivăzut, nicunoscut,
Cu i̯el nunta am făcut.
Dupî o lunî, dou̯î di zîli,
Vini măi̯cuța la mini:
Mă-ntri̯abî di trăi̯esc bini.
I̯eu̯ di fricî, di rușîni,
I̯-am spus mai̯cî c-o duc bini.
Da binili l-am găsît
La bisăricî-m mormînt...

(1929) — Acelaşi.

BOŜITI[1]

CÎNTICU MORŢÎLOR

DCCLXXXIII

Sup verdi dumbravî
Hir di otîntavî,
.....dragî,
Scoal, şî ńi ti roagî
Şî di sfîntu soari
Sî ti măi-aştepti;
Cî-ńi ieşti-ostenit,
Di vînturi bătut,
Di boali căznit,
Di moarti trudit.
Şî ti roagî, roagî
Di-a tăi frăţîori
Şî di-a tăi părinţ
Ca sî-ţ facî casî nouî,
Cu nouî uş, şî nouî altari,
Cu fereşti în soari.
Pi-o uşî sî-ţ ģii
Ńiròs di tămîi;
Pi una sî-ţ ģii
Dor di la soţîi;
Pi una sî-ţ ģii
Dor di la părinţ,

---

[1] Bocetele alcătuiesc, în momentul de faţă, piesele folklorice de atracţie şi de documentare ştiinţifică. Literatura lor, puţină cîtă este, se poate urmări în culegerile şi periodicele utilizate în colecţie. Adăugăm: *C. Brăiloiu, Bocete din Oaş*, Bucureşti, 1938, (culegere model); *I. Pop Reteganul, Bocete*, Gherla, 1897; *Bocete* adică cîntări la morţi, Gherla, 1906. Bibliografia suplimentară va fi în vol. IV, V ale colecţiei.

C-a rămas pîrliț
Ca șî niști munț;
Pi una sî-ț ǵii
Dor di la a tăį fraț;
C-a rămas dărmaț
Ca șî niști braz;
Pi una sî-ț ǵii
Dor di la surorį,
C-a rămas ca niști florį
Îń ńilžocu cîmpuluį,
Îm bătaįa vîntuluį.

(1927) — Păulèștį — Stańca Ion Kerśįu, 45.

DCCLXXXIV

Verdi di suńśįavî,
Hir di otintįavî,
Pi dįal di dumbravî
...cî sî roagî
Ca sî-l așteptaț,
Cî ń-i ostenit,
Di drum obosît,
Di moarti trudit.
Înapoį sî uįtî
Șî įel cî ńi-ș vedi
Trii pèli di foc.
Da nu-s pèli di foc,
Șî-s pèli di dor:
Unu-į di tăįcuțî,
Unu-į di măįcuțî,
Unu-į di părinț,
C-a rămas pîrliț;
Unu-į di surorį,
C-a rămas îń florį;
Unu ń-i di fraț,
C-a rămas dărmaț.
Relu, stežărelu,
Sus,...,îń įel
Șî fă oki roatî
Șî cuprindi śįata toatî.
Da nu pi toatî:
Măcar źįumătati...

(1928), Hăulèșca-Păulèștį — Postolįįa Trif, 70.

STRIGĂTURI̯

DCCLXXXV

— Vai̯, mîndro, ǵini ț-ar sta
Di̯-aș źi̯uca cu dumneta!
Da i̯o źi̯oc cu śini-m plaśi
Șî tu n-ai̯ śi dracu-ñ faśi.

(1927), Bîrsășți̯ — Ion Flori̯a, 32.

DCCLXXXVI

Vai̯ di mini, śi̯-oi̯ sî fac,
Cî to̯ati fetili-ńi̯ plac,
Nevestili: mo̯arti-ńi̯ fac!
Mo̯arti-ńi̯ fac nevestili,
Da mă-ñǵii fetili,
I̯oți̯,-așa-ńi̯ duc zîlili...

(1927) — Același.

DCCLXXXVII

Stă fetili, șî sî mi̯tî
La cămeșa mi̯a, cî-i̯ ruptî.
Șî nu pui̯ sî ńi̯-o cîrki̯ascî,
Dacî știu̯ cî am nevastî...

(1927) — Același.

DCCLXXXVIII

Strigî, strigî, sî sî strîñgî
Fetili diñ Vali̯a-luñgî,
Ca oițîli la struñgî:
To̯atî zîu̯a sî źi̯ucăm,
Sara: sî li sărutăm.

(1927) — Același.

DCCLXXXIX

Sărăśili fetili,
Dulśi-i̯ gura, plaśi-li:
Di li̯-aș da cu liñgura,
Șî-ñcî nu s-ar sătura...

(1927) — Același.

DCCXC

Di cîm mama m-a făcut
Zău̯, mîndruțî n-am avut!
Cî n-am avu(t) cîti una,
Da cu cîrdu-ntodi̯auna...

(1927) — Același.

DCCXCI

— Bati, Do̯amni, pi leli̯a:
Di śi ș-a ḱerdut kei̯a?
C-a rămas lada-ñcui̯atî
Șî i̯a umblî niskimbatî.

(1927) — Același.

DCCXCII

— Bati̯-o, bati̯-o ș-o mustri̯azî
Ș-o-ntri̯abî uni-ñsări̯azî!
I̯o o strig di la veśini̯,
I̯a răspundi-m mărăśini̯...

Şî i̯eu̯ o strig la surśeli,
I̯a răspundi piñ vîlśeli.

(1927) — Acelaşi.

DCCXCIII[1]

— Albî i̯eş(ti̯), frumoasî i̯eş',
Cu bărbatu cun trăi̯eş'?
— Trăi̯es', licî, ca cu dracu,
Cî ş-asarî ńi̯-a spar(t) capu:
Ni̯-a spar(t) capu cu baltagu.
I̯o pusăi̯ brîñzî pi masî,
Mă luă tîrîş piñ casî;
Şî mă dusî-m bătăturî
Şî-m măi̯ deti̯-o trîntiturî...
Şî cîm' mă priñsî la poartî,
Îm măi̯ deti̯-o scărmînatî...

(1927), Nerežu — Anica Pavîl Dòni, 65.

DCCXCIV[2]

La horî mă-ndes, mă-ndes,
La arźi̯a nu ştiu̯ sî ţăs...
Furcî luñgî: moarti̯a mi̯a;
Oc-adîñcî: vi̯aţa mi̯a!
Războ̯i, nu ti̯-aş măi̯ vidi̯a,
Cusăturî: tot aşa!
Uni văz furca şî fusu
Parcî mă mînîñcî ursu:
Furca m-apucî di poali,
Fusu intrî-ntri ķiśi̯oari...
Pusîrăñ furca pi buti,
Ni luarîm di băuti...
Pusîm furca-ñ foişor,
Ş-am pus lacît la uşor
Sî şazî măi̯ multişor...

(1927) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DCCCXIV.
[2] Cf. text. DCCCLI, DCCCLXXXVIII.

DCCXCV

Nevasta cari-i̯ i̯ubi̯atî
Sî sco̯alî di dimini̯atî
Și i̯a grăunțăli-m po̯alî
Și i̯esî pi prisp-afarî
Și ki̯amî găinili
S-audî veśinili:
„Alba i̯esti, ni̯agra nu-i̯:
A mîñcat-o dumni̯a-i̯ei̯,
Dumni̯a-i̯ei̯ cu dumni̯a-lui̯...“
Nevasta cari-i̯ i̯ubi̯atî,
Sî sco̯alî di dimini̯atî,
Sî spalî pi oki̯, pi fațî,
Dă buzîli cu roșațî,
Sprîñśenili cu negri̯ațî
Ca sî h́ii măi̯ frumo̯asî.

(1927,1929), Nerežu — Añgelina Kițcośi̯u, 31.

DCCXCVI

Nevasta cari-i̯ urîtî
Nu-i̯ păca(t) s-o dai̯ di rîpî,
Cî faśi măliga crudî,
Niș mîțîli n-o mîñîñcî.
Mîța șădi pi cupti̯ori̯:
— Nu mîñîñc măcar sî mori̯!
Căș am măi̯ mîñcat odatî
Ș-añ zăcut o varî to̯atî...

(1927,1929) — Aceeași.

DCCXCVII

Bărbatu cari-i̯ urît
Li̯agî-l cu bîrneț la gît
Și du-l ńercuri̯a la tîrg
Și sî striźi̯ îñ gura mari:
„Hai̯ la bărbat di vîñzari,
Prețu lui̯: dou̯î părali!
Dac-ai̯ vidi̯a, ș-ai̯ vidi̯a,
Añ sî-l las și-ntr-o parà,
Numa sî scap di beli̯a...“

(1927,1929) — Aceeași.

DCCXCVIII[1]

— Hai̯ la źi̯oc: cari puteţ;
Cari nu, nu vă prindeţ!
Cî-s flăcăi̯ dim multi sati
Şî źi̯oacî cari cum po̯ati.

(1928), Păulèşti̯, — Ion Kerśi̯u, 19.

DCCXCIX

Aui̯leu̯, ki̯śi̯oru ńeu̯,
Di śi merźi, tot măi̯ rău̯!
K̓iśi̯oru̯-aista mă do̯ari,
Şî cu̯-aista dau̯ măi̯ tari...

(1928) — Acelaşi.

DCCC

— Valeu̯, valeu̯, mor, m-apriñz
Şî n-am voi sî mă-ntiñz,
Sî mă-ntiñz, sî ti cupriñz:
Sî-ţ cupriñz i̯o ńilžośelu
Cum îmbucî lupu ńelu
Şî nevasta bărbăţălu!

(1928), Păulèşti̯ — Io̯ana Kerśi̯u, 21.

DCCCI

Mă-ñsurai̯, luai̯ mui̯eri,
Mă bucurai̯ la averi:
La stră̓kini̯ şî la ulśeli,
Vai̯ di păcatili meli!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCII

— Lua-ţi̯-ar dracu di naş,
Cu śini mă cununaş?
Cu propţi̯au̯a gardului̯,
Cu urîta satului̯...

[1] Cf. text. DCCCXLV.

— Sări-ţ-ar oki di ĺin,
'nainti di̯-a o lua
Tu nu ti̯-ai̯ ui̯ta(t) la i̯a?

(1927), Păulèşti̯ -Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

DCCCIII

Fruñzuliţa bobului̯,
Nu mă poş da somnului̯
Dim prišina dorului̯
Şî dintr-a i̯ubitului̯...

(1947), Còza — Sandu Ursu, 38.

DCCCIV

Harnicî-i̯ nevasta mi̯a,
Harnicî-i̯, dracu s-o i̯a!
I̯a, ti u̯itî pi su(p) pat:
Di trii̯ ani̯ nimăturat!
Sî pui̯ boi̯ la tîñžalî,
Sî scoţ gunoi̯u afarî!

(1927), Păulèşti̯-Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

DCCCV

Fo̯ai verdi ş-o lali̯a,
Di̯-a vri̯a pui̯ca, di n-a vri̯a,
Disarî mă duç la i̯a,
Ostenit, cum oi̯ puti̯a:
Ostenit şî plin di apî,
Cum ģiu̯ sara di la sapî.
Ostenit şî plin di trudî,
Cum ģiu̯ sara di la muñcî.

(1928) — Ion Keršiu̯, 19.

DCCCVI

— Fo̯ai verdi trii̯ măslini,
Fuźi̯, pui̯cuţî, di la mini:
Tu ti duş, şî alta ģini

Măi̯ frumo̯asî dicît tini,
Dragusti̯a źi̯os nu rămîni.

(1928) — Acelaşi.

DCCCVII

— I̯-auz , leli, popa to̯acî,
I̯eş afarî di ti ro̯agî:
Ti ro̯agî lu Dumnezău̯
Sî mo̯arî bărbatu tău̯,
Sî rămîi̯, sî ti i̯eu̯ i̯eu̯.

(1928) — Acelaşi.

DCCCVIII

— Źi̯oacî, leli, ś-ei̯ źi̯uca,
Du-ti̯-acasî, ś-ei̯ mîñca?
A tăi̯et mă-ta mîţa
Şî ţ-a lăsa(t) codiţa...

(1928) — Acelaşi.

DCCCIX

Hai̯di̯-aşa, hai̯di̯-aşa!
Şî cu oki la curà!
Şî dî brîu̯, şî di curà,
Şî di śiñgăto̯ari̯a mi̯a!

(1928) — Acelaşi.

DCCCX

Fruñzî verdi mărgărit,
Şî ńi̯-o skimbî pi sărit!
Şî-i̯ dă drumu pi̯-amăźeli,
C-aşa-i̯ plaśi mîndri meli!
Uñ źenuñki, ş-o bătutî,
Şî-i̯ dă drumu sî sî ducî!

(1928) — Acelaşi.

DCCCXI

I̯-auz: una, raţa, măi̯,
Şî cu dreptu, trii̯ bătăi̯!
Şî cu stîngu, alti trei̯!
Ǵini raţa di la baltî,
C-o aripî deźeratî:
Numa una i̯-a rămas
Şî cu dreptu i̯ar s-a ars!

(1928) — Acelaşi.

DCCCXII

— Fo̯ai verdi ş-o sîķicî,
Oi̯, sărasi Ionicî,
Nu căta cî sînt urîtî,
În dă mama zăstri multî:
În dă plug cu şăsî boi̯,
Înăinti, nu sîn(t) doi̯,
La ńilžoc, nu sîn(t) di loc,
La proţap: acu sî-i̯ fac...

(1928) — Io̯ana Kerśi̯u, 21.

DCCCXIII

Hai̯di̯-aşa cu o̯akişa,
Cî o̯akişa nu-i̯-a mi̯a,
Şî-i̯-a śelui̯ di coli̯a
Cari sî ui̯tî la ia!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXIV

— Albî i̯eş(ti̯), frumo̯asî i̯eş’,
Cu bărbatu cun trăi̯eş(ti̯)?
— Cu bărbatu trăi̯es’ ǵini;
Cu so̯acrî-mi̯a, vai̯ di mini!
Da şî bărbatu: sî-l i̯a dracu,
Cî ş-asarî ńi̯-a spar(t) capu...

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXV

Asarî, la lumînari,
Ńi̯-a păru(t) to̯anta o flo̯ari.
Da astîz, cîm' m-añ sculat,
Ńi̯-a turna(t) di m-añ spălat:
Mă ńir cî nu m-a mîñcat!

(1928) — Aceeași.

DCCCXVI[1]

— Bati, Do̯amni, pi mîndra
Cum bati vîntu fruñza:
Şî pi fațî, și pi dos,
Pîñ' śi̯-oi̯ doborî-o źi̯os!

(1928) — Aceeași.

DCCCXVII

— Draźili badi copḱili,
Sî vă di̯a Dumnezău̯ ǵini,
Şî ńii o sănătati,
Sî vă pośi̯u i̯ubi pi to̯ati!

(1928) — Aceeași.

DCCCXVIII

Di trii̯ ori̯-añ fos' şî mori̯u
Dipi po̯ali di fui̯or!
Di trii̯ ori̯ ńi̯-a fos' sî zac
Dipi po̯ali di bumbac!

(1928) — Aceeași.

DCCCXIX

Fruñzî verdi fruñzulițî,
M-an trezît la mîndrulițî
Cîm plecasîm îñspri mo̯arî
Cu saśi la supsîo̯arî...

(1928) — Aceeași.

[1] *Milcovia*, I[1], 73 (transcris eronat vers. 3).

DCCCXX

— Hai̯ cu toț: flăcăi̯ și feti,
Sî-ñvîrtim hora cu săti!
Hai̯ cu toț, pînî di̯-apoi̯,
Și disarî: cîti doi̯...

(1928) — Aceeași.

DCCCXXI

Fruñzî verdi merișor,
Toati ńi-s cu prețu lor!
Da gurița n-ari tîr(g),
Cî fetili nu sî plîñg...

(1928) — Aceeași.

DCCCXXII

Mă ui̯tai̯ pim pomușori̯,
Văzîi̯ negri okișori̯...
— Hai̯diț dipi i̯ei̯, fiśi̯ori̯,
Sî ni faśim vînători̯!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXIII

Ǵini-i̯ stă śeri̯ului̯ cu luna:
Ca și mîndri cu cununa!
Ǵini-i̯ stă śeri̯ului̯ cu steli:
Ca și mîndri cu mărźeli!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXIV[1]

— Ǵino, ǵin la źi̯oc, fetițî,
Pînî i̯eș(ti̯) măi̯ mititicî!
Cî dac-ăi̯ îmbătrîni,
Nimini̯ nu ti̯-a măi̯ pofti.

(1928) — Aceeași.

[1] Cf. text. DCCCXXV.

DCCCXXV

Ĝino, ǵin la źi̯oc, feticî,
Cît timp i̯eş' măi̯ mititicî!
Cî dacî măi̯ mari creşti̯,
N-ai̯ loc sî ti îñvîrteşti̯,
Cî ǵin altili măi̯ ńiśi̯;
Şî drăcoşî di voi̯niśi̯
Tot cu i̯eli sî-ñvîrtes'
Şî la tini nu gîndes'...

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXVI

— Foai verdi lămîiţî,
Saltî brîu, măi̯ bădiţî,
Nu căta cî casa-i̯ goalî:
N-am lemni di ȟi̯ert o oalî!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXVII

— Sai̯, bădiţî, sai̯, şî strigî:
Śini-i̯ tari, sî ti-ñviñgî,
Sî sî priñzî lîñgî tini,
Şî sî źi̯oaśi şî pi vini!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXVIII

Aźi̯uta-ńi̯-ar Dumnezău̯
Śi̯-am i̯ubit, sî ľii̯-a ńeu̯,
Ca s-o duc la casa mi̯a,
Sî-i̯ fac hai̯nî di abà,
Śim̯-a vidi̯a, a ofta...
Sî-i̯ fac hai̯nî di hîrtii,
Placî-i̯ ii̯, placî-ḿi̯ şî ńii.

(1928), Păulèşti̯-Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

DCCCXXIX

Fata mịa-ị cucọanî mari:
Niśị călțunị îñ geti n-ari...
Șî sî-ñcalțî cu hîrtii,
Di horî sî nu rămîi...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXX

La războị nu știu sî țăs,
La horî: mă-ndes, mă-ndes!
M-a trimăs mama dị-acasî,
Orị mă źịoacî, orị mă lasî!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXXI

— Ịeu la źịoc, mama la źịoc,
Șî śeunu stă pi foc...
De-ị ƙi bun, badịo, sî ģiị
Sî-l daị źịos diñ ƙirostiị!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXXII

Śini-ñ horî n-a źịuca,
Sî-ị mọarî ibovnica,
Sî-ị dau ịo pi sọacrî-mịa
Sî cari apî cu ịa!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXXIII

— Fọai verdi foị di linti,
Măị bărbati, ḱiị cu minti:
Ịa cînipa șî ńị-o vindi.
Șî ńị-o vindi fărî preț:

Luni̯a, marţa nu lucrez!
Źi̯oi̯a-i̯ pintru doǵito̯aśi
Şî viniri̯a nu sî to̯arśi;
Ńercuri̯a-i̯ di fatî mari,
Sîmbîta-i̯ di lăutari̯.

(1927) — Stañca I. Kerśi̯u, 45.

DCCCXXXIV

Tuma-ñ fundu ḱivniţî
Stă obrocu cu cîlţî...
— Batî-vă focu di cîlţ,
Cî ş-aiśi̯a mă găsîţ!
Tari-i̯ ǵini şî răco̯ari,
Cî niśi̯ capu nu mă do̯ari!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXXV

M-a trimăs mama di̯-acasî
Sî źi̯oc fata śi̯a frumo̯asî.
Añ sî źi̯oc şî pi śi̯a urîtî,
Cî ş-aśei̯a mă sărutî...

(1928), Păuleşti̯ — Io̯ana Macovei̯, 50.

DCCCXXXVI

Cîti feti cu giośi̯
To̯ati catî sî li źi̯ośi̯.
Li̯-a măi̯ źi̯uca śi̯oarîli,
Cî mă dor ḱiśi̯oarîli!

(1928) — Màri̯a Macovei̯, 55.

DCCCXXXVII

Cîti feti cu śerśei̯
To̯ati̯-aşti̯aptî sî li i̯ei̯.
Cîti feti sî rîdicî
Nu pot faśi̯-o mămăligî.

I̯e una măi̯ priśeputî:
Ş-aśei̯a o faśi crudî...

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXXVIII

Fo̯ai verdi, fo̯ai latî,
Stă mîndruța-n drum plou̯atî,
Pi flăcăi̯ foc supăratî,
Cî la horî ciñ' s-a dus
O luarî toț îñ rîs:
Spun cî geti c-a i̯ei̯ nu-s,
Di catî rău̯ în tot locu:
Di śiñș palmi numa tocu!
Calcî-ñ vîrf ca măi̯muța,
Sî umflî ca buvnița!
Sari-ñ sus ca um broscoi̯,
Şî sî umflî mîndra-ñ foi̯!
Fața: numa suliman
Şî roşalî di băcan...
Da fusta i di copkilî
Şî-i̯ plîñźi̯, bădiți, di ńilî!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXXIX

I̯oti, una, f..-i̯ muma:
C-a-ntrecu(t) şaga şî gluma!

(1927), Păulèşti̯-Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

DCCCXL

— Leli̯,-a dracului̯ măi̯ i̯eşti̯:
Niş nu rîz, niş nu glumeşti̯,
Niş cu mini nu trăi̯eşti̯!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLI

— Źi̯oacî, Druțî,
Cî-s disculțî!
Cî-ñcălțatî
's niñvățatî...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLII

Oi̯, săraca so̯acrî-mi̯a,
Cî ǵini trăi̯añ cu i̯a:
Lapti acru-ntr-o li̯uli̯a,
Măliguțî: pi̯-o surśi̯a;
I̯o mîñcam, măi̯ rămîni̯a...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLIII

— Traźi, nei̯cî, brazda gro̯asî,
Sî-ńi̯ i̯esî bo̯ala diñ o̯asî!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLIV

— Oi̯, săraśi țonțoroi̯,
Cî disar-añ sî ti mîi̯!
— Îi̯ mîna, leli, pi dracu!
— Ba pi țonțoroi̯, săracu!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLV

Asta-i̯ vorbî, asta-i̯ tri̯abî:
„Disarî sî ǵii̯ diźi̯aba?

(1917) — Aceeaşi.

DCCCXLVI[1]

— Bărbati, nu ti căi,
Patru cămeş ţ-oi croi:
Douî-n tîr(g), la iarmaroc,
Şî douî n-or hi di loc...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLVII

— He, he, hè, badi Ńihai,
Di m-ăi săruta, śi-n dai?
— Sî nu caţ cî sîn' netot:
Tì sărut, ş-atîta-i tot...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLVIII[2]

— Îńśińźi-ti, licî, lat,
C-a kicat ǵirari-ń sat!
Şî ti-ńśińźi măi îńgus(t),
Cî ǵirari s-a şî dus!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLIX

— Usucî-ti, rufî,-ń cui,
Cî altî nădeždi nu-i!
Pîn ti-a spăla Sàǵina
Ńi s-a rupi ràtina...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCL

Cîn auz di zî di lucru,
Ń-i rău, şî-n trimurî trupu...

---

[1] Cf. text. DCCCXXXVII.
[2] *Milcovia*, I[1], 72

Cîn auz di sărbăto̯ari,
Saltî lutu sup kiśi̯oari!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCLI

— Războ̯i̯, nu ti̯-aş mă̯i̯ vidi̯a!
Furcî luñgî-i̯ mo̯arti̯a mi̯a,
Oca plinî-i̯ vi̯aţa mi̯a!
Cîn auz fusu sfîrîin
Parcî-i̯ lupu mîrîin...
Şî păharu, cît um pui̯:
Cîn îl pui̯ la gurî, nu-i̯!
Şî păharu-i̯ cît o śi̯oarî:
Cîn îl pui̯ la gurî, zbo̯arî!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCLII

Bou iśi̯, bou coli̯a,
Bou trecu Dùnîri̯a,
Rămăsăi̯ cu nevoi̯a:
Cu c..u cît laǵiţa,
Cu capu cît baniţa,
Ņasu cît o pătlăźi̯a!

(1928), Păulèşti̯-Hăulèşca — Duńitru Di̯acònu, 40.

STRIGĂTURI̯ LA ŞĂZĂTORI̯

DCCCLIII

Cît îi̯ lumi̯a pi sup so̯ari,
Nu-i̯ ǵini ca-ñ şăzăto̯ari:
Numa flo̯ari lîñgî flo̯ari,
Niśi̯ nu ştii̯ uni ti do̯ari...

(1928), Păulèşti̯ — Ion Kerśi̯u, 19.

DCCCLIV[1]

Cît îi lumia pi sup soari,
Nu-i ǵini ca-ñ şăzătoari:
Cîñ sî stîñźi luńina
Lu badia-i creşti inima
Şî mîndri asăminia,
C-atuñśi îi bunî gura...
Da nu-i bunî cuñ sî ḱii,
Śi-i ca struguri di ǵii...
Da nu-i dulśi cuñ sî śeri,
Śi-i ca faguru di ńeri...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLV

— Śi folos di voi, fiśiori,
Cî umblaţ piñ şăzători?
Rămîn feti niluati
Şî buzî nisărutati...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLVI

— Du-ti, badi, şî ti culcî,
Nu-n ţînia umbrî la furcî!
Du-ti şî ti hodineşti,
Cî di gurî nu-i nădeždi...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLVII

Pă colia, pă sup păduri
Să'c [să duc—II] fetiţîli la muri
Şî flăcăi la nuieli.
Şî dădu pîn rugi dă ieli
Unu vîntu mari, furtunosu:
Le trînti pă toati žosu...

[1] Cf. text. DCCCLIII.

Dar şî ịeụ, băịatụ ńilosụ:
Mă puseị cu ịeli žosụ...

(1928), Soveža-Rucăreni — Gịorgi N. Buñgez, 21.

DCCCLVIII

Harnicî-ị mîndra la lucru,
Şị-a avut norocụ cu cucu:
C-a cîntatụ dă s-a sculatụ,
C-o mîñca muştili-m patụ.

(1928) — Acelaşi.

DCCCLIX

Čịobănaşụ la oị-amụ fostụ,
Fetili nu mă cunoscụ...
Şî la varî d-oị măị ḱi,
Ničị-atîta nu m-orụ şti.

(1928) — Acelaşi.

DCCCLX

Aị, săraśị fetiţîli,
Cum li saltî ţîţîli,
Parcî mer(g) rotiţîli!

(1927) — Spinèşti — Ion Căluịan, 23.

DCCCLXI

— Fa leliţî, scurtî-groasî,
Puni-m-aş ḱiśior la coasî:
Zîụa sî cosăş' cu mini,
Noaptịa sî mă culş cu tini!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXII

Aşa-i lelia cu bărbat:
Ia, zvîrli sămînţa-ñ gard
Sî criascî fruñza cît gardu,
Sî nu vazî iel, bărbatu,
Cîñ ia s-a iubi cu altu.
— Hai, amanti, sî iubim,
Di bărbat tiamî n-avem!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXIII

— Bordeieş cu gura-ñ vali,
Śi mă faş di ǵiu călari:
Călari, cu capu gol,
Şî disculţ la uñ ḱiśior?

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXIV

Ǵini cî mă măritai,
Bărbat frumos cî-n luai!
— Hai, pui, pui, şî pui, pui, pui,
Ǵin, la dtiapta sî ti pui!
Oi, săracu omu ńeu,
Tari-i pros(t) şî nătărău:
Iel muñśeşti, şî io beu!
Iel muñśeşti la şuşà
Şî io beu la duşumia!
Şî iel muñśeşti cu luna
Şî io beu cu săptămîna!
— Hai, pui, pui, pui, şî pui, pui,
Ǵin la driapta sî ti pui!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXV

Lel ia cu śioboti nanti
Umblî piñ sat dipi lapti!
Mă ńiram io śi făśia:
Stitia-n drum şî sorbăia...

Leliţa cu śizmi nou̯î
I̯a, umblî-ñ sat dipi ou̯î...
Mă ńiram i̯o śi făśi̯a:
Stiti̯a-n drum, şî li cośi̯a...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXVI

La puţu cu tufili
Spalî leli̯a rufili.
Di ǵini śi li spăla
Şî cîni i li lătra...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXVII

Săraca nevasta mi̯a,
Frumo̯asa şî harnica:
Pînî ţăs-uñ cot di pîñzî,
Mînîñc-o vadrî di brîñzî!
Pînî ţăs-o palmî, dou̯î,
Mînîñc-o vadrî di ou̯î...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXVIII

Oi̯, leliţa śi̯a măi̯ nantî
Cun dă gurî pisti po̯artî!
Da leliţa śi̯a măi̯ ńicî
I̯a sî sui pi oḱiñcî
Şî dă guriţî di fricî:
Sî-ntindi̯a, şî n-aźi̯uñźi̯a,
Ş-a ḱica(t) po̯arta pi i̯a,
Măi̯ mari śi̯uda-i̯ i̯era...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXIX

Lelița cu brîu verdi
F.t-o-ñ leźi, ǵini-i̯ șădi!
Lelița cu oki verz
Niśi̯odatî sî n-o crez:
Cîn a zîśi: „zău̯“ șî „zău̯“,
Atuñș s-o săruț măi̯ rău̯...
Ḱișc-o, mușc-o, n-o lăsa,
N-aștepta sî-ț zîcî i̯a!

(1927) — Același.

DCCCLXX[1]

— Hai̯, băbuțî, sî źi̯ucăm,
Cî noi̯ păpușoi̯-avem:
Cîți̯-o băniśi̯oarî, dou̯î,
Cî ni̯-o vindi alțî nou̯î...
Oi̯ n-avem, brîñzî mîñcăm,
Șî piñ sat ni lăudăm...

(1927) — Același.

DCCCLXXI

— Sus, oḱiñcî di purśicî,
Cî ti fac sî źi̯ośi̯ di fricî!

(1927) — Același.

DCCCLXXII

Lelița cari-i̯ stă ǵini,
Nu dă gurî la orśini:
Ș-o păstri̯azî pîntru mini...

(1928) — Același.

[1] Cf. text. DCCCLXXXV.

DCCCLXXIII

Di-ar vini primăvară
Sî culeźiñ cînipa,
Şî s-o dăn la tokitoari,
Sî-i faśin leliţî poali;
Ş-o rokiţî frumuşà,
Sî sî cununi cu ia.
Rokia-i uñsî di uñsoari,
Faţa s-a-negrit di soari...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXIV

Tot măi sus, măi sus, măi sus,
Poali la cămeşî nu-s!
Poali am, şî nu li-am pus,
Şî-s la soacrî-mia pi fus...
Soacrî-mia-i fimei ra
Şî nu vria sî ńi li dia.

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXV

— Hai la źioc, kiśioari goali!
— Las' la dracu, cî ń-i foami!
Io la źioc mă-ndes, mă-ndes,
La ţăsut: nu ştiu sî ţăs...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXVI

— Pi coasta cu fraźili
Ad' la nica braţîli,
Sî-ţ săruti buzîli!

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXVII

Uşurel şî legănat,
C-aşa-i̯ plaśi, cî-i̯ băi̯et:
Sî pui leli̯a pi pat,
Cî-i̯ ǵini di sărutat...

(1928) — **Acelaşi.**

DCCCLXXVIII

— I̯-auz, leli, popa to̯acî,
I̯eş afarî şî ti ro̯agî:
Ti ro̯agî lu Dumnezău̯,
Sî mo̯arî bărbatu tău̯,
Sî rămîi̯, sî ti i̯eu̯ i̯eu̯...
La cătrinţa cu peti̯alî,
Cî i̯a ari̯-o socoti̯alî...

(1928) — **Acelaşi.**

DCCCLXXIX

Dragî ń-i fata săracî,
Cî i̯a c-o mînî sî-mbracî!
I̯ar fata bogatului̯
Dă-o-m mîna dracului̯:
Pi cămeşî şî pi spati,
Dă sălinî di bucati...

(1928) — **Acelaşi.**

DCCCLXXX

— Nu ti ui̯ta cî źi̯oc rău̯,
C-aşa źi̯oacî ni̯amu ńeu̯!
Cî dac-ar źi̯uca măi̯ ǵini,
M-ar îñvăţa şî pi mini.

(1927), Vali̯a-Sări̯i̯ — **Nicu I̯erimii̯a, 20.**

DCCCLXXXI

Liţî, verdi, şî i̯ar „verdi,“
Fetili, cît or ĥi feti,
Nu li vez la crižmî beti.
Da dipi śi sî măritî,
Cîti şăpti-s la o litrî!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXII

Şî i̯ar verdi habolnic,
Treśi mîndra pi colnic
Răsuśin la burañźic
Şî pi fus n-ari ńińic...
Răsuśeşti, răsuśeşti,
Şî pi fus nu măi̯ sporeşti!
Răsuśeşti di trii̯ zîli
Şî pi fus n-ari trii̯ ĥiri!
— Śi caţ, mîndrî, pi colnic?
— O vacî cu ǵiţăl ńic
Ş-um pustiu̯ di ibovnic:
L-a pus nai̯ba di̯-a murit...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXIII

Gurî dulśi şî-ndeleti
Nu sî aflî ca la feti!
Ba sî aflî la nevesti,
Numa nu sî povesteşti...
Cî dacî s-ar povesti,
Gurî dulśi n-ar măi̯ ĥi...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXIV

Cîti o̯ali pi cupti̯or:
To̯ati̯-aşti̯aptî peţîtor...
I̯ar hîrbo̯i̯u di la foc
Aşti̯aptî pi potrupop...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXV

— Hai̯, leliţî, sî źi̯ucăm,
Cî noi̯ păpuşoi̯-avem:
Numa alţî ni dă nou̯î
Cîţi̯-o bănişi̯oarî, dou̯î...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXVI

Ineluş bătut arźint,
Amîndoi̯ ni̯-am potriǵit!
Ineluş bătut aramî,
Amîndoi̯ sîntem di̯-o samî!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXVII

La uñ fun(d) di poloboc
Îm pusăi̯ furca zălog...
— Hai̯, bărbati, di ńi̯-o scọati
Pintr-um frañc şî źi̯umătati!
Am' măi̯-avut o bondiţî:
Îi̯ zălog la crişmăriţî!
Cî trii̯ cămeş añ sî-ţ croi̯es(c):
Una, diñ furcî ţ-o torc;
Una-i̯ în tîr(g), la i̯armaroc;
Una, nu i̯esti di loc...

(1928) — Ion Iftińi Toma, 30.

DCCCLXXXVIII

Mă d(u)săi̯ îñ fundu ḱimniţî,
I̯eti, tîrnu śel cu cîlţ!
Batî-i̯ pustii̯a di cîlţ,
Cî mulţ a măi̯ fost aiśi̯!
Şî mă pusăi̯ pi băuti,
Şî scăpai̯ fusu pi buti...
— Batî-ti pustii̯a, canî,
Cî scăpai̯ fusu pi vranî!
Cîn la uşî, la gîrliśi̯:
Niş pi cọastî, niş pi brîñśi̯...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXXIX

Di cîm' beu̯ la crîşmî-n di̯al
Di̯-atuñş nu măi̯ am suman!
Di cîm' beu̯ la crîşmî-ñ vali
Añ rămas făr' di părali;
Hai̯ni buni, supţîreli,
Di treśi vîntu piñ i̯eli...
F...-i̯ mama lui̯ sî-i̯ f...
Cui̯-a pus prunu-m pămînt:
Cîti belèli sî fac
Toati diñ rakiu̯ sî trag!
Cî i̯erañ fiśi̯or di popî
Ş-añ rămas di bat în tobî...
Şî niśi̯ toba n-o bat ǵini,
Di rîdi lumi̯a di mini!

(1928) — Vasîli Huzum, 29.

DCCCXC

— Fruñzuliţî peliniţî,
Hai̯ di źi̯oacî, copkiliţî!
Cari vreţ, cari puteţ;
Cari nu, măi̯ rămîneţ
Răzîmati di păreţ,
Di daţ gurî la băi̯eţ...

(1928) — Ion Purśel, 25.

ORAŢIE DE NUNTĂ [1]

(Colăcăşii̯a)

DCCCXCI

— Bunî-dimini̯aţa, śiñstiţ socri mari̯!
— Mulţumim dumnevoastrî, boi̯eri̯ militari̯!
Śi cătaţ, śi umblaţ?

[1] În afară de colecţiile şi periodicele citate în care se găsesc publicate răzleţ oraţii de nuntă, vom aminti:

Lazăr (*Ph.*), *Oraţii, cîntece populare şi basme*, Craiova, 1876; *Păunescu* (*I.*), *Oraţii la nuntele ţăranilor români*, Bucureşti, 1848; *Stoleriu* (*N.*), *Urături alese, colinde şi cîntece de stea* Fălticeni, 1908.

Cf. şi *Marian* (*S. Fl.*), *Nunta la români*, Bucureşti, 1890; *Sevastos* (*E.*), *Nunta la români*, Bucureşti, 1889. Bibliografia suplimentară se va afla în col IV, V ale colecţiei.

— Da śi-ntrebaţ dumnevoastrî,
Aşa-ñ grabî, di viniria noastrî?
Cî noi vinirîm ş-aldatî
Pi-iśi, ca ş-aldatî;
Ş-aşa, cî nu v-aţ ńirat,
Şî niśi śi cătăm nu ni-aţ întrebat...
Da acu v-aţ strîñs grămadî,
Parc-aţ căta a sfadî...
Or crediţ cî di fricî şî tiamî
O sî stăm sî vă dăm samî?
Nu, niśi piñ gîn(d) sî nu vă triacî!
Cî noi nu ni ferim di lumi,
Cî purtăm di voiniśi numi!
Şî niśi nu ni-ñgrozăşti vîntu,
Cî stăm sî ni dăm cuvîntu.
Da di vreţ, şî di vă plaśi,
Sî stăm, sî vorǵim cu paśi;
Luaţ-o cu-nśetişoru,
Sî vorǵim cu ǵinişoru;
Cî răpidi cîñ sî śeri,
Nu sî faśi spri plăśeri.
Şî ca sî nu măi luñźim gluma,
Ascultaţ la mini-acuma:
Tînîru nostru-mpărat
Di diminiaţî s-a sculat,
Faţa albî a spălat,
Kicî niagr-a keptănat,
S-a-ñcălţat, s-a-mbrăcat ǵini,
S-a-narmat, cuñ sî cuvini,
Şî luîn buśiumu-ndatî,
Buśiumă diñ iel odatî,
Di-adună ostaş mulţîmi:
Tot voiniśi di călărimi,
Şî-mbrăcaţ cu măiestrii,
Şî cu arc di vînătorii.
Ş-aşa, pi la uñ răsărit di soari
A plecat la vînătoari.
Şî vînarî Ţara-di-sus
Cu munţî di-apus;
Şî Ţara-di-źios
Cu cîmpu frumos;
Crîñgurili cu luñśili,
Satili cu fetili.
Ş-atîţa alergarî,
Îñcît măi sî dizgustarî.
Darî pari c-o nălucî

Tot zîśa̯ sî sî mă̯i ducî...
Şî mă̯i mersîrî dipi̯-o moǵilî
Pîn śi̯-ažuñsîrî la o fîntînî.
Ş-aiśi̯ dădurî pisti̯-o urmî di fi̯arî,
Şî cu toţ discălicarî:
Uni zîśi̯a cî-i̯ urmî di zînî,
Sî h́ii-mpăratului̯ cununî.
Alţî zîśi̯a cî-i̯ urmî di căpri̯oarî,
Sî h́ii-mpăratului̯ soţîoarî.
Da s-a găsît alţ cunoscători̯
Ş-a spus cî-i̯ urmî di floari cră̯i̯ascî,
Sî h́ii-mpăratului̯ miri̯asî...
Deśi̯, cu cîti cuvîntarî
Pi-mpărat îl aţîţarî,
Şî-i̯ făcurî-ñ gîn(d) sî-i̯ vinî:
Cî diñ śi parti̯-aśi̯a zînî
A vinit i̯a la fîntînî?
Şî cu inima-ñfocatî
Apucă śi̯a urmî-ndatî;
Şî dipi i̯a sî tot dusî
Pînî cîñ văzu cî-l dusî
Drep(t) curţîli dumni̯avoastrî,
Cu-ntri̯aga oştiri̯a noastrî,
Uni şî văzu à floari:
Cî di crescut tot creşti,
Di-ñflorit îñfloreşti,
Da di rodit nu rodeşti...
I̯ar atuñśi̯a împăratu
Îş făcu îñ sîni sfatu:
Ca sî i̯a aśi̯a floari
S-o răsădi̯ascî
La curti̯a-mpărăti̯ascî,
Uni sî cri̯ascî,
Sî-ñflori̯ascî,
Sî-ş di̯a i̯a rodu la iǵi̯alî,
Tuturora la priǵi̯alî.
Aśesti̯a-mpăratu
În gîn(d) dipi śi-ş' li puni,
Sî scoalî, sî-ñcalţî,
Pi scări̯ di arźint sî-nnanţî,
Şî priǵi atuñśi̯ îndatî
Pisti oştiri̯a sa toatî.
Şî pi noi̯ aśeşti̯ doi̯ ni̯-alesî,
Şî cu poruñcî ni trimesî
Dipi i̯ubita lui̯ floari,
S-o duśim, sî cri̯ascî,

Sî-ñfloriascî
La curtia-mpărătiascî...
Iarî noi, pornin îndatî
Cu poruñca śia luatî,
Nu luarîm sama ǵini
Sî vinim pi drumuri buni;
Śi ni luarîm dipi steli,
Pisti munț şî pisti dialuri,
Mîñcîn şî bîn împreunî,
Şî cîntîñ cu voi bunî,
Şî-ntrebîn îñ calia noastrî
Di curțîli dumniavoastrî.
Iar aśia stia strălușitî,
Di noi foarti mul' doritî,
Aiśi sî ascuñsărî,
Aiśi diñ oki o ḱerdurîm...
Deśi, sî căutaț aśia floari,
Ş-aśia stia strălușitoari:
Cu cuvinti di-mpreunî
Sî vă lăsăm cu voi bunî!
Sî n-aşteptaț niscai vorbi răli,
C-a(ri) sî vă cazî cañ greli!
Sau ni crediț niscai tîlhari!
Noi sîntem cu carti-mpărătiascî:
Śini ştii lătiniascî,
Sî poftiascî, sî śetiascî!
Śini nu, ca di cărbuni
Sî feriascî mîna di-a puni!
Da spuniț: um popî sî ǵii,
Cî iel lătiniascî ştii.
Sî nu ǵii vuunu cu barba rarî,
Sî ni ții pînî-ñ sarî;
Sau vuunu cu barba căruntî,
Sî rămîi cartia niśititî...
Śi sî ǵii unu cari ştii sî sugî,
Sî śetiascî cartia diñ fugî...
Cî nu-i carti lătiniascî:
Dipi cuñ videț, i-o ploscî
Cu ǵin di la Dialu-mari,
Cîn îi traźi, căśiula-i sari!
Nu-i ca la dumniavoastrî: zamî di pruni,
Cîm' bei măi multî,
Ti umfli-m burtî...
Socri-mari, ascultaț,
Şî-ñ cap băgaț:
Aduśiț fîn cu carî,

Sî daț cailor mîñcari!
Tăieț źiuñși cu carni grasî,
Sî daț ostașî la masî!
Aduśiț buț cu ǵin tari,
Sî h́ii cu-ndestulari!
Gătiț măi multi casî frumoasî,
Șî puniț măi multi mesî:
Tot cu bucati alesî,
Șî cofeturi lîñg-aśesti,
C-așa obiśeiu iesti!
Cătaț feti frumoasî,
Ca sî dănțuim cu ieli!
Socri-mari,-ascultaț,
Șî-ñ cap băgaț!
Iar cumva di nu sî poati
Ca s-aveț aśesti toati,
Niśi nu staț sî măi răspundiț,
Śi cătaț sî vă ascundiț;
Cî ostașu nu știi di glumî,
Ș-ari sî h́ii vai di mumî!
Ș-apăi sî-ñștiințaț tot satu,
C-ari sî ǵii șî-mpăratu
Cu căpitani șî cătani
Șî cu măi multi rădvani.
Aduśi-o rădvanî mari,
Cu lăuti șî kintari:
Îñ iel stă śiñstita nunî
Șî-m mînî țîni-o cununî
Di flori frumoasî, aliasî,
Pîntru śiñstita miriasî.
Da pîn-atuñśi: luaț aiesti daruri
Di la-mpărățiia noastrî
Șî źinirili dumniavoastrî...
Iel ni-a zîs: „Merźiț cu ieli,
Șî li daț miresî meli.“
Di-acu puteț scoati colacu,
Cî noi isprăǵirîm sacu...
Puteț da ș-o băzmăluțî:
Da sî h́ii frumos țăsutî
Șî cu flori di h́ir cusutî.
Puteț da șî di mătasî,
Di-aveț inimi śi vă lasî!
Numa sî h́ii de-iśi, diñ casî;
Sî nu h́ii di la niscai veśini,
Ca sî pățîñ vo rușîni!

C-atuñśi̯ va h́i rușînți̯a no̯astrî
Șî niśiñsti̯a dumnevo̯astrî...
I̯ar di nu, șî di arniśi̯u h́ii,
Numa di-ț avi̯a ominii!
Cî noi̯-om prińi di to̯ati,
Numa-ñgrižîț a li sco̯ati!
I̯ar ăstor feti vinìti,
Ca śi̯orîli-ñgrămăditi,
Śi ni stau̯ cam pi la spati,
Tot cu gurili căscati,
Șî dațî-li śeva sî-ñgițî,
Ca sî-ș măi̯ poto̯ali žîndu,
Pîn li̯-a vini șî lor rîndu...

(1928), Tikiriș — Ion N. Preutu Sandu, 21.

COLINDU̯ [1]

DCCCXCII

Az i̯-Aźi̯unu,
Mîni̯, Crăśi̯unu:
I̯e, sculaț, boi̯eri̯ bogaț,
I̯a, sculaț, di ńi̯-ascultaț,
Cî vă ǵin colindători̯
Diladi̯al di kiotori̯.
Șî nu vă ǵin niśi̯ c-uñ rău̯,
Șî vă ǵin cu Dumnezău̯:
Dumnezău̯ śel mititel,
Mititel șî frumușăl,
Îñfășat îñ aurel,
Cu fașa di flori̯ di măr.
I̯a, sculaț fata śi̯a mari,
Sî apriñz-o lumînari,
Sî mă ui̯t la di̯al, divali,
Sî văz so̯ari cîñ' răsari.
Da nu-i̯ so̯ari cîñ' răsari,
Śi ń-i Moș Crăśi̯uñ călari.
Da śi feli̯ di cal îńi̯-ari?
I̯a, uñ cal cañ gălbior.
Șî nu-i̯ galbîn di făpturî,
Șî-i̯ galbîn di̯-alergăturî:

[1] V. pentru bibliografie: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 67; III partea I-a, Focșani, 1948, 65. Cf. și vol. IV, V ale colecției de față, unde se va găsi, prezentat antologic și critic, materialul bibliografic suplimentar.

Alergat într-alergat,
Pi Moş Crăśiun l-a cătat,
L-a cătat şî l-a aflat
Îñ kilija cu tămîi,
Cu fereşti mari di gutui,
Cu uşîli di-alămîi.
Scrisî-i floaria-raiului
Pi toarta paharului;
Scrisî-i luna cu luñina
Şî soarili cu căldura.
La zăbriaua patului
Nu-ş(tiu) śi fusî şî sî dusî:
Ia, um pui di porîñgel!
Porîñgelu-ñ guñgurarî,
Sus, măi sus cît sî-nălţarî,
Źios, pi mari sî lăsarî,
Apuşoarî îş luarî:
Apuşoarî-ñ gurişoarî,
Ketrîśeli-n deźeţăli.
Apuşoara-ñ gîñgura,
Ketriśica răsuna.
Di la uşî pîn' la masî:
Numa liagîn di mătasî.
Dar în liagîn śini şădi?
Mărioara śia frumoasî:
Coasî, coasî şî discoasî,
Coasî, coasî, gîndăśeşti
Şî di nuntî sî găteşti.
Cruśi-ñ casî, cruśi-m masî,
Rămîi, gazdî, sănătoasî!

(1928), Păulèşti-Hăulèşca — Neculai Radu Bratosin, 54.

CÎNTIC DI STIA[1]

DCCCXCIII

O di trii ori ticăloasî,
O sufliti păcătoasî!
Cît îi lumia di frumoasî
Şî vremia di călduroasî,

[1] V. pentru bibliografie, *Diaconu, Folklor R.-Sărat,* II, 67; III partea I-a, Focşani, 1948, 65. V. şi vol. IV, V ale colecţiei de faţă, unde se va găsi — prezentat antologic şi critic — materialul bibliografic suplimentar.

Ịatî, Domnu cî ti kịamî
Pintru tọati sî-ț daị samî:
Pintru cît aị făptuit
În lumi cît aị trăit.
Patruzăśị di anị ș-o lunî:
Niśị-o haịnî nu ț-î bunî!
Patruzăśị di anị ș-uñ vac:
Niśị-o haịnî nu-ț măị plaśi!
Haịnî luñgî, îñźerịascî,
Di mọarti sî ț-o gătịascî.
Haịnî luñgî, auritî,
Di mọarti ț-a ḣi gătitî.
Viniț, fraț, viniț, surorị,
Di mă-mpodoǵiț cu florị!
Viniț, fraț, viniț, veśinị,
Di mă-mpodoǵiț cu crinị!
Viniț șî voị, copkilaș,
Draźi tati îñźeraș,
Sî vă măị sărut o datî,
Cî ń-i vịața prescurtatî
Pị-o cali niumblatî,
Uni n-añ fos' niśịodatî.
Da dị-acu pînî-ñ veśii
Ńila ta, Dọamni, sî ḣii
Cu dar șî cu bucurii!

(1928) — Același.

PLUGUȘORU [1]

DCCCXCIV

Buna-vremịa la ferịastî,
La boịeri, la dumnevọastrî!
Di cîñ sara a-ñsărat,
Bunî-vremịa nu v-an dat.
Ịar acuma, pi-ñsărat,
Cu plugușoru v-añ ḱicat:
Plugușoru cu doịsprăzăśi boị,
Plugușoru traźi boị,
Plugușoru traźin noị...

[1] V. pentru bibliografie: *Diaconu, Folklor R.-Sărat*, II, 67; III partea I, Focșani, 1948, 65. V. și vol. IV, V ale colecției de față, unde se va găsi — prezentat antologic și critic — materialul bibliografic suplimentar.

Ararîm,
Ararîm cît ararîm,
Pînî cît ni săturarîm.
'h́ipsărîm plugușoru-ntr-uñ os di rîmî,
Făcurîm plugu fărîmî...
Șî-l luarîm di ureki
Șî-l dădurîm la păreti
Într-uñ cui̯b di castraveti;
Pogoniśi̯u-ñ sat la feti
Șî cornaśi̯u: la nevesti;
Śii̯ măi̯ ńiśi̯: la mămăliźi̯,
Măi̯ mînaț, măi̯, hăi̯!...

Făcurî mămăliźili cît nuśili
Șî s-ațînurî cu măśi̯uśili,
Ca sî nu ǵii furniśili...
I̯ar hoțo̯ai̯ca di furnicî:
Di hoțo̯ai̯cî śi i̯era,
Pi sup i̯arbî sî vîra
Șî măligî tot fura...
Măi̯ mînaț, măi̯, hăi̯!...

I̯ar dumni̯alui̯, Sfîntu Vasîli,
La luna, la săptămîna
Șî umplu cu aur mîna,
Șî sî dusî, ca sî vazî
Cum îi̯ grîu di mîndru, di frumos.
Grîu i̯era di mîndru, di frumos
Ca fața lu domnu Hristos:
Pi uni i̯era măi̯ mari,
Băti̯a murgu la sḱinari;
Pi uni i̯era măi̯ ńic,
Băti̯a murgu la buric.
I̯ar dumni̯alui̯, Sfîntu Vasîli,
I̯el voi̯os îñcălicarî,
La Tigina apucarî.
Șî cumpărarî nou̯îză'șî nou̯î di ocî di h́i̯er
Șî nou̯îzăș di ocî di oțăl.
Sî dusî la Stan țiganu
Cari bati cu śi̯ocanu.
Ișîrî băi̯etu lu Stan țiganu
Cu śi̯ocanili-m brațî,
Cu foili-ntri ḱiśi̯oari;
Șî-i̯ făcurî lu dumni̯alui̯, Sfîntu Vasîli,
Nou̯îză'șî nou̯î di săśereli,

Cu mănuñki̯ di ǵioreli,
Cu dinţî di ḱipereli,
Ca sî di̯a la h́ini̯, la h́iniśeli,
Şî la nepo̯ati, la nepoţăli,
Mînaţ, măi̯, hăi̯!...

I̯ar la nepoţîca śi̯a bătrînî
S-a-ntîmplat săśiri̯a śi̯a cîrnî...
Nepoţîca śi̯a bătrînî
Cu stîñga apuca,
Şî cu dri̯apta trăźi̯a,
Şî poloc mari făśi̯a,
Dem poloc: snop;
Deñ snop: clai mari, streşînatî,
Toţ boi̯eri lăudatî,
Măi̯ mînaţ, măi̯, hăi̯!...

I̯ar dumni̯alui̯, Sfîntu Vasîli,
Îñcî arii̯ îş śi̯opli̯a
Îñ capu pămîntului̯,
Îñ răzara vîntului̯.
Şî diñ graždi̯u îñc-aduśi̯a
Źăśi i̯epi, tot sîrepi;
Şî pi to̯ati li lega
Şî pi to̯ati li mîna
Împreźi̯uru parului̯.
Di̯asupra făţari̯ului̯,
Măi̯ mînaţ, măi̯, hăi̯!...

I̯epili mereu̯ fuźi̯a,
Demerlii̯a scutura
Şî grîu sî trii̯era.
Ş-apăi̯ i̯epili
Cu urekili-ñ saśi̯ băga.
Îñcî lui̯ dumni̯alui̯, Sfîntu Vasîli,
Şî măi̯ ǵini-i̯ pări̯a,
Cî niśi̯ căuş nu-i̯ trebui̯a...
Măi̯ mînaţ, măi̯, h́ăi̯!...

Şî-ñcărcarî zăśi carî di poh́o̯arî'
Şî plecarî pi drum la mo̯arî:
La mo̯arî la Căpătan,
Uni̯-a măśinat şî an;
Cî morari̯u-i̯ măi̯ fudul,
Cu izmeni făr di tur,

Zbîrnîi̯a muştili-ñ c..
Măi̯ mînaț, măi̯, hăi̯!...

I̯ar ho̯ața śi̯a di mo̯arî
Cîñ văzu atîți̯a carî,
Luă co̯ada pi sk̦inari
Şî fuźi la luñca mari.
I̯ar morari̯u, meştir bun,
Zări mo̯ara pi cătun,
Luar-uñ śi̯ocan ş-uñ frîu̯:
Mo̯ara cu frîu̯-o legarî
Ş-o luarî di lăptuc
Ş-o dă i̯ar îñ vad, la loc;
Şî-i̯ deti cu śi̯ocanu-ñ şăli,
Di̯-o aşazî pi măsăli.
Şî turnă di̯-asupra-ñ coş
Grîu̯ măruntăl, di śel roş:
Diñ coş cădi̯a sup k̦i̯atrî;
Di sup k̦i̯atrî, îñ covatî.
Măi̯ mînaț, măi̯, hăi̯!...

Şî-ñcî carîli-ñcărcarî
Şî acasî cî plecarî:
Zăśi carî di poḱo̯arî,
Şî plecarî pi drum acasî.
I̯ar dumni̯ai̯i, źi̯upini̯asî,
Diokii̯ana si̯a frumo̯asî,
Auza tuma diñ casî
Scîrțîitu carîlor,
Kiutu flăcăilor.
Îñ cămarî cî merźi̯a,
Sîtî mari-ş aleźi̯a
Sîtî mari şî can di̯asî:
Sus, tobili băti̯a;
Źi̯os, negurli s-aşterni̯a.
Şî-ñcî pîni̯a plămădi̯a,
Vo op(t) colaśi̯ îñvîrti̯a,
Pi lopatî îi̯ culca
Şî-ñ cupti̯or îi̯ aruñca.
Şî-mpărțî trii̯ colăśei̯
La copk̦ii mititei̯.
I̯ar mîndrului̯ bărbat
Îi̯ deti̯-uñ sărutat...
Măi̯ mînaț, măi̯, hăi̯!...

Da la anu sî trăiț,
Sî vă găsîm îñfloriț:
Ca meri, ca peri,
Ca vița di vii
Îm postu Sîntămării, ahò!...

(1928), Păulèști̯-Hăulèșca — Gligori Săcălùș, 48.

DCCCXCV

Bini, Dǫamni, cuvinti̯azî
La casa cari uri̯azî!
Hai̯, măi̯ mînaț, flăcăi̯!...
În nǫapti̯a di Sfîntu Vasîli
Hodiniț, boi̯eri̯, cu bini!
Hò, hahò, copii̯ șî fraț,
Staț puțîn, șî nu mînaț,
Lîñgî boi̯ v-alăturaț,
Șî cuvîntu ńi̯-ascultaț:
Sti̯a di zî, șî sti̯a di zori̯,
Sti̯a di anu viitori̯,
Hai̯, măi̯ mînaț, flăcăi̯!...

Plecarîm într-o źi̯oi̯
Cu plugu cu doi̯spśi boi̯.
Ararîm źi̯oili: văili,
Vinirili: grindurili;
Hai̯, mînaț, flăcăi̯!...

La luna, la săptămîna,
Cîn îi̯ dă dumni̯alui̯ mîna,
I̯el sî dusî ca sî vadî
Di i̯-a da' Dumnezău̯ rǫadî.
Un vîn(t) mari pă pămîn(t)
Șî ploi̯ multi după vîn(t)
Șî sămînța a-ñcolțît,
Șî grîu c-a răsărit...
Dumni̯alui̯, cîn îl vidi̯a,
Di diparti cî-ñverza,
Di di̯-aprǫapi-ñgălbini̯a;
Mîna-m buzunari̯ băga,
Kei̯ di alamî scoti̯a,
Grăž' di pi̯atrî discui̯a
Șî diñ cai̯ cî-ș aleźi̯a...
Rǫata, ș-uñ călcăi̯,
Dațî-i̯ hura, măi̯ flăcăi̯!...

...unu mîndru șî-ñfrînat,
Cum îi̯ bun di-ñcălicat:
I̯uti ca focu,
Ñegru ca corbu;
Cu potcoavi di arźint,
Di n-añ văzî' di cîñ sînt,
Cî-s sporniśi la fuźit.
Roata, ș-uñ călcăi̯,
Dațî-i̯ hura, măi̯ flăcăi̯!...

S-a răpezît în tîrg, îm Bîrlàd,
A luat noui̯ ocî di fi̯er,
Noui̯ di oțăl:
Oca di fi̯er mari,
Șai̯spśi părali.
Roata, ș-uñ călcăi̯...

Sî dusî la Buhlan țîganu
Cî știi̯-a bati cu śi̯ocanu:
Ișî cu ilău di̯-a skinari,
Cu foili-ntri ḱiśi̯oari,
Ș-apucă pi Žîi̯ divali...
— Măi̯ śi̯orani, măi̯ țîgani,
Nu ti mînii̯a,
Nu ti bosîmfla,
Cî mari platî ț-oi̯ da!
Măi̯, lucri̯azî-ñ fi̯er cu platî,
Cum ț-am plătit șî aldatî.
Roata, băi̯eț, ș-uñ călcăi̯!...

Deti śi̯oc, deti boc,
Făcu noui̯ săśiri̯ mari̯
Pîntru săśerători̯ tari̯;
Făcu unle mititeli,
Cu mănuñki̯ di floriśeli.
Strîñsî fini șî veśinili
Șî vo trii̯ babi bătrîni
Cari știu̯ rîndu la pîni.
Roata, ș-uñ călcăi̯!...

La fiśi̯ori̯ di negustori̯ —
Cî-s măi̯ buni̯ săśerători̯ —
Di pi cîmp cî i̯-a adus
Șî la lucru cî i̯-a pus:
La lucru pămîntului̯,
Îñ șternița vîntului̯.

Și pi lan înăinta
Și-ț păria cî înnota!
Alțî-ñ urma lor lega,
Și clăi̯ mîndri rîdica
Și la so̯ari sî urca.
Ro̯ata, ș-uñ călcăi̯!...

Ș-apîi̯ arii̯ cî-ñ făși̯a,
’ñ hărgelii sî răpeza:
Sco̯asî zăśi i̯epi tot sîrepi,
Tot cu co̯adili căniti,
Cu co̯arnili zugrăviti...
Și grîu sî trii̯era
Și flăcăi vîntura,
Harabàli cî-ñcărca
Și la mo̯arî li pleca:
Carîli scîrțîi̯a,
Galbini curźi̯a,
Îm poalî-i̯ strîñźi̯a,
Îñ casî-i̯ trînti̯a.
Ro̯ata, ș-uñ călcăi̯!...

Deti plo̯ai șî c-uñ vîn(t),
Trasî carîli la rîn(d),
Deti-ndatî saśi źi̯os
Și turnî digrabî-ñ coș
Grîu̯ mărunțăl, di śel roș.
Da nu sî măśinau̯ grîili ca grîili:
Curźi̯a aur șî mărgăritari̯
Îñ curțîli dumni̯avo̯astrî, boi̯eri̯ mari̯!
Ro̯ata, ș-uñ călcăi̯...!

Șî-ñ covat-o plămădi̯a
Și lăsa pîñ’ sî dosḱi̯a,
Colaśi̯ mari̯ cî mi-i̯ făși̯a,
Pi lopatî mi-i̯ culca,
Cum a da(t) Dumnezău̯-an
Holdî mîndrî lu Trăi̯an.
Împărțî vro trii̯
La copii mititii̯;
Împărțî vro śiñśi̯
La flăcăi śii̯ voi̯niśi̯.
Sî vă găsîm și la anu-ñfloriț:
Ca meri, ca peri
Îm mižlocu veri.
Anu-i̯ mari, sămni ari,
Sămni buni anu ari:

I̯arna-i̯ gri̯a, omătu-i̯ mari.
Ro̯ata, ș-uñ călcăi̯!...

Am măi̯ ura, am măi̯ ura,
Da n-i fricî c-om îñsăra.
Cî nu sînten di ișî̯, di coli̯a:
Sînten tumai̯ di la Di̯aluluñg
Di uni trag fetili-ñ žug:
Șî diñ gurî li mîna
Șî cu ǵiśi̯u li ardi̯a;
Cîn li̯-ardi̯a, ḱeli̯a pocni̯a...
Ha, ȟa, hà, ǵini-i̯ făśi̯a!
Cî șî i̯eu̯ an trimăs la i̯a,
Șî n-a vru(t) ca sî mă i̯a...
Ro̯ata, ș-uñ călcăi̯!...

Bosîi̯oc bătut pi masî,
Sî poftiț, flăcăi̯, îñ casî!

(1928), Pàltin — Luca I̯àcub, 50.

DCCCXCVI[1]

Sara Sfîntuli Vasîli
Ȟi-vă, boi̯eri̯, cu ǵini!
Sara Sfîntuli Vasîli
Numa ǵini a-ñsăratu̯,
Noi̯ cu plugu ni̯-amu̯ luatu̯,
C-așa-i̯ dă la Dumnezău̯ lăsatu̯.
Dacî n-ar ȟi lăsatu̯,
Noi̯ nu ni̯-amu̯ ȟi apucatu̯.
Viorei̯ șî clopoței̯,
Șî măi̯ ro̯ata, măi̯ flăcăi̯!...

Ahò, ahò, copḱii̯-armați̯,
Stați̯, șî nu mă năvăliți̯,
Că plugurli ńi li zgroǵiți̯,
Șî cu mini n-o opsiți̯!

Viorei̯...

[1] Cf. pentru început, *Șezătoarea*, vol. XI, 131 (plugușor — din Ialomița), pentru vers. 9—11; cf. *I. Pop-Reteganul, Trandafiri...*, 83, pentru vers. 76—80; cf. *Ion Creangă*, IV, 368 (din Vălenii-de-Munte).

Opriți̯ plugu românescu̯,
Că boi̯eri hodinescu̯!
Hodiniți̯, boi̯eri̯, hodiniți̯,
Dă noi̯, plugari, nu gîndiți̯?
C-afarî-i̯ varî, primăvarî,
Patruzeči̯ dă pluguri̯-arî...
Viorei̯...

Vă rugămu̯, boi̯eri̯, sculați̯,
La feri̯astî ascultați̯,
C-al nostru plugușoru̯
N-ați̯ văzutu̯ adesiori̯.
Niči̯ n-ați̯ măi̯ întîñḱinatu̯
Așa ùritu̯ ńinunatu̯.
Viorei̯...

Noi̯ sîntemu̯ doi̯sprezeči voi̯niči̯,
Îñcălecați̯ pă doi̯sprezeči cai̯ ńiči̯.
D-asarî dă cînd amu̯ plecatu̯
Multi sati amu̯ umblatu̯;
Șî n-au̯ rămasu̯ feti neḱișcati,
Niči̯ nevesti nemușcati:
Numai̯ una într-o marǧinî dă satu̯,
Camu̯ stricățicî dă vărsatu̯...
Viorei̯...

Să nu moru̯, pă leǧi̯a mi̯a,
To̯atî no̯apti̯a oi̯-umbla
Șî pă i̯a oi̯ căuta,
Ca să-ńi̯ spui cum să po̯artî,
Să-ńi̯ di̯a gură piste po̯artî.
Viorei̯...

Coli̯a pă su' păduri—
Ńi̯-e rușîni̯-a vă măi̯ spuni:
Amu̯ văzutu̯ niște plugari̯
Totu̯ arîndu̯ cu feti mari̯...
Ș-amu̯ băgatu̯ șî plugu ńeu̯,
Să le ușurezu̯ dîñ greu̯...
Viorei̯...

Dar vini un nătărău̯
Șî-ńi̯-aruñcă plugu ńeu̯...
La(să) să tragî îñ ristei șî-n tîñžăli,
Șî la gîtu̯ po̯artî perdeli!
Viorei̯...

D-ar mîna un om ca mini,
Dumnezău̯ să-i̯ di̯a tot ǵini!
Dar îi̯ mîn-un nătărău̯,
Osîndi-l-ar Dumnezău̯!
Viorei̯...

Cîndu̯ îi̯ loyi̯a cu nui̯au̯a,
Li sări̯a dîñ gît perd̂i̯au̯a!
Și mergîndu̯ măi̯ în d̂ăv̂ali,
Întîlnii̯ vro činči̯ feti bătrîni
Și vro șasi babi cîrni.
Viorei̯...

I̯ernati cu struženi̯
Și vărati cu tărîți,
Le sticli̯a oki ca la mîți...
Viorei̯...

Dă flămîndi če i̯erau̯,
Hi̯arili la plugu̯ rodi̯au̯...
Mînați-mî, băi̯eți̯, sî mă ducu̯,
Că rămînu̯ făr' dă plugu̯!
Și mersărămu̯ pă cărari cu lunî,
Undi buhu greu̯ răsunî.
Și măi̯ mersărămu̯ pă cărări̯ plini cu flori̯.
Viorei̯...

Busui̯ocu̯ verdi-ñ cărari,
Răsăditu̯ dă fatî mari;
Busui̯ocu̯ verdi frumosu̯,
Rămîneți̯ sănătoși̯!
Viorei̯...

Cîti hopuri̯ hopurati,
La mulți̯-ani̯ cu sănătati!
Cîti hopuri̯, hopureli,
La mulți̯-ani̯ cu floričeli!
Viorei̯...

Sî măi̯ zîčimu̯ să trăi̯ascî
O̯asti̯a no̯astrî romîne̯ascî!
Să trăi̯ascî capu țări
Împreunî cu̯-ofițeri!

Să trăiți̯ șî dumni̯avo̯astrî,
Că nu i̯esti vorbî pro̯astî, aho!....

(1927), Soveža-Rucăreni̯ — Neculai̯ Buñgez, 35

DCCCXCVII

— Ahò, ahò, copii̯ șî frаț,
Hai̯diț, băi̯eț, îndemnaț,
Brazda sî nu ńi̯-o stricaț!
Cîn i̯era timpu di̯-ańi̯azî,
Pùsîrîm noi̯ plugu-m brazdî.
Căśi̯-avi̯am noi̯ tot pluguri̯ întăriti
Cu arźint, șî oțăliti;
Da nu știț ǵini cuñ voñ spuni,
Cî plugurli s-au̯ pus ǵini:
S-a făcut ńii̯ șî suti di fărîmi...
Traźiț boi la otavî
Șî flăcăi la dumbravî,
Măi̯ mînaț, mài̯, hăi̯!...

Ahò, ahò, di̯-asarî-ñco̯asi̯-am umblat
Pîñ śi̯-am aźi̯uñs la feri̯astî,
La boi̯eri̯, la dumni̯avo̯astrî.
— Sco̯alî, dalbî źi̯upini̯asî,
Cu paharu plin pi masî:
Cu paharu pocostit,
Cu trii̯ steli̯-acoperit!
I̯ar di̯asupra, pi pahar:
Un luśi̯afîr luminos.
În to̯arta paharului̯
Scrisî-i̯ flo̯ari̯a-rai̯ului̯;
Scrisî-i̯ luna cu lumina,
Șî so̯arili cu căldura,
Măi̯ mînaț, măi̯, hăi̯!...

Hai̯diț, băi̯eț, îñźi̯ugaț
Boi̯ la źi̯uguri̯ îñfloriti,
La răstei pocostiti,
La tîñžăli păluiti
Pintru anu-nou̯ gătiti!
Hai̯diț, băi̯eț, îñźi̯ugaț,
Îñźi̯ugaț tot cîti doi̯,
Sî brăzdăm di păpușoi̯;
Cî di grîu̯ an tot arat

Tot cîmpu la Țàrigrad.
Ararîm văili, pîraili,
Cîmpu I̯erusalìmului̯,
Di̯alu Ĝaralìului̯.
I̯ar în di̯al
La mormîn(t) cîn am aźi̯uñs,
Añ găsît rai̯u diskis:
Mesî-ntiñsî,
Făclii̯-apriñsî;
Șî Irod stiti̯a la masî
Cu tikii̯a di mătasî,
Cu sabii̯a-m mînî sco̯asî:
— Hai̯, Iro̯adi, la brăzdat,
Cî-i̯ tim(p) bun di sămînat:
Dim bătrîni̯-am apucat
Cî-ñ i̯a(stî) sarî sî brăzdi̯azî“.
Din trîmbiț-a trîmbițat,
Sămni mari̯ s-a arîtat.
Di tim(p) bun śi i̯era,
Grîili-ñ galbîn didi̯a.
Sîñ(tu) Vasîli ișî-m palat,
La suruźi̯u a strigat:
— Adî-ńi̯ calu meu̯ diñ hărgelii:
Śel cu co̯ada casalii
Șî cu co̯ama cam stănii.
Măi̯ mînaț, măi̯...

Trii̯ îñ fațî ńi-l trăźi̯a,
Trii̯ îñ spati ńi-l găti̯a,
Cu mărźeli ńi-l împleti̯a.
Sîñ' Vasîli-ñcălica,
În deźiti șui̯era,
So̯arili întuneca,
Apili sî alina,
Luna-ñ roșu sî-mbrăca:
— Hai̯ la di̯al, la săśerat,
Cî nu i̯e mari păcat,
Cu tulpanu pus pi cap!
Măi̯ mînaț, măi̯...

Di călari s-a plecat
Șî trii̯ spiśi̯ ńi̯-a luat
Șî li̯-a pus îñ cutiuțî
Șî mi li̯-a dus l-a lui̯ domnițî.
A lui̯ do̯amnî l-aștepta:
Cu trii̯ meri sî źi̯uca

Sup uñ hir di calomfir,
Sup uñ hir di trandafir.
— Nu ti temi, băĭețăli,
Cî ĭeu știu-a discînta,
Pi toati li-oi vindeca:
Sî ti duśi la tîrgu Bîrligățăl,
Cî ĭesti bai di oțăl,
Negustori di vindi hier".
Ș-a bătut la tiligraf,
Sî gii meștiru-ñ śias.
Ș-a vini(t) Marin țîganu
Cari bati cu śiocanu:
Cu śiocanu śiocănia
Șî cu kila ńi-l kilia,
Drept îm brazdî ńi-l punia,
Trii brazdi-odatî răsturna,
Adam grîu îńi sămîna —
Dintr-a lui ńicî greșalî
Ńi l-a dat diñ rai-afarî.
Măi mînaț, măi!...

— Sî ti duśi la Vînătòri,
Sî-ńi-aduśi săśerători:
Suti, suti di copkii,
Cu soarili în tikii;
Copileli mititeli,
Cu ńilžoaśi supțîreli,
În deźiti cu ineli.
„Nu vă śertaț, dražili meli,
Cî-m prîñz, măi sup-ańiazî,
Va vini ca sî vă vazî,
Sî văz raza uñ(di) s-așazî:
Îñ vîrfu dialului,
Îñ grivița vîntului".
Sîñ' Vasîli-ñcălica
Șî la graž cî sî duśia,
Nouî žugani c-aduśia.
Di dăloaźi ńi-i duśia
Șî-ñ asàvî ńi-i vîra,
Cu kiśioarili stropșa,
Grîu nitriierat nu rămînia.
Măi mînaț, măi...

Iar tot vinia trii cuśi dispri Žîi:
Tot vinia śiripiin,
Pliava-n nori ńi-o azvîrlia,

Grîu curat rămîni̯a.
I̯ar mororița,
F..-i̯ perperița,
Într-o sobî,
Într-o co̯așcî di bostan
Ńii̯ di draśi̯-avi̯a cui̯bari̯!
Da nou̯î di ii̯ nu ni i̯era ti̯amî,
Cî știi̯am pi toț cum îi̯ ki̯amî:
Unu-l ki̯amî Vasîli̯u,
Furî șîpu cu raki̯u;
Altu-l ki̯amî Markidan,
Stă îm mînî c-uñ śi̯ocan;
Unu-l ki̯amî Vînător,
Furî pîni̯a diñ cupti̯or;
Unu-l ki̯amî Zlataòn,
Stă ascuñs într-uñ ulśi̯or.
Zlataòn, cîn-a țîpat,
Tuma-ñ i̯ad s-a răsunat!
— Śi ț-î țîi, Zlatao̯ani?
— Śi sî-ńi̯ h́ii, căpitani:
Añ scăpat mo̯ara divali
Sî nu pośi̯u s-o-ntor(c) diñ cali.
— I̯esti̯-o dragî prioti̯asî,
Ș-aprindi tămîi-ñ casî
Șî pocnești-ñ ǵiśi̯u di foc
Sî ǵii dracu śel șki̯op;
C-aśela n-ari tikii
Șî nu i fricî di tămîi...
Aho!...

(1924), Spinèștĭ — Stoi̯ca Lepădatu, 29.

DCCCXCVIII

— Ahò, ahò, copii̯ șî fraț,
Staț oli̯acî, nu mînaț,
Șî cuvîntu ni̯-ascultaț:
S-a sculat măi̯-an
Bădica Trăi̯an
Ș-a-ñcălicat
Pi̯-uñ cal niñvățat,
Cu șau̯a di aur,
Cu numili di Graur,
Cu frîu di mătasî
Cît ǵița di gro̯asî.

Şî-ñ scări̯ s-a aruñcat,
Pisti cîmpuri̯ s-a ui̯tat
Sî-ş ali̯agî loc curat
Di arat, di sămînat.
Şî digrabî s-a apucat
Cîmpu netid di̯-a arat
În luñźiş şî-ñ curmezîş,
Brazdili trăgîn kezîş.
S-a apucat într-o źi̯oi̯
C-um plug cu doi̯spreśi boi̯:
Boi̯ bourei̯,
Cu co̯arnili ţîntirii̯,
Îñ co̯adi cudălbii̯.
Măi̯ mînaţ, măi̯, hăi̯!...

Şî to̯atî zîu̯a a arat,
Brazdî ni̯agr-a răvărsat;
Şî pi brazd-a sămînat
Grîu̯ mărunt şî arnăut,
Sî răsarî-ntr-um minut;
Grîu̯ di varî, cu săcarî,
Sî răsarî pînî-ñ sarî.
Măi̯ mînaţ, măi̯...

La luna, la săptămîna
Ş-a umplut cu aur mîna,
Şî s-a dus la holda sa sî vazî
Di i̯-a da'Dumnezău̯ ro̯adî.
La holdî, cîn a aźi̯uñs,
I̯era grîu frumos:
Di diparti-ñgălbini̯a,
Di̯-apro̯api policni̯a;
Îñ skic i̯era ca vraǵii̯a;
Îm bob, ca mazîri̯a;
Îñ foi̯, ca trestii̯a.
Măi̯ mînaţ, măi̯, hăi̯...

Domnu Sfîntu Vasîli,
Văzîndî-l aşa frumos,
Sî-nto̯arsîrî acasî,
Pusî co̯atili pi masî:
Gîndi una, gîndi dou̯î,
Gîndi-ñ fundu graždi̯ului̯
La făptura murgului̯:
Cum îi̯ murgu di-ñşîrat,
Numa bun di-ñcălicat,
Sî şî ducî-n tîr(g) la Bîrlàd,

Dim Bîrlàd la Țarigràd,
C-acolu-i măi lăudat!
Sî cumpiri nouîzăśi di săśereli,
Cu mănuñkiu di vioreli,
Cu dinți di kipereli,
Sî dia pi la fini, pi la finiśeli,
La băieț di negustori,
C-aśiia-s măi buni di săśerători.
Măi mînaț, măi...
La o finî măi bătrînî
Îi vini săśiria śia cîrnî...
Da ia di-a dracului śi iera,
Cu driapta trăźia,
Cu stîñga holòp făśia:
Clai mari, streșînatî,
Toț boieri lăudatî!
Măi mînaț, măi...

Acuma Sfîntu Vasîli sî dusî
S-aliagî nouî tiligrafi:
Iuț ca focu,
Ñegri ca corbu.
Cu kiśioarili stropșa,
Cu urekili-ñ sac băga,
Cu coadili măsura.
Da avia caieli di aramî:
Nu bătia pisti samî;
Șî potcoavi di arźint:
Bătia ǵini la pămînt.
Măi mînaț, măi...

Acum sî gîn(d)ești uñ(di)'sî facî ariia:
S-o facî-ñ vîrfu muntilui,
Îm bătaia vîntului.
Treieră nouîzăśi di poloboaśi,
Fărî funduri, fărî doaźi.
Măi rămasî o povarî
Ș-o pusî pi-o iapî kioarî
Ș-o-ndreptarî-ñ sa(t) la moarî:
La moarî la Căpătan,
Uni Domnu Sfîntu Vasîli-a măśinat șî an.
Da hoțoaica di moarî,
F..-i mama cui-o ari!
Pusî coada pi skinari
Ș-o porni la Luñca-mari:

Luñca-mari, fruñza n-ari;
Luñca-i̯ ńicî,
Dă uñ galbîn, ș-o ridicî!
Da hoțu di morari̯u,
F..-i̯ meșteșugu-ñ c..!
Sî-mbrăcarî c-uñ cožoc ńițos
Șî-ș luarî barba-m mînî
Șî s-a dus pi la moarî
Ș-a luat-o di dălog
Ș-o purta piñ i̯armaroc...
Șî cîn îi̯ deti una-ñ splinî,
O așăzarî pi făinî;
Șî cîn îi̯ deti una-ñ șăli,
O așăzarî pi măsăli.
Măi̯ mînaț, măi̯...

V-am măi̯ ura cît v-am măi̯ ura,
Da nu sînten di iśi̯, di coli̯a:
Sînten di la Putna-veki,
Uni mîța streki
Șî motocu
Nu-ș găsăști locu...
V-am măi̯ ura śi v-am măi̯ ura,
Da nu sînten di iśi̯, di coli̯a:
Sînten din tîr(g) di la Nămoloasa,
Uni nu-s fetili frumoasî...
Am vinit aiśi̯, în tîr', la dumni̯a-voastrî,
C-am aflat cî-s măi̯ frumoasî.
Da șî pi̯-acolu-s frumoasî,
Da-s cam căpățînoasî
Șî cu kiśi̯oarîli răpănoasî...
La anu, cîn' om̃ vini,
Sî vă găsîm îñfloriț:
Ca meri, ca peri,
Ca fruñza di vii
Îm postu Sîntămării.

(1927), Spinèști̯ — Ion C. Soari, 12.

DISCÎNTIŞI[1]

DI ALBIAŢÎ

DCCCXCIX

A plecat nouă neveste,
Cu nouă rochii albastre,
Cu mînecele suflecate,

---

[1] Literatura descîntecelor apare în folklorul nostru relativ bogată. Însă este împrăştiată şi culeasă de cele mai multe ori cu totul la întîmplare. Încercăm o sistematizare parţială, excluzînd periodicele, luînd deocamdată în seamă materialul colecţiilor clasice (*Alecsandri, G. Dem. Teodorescu, T. T. Burada*), pe cel colectat critic (*I.-A. Candrea — Ov. Densusianu — Th. Sperantia, T. Papahagi, A. Ţiplea, N. Georgescu-Tistu, Al. Vasiliu*), apoi pe cel din culegerile comune.

Nu ne oprim la materialul disparat, folosit în masivele compilaţii etnografice lipsite cu totul de spiritul sintezii şi de grija selectării, chiar şi prin unghiul valorii literare a textelor, ca *S. Fl. Marian* (*Naşterea la Români*, 1892, 45, 46, 167, 361, 363, 364, 366—8, 371, 376, 377, 383, 384, 385, 386, 388, 394, etc.; *Înmormîntarea la Români*, 1892, 13, 14, 15, 16, 17 etc.; *Sărbătorile la Români*, I, 1898, 129, 186 etc.; vol. III, 1901, 65 etc.; *Legendele Maicii Domnului*, 1904, 102, 325, 327, 328, 329, 330, 331 etc.) şi *Tudor Pamfile* (*Duşmani şi prieteni ai omului*, 1916, 229, 230 etc.; *Cerul şi podoabele lui*, 1914 etc.), la care se adaugă din plin compacta colecţie dubioasă a lui *Gr. Tocilescu, Materialuri folkloristice*. În vol. V al colecţiei de faţă se va putea distinge — după categoriile colecţiilor critice şi ale culegerilor comune — materialul perfect documentar, de cel îndoielnic chiar sub aspectul imediat al transcrierii obişnuite.

Materialul descîntecelor este resfirat şi în anume lucrări de specialitate: botanică (*Panţu* [*Z.*], *Plantele...* [ed. a II-a] 172, 241

etc.), medicină (*Dr. Ch. H. Laugier, Sănătatea în Dolj,* Craiova, 1910; *Dr. Gomoiu* [V.], *Din istoria medicinei,* 1923, 31 etc.).

Asemenea material a fost cules și publicat corect dialectal abia în anul 1925 de către *Tache Papahagi,* în colecția *Maramureșului,* urmîndu-i *N. Georgescu-Tistu* (1928), apoi *Al. Vasiliu,* în 1931 și 1934 (*Descîntece din Huniedoara,* în „Grai și suflet", V, 50—63; *Descîntece din Moldova, ibid.,* VI $^{1-2}$, 248—305), la care adăugăm materialul de față.

Materialul publicat de *D. A. Vasiliu* (*Sufletul Românului în credințe, obiceiuri și datine,* 1942, 65—77) are o lacună: nu este colectat și publicat dialectal.

De consemnat un detaliu bibliografic: unele dintre aceste lucrări — este drept, prea accidentale, ori imperfecte ca investigație etnografică și transcriere dialectală (*V. V. Haneș,* 1921), și de aceea prizărite (*Ișar, E. Nicoară-V. Netea*) — nu sînt folosite nici de *Ovid Densusianu,* în studiul său fundamental *Limba descîntecelor* (în *Grai și suflet,* IV^2, 351—76; V^1, 125—157; VI$^{1-2}$, 75—162).

Iată bibliografia generală a materialului descîntecelor, cîtă s-a putut ea stabili prin investigațiile noastre bibliografice, rămînînd, desigur, deschis cîmpul cercetării critice pentru cine nu lucrează în precaritatea bibliografică a provinciei, uneori fără biblioteci documentare:

Alecsandri, Poesii populare ale Românilor, 1866, 271—272; *Alexici* (*G.*), *Texte din lit. poporană rom.,* I, 1899; *Bălășel* (*T.*), *Versuri pop. române,* I ^{2}, 1919; *Beldie* (*I. C.*), *La cislă,* Vălenii-de-Munte, 1910; *Bîrlea* (*I.*), *Cîntece poporane din Maramureș,* II, 1924, 327—78; *Bucuța* (*E.*), *Românii dintre Vidin și Timoc,* 1923, 125—27; *Burada* (*T. T.*), *O călătorie în Dobrogea,* 1880; *Candrea* (*I.-A.*), *Graiul din Țara Oașului,* 1907, 41 etc.; *Candrea* (*I.-A.*), *Densusianu* (*Ov.*), *Poezii populare* din diferite regiuni locuite de români, 33, 47, 49—51, 57, 59, 62, 91—2, 108—9; *Candrea* (*I.-A.*), *Densusianu* (*Ov.*), *Sperantia* (*D.*), *Graiul nostru,* I, 1906—7, 21—22, 26—8, 82, 90, 95—6, 137—8, 277—80, 281, 292, 293, 295—6, 299, 316—8, 368, 458—62, 498—500, 503—5, 506; II, 1908, 49—57, 68, 70, 134—36, 139—43, 146—7; *Carte de desfăcut farmecile,* Brașov, 1905; *Carte de descîntece culese din gura babelor celor mai bătrîne,* București, 1922; *Carte de descîntece...,* București, 1926; *Ciaușanu* (*G. F.*), *Fira* (*G.*), *Popescu* (*C. M.*), *Culegere folklor Vîlcea,* 1928, 133—38; *Cosac-Brăila* (*P.*), *Descîntece și leacuri băbești din România,* Craiova, 1935; *Costin* (*Lucian*), *Graiul bănățean,* I, II, Timișoara, 1926—1934; *Densusianu* (*Ov.*), *Graiul din Țara Hațegului,* 1915, 98XX, 99XXI, 104XXXIII, 125LXII, 126LXXIII—V, 152 CXLIX, 164CXCII, 165CXCIII, 279—83; *Descîntece culese din gura babelor bătrîne de acum 1000 de ani,* București, 1911; *Descîntece, vrăji și rugăciuni* folosite de poporul nostru la boli și alte necazuri, Brașov, 1908; *Gheorghiu* (*Const. D.*), *Calendarul*

femeilor superstiţioase. Credinţe, superstiţii şi obiceiuri din ţară, adunate de ..., ediţiunea I, Piatra-Neamţ, 1892; *Gaster (M.), Chrestomatie română,* I, II, Leipzig-Bucureşti, 1891; *Georgescu-Tistu (N.), Folkl. jud. Buzău,* 1928, 20—21XLV—LIII, 22—23LV—LIX, 33LXXXIII—V, 35LXXXVIII, XC, 36—7XCIV—VI, 51CXLII—IV, 51—53CXLVI—IX, 57—58CLXI—III, 76—77CCXIII, CCXIV, CCXV; *Gorovei (A.), Descîntecele româneşti,* Fălticeni, 1925; *Descîntecele românilor,* Bucureşti, 1931; *Grigoriu-Rigo (Gr.), Medicina poporului.* Memoriul I, II, Bucureşti, 1907 (extras *Anal. Acad. Rom.*, tom. XXX, Mem. secţ. lit.); *Haneş (V. V.), Din Ţara Oltului,* 1921, 69; *Hetcou (P.), Poesia poporală Bihor,* 1912, 31—33, 92—96; *Ioannescu-Buzău (Dr. D.), Micul magasin de medicină populară* sau arta d-a-ngriji oarecum bolnavii, Bucureşti, 1892; *Ionaşcu (Nicolae Ion), Mîndreanu (Mihail St.), Poesii populare şi descîntece,* Alexandria, 1897; *Ionescu (Dr. Daniil), Daniil (Al. I.), Culegere de descîntece din jud. Romanaţi* (cu o prefaţă de *N. Iorga*), I, Bucureşti, 1907; II, Vălenii-de-Munte, 1908; *Işar, Carte de descîntece şi desfacerea farmecelor* întrebuinţati de popor la boli şi necazuri, Bucureşti (f. a.); *Lupaşcu (Dimitrie P.), Medicina babelor.* Adunare de descîntece, reţete de doftorii şi vrăjitorii băbeşti, Bucureşti, 1890 (extras. *Anal. Acad. Rom.*, seria II, tom XII, Mem. secţ. lit.); *Marian (S. Fl.), Descîntece poporane române,* culese de..., Suceava, 1886; *Vrăji, farmece şi desfaceri,* adunate de..., Bucureşti, 1893; *Michăilescu (A. E.), Crîmpeie din viaţa ţăranului român,* Bucureşti, 1904; *Nicoară (E.), Netea (V.), Murăş, Murăş apă lină...,* I, Reghin, 1936, 219—42; *Niculiţă-Voronca (El.), Datinele şi credinţele poporului rom.*, Cernăuţi, 1903; *Nour (A. M.) (alias Marinescu-Nour (Antonian), Descîntece şi vrăji din popor,* Turnu-Măgurele, 1912; *Novacovici (E.), Colecţiune folkloristică română,* Oraviţa, 1902; *Din comoara Bănatului,* II; *Pamfile (T.), Boli şi leacuri la oameni, vite şi păsări,* adunate din comuna Ţepu (Tecuciu), Bucureşti, 1911; *Papahagi (Tache), Grai-folkl. Maramureş,* 1925, 125—44; *Păsculescu (N.), Lit. pop. rom.*, 1910, 113—151; *Pîrvescu (P.), Hora din Cartal,* 1908, 59—65, 65—83; *Poezii populare alese din toate ţările româneşti,* Bucureşti (f.a.), 154—55; *Rădulescu-Codin (C.), Cîntece şi descîntece ale poporului* (în ms. la Academia Română); *Vrăji, farmece şi desfaceri* (în acelaşi caz); *Săulescu (G.), Descîntece* (în *Anal. Acad. Rom.*, seria a II-a, tom. V, 158); *Săvulescu (C. D.), Rădulescu (G. M.), Carte de cîntece, poezii şi descîntece,* Craiova, 1902; *Schmidt (Wilhelm), Das Jahr und seine Tage in Meinung und Brauch der Romänen Siebenbürgers,* Hermannstadt, 1866; *Şoldănescu (I.), Carte de basme, descîntece, ghicitori, colinde şi superstiţii,* Bucureşti, 1902; *Teodorescu (G. Dem.), Poesii pop. rom.*, 1885, 358—98; *Tocilescu (Gr.), Materialuri folkl.*, I, 1900, 543—695, 1135—62; II, 1900, 233—333; *Ţiplea (Al.), Poesii pop. Maramureş,* 1906, 98—104.

Cu poalele ridicate,
Cu pestelcile lăsate.
— Voi, ieste nouă neveste,
Cu nouă rochii albastre,
Cu mînecele suflecate,
Cu pestelcile lăsate,
Nu vă duceți la biserică,
Biserica s-o măturați,
Icoanele cu pestelcile să le ștergeți;
Că biserica-i măturată,
Icoanele cu pestelca-s șterse.
Să vă duceți la... (omul, vita),
Că are albeață-n ochi:
Cu sapa o săpați,
Cu grapa o grăpați,
Cu mătura o măturați,
Cu vineţică o descîntați,
Cu acul o ințepați,
Cu foarfecele o retezați,
De la rădăcină o secați
Şi după ochi o luați
Şi-n mare o aruncați.
Şi... să rămînă curat, luminat,
Ca fagurul în stupină,
Ca usturoiu-n grădină.

Practica descîntecului: Se descîntă de nouă ori în apă limpede, neîncepută, cu „vinețică albastră", cu pai de la mătură, cu un „gătej" de la grapă, cu acul și foarfeca. Omul bea din apă de nouă ori, apoi se spală pe la ochi. Pe vită trebuie numai s-o speli.

(1916, 1921), Spinèşti — Màrija C. Djacònu, 70.

Notă. — Informatoarea de la care am notat acest text, dar numai în transcriere literară, în iarna anului 1916, pe cînd eram în clasa a II-a secundară, era o bunică a mea, vestită descîntătoare a satului. Se înțelege de ce notarea nu e diacritică. Nu trebuie să fie nici o îndoială asupra păstrării desăvîrșite a fondului celor nouă descîntece culese (text. DCCCXCIX, CM, CMII, CMVIII, CMXI, CMXII, CMXVI, CMXVIII, CMXIX), pe care le-am reluat pe cînd eram în cursul superior liceal, desigur că din curiozitatea mentalității magice în care încă eram și eu prins, și nu din cerința

folklorului științific, spre care pe-atunci nu mă vedeam chemat. La cîteva reluări, bătrîna — trecută de șaptezeci de ani — a păstrat textul integral.

Este necesar să adaug că în 1916 bunica m-a convins singură să notez descîntecele, pentru că nimeni din familie nu le arăta interes. Și-ar fi fost păcat să se piardă — zicea bunica — o dată cu moartea ei, fiindcă Dumnezeu iartă din păcate cui descîntă pentru vindecarea suferințelor omenești, și chiar la animale... (nu cunoștea magia neagră; de aceea era iubită și respectată de tot satul). Iar ca să le divulge streinilor, nu s-ar fi putut ușor, din cauza caracterului lor esoteric. M-a făcut atent în repetate rînduri că nu trebuie să le schimb cumva cuvintele, fiindcă leacul și-ar pierde eficacitatea. Prin urmare, fidelitatea folklorică era obligatorie.

Am ezitat să le fac loc în colecție. M-a convins numai faptul că avem publicat prin ele întîiul material de acest fel din Vrancea.

În orice caz, cele zece descîntece pot fi cercetate măcar din curiozitate, mai cu seamă că am notat și indicațiile asupra practicii lor.

DI BUBÎ

CM

Plecat-au călugărițele cu plug de fier:
În piatră au arat,
Orz au semănat;
Orzul s-a uscat.
Așa să se usuce buba de la...
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din rădăcina dinților,
Din auzul urechilor,
Din mușchii spinării,
Din baierile inimii,
Din unghiile picioarelor,
Din măduva ciolanelor,
Din carne, sub carne,
Din piele, sub piele.
Bubă cu săcitură,
Bubă cu-ntîlnitură,
Bubă cu ceas rău,
Din vînt, din pămînt;
Bubă cu nouăzeci și nouă de săcituri,

Bubă cu nouăzeci și nouă de potcituri,
Bubă cu nouăzeci și nouă de ceasuri rele,
Bubă cu nouăzeci și nouă de vînturi rele.
Că (numele descîntătoarei) cu gura te-a descînta,
De la rădăcină te-a seca,
După trupul lui... (numele bolnavului) te-a lua
Și-n mare te-a arunca!
Și-acolo să piei, să răspiei,
Ca spuma din mare,
Ca roua de soare!
Și... să rămînă curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat!

Practica descîntecului: Se descîntă de cinci ori, purtîndu-se, cu mișcări circulare, o bucată de cîrpă arsă deasupra inflamației. Deschisă, ori nu, se pune scrumul arsurii peste „bubă".

(1916, 1921) — Aceeași.

DI CÎRTIȚÎ

CMI

Cîrtițî,
Bîrtițî,
I̯eu̯ cu fo̯arfiśili voi̯ tăi̯a,
Îm pămîn' voi̯-aruñca,
Rădăśina vi s-a usca
Di pi ḱiśi̯oru lui̯...,
Di pi mîna lui̯...,
Di pi śi̯olanili lui̯...,
Sî i̯eș, sî răsḱei̯ești̯!
„I̯eu̯ sî rămîi̯ curat, luñinat,
Ca mai̯ca śi m-a lăsat,
Ca domnu śi m-a făcut".

Îs golgo̯azî băbeșt̯i, cu mătușa, da vindicî. Cî sî faśi cît nuca buba la ḱiśi̯or. Discînț cu fo̯arfiśili-m mînî, di̯asupra bubi, șî ti faśi̯ cî tai̯.

(1927), Păulèști̯ — Màri̯a Kerśi̯u, 80.

DISCÎNTICU COSTORIULUI

CMII

Tu, sfinte costor,
Tu ştii de boala lui...
De răul lui...
De spaima lui...
De junghiurile lui...
De groaza lui...
De boala lui...
De-o fi speriat de femeie,
Să te faci femeie!
De-o fi speriat de om,
Să te faci om!
De-o fi speriat de fată,
Să te faci fată!
De-o fi speriat de om mort,
Să te faci om mort!
De n-a avea zile să trăiască,
Să te faci groapă şi mormînt,
Şi să te faci negru şi pîrlit!
De-o avea zile să trăiască,
Să ieşi mîndru şi-nflorit!
De-o fi speriat de vacă,
Să te faci vacă!
De-o fi speriat de bou,
Să te faci bou!
De-o fi speriat de cal,
Să te faci cal!
De-o fi speriat de iapă,
Să te faci iapă!
De-o fi speriat de oaie,
Să te faci oaie!
De-o fi speriat de berbec,
Să te faci berbec!
De-o fi speriat de capră,
Să te faci capră!
De-o fi speriat de ţap,
Să te faci ţap!
De-o fi speriat de porc,
Să te faci porc!
De-o fi speriat de cîine,
Să te faci cîine!
De-o fi speriat de căţea,
Să te faci căţea!

De-o fi speriat de mîță,
Să te faci mîță!
De-o fi speriat de găină,
Să te faci găină!
De-o fi speriat de cocoș,
Să te faci cocoș!
De-o fi speriat de rață,
Să te faci rață!
De-o fi speriat de gîscă,
Să te faci gîscă!
De-o fi speriat de lup,
Să te faci lup!
De-o fi speriat de lupoaică,
Să te faci lupoaică!
De-o fi speriat de urs,
Să te faci urs!
De-o fi speriat de ursoaică,
Să te faci ursoaică!
De-o fi speriat de vulpe,
Să te faci vulpe!
De-o fi speriat de vulpoi,
Să te faci vulpoi!
De-o fi speriat de iepure,
Să te faci iepure!
De-o fi speriat de iepuroaică,
Să te faci iepuroaică!
De-o fi speriat de șarpe,
Să te faci șarpe!
De-o fi speriat de șerpoaică,
Să te faci șerpoaică!
De-o fi speriat de șopîrlă,
Să te faci șopîrlă!
De-o fi speriat de șopîrlău,
Să te faci șopîrlău!
De-o fi speriat de coasă,
Să te faci coasă!
De-o fi speriat de hultan,
Să te faci hultan!
De-o fi speriat de vrabie,
Să te faci vrabie!
De-o fi speriat de rîndunică,
Să te faci rîndunică!
De-o fi speriat de vînt,
Să te faci vînt!
De-o fi speriat de tunet,
Să te faci tunet!

De-o fi speriat de trăsnet,
Să te faci trăsnet!
De-o fi speriat de vis,
Să te faci vis!
De-o fi speriat de sfadă,
Să te faci sfadă!
De-o fi speriat de supărare,
Să te faci supărare!
De-o fi speriat de ciudă,
Să te faci ciudă!
De-o fi speriat de frică-nfricoşată,
Să te faci frică-nfricoşată!
De-o fi speriat de groază-ngrozită,
Să te faci groază-ngrozită!
De-o fi speriat de spaimă-nspăimîntată,
Să te faci spaimă-nspăimîntată!
Tu, sfinte costor,
Cum ştii a izbăvi
Şi-a tămădui toată ţara
Şi toată lumea,
Aşa să izbăveşti de toate ţepile,
De toate durerile
Şi să-i iei lui... frica-nfricoşată
De groază-ngrozită,
De spaimă-nspăimîntată.
Şi să-i iei din creierii capului,
Din faţa obrazului,
Din vederile ochiului,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului,
Din muşchii spinărei,
Din vinele mîinilor,
Din băierile inimii,
Din unghiile picioarelor,
Din măduva ciolanelor,
Din carne, sub carne,
Din piele, sub piele,
Cu gura... a descînta,
Din trupul lui... l-a lua,
În mare l-a arunca;
Şi-acolo să piară, să răspiară
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.

Practica descîntecului: Cu un pai de la mătură descîntă de nouă ori o bucată de cositor care

e topită apoi într-o lingură de metal şi vărsată într-o strachină cu apă „neîncepută": adusă de la un izvor curat şi nefolosită de nimeni. Cositorul, solidificat prin răcire, e bine să nu mai fie întrebuințat, aruncîndu-se; ori chiar fiind îngropat, la loc curat, ferit de murdărie. Din apa în care s-a vărsat cositorul topit, bolnavul „di likiturî", bea de nouă ori, se spală apoi pe față, pe cap chiar, pe corp: în dreptul inimii. În felul acesta i se „toarnă cositorul" bolnavului în trei rînduri, după care „se face sănătos".

(1916), Spineşti — Mària C. Diacònu, 70.

Notă—Dintre toate descîntecele cunoscute din Vrancea, acesta nu are un caracter de fixitate. La început (rînd. 1—7) şi în final (r. 112—138) formula de incantație mi-o amintesc redată într-o relativă stereotipie. Restul descîntecului însă e o improvizare incoherentă, în care cel ce descîntă se referă, enumerînd cauzele suferinței, am putea zice, la tot universul animal, familiar bolnavului şi descîntătorului, presupus desigur că ar fi cauza suferinței. Bunica îmi repeta, cînd venea vorba de acest descîntec, să nu care cumva să uit un lucru, sau o ființă, ce se află în preajma omului, şi i-ar fi putut pricinui spaima. Le pomeneşti — arăta bătrîna — cum „îți vin în cap".

Enumerarea se prezintă într-o gradație oarecare: întîi e presupus omul (r. 8—13), cu deznodămîntul său fatal (r. 14—20); urmează apoi animalele domestice (r. 21—59), cele sălbatice (r. 60—75), vietățile veninoase şi presupuse veninoase (r. 76—83). Sînt amintite, disparate în gradație, chiar şi uneltele de lucru (r. 84—5), apoi paserile (r. 86—91), elementele destructive ale naturii (r. 92—7), iar la urmă factorii psihologici (r. 98—113).

Poezie nu se întîlneşte de loc în toată monotona enumerare, prin eficiența ritmului exclusiv mecanic. La urmă abia se desprind două versuri mai expresive.

DI DALAP

CMIII

Am plecat pi luñśili cu lupḱi şî cu žderi,
M-a-ntîlnit h́ulpi̯a:
Dat-a cu co̯ada, dalap luat-a;
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit lupu:
Dat-a cu păru, dalap luat-a;
Dat-a cu limba, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit žderi̯u:
Dat-a cu co̯ada, dalap luat-a;
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
I̯eu̯ am ţîpat şî m-am olicăit,
Pi mini nimini̯ nu m-a auzît;
Numa Mai̯ca Mări̯a, Sîntămări̯a
Diñ śer m-a auzît:
— Śi ţ-î ţîi..., śi ti olăcui̯eşti̯?
— Śi sî ţîp, śi sî mă olăcui̯esc:
Am plecat pe cali, pi cărari;
Cîn' añ fos' la ńez di cali,
Am plecat pi luñśili cu lupḱi
şî cu žderi.
M-a-ntîlnit h́ulpi̯a:
Dat-a cu co̯ada, dalap luat-a;
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit lupu:
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit žderi̯u:
Dat-a cu păru, dalap luat-a;
Dat-a cu limba, dalap luat-a.
— Taśi̯..., nu măi̯ ţîpa, nu măi̯ olăcăi,
Cî i̯eu̯ diñ śer ti̯-am auzît,
Bulgîri̯ di aur m-am înănţat,
Şî la tini̯-añ vinit.
Ti du digrabî la...
Cî i̯el pri̯a ştii discînticu:
Di la i̯el discînticu, li̯acu di la Dumnezău̯!
Cî i̯el îñ rakiu̯ ţ-a discînta,
Îñ rakiu̯, îñ undilemn şî-ñ săpun bun.
Tu rakiu śiñstitu-l-ai̯,
Tămăduitu-ti̯-ai̯!
Untudilemn uñsu-ti̯-ai̯,
Vindecatu-ti̯-ai̯!
Săpunu bun spălatu-ti̯-ai̯,
Curăţîtu-ti̯-ai̯!

Practica descîntecului: Cu un „gătej" de la mătură se descîntă în rachiu duminecă seara spre luni și se bea luni dimineața de nouă ori, la amiază de șapte ori și pînă la asfințit de cinci ori. Se pune în palma bolnavului rachiu să se spele pe unde-l doare.

(1927), Păulești̯ — Stan Poi̯enari̯u (Dodo̯anî), 74.

DI DIOKI̯U

CMIV

Fuźi̯, dioki̯u, dintri oki̯!
Călugîri, bulgîri,
I̯e-ț co̯aili di̯-a umiri
Ș-apucî piñ sat:
Cîni ti̯-or lătra,
Oki li̯-or crăpa!
Așa sî crapi oki dizńirători̯ului̯
Cari̯-a dizńirat
Ș-a dioki̯at pi...
Di̯-a ḱi dioket di fimei,
Sî-i̯ crăpi țîțîli,
Sî-i̯ curgî laptili,
Sî-i̯ mo̯arî pruñcu!
Di̯-a ḱi dioket di fatî mari,
Sî-i̯ ḱiśi cosîțîli,
Sî rămîi pleșuvî!
Salśii zogoditî,
Di fatî mari răsăditî,
C-uñ oki̯u di foc
Șî cu unu di gi̯ațî;
I̯a pi śel di gi̯ațî,
Șî stîmpîrî pi śel di foc!
Așa sî stîmpiri dioki̯u di la...

Îi̯ discînț pisti cap di no̯uî ori̯, în gîn(d), șî-l freśi̯ cu mîna pi la oki̯, șî pi la frunti. Pi urmî sî spui i̯el pi di rost „Tatîl nostru", di no̯uî ori̯; șî-i̯ treśi di dioki̯u di̯-a ńinuni.

(1928), Văsîi̯ — Gi̯orgi Prècup, 70.

CMV

Fuźi̯, dioki̯u, dintri oki̯,
Cî ti̯-aźi̯uñźi dori̯u di mai̯cî!
Diñ criiri capului̯,

Diñ sfîrcu nasului̯,
Dim mațî, diñ-kei̯eturi̯,
Din to̯ati o̯asîli!
Şî... sî rămîi curat, luńinat,
Ca arźintu strecurat,
Ca Mai̯ca Preśista di curat.

Practica descîntecului: Cine descîntă, rosteşte murmurînd descîntecul de nouă ori, suflînd în fața celui deocheat jur-împrejurul capului, şi scuipînd într-o parte de trei ori. Bolnavul trebuie să spună apoi în gînd „Tatăl nostru" de trei ori. Dacă durerea nu încetează în scurt timp, se repetă practica, schimbîndu-se chiar descîntătorul care e bănuit că nu are puterea leacului.

(1927), Nerežu — Paraskiva Șt. Băra, 60.

DI DISFĂCUT FARMIŚILI

CMVI

M-añ sculat marț, m-añ spălat,
Îm bisăricî sîmbîtî dimini̯ața m-am mînicat:
N-am auzî' niśi̯ popî śetin,
Niśi̯ dascîl cîntîn;
N-am auzî' ńińic.
Am auzî' vrăžîtorili și fermecătorili.
Ş-am pleca' pi cărari
Spri so̯ari-răsari,
Tot plîñgîn, şî tot văitînu-mă.
Şî nimini̯ nu m-auza.
Numa Mai̯ca Preśista diñ śer m-a auzît
Şî mă-ntri̯abî: śi mă plîñg,
Śi mă vai̯t?
— Nu ti plîñźi, nu ti văita,
Cî i̯eu̯ dim mîna dracului̯ ți̯-oi̯ lua,
Şî-ñ fîntîna lu Adam ți̯-oi̯ băga,
Şî ți̯-oi̯ spăla
Di to̯ati dàtili
Şî di to̯ati fàptili
Şî di to̯ati hrăḱiturili,
Di to̯ati băcăiturili..."
„Şî pi mini sî mă laş curat,
Ca arźintu strecurat,
Cum Mai̯ca luńinatî m-a lăsat!"

(1927), Nerežu — Aceeaşi.

Notă. — Cînd am cules descîntecul acesta, informatoarea a ezitat să-mi comunice practica lui, spunîndu-mi că nu are vreme atunci: se grăbia la treabă. Mi-a lăsat astfel impresia că poate fi vorba de-o practică în legătură cu magia neagră. Cît am stat în Nereju, în 1927— timp de două săptămîni — nu am mai putut-o prinde în ochi: descîntătoarea se ferea să mă întîlnească sărbătoarea, ori în zi de lucru. În ancheta mea din 1928, lipsea din sat.

Starea descîntecului astăzi — în Nereju, ca și în restul ținutului — se vede în vol. IV al colecției.

DI DRAGUSTI

CMVII[1]

Mă ui̯tai̯ pi sup so̯ari, pi sup mari:
Văzui̯ dou̯î perişo̯ari.
Nu fusî dou̯î perişo̯ari,
Śi fusî doi̯ sfinț sfințîi-sali...
Apa merźi̯a,
Codri-ñfruñza,
Pońi-mbobośi̯a,
Dumnezău̯ diñ gur-așa zîśi̯a:
— Cari ńi̯-aț îñvăța
Ali meli, ali meli
I̯esti vo patru cuvințăli,
Ŝara culcîndu-sî,
Diminii̯ața sculîndu-sî,
Sî i̯a sufletălu-m pumn,
Sî-l ducî la po̯arta rai̯ului̯
Șî-ntr-a lui̯ Isac,
Sî ḱii di veśi̯ di vac!

---

[1] Cf. pentru vers. 18—23, ca motiv liric:

Bîrlea, II, 230; *Eminescu*, 4; *Hodoș, Poesii popor.*, I, 182; *Madan*, 73; *Mîndrescu*, 91; *Novacovici*, 32; *Pamfile, Cîntece*, 236; *Papahagi, Maramureș...*, 4, 8; *Sevastos*, 206, 290; *Tocilescu*, I, 1295.

Albina (Viena), I, n-rul 82 (din București; cules de *S. Fl. Marian*); *Gazeta Transilv.*, LV, n-rul 241; *Neam. rom. popor.*, IV, 63; *Șezătoarea*, I, 103; IV, 183; IX, 73 (din Ialomița — colind); vol. XI, 172; *Traian*, I, 308.

Îm poarta raiului
Iera skicu grîului
Şî cu soaria-soarilui
Źiudeca florili:
Şi-a făcu' ńiroasîli?
Li-a ńirosît curvili...

(1927), Nerežu — Ion Stoian-Creţu, 71.

Notă. — Acest informator care trecea în ochii satului, în momentul anchetei, drept cel mai bun cunoscător de folklor poetic, rivalizînd cu lăutarii (cf. textele culese: „Mioriţa", „Cîntecul Gerului", „Cîntecul Soarelui", „Iorgovan"; vol. I, p. 60, 224, 268, 269), a mărturisit că nu este „vraśiu"; nu ştie aşadar practica descîntecului, învăţîndu-l numai „dim plăśeria cî-i frumos". Unii bătrîni din generaţia lui îl indicau însă ca pe-un temut cunoscător de descîntece, de care ei chiar se fereau. Era de altfel un om original în vorbă şi atitudini, foarte „umblat pin lumi", însă cu o gospodărie slăbuţă. Părea să fie şi descîntător profesionist din răspunsurile evazive date la anchetă. În Vrancea bărbaţii descîntători sînt rari. El, ştiind aceasta, probabil că s-a ferit să divulge practica descîntecului, după cum a evitat să comunice alte descîntece.

DI ŹIUŃGIU

CMVIII

A plecat Grigore la vînătoare
Cu vînatul lui,
Cu puşcaşii lui.
Şi-a ajuns la vale
Şi-a descălecat
Şi s-a pus jos şi-a mîncat.
Şi s-a sculat,
Iar a-ncălecat
Şi-a trecut valea şi-a plecat;
Şi junghiul de la... a rămas
Şi s-a văitat
Şi s-a olicăit.
Şi el pe furcă a-ncălecat
Şi-n mare s-a scufundat.

Junghiu cu săcitură,
Junghiu cu potcitură,
Junghiu din vînt,
Junghiu din pămînt,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de săcetături,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de potcituri,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de ceasuri rele,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de vînturi rele!
Tu, junghiu, să ieși și să fugi
De la... din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din sfîrcul nasului,
Din rădăcina dinților,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului,
Din mușchii spinărei,
Din vinele mîinilor,
Din baierile inimii,
Din unghiile picioarelor,
Din măduva ciolanelor,
Din carne, sub carne,
Din piele, sub piele!
Că...cu gura te-a descînta,
După trupul omului cu furca te-a lua,
Și-n pămînt te-a băga!
Și omului... leac i-a da,
Să rămînă curat, luminat,
Ca usturoiul în grădină,
Ca fagurul în stupină!

Practica descîntecului; Se descîntă ținîndu-se în mîna dreaptă o furcă pe care descîntătorul o mișcă circular deasupra părții răcite a corpului. În momentul cînd se pronunță propriu-zis formula de incantație(rînd. 37—9), se ia furca și se atinge de pămînt. Cînd se pronunță, tot în șoaptă, rînd. 40, se ridică furca. Descîntecul trebuie rostit de nouă ori.

(1916, 1921), Spinèștį — Mària C. Dįacònu, 70.

DI LIḰITURÎ

CMIX

Plecat-a...
Pi cali, pi cărari,
Gras şî frumos.

Cîn a fos' la ńez di cali,
A trecut pîrîu śeriului.
Îñ gura śeriului
L-a-ntînlit uñ om mititel:
Cu capu cît uñ śiubăr,
Cu dințî cît ķeptini.
Pi iel, dacî l-a-ntînlit,
Kip di mănuși l-a făcut,
Dilăturia drumului l-a zvîrlit,
Liķitura cu śias rău
Di trupu lui s-a liķit.
Da iei a țîpat, șî s-a olăcăit,
Pi iel nimnia nu l-a auzît,
Numa Maica Măriia Sîntămăriia
Diñ śer l-a auzît:
— Śi ț-î,..., di ti olăcăiești?
— Ioti di śi mă olăcăiesc:
C-am plecat pi cali, pi cărari,
Gras șî frumos,
Vesîl șî sănătos.
Cîn a fos' la ńilžoc di cali,
M-a-ntînlit uñ om:
Cu capu cît uñ śiubăru,
Cu dințî cît ķeptini.
Pi mini, dacî m-a-ntînlit,
Kip di mănușî m-a făcut,
Dilăturia drumului m-a zvîrlit:
Liķiturî cu śias rău
Di trupu ńeu s-a liķit.
— Taśi,..., nu ti măi țîpa, nu ti măi olicăi,
Cî ieu pi tini diñ śer ti-am auzît,
Bulgîr di aur m-am înănțat.
Du-ti la... discîntătoriu
Cî iel pria știi discînticu,
Liacu: di la Dumnezău!
Cî iel îñ rakiu, șî-ñ săpun, șî-ñ undilemn ț-a discînta,
Tu rakiu śiñstitu-l-ai,
Tămăduitu-ti-ai;
Cu săpun bun spălațu-ti-ai,
Śiñstitu-ti-ai!

Practica descîntecului: Se descîntă, numai duminecă seara, în apă, sau în rachiu, din care se bea luni dimineața, marți seara și miercuri dimi-

neața; iar ce mai rămîne, joi seara și vineri dimineața. Întîi se bea de nouă ori, a doua oară de șapte ori și-apoi de cîte cinci ori, ultima dată pînă la asfințitul soarelui.

(1927), Păulèști̯ — Stan Poi̯enari̯u (Dodo̯anî), 74.

DI LIÑGO̯ARI

CMX

Răsari̯-uñ so̯ari,
I̯a o frigurî ș-o liñgo̯ari!
Răsari doi̯ sori̯,
I̯a dou̯î friguri̯ șî dou̯î liñgori̯!
Răsari trii̯ sori̯,
I̯a trii̯ friguri̯ șî trii̯ liñgori̯!
Răsari patru sori̯,
I̯a patru friguri̯ șî patru liñgori̯!
Răsari śiñśi̯ sori̯,
I̯a śiñśi̯ friguri̯ șî śiñśi̯ liñgori̯!
Răsari șăsî sori̯,
I̯a șăsî friguri̯ șî șăsî liñgori̯!
Răsari șăpti sori̯,
I̯a șăpti friguri̯ șî șăpti liñgori̯!
Răsari optu̯ sori̯,
I̯a optu̯ friguri̯ șî optu̯ liñgori̯!
Răsari nou̯î sori̯,
I̯a nou̯î friguri̯ șî nou̯î liñgori̯!
Discînticu-i̯ di la mini;
Li̯acu, di la Dumnezău̯!
Cî i̯eu̯ cu apî v'-oi̯ spăla,
Cu focu v'-oi̯ stîmpăra,
Cu pelinu̯ v'-oi̯ mătura,
Di la... v'-oi̯ dipărta.
Șî... sî rămîi curat, luńinat,
Ca arźintu strecurat,
Ca Mai̯ca Preśista śi l-a lăsat.

Discînț, cun ț-a spus mătușa: dimini̯ața, cu pelin, îñ apî di băut. De-ńi̯azî i̯ar discînț îñ apî di nou̯î ori̯,șî zîśi̯:

Ńižăști̯-uñ so̯ari,
I̯a o frigurî ș-o liñgo̯ari!

Sara i̯ar discînț, tot cu pelin șî cu apî di băut, di nou̯î ori̯:

Sfințășt̯i-uñ so̯ari,
I̯a o friguri ș-o liñgo̯ari!

Dipi śi discînț așa, di trii̯-ori̯ pi zî, îi̯ dai̯ sî bi̯a di fiicari datî di nou̯î ori̯, șî-i̯ treśi, dacî-i̯ li̯acu di la Dumnezău̯.

(1928), Păulèșt̯i — Io̯ana Stănescu, 65.

DI NĂŽÎT

CMXI

— Ieși, năjit, și fugi de la...!
Ieși și fugi
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din sfîrcul nasului,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului!
Nu bate ca vînturile,
Nu hui ca văile,
Nu vîjîi ca morile,
Nu zbiera ca vacile,
Nu mugi ca boii,
Nu zbiera ca oile,
Nu mechechera ca caprele!
Că cerbii s-or lăsa,
În coarne te-or lua,
Şi-n mare te-or arunca!
Şi-acolo să piei, să răspiei,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare!
Şi... să rămînă curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat,
Ca faguru-n stupină,
Ca usturoiu-n grădină.

Practica descîntecului: Şi aici, ca și la celelalte descîntece, se cere ca descîntătoarea să fie „curată“ (cenzura actului sexual) în momentul incantației. Altfel „nu are leac“.

Se descîntă luîndu-se o petică aprinsă care este purtată în dreptul urechei inflamate printr-o mișcare circulară. Descîntecul se spune „în gînd“ de nouă ori. Bolnavul ține tot timpul gura deschisă, ca să-i intre fumul înăuntru. Pe urmă vîră în ureche scrumul de la petică.

(1916, 1921), Spinèști — Màrija C. Dįacònu, 70.

DI OBRINTĮALÎ

CMXII

Oaie neagră
Zbiară-n vale...
Oaia se scutura,
Țepile după trupul lui... le-a lua:
„Ai luat toate țepile,
Toate junghiurile,
Toate durerile,
Toate obrintelele,
Toate bubele,
Toate dalapurile!“
După trupul lui... le-a lua
Și-n mare le-a arunca.
Și-acolo să pieie, să răspieie,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Și să rămînă...curat, luminat,
Ca fagurul în stupină,
Ca usturoiu-n grădină.

Practica descîntecului: Se ia o strachină cu apă caldă, și alta cu făină de porumb care se udă cu puțină apă. Se iau trei vergi de alun; apoi puțină lînă neagră nespălată, cu care se descîntă simultan, peste făină și apă, de nouă ori. Se bea de nouă ori, spălîndu-se și rana cu apă călduță. Se pune apoi făina și lîna, descîntate, pe-o bucată de pînză din cîlți, aplicîndu-se pe inflamație. Se descîntă o dată în zi. Dacă inflamația durează, descîntecul se repetă.

(1916, 1921) — Aceeași.

PÎNTRU TQATI LOGIILI

CMXIII

A plecat...
Pi cali, pi cărari,
Gras şî frumos
Şî bun, sănătos.
La ńilžoc di cali
L-a-ntîlnit morăroịu cu morărǫaịa,
Drîstăroịu cu drîstărǫaịa,
Ţîgănoịu cu ţîgănǫaịca,
Vrăžmăşoịu cu vrăžmăşǫaịca,
Paraliu cu paraliǫaịca;
L-a-ntîlnit leu cu leǫaịca,
Sańca cu săńcoịu,
Striga cu strigoịu,
Potca cu potcoịu.
Şî ịera şî śịasu-răụ cu potśitura:
Îń glezni ş-a bătut,
Îm palmi ş-a suflat
Şî cu śịasurị-răli l-a-nţăpat,
Şî cu potśiturị l-a-ńh́iorat,
Şî cu trimăsurị l-a zģiśịulat,
Şî cu tot felịu di bǫali nicunoscuti l-a-nţăpat:
Îńspăịmîntati şî h́iorǫasî.
Şî cu frigărili l-a-ńfrigărat
Şî cu h́iorị l-a-ńh́iorat,
Şî cu spaịmî l-a-ńspăịmîntat.
Şî ịera ş-un lup mari:
Cu gura căscatî,
Cu limba diskicatî.
Carnịa ị-a hopotit-o,
Śịolanili i lị-a sdruńśinat,
Şî di lăturịa drumuluị l-a lăsat.
Şî ịel s-a văitat, şî s-a olicăit
Şî niminịa nu l-a auzît.
— Śi ti vaịţ,...?
— Cum nu m-oị văita
Şî nu m-oị olicăi?
C-am plecat az pi cali, pi cărari
Gras şî frumos,
Bun, sănătos;
Şî cîn la ńilžoc di cali,
M-a-ntîlnit
Morăroịu cu morărǫaịa,

Ki̯oroi̯u cu ki̯oro̯ai̯ca,
Drîstăroi̯u cu drîstăro̯ai̯ca,
Ţîgănoi̯u cu ţîgăno̯ai̯ca,
Vrăžmăşoi̯u cu vrăžmăşo̯ai̯ca,
Paraliu cu paralio̯ai̯ca,
Sañca cu săñcoi̯u,
Striga cu strigoi̯u,
Potca cu potcoi̯u.
Şî i̯era şî śi̯asu-rău̯ cu potśitura:
Îñ glezni ş-a bătut,
Îm palmi ş-a suflat
Şî cu śi̯asuri̯-răli m-a-nţăpat,
Şî cu potśituri̯ m-a-ñḱiorat,
Şî cu trimăsuri̯ m-a zǵiśi̯ulat,
Şî cu tot feli̯u di bo̯ali nicunoscuti m-a-nţăpat:
Îñspăi̯mîntati şî ḱioro̯asî;
Şî cu frigări̯ m-a-ñfrigărat,
Şî cu h́iori̯ m-a-ñh́iorat,
Şî cu spai̯mî m-a-ñspăi̯mîntat.
Şî i̯era ş-un lup mari:
Cu gura căscatî,
Cu limba disḱicatî;
Carni̯a ńi̯-a hopotit-o,
Śi̯olanili ńi li̯-a zdruñśinat
Şî di lături̯a drumului̯ m-a aruñcat,
Şî-ñ sămnili morţî m-a lăsat.
— Nu ti văita, nu ti olicăi,
Cî... ţ-a discînta-ntr-o sîñźi̯acî di rakiu̯ di tiscoǵinî,
Şî-ntr-uñ şîp di undilemn,
Şî-ntr-uñ calîp di săpun bun.
Şî cu discînticu ţ-a discînta
Şî rău diñ śi̯olanili tăli
Cu frigărili l-a stîmpăra
Şî l-a aduna, şî l-a lua,
Şî pisti nou̯îză'şî nou̯î di mări̯-adîñśi̯ l-a aruñca.
Ş-or vini lupḱi
Şî l-or grebla cu lăǵili;
Ş-or vini ḱulḱili
Şî l-or mătura cu co̯adili.
Lupḱi cu lăǵili l-or grebla,
Şî ḱulḱili cu co̯adili l-or mătura,
Şî pisti nou̯îză' şî nou̯î di mări̯ l-or aruñca,
La cîni̯ şî la śi̯oari l-or da.
Şî... sî rămîi
Luńinat şî curat;

Ca arźintu strecurat,
Ca mai̯ca śi l-a făcut,
Ca so̯arili śi l-a văzît!
Amin, discînticu ńeu̯,
Li̯acu: di la Dumneză u̯!

Sî ĺii̯ ca la bisăricî di curat, băi̯etu moșului̯, cî-i̯ di to̯ati logiili, cîti logii̯ sîn'! Da alfeli̯u sî vindicî cu rakiu̯ cožănescu̯, șî c-o strokiturî di undilemn. Trebi rakiu̯ di tiscoǵinî, undilemn șî săpun roșu, nispălat. Șî sî i̯a discînticu numa-ñ zîlili di post: luni̯a, ńercuri̯a șî viniri̯a. Luni̯a sî i̯a di nou̯î ori̯, ńercuri̯a di șăpti ori̯, șî vineri̯a di śiñśi̯ ori̯.

(1928), Văsîi̯ — Gi̯orgi Prècup, 70.

DI POTŚI̯ALÎ CU ŚI̯AS RĂU̯

CMXIV

Plecat-a...
Pi cali, pi cărari,
Gras șî frumos.
Cîn a fos' la ńez di cali, di cărari,
Kipio̯arili l-a-nțăpat,
Trimuri̯ l-a trimurat,
Hiori̯ răśi̯ l-a luat,
Di cap a amețît,
Oki i̯-a-mpăi̯eñžănit.
Da i̯el a țîpat, șî s-a olicăit,
Pi i̯el nimni̯a nu l-a auzît.
Numa Mări̯a Sîntămări̯a
Diñ śer l-a auzît:
— Śi ț-î ții,..., śi ti olicăi̯eșt̯i?
— Am plecat pi cali, pi cărari,
Gras șî frumos.
Cîn a fos' la ńez di cali,
Kiśi̯oarili ńi̯-a amorțît,
Trimuri̯ m-a trimurat,
Hiori̯ răśi̯ m-a luat,
Di cap m-a amețît,
Oki ńi̯-a păi̯eñžănit.
— Taśi̯, nu măi̯ țîpa,
Nu măi̯ olicăi,

Cî i̯eu̯ pi tini diñ śeri̯ ti̯-am auzît,
I̯eu̯ bulgîr di aur m-am înănțat,
Șî la tini̯-am vinit.
Du(ti) digrabî la... discîntători̯u,
Cî i̯el pri̯a știi discînticu:
Di la i̯el discînticu,
Li̯acu: di la Dumnezău̯.
Cî i̯el îñ rakiu̯, îñ undilemn șî-ñ săpun bun ț-a discînta,
Cu rakiu̯ śiñstitu-ti̯-ai̯,
Vindecatu-ti̯-ai̯;
Undilemnu uñsu-ti̯-ai̯,
Vindecatu-ti̯-ai̯;
Cu săpunu bun spălatu-ti̯-ai̯,
Curățîtu-ti̯-ai̯.

Practica descîntecului: Se descîntă, ca și pentru „trimăs", în rachiu, sau în apă, cu trei smicele de alun; iar apa descîntată se bea în același fel.

(1927), Păulèști̯ — Stan Poi̯enari̯u (Dodo̯anî), 74.

DI ȘĂRPI

CMXV

Ižîțî, ižîțî,
Pelița di os,
Pas, sănătos!

Practica descîntecului: Cu o nuia de alun — dacă nu se găsește nuia verde, „țăndărești̯-o țandîrî di alun" — se descîntă în apă curată, neîncepută, de nouă ori. Cel mușcat de șarpe bea apoi din apa descîntată de nouă ori, spălîndu-și totodată și „mușcătura".

(1927), Nereżu — Paraskiva Șt. Băra, 60.

CMXVI

Ciulemendriță pestriță,
De peliță-ai mușcat,
Pelița de carne,
Carnea de os,
Osul să rămînă sănătos!
Stai, venine, nu mai merge!
Și... să rămînă curat, luminat,
Ca fagurul în stupină,
Ca usturoiul în grădină!

Practica descîntecului: Se descîntă numai în apă curată, proaspătă, de nouă ori, cu o creangă de alun, și ținînd mîinile la spate. Cel mușcat bea apoi tot de nouă ori, la urmă spălîndu-și rana.

(1916, 1921)), Spinèști̯ — Màri̯ia C. Di̯acònu, 70.

DI TRIMĂS

CMXVII

Foc, focușoru ńeu̯,
I̯eu̯ ti-ñvălesc, tu ti dizvălești̯,
Într-uñ solz di aur pleznești̯!
Așa sî plezni̯ascî, șî sî i̯esî trimăsu di la...
Trimăs cu nou̯îză'șî nou̯î di soi̯uri̯,
Trimăs cu nou̯îză'șî nou̯î di vînturi̯ răli,
Trimăs cu nou̯îză'șî nou̯î di vînturi̯ turbati.
Tu sî i̯eș, trimăs, di la...
Cî i̯eu̯ cu zńiśeli ti izǵesc
Șî ti pleznesc,
Din trupu lu... digrabî ti pornesc!
Sî ti duśi̯ din di̯al în di̯al,
Șî diñ vad îñ vad!
Sî ti faśi̯-un lup turbat,
Sî ti duśi̯ îñ capu cui̯-a trimăs
Trimăsu cu śi̯as rău̯:
Di̯-a h́i di flăcău̯,
Sî ti pui̯-îñ slig!
Di̯-a h́i fatî fiśi̯oarî,
Sî ti pui̯-îñ casa i̯ei̯;
Îm masa i̯ei̯ sî tră̯i̯ești̯,
Sî tîñgui̯ești̯!

Da... sî rămîi curat, luńinat,
Ca soįesu luńinat,
Ca maįcî-sa śi l-a făcut,
Ca Dumnezăų śi l-a lăsat.

Practica descîntecului: Se descîntă în rachiu tare, sau în apă proaspătă, adusă de la un izvor de unde nu beau vitele şi din care nu a luat nimeni în dimineaţa cînd s-a adus apa pentru descîntec. De preferat apa în descîntec. Se descîntă cu trei zmicele de alun, iar apa descîntată se bea ca în cazul descîntecului „di likiturî".

(1927), Păulèştį — Stan Poįenarįu (Dodǫanî), 74.

CMXVIII

— Foc, focuşorul meu,
Eu te-nvelesc,
Tu te dezveleşti:
În solz de aur să plezneşti!
Aşa să plesnească trimisul de la..."
...a plecat pe cale, pe cărare;
Şi cînd a ajuns la mijloc de cale,
Întîlnitu-l-a sanca şi cataroiul:
Cu capu cît plosca,
Cu ochii zgîiţi,
Cu dinţii rînjiţi,
Cu mîinile întoarse,
Cu picioarele sucite,
Cu deochiul în ochi,
Cu rana în gură,
Cu faptul în mînă.
Şi pe... cu deochiul l-a deocheat,
Cu rana l-a rănit,
Cu faptul l-a făptuit,
Cu frigarea l-a frigărit,
Cu ţapa l-a-nţepat,
Cu junghiul l-a înjunghiat.
Întîlnitu-l-a trimis din vînt:
Trimis din pămînt,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de săcetături,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de potcituri,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de ceasuri rele,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de vînturi rele.

Şi pe omul... l-a luat,
În pămînt l-a trîntit
Şi sîngele i-a băut,
Capul i-a turburat,
Fața i-a îngălbenit,
Mîncarea i-a luat
Şi somnul i-a stricat.
...s-a văitat și s-a olicăit:
— Nu te văieta...,
Nu te mai olicăi!
Du-te la... descîntătorul,
Că el cu gura te-a descînta,
Frigarea a stîmpăra
Şi jungheturile și durerile le-a lua.
A lua toate țepile,
Toate durerile,
Toate junghiurile;
În mare le-a arunca
Şi... a rămînea curat, luminat,
Ca argintul strecurat.

Practica descîntecului: Se descîntă cu frigarea. În lipsa acesteia, se procedează după indicațiile textului precedent.

(1916, 1921), Spinèști̯ — Màri̯a C. Di̯acònu, 70.

DI TURBARI

CMXIX

Priinii, priiștii,
Dacî nà, destinà!

Practica descîntecului: Se descîntă în borş proaspăt „umplut" de-o femee cu nume „chiznovaş": care nu e la toate femeile. Formula trebuie rostită în gînd, de cincisprezece ori, pe nerăsuflate, altfel neavînd leac. Cel muşcat de cîine turbat bea tot de cincisprezece ori din borşul descîntat, spălîndu-se la muşcătură.

(1916, 1921) — Aceeași.

INDICI

INDICELE TEMELOR LIRICE

5. *Di dragusti :* 134, 150, 165, 178, 188, 198, 215, 236, 248, 269, 296, 304, 331, 342, 351, 360, 366.

INDICE DE SATE

(Aria de circulație a motivelor din cuprinsul volumelor I, II)

II (14 balade: 11 *Giți Cătănuți*, 33 *Cînticu Badịuluị*, 35 *Cînticu Badịului*, 45 *Corbịa*, 48 *Corbịa*, 68 *Cînticu Źeruluị*, 69 *Cînticu Źeruluị*, 80 *Cînticu lu Gịorgilaș*, 82 *Cînticu lu Gịorgilaș*, 95 *Cînticu lu Manoli*, 108 *Cînticu Sǫariluị*, 109 *Cînticu lu Ịorgovan*, 110 *Cînticu lu Ịorgovan*, 115 *Ńicu Șloǵiu*); 206—32 (71 doine), 377—78 (5 „strigăturị") 436, 437, 438, 448 (4 „discîntiśi": „di diokịu", „di disfăcut farmiśili", „di dragusti", „di șărpi").

11. *Nistorèștị* (33 texte): I, 371, 372, 373 (4 variante *Ńiorița*); II, 13 (balada *Giți Cătănuți*), 232—41 (28 doine).

12. *Pàltin* (50 texte): 375, 376, 378 (3 variante *Ńiorița*); II (2 balade: 51 *Corbịa*, 82 *Cînticu lu Gịorgilaș*, 241-58 (44 doine), 412 (un „plugușor").

13. *Păulèștị* (156 texte): 379, 382, 396, 397, 398, 404, 406, 407 (8 variante *Ńiorița*); II (2 balade: 54 *Corbịa* 65 *Cînticu haịduculuị Dràguș* — fragment), 258—94 (82 doine), 373 (un „bośit"), 379—92 (57 „strigăturị"), 430, 434, 440, 442, 447, 449 (6 „discîntiśi": „di cîrtiți", „di dălap", „di likituri", „di lińgǫari", „di potśịali cu śịas răụ", „di trimăs").

14. *Pòdurị* (14 texte): I, 331, 332 (2 variante *Ńiorița*); II, 140, 141—42, 148, 151, 157, 158 (12 doine).

15. *Poịàna* (9 texte): I, 410 (2 variante *Ńiorița*); II, 294—96 (7 doine).

16. *Règịu* (3 texte): I, 413, 414, 415 (3 variante *Ńiorița*).

17. *Sovèźa* (53 texte): I, 416 (o variantă *Ńiorița*); II, 296—313 (48 doine), 393 (3 „strigăturị"), 415 (un „plug").

18. *Spinèștị* (124 texte): 417, 421, 422, 427, 429, 431, 433, 439, 440, 442, 443, 445. (12 variante *Ńiorița*); II (3 balade: 62 *Cîntic dim bătrînị*, 84 *Cînticu lu Gịorgilaș*, 116 *Ńicu Șloǵiu*), 314—41 (78 doine), 393—98 (20 „strigăturị"), 418, 421 (2 „plugușǫari"), 425, 429, 431, 439, 443, 444, 449, 450, 451 (9 „discîntiśi": „di albịați", „di bubi", „discînticu costoriuluị", „di źịuńgịu", „di năźit", „di obrintịali", „di șărpi", „di trimăs", „di turbari").

19. *Spùlbir* (6 texte): I, 446, 447, (3 variante *Ńiorița*); II (3 balade: 15 *Giți Cătănuți*, 56 *Corbịa*, 121 *Tănislav*).

20. *Tikiriș* (un text): II, 401 „Colăcășịịa".

21. *Tùlnisị* (30 texte): I, 449 (o variantă *Ńiorița*); II (4 balade: 63 *Cîntic dim bătrînị*, 72 *Cînticu lu Gimiș*, 86 *Cînticu lu Gịorgilaș*, 101 *Cînticu Raduluị*), 341—50 (25 doine).

21. *Vàlĭa-Sàrĭĭ* (37 texte): I, 451, (2 variante *Ńiorița*); II (o baladă: 19 *Gițî Cătănuțî*), 350—58 (23 doine), 398—401 (II „strigăturĭ").

23. *Văsîĭ* (33 texte): I, 452, 453, 454, 456 (4 variante *Ńiorița*); II (5 balade: 21 *Gițî Cătănuțî*, 38 *Cînticu Badĭuluĭ*, 59 *Corbĭa*, 75 *Cînticu lu Gimiș*, 89 *Cînticu lu Gĭorgilaș*), 358—65 (22 doine), 436, 445 (2 „discîntiśi": „di diokĭu", „pintru tǫati loǵiili").

24. *Ǵìdra* (19 texte): I, 458 (2 variante *Ńiorița*; din satul Bùrca); II, 365—72 (17 doine).

Redactor : IOAN ȘERB
Tehnoredactor : IONEL GHEORGHIU

Dat la cules 23.06.1967. Bun de tipar 10.05.1969. Apărut 1969. Hîrtie scris tip I A. de 63 g/m². Format 700×1000/24. Coli ed. 22,91. Coli tipar 19,17. A. nr. 7922/1966. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 859—18.

Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918",
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București
Republica Socialistă România
Comanda nr. 523